

מדינת ישראל
משרד הפנים

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה - 1965
המועצה הארצית לתכנון ולבניה

תמ"א / 37 / ח

תכנית מתאר ארצית ברמה מפורטת
קבלה וטיפול בגז טבעי - מתגליות בים ועד מערכת ההולכה הארצית

חומר נלווה להגשה לממשלה

דברי הסבר והחלטות מוסדות התכנון

ירושלים
תמוז תשע"ד, יולי 2014

תוכן

4	דברי הסבר
6	ההליך התכנוני
7	החלטת המועצה הארצית לתכנון ולבניה בדיון על תיקון ההוראה לעריכת התמ"א (ישיבה 532 מיום 05.04.2011)
15	החלטת הוועדה לשמירה על הסביבה החופית (ולחו"ף) בדיון על בחינת מתחמים ימיים לתסקיר השפעה על הסביבה פרקים א'-ב' (ישיבה 77 מיום 25.01.2012)
17	החלטת ועדת המשנה לנושאים תכנוניים עקרוניים (ולנת"ע) בדיון בהמלצות ועדת העורכים בעניין חלופות עקרוניות לטיפול ואישור לבדיקה בתסקיר למתחמים ימיים (ישיבה 480 מיום 14.02.2012)
21	החלטת המועצה הארצית לתכנון ולבניה בדיון באישור לבדיקת תסקר השפעה על הסביבה למתחמים ימיים. (ישיבה 543 מיום 06.03.2012)
24	החלטת ועדת המשנה לעניינים תכנוניים עקרוניים (ולנת"ע) בדיון בחלופות המוצעות בתסקיר למתחמים היבשתיים ופרוזדורי כניסה מהים. (ישיבה 482 מיום 13.03.2012)
29	החלטת המועצה הארצית לתכנון ולבניה בדיון בחלופות לבחינה בפרקים א'-ב' של תסקיר השפעה על הסביבה למתחמים יבשתיים ופרוזדורי כניסה מהים ועדכון הנחיות לתסקיר השפעה על הסביבה בנושא הרכיבים היבשתיים. (ישיבה 544 מיום 03.04.2012)
34	החלטת המועצה הארצית לתכנון ולבניה בדיון חירום במשק הגז הטבעי (ישיבה 545 מיום 01.05.2012)
37	החלטת המועצה הארצית לתכנון ולבניה בדיון במסמך הערכה תכנוני-סביבתי שנערך לחלופות למתחמים יבשתיים ובחירת חלופות לבחינה במסגרת פרקים א'-ב' של התסקיר (ישיבה 548 מיום 03.07.2012)
42	החלטת המועצה הארצית לתכנון ולבניה בדיון באישור הנחיות לפרקים ג'-ה' לתסקיר השפעה על הסביבה, מתחם יבשתי עכו-פרוטרום והמלצת צוות התכנון למתחם ימי מפרץ חיפה (עכו) (ישיבה 549 מיום 04.09.2012)
46	החלטת המועצה הארצית לתכנון ולבניה בדיון בהמלצות פרקים א'-ב' של תסקיר השפעה על הסביבה, הערכה כוללת של החלופות למרכיבים יבשתיים ופרוטרום הודעה ותנאים לפי סעיף 77 ו-78 לחוק התכנון והבניה. (ישיבה 552 מיום 27.11.2012)
54	החלטת המועצה הארצית לתכנון ולבניה בדיון במתחמים ימיים ובתחום להעברת צנרת ימית (ישיבה 554 מיום 01.01.2013)
59	החלטת המועצה הארצית לתכנון ולבניה בדיון בהארכת התנאים להוצאת היתרי בניה לפי סעיף 78 לחוק התכנון והבניה בשטחים בהם נערכת תמ"א 37/ח. (ישיבה 561 מיום 03.09.2013)
61	החלטת המועצה הארצית לתכנון ולבניה בדיון בהעברת התכנית להערוות הוועדות המחוזיות ולהשגות הציבור (ישיבה 563 מיום 12.11.2013)
72	החלטת הוועדה לשמירה על הסביבה החופית (ולחו"ף) בדיון באישור התכנית (ישיבה 96 מיום 20.11.2013)
76	החלטת הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז חיפה (ישיבה 2014001 מיום 13.01.2014)
80	החלטת הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז צפון (ישיבה 2014001 מיום 13.01.2014)
87	החלטת הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז מרכז (ישיבה 2014002 מיום 27.01.2014)
97	החלטת הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל-אביב (ישיבה 806 מיום 27.01.2014)
101	החלטת המועצה הארצית על דחיית הבקשות להארכת מועד הגשת הערות והשגות לתכנית (ישיבה 566 מיום 04.02.2014)
103	החלטת המועצה הארצית בדיון בהמלצות דו"ח החוקר והעברת התכנית לאישור הממשלה (ישיבה 570 מיום 10.06.2014)

דברי הסבר

תמ"א/37 ח הינה תכנית מתאר ארצית חלקית ברמה מפורטת לאספקת הגז הטבעי, ממאגרי הגז הטבעי בים ועד למערכת ההולכה הארצית ביבשה.

מטרת התכנית ליצור תשתית תכנונית שתאפשר הובלת הגז הטבעי מתגליות הגז, טיפול בו והזרמתו למערכת ההולכה הארצית, באופן שיאפשר אספקה סדירה ורציפה של גז, תוך שמירה על יתירות מרבית למשק האנרגיה במדינת ישראל ולצרכנים נוספים.

התכנית כוללת מכלולי טיפול הכוללים מתחמים ימיים ויבשתיים למתקני קבלה וטיפול בגז מהקידוחים בים ומאפשרת מגוון תמהילי מתקנים של טיפול ימי ויבשתי.

יובהר כי התכנית חלה רק בתחום בו חל חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, כלומר עד גבול המים הטריטוריאליים של ישראל, ואינה מגבילה טיפול בים בתחום המים הכלכליים.

התכנית מתבססת על תחזיות רשות הגז הטבעי לביקושי הגז הצפויים. בהתאם לכך, מערכת הטיפול בגז בתכנית מתוכננת להספק שיעור של 4 מיליון מ"ק גז מטופל בשני מכלולים לאספקת גז טבעי ולהעברתו למערכת ההולכה: 2 מיליון מ"ק במכלול הצפוני ו-2 מיליון מ"ק במכלול הדרומי.

המכלולים בתכנית:

מכלול צפוני:

- מתחם ימי לרצועת תשתיות ומתחם ימי לתחנת קבלה - במרחב שבין חופי דור בצפון לבין אור עקיבא, בדרום.
- רצועת אספקה והולכה יבשתית מחוף דור ועד למתחם תחנת הקבלה וטיפול הסמוכה לתחנת הכוח חגית, כולל שתי תחנות הגפה לאורך התוואי.
- תחנת קבלה וטיפול בגז טבעי בסמוך לתחנת הכוח "חגית".

מכלול דרומי:

- מתחם ימי לרצועת תשתיות ומתחם ימי לתחנת קבלה - במרחב שבין חופי בית ינאי בצפון לבין צפון נתניה, בדרום.
- רצועת אספקה והולכה יבשתית-מחוף מכמורת ועד למתחם תחנת הקבלה וטיפול בשטח מט"ש מרץ, כולל שתי תחנות הגפה לאורך התוואי.
- תחנת קבלה וטיפול בגז טבעי על שטח מט"ש "מרץ" (שפעילותו עומדת להסתיים).
- רצועת הולכה לגז מטופל וקונדנסיט ממתחם מרץ ועד לחיבור לשדרת הולכת הגז המזרחית בתחנת מגל.

ברצועת התשתיות מאפשרת העברת צנרת אספקה ותוצרי לוואי של הגז הטבעי וכן צינור הולכה של גז מטופל ממתקן הקבלה היבשתי אל מערכת ההולכה.

המתחם הימי לרצועות תשתית ישמש להעברת תשתיות ימיות עיליות, חפורות ותת קרקעיות, ורצועות התשתית היבשתיות ישמשו להעברת צנרת תת קרקעית. עוד מייעדת התכנית שטחים לארבע תחנות מגופים: שתי תחנות בכל אחד מהמכלולים.

התכנית מגדירה מרחקים שונים הנדרשים לשמור משטחים המיועדים למתקנים לטיפול בגז, לרצועות הצנרת ולתחנות הגז, בהתאם לתקני הבטיחות, ומתודולוגיות שאומצו בארץ וקובעת הנחיות למזעור מפגעים סביבתיים ונופיים כתוצאה מהקמת המתקנים, הצנרת ומתפעולם.

ניהול וניטור סביבתי

תסקיר ההשפעה על הסביבה שנערך במסגרת הכנת התכנית התייחס להשפעות הסביבתיות הצפויות מטיפול מלא בים יחד עם ההשפעות של טיפול מרבי ביבשה.

תמ"א/37 ח כוללת נספח הנחיות להכנת תכנית לניהול וניטור סביבתי - תנ"ס (Environmental-EMMP Management and Monitoring Plan). התנ"ס תיערך ע"י מבצעי התכנית ("בעל הרישיון") ותוגש עם הבקשה להיתר בניה להקמת מערכת לטיפול בגז טבעי על פי תמ"א / 37 ח. מסמך ההנחיות להכנת תנ"ס כולל בין היתר את המלצות התסקיר ביחס לכל סוגי ההשפעות הצפויות. **התנ"ס תגשר בין ממצאי התסקיר הגנרי וההנחיות הנגזרות ממנו למזעור ההשפעות הסביבתיות הנובעות ממנו, לבין ההנחיות הנוספות שעל בעל הרישיון לעמוד בהן בשלב היתר הבניה, ותהווה כלי שיביא את בעל הרישיון לעמוד בדרישות סביבתיות מירביות.** התנ"ס תשמש את בעל הרישיון לניהול ולניטור ההשפעות הסביבתיות והבטיחותיות הנובעות מהקמת המערכות ומתפעולן, במשך כל חיי הפרויקט (הקמה, תפעול תחזוקה ופירוק), וכן תשמש את הרשויות המוסמכות, לפיקוח ולבקרה על השפעות אלו.

ההליך התכנוני

- 05.04.2011 – המועצה הארצית לתכנון ולבניה מתקנת את ההוראה לעריכת תמ"א 37/ח
- 14.06.2011 – המועצה הארצית לתכנון ולבניה ממנה חוקר לתכנית.
- 25.01.2012 – הוועדה לשמירה על הסביבה החופית (ולח"ף) בוחנת מתחמים ימיים לפרקים א'-ב' של תסקיר השפעה על הסביבה.
- 14.02.2012 – ועדת המשנה לנושאים תכנוניים עקרוניים (ולנת"ע) ממליצה למועצה הארצית על המתחמים הימיים לבדיקה בפרקים א'-ב' בתסקיר, שהוצעו ע"י ועדת העורכים של התמ"א.
- 06.03.2012 – המועצה הארצית לתכנון ולבניה מאשרת את המתחמים הימיים לתסקיר השפעה על הסביבה.
- 13.03.2012 – הוולנת"ע דנה בחלופות למתחמים יבשתיים ופרוזדורי כניסה מהים.
- 03.04.2012 – המועצה הארצית דנה בחלופות לבחינה בפרקים א'-ב' של תסקיר השפעה על הסביבה למתחמים יבשתיים ופרוזדורי כניסה מהים ועדכון הנחיות לתסקיר בנושא הרכיבים היבשתיים.
- 01.05.2012 – המועצה הארצית בדיון חירום על מצב משק הגז.
- 03.07.2012 – המועצה הארצית דנה במסמך הערכה תכנוני-סביבתי לחלופות למתחמים יבשתיים ובחירת חלופות לבחינה בפרקים א'-ב' בתסקיר השפעה על הסביבה.
- 04.09.2012 – המועצה הארצית מאשרת את ההחלטות לפרקים ג'-ה' לתסקיר השפעה על הסביבה ודנה על מתחם יבשתי עכו-פרוטרום והמלצת צוות התכנון למתחם ימי מפרץ חיפה (עכו).
- 27.11.2012 – המועצה הארצית דנה בהמלצות פרקים א'-ב' של תסקיר ההשפעה על הסביבה, מעריכה את המתחמים היבשתיים וקובעת פרסום הודעה ותנאים לפי סעיפים 77-78 לחוק התכנון והבניה.
- 01.01.2013 – המועצה הארצית דנה במתחמים הימיים ותחום להעברת צנרת ימית.
- 03.09.2013 – המועצה הארצית מחליטה על הארכת התנאים להיתר בניה לפי סעיף 78.
- 12.11.2013 – המועצה הארצית מחליטה על הפקדת התכנית להערות הוועדות המחוזיות והשגות הציבור למשך 60 יום.
- 20.11.2013 – הולח"ף מאשרת את התכנית.
- 06.01.2014 – דיון בוועדה המחוזית של מחוז דרום
- 13.01.2014 – דיון בוועדות המחוזיות של מחוזות חיפה וצפון
- 27.01.2014 – דיון בוועדות המחוזיות של מחוזות מרכז ותל-אביב
- 04.02.2014 – המועצה הארצית דוחה בקשות להארכת המועד להגשת הערות והשגות.
- 16.02-02.04.2014 – שימועי חוקר בהערות הוועדות המחוזיות והשגות הציבור
- 10.06.2014 – המועצה הארצית דנה בהמלצות דו"ח החוקר ומחליטה על העברת התכנית לאישור הממשלה

החלטת המועצה הארצית לתכנון ולבניה בדיון על תיקון ההוראה לעריכת התמ"א (ישיבה 532 מיום 05.04.2011)

5. תמ"א 37/ח - תכנית מתאר ארצית לחיבור קידוחי הגז הטבעי תמר ודלית למערכת ההולכה הארצית מטרת הדיון: דיון בתיקון ההוראה לעריכת התמ"א. עדכון משרד התשתיות בנושא.

נכחו בדיון:

גדעון לרמן – ראש צוות תכנון תמ"א 37/ח
כרמל סלע – יו"ר מועצה אזורית חוף הכרמל
מחמיד מוחמד – מהנדס מועצה מקומית פורדיס
אבישי קומלדורף – מהנדס העיר חדרה
איציק בקיש – יו"ר מטה המאבק חוף הכרמל
תומר מירז – מטה המאבק חוף הכרמל
דורית צור – מטה המאבק חוף הכרמל
חנה קופרמן – בעלת עניין, פעילה במאבק להעברת תוכניות הגז לים
יוסף פרוכטמן – בא כוח 'כחול וירוק', עמותה לאיכות הסביבה בחוף כרמל
אלי וילצ'יק – בא כוח מועצות מקומיות זכרון יעקב, פארדיס, חוף כרמל
גיל יהודה – חברת החשמל
שחר ניצן – חברת החשמל
אסף כהן – רשות הגז הטבעי
דורית אוכנר – רשות הגז הטבעי
שירלי לוי – משרד התשתיות הלאומיות
ליאת פלד-מתכנתת מחוז חיפה
מרים גלזר – לשכת התכנון חיפה
דן סתו – יועץ למינהל התכנון
אפרת דון יחיא – לשכה משפטית, משרד הפנים
מיכל איתן – מינהל התכנון
חנה ויטלזון – מינהל התכנון
נועה נאור – מינהל התכנון
טל רשף – מזכיר המועצה הארצית
אריאל סבן – מזכירות מועצה ארצית
חן אסרף – מזכירות מועצה ארצית

מיכל איתן, מציגה השתלשלות העניינים בקידום תמ"א 37/ח והרקע לדיון הנוכחי:

- בתאריך 12.5.09 נתנה המועצה הארצית הוראה להכנת תכנית מתאר ארצית ברמה מפורטת, תמ"א 37/ח, שעניינה איתור מתחם להקמת תחנת קבלה לחיבור הגז הטבעי מקידוחי תמר ודלית למערכת ההולכה הארצית.
- במסגרת הכנת התכנית הוגדרו מאפייני הפרוייקט והתפיסה התכנונית, נסקרו מרכיבים הנדסיים ומתקנים מהעולם.
- בתאריך 7.7.09 קיבלה המועצה הארצית את בקשת משרד התשתיות הלאומיות לפיה התכנית תוכן ע"י חברת נובל אנרגי (יזם התכנית) והדגישה כי על משרד התשתיות הלאומיות או גוף מטעמו מוטלת חובת פיקוח ובקרה על התכנון.
- בתאריך 13.4.10 החליטה המועצה הארצית כי החלופות שיבחנו במסגרת פרקים א'-ב' לתסקיר ההשפעה על הסביבה הן: דור צפון, דור מרכז, מחצבת עין איילה, מט"ש חדרה, מחלף קיסריה ואשדוד.
- לתוכנית נערך תסקיר השפעה על הסביבה לפרקים א'-ב'.
- בתאריך 6.7.10 החליטה המועצה הארצית לבחון במסגרת פרקים א'-ב' לתסקיר שתי חלופות נוספות: טיפול מלא בגז על גבי אסדה וכן חלופה יבשתית נוספת באזור עכו. כמו כן קבעה המועצה כי החלופה הימית (אסדה בים) תבחן ע"י צוות מומחים בלתי תלוי באחריות משרד התשתיות הלאומיות.
- בתאריך 3.8.10 אישרה המועצה הארצית הנחיות לתסקיר ההשפעה על הסביבה פרקים א'-ב' לחלופת האסדה הימית.

- מאז החלטת המועצה הארצית כאמור ולאור המחסור בגז טבעי והדחיפות לאספקתו, חברת נובל אנרג'י פועלת לאספקת הגז דרך המערכת הקיימת באשדוד.
- בתקופה זו התגלה גז טבעי נוסף במאגר לווייתן וקיימת סבירות לגילויים נוספים. לאור זאת ובהמשך להחלטת המועצה הארצית כאמור, יצא משרד התשתיות הלאומיות במכרז לתכנון וייעוץ בנושא מתקני טיפול, קבלה והולכת גז טבעי. נבחר צוות תכנון רב תחומי בראשות משרד לרמן הכולל מומחים בנושאים שונים, לרבות מומחים בינלאומיים לנושאי הנדסה, בטיחות וסביבה.
- לאור כל אלה עולה הצורך בעדכון הוראת המועצה הארצית להכנת תוכנית מתאר ארצית 37/ ח תוך הגדרה מחודשת של הפרויקט.
- עדכון ההוראה המוצעת שנשלחה לחברי המועצה טרם הדיון חוזרת בעיקרה על ההוראה הקודמת, תוך עדכונה בהתאם למידע הנוסף שנצבר במהלך התקופה, להחלטות שהתקבלו ע"י המועצה הארצית ולמהלכים המתבצעים במקביל לפתרון אספקת הגז מהקידוחים. ההוראה המעודכנת תחליף את ההוראה הקודמת של המועצה הארצית.

דורית הוכנר: מדגישה כי כל הגז הטבעי מגיע היום למערכת ההולכה באמצעות כניסה דרומית אחת באשדוד. כיוון שצריכת הגז הטבעי במגמת עליה הרי שיש חשיבות גבוהה לתכנון והקמת נקודת כניסה צפונית, בין השאר לאור הצורך באמינות מערכת ההולכה והחשמל, וכן לאור מיצוי נפחי כניסת הגז בדרום. במכרז שפרסם משרד התשתיות הלאומיות נבחר צוות מקצועי וראוי המלווה בחברות יועצים ישראלים ובין לאומיים.

מיכל איתן: חברי ועדת העורכים יהיו משרד התשתיות, משרד להגנת הסביבה ומשרד הפנים. כמו כן יהיו משקיפים שיוזמנו לכל ועדות העורכים: משרד האוצר, משרד התחבורה, משרד הביטחון ורשות הגז.

ליאת פלד: לא ברור מדוע המועצה הארצית מורה על הכנת תוכניות נפרדות לכל סוג של אנרגיה. צריכה להיות תוכנית וראיה כוללת לגז (לסוגיו), לחשמל וכדומה. מבקשת כי לשכת התכנון חיפה תהיה חלק מועדת העורכים לתמ"א.

אבישי קומלדורף: הרגשת הציבור, אותו אנו מיציגים, היא שמקודמות הרבה תוכניות לתשתיות ארציות מבלי שהציבור ישותף, יבין במה מדובר ויחווה את דעתו במועד הנכון. לפי שיטת העבודה הנוכחית רק לאחר שיתגבשו ההמלצות של צוות העבודה הרשויות המקומיות יודעו על התכנון. סבור כי יש להגביר את שיתוף הציבור ולהציג לו סיכונים ותועלות. יש לצרף את הרשויות כגורם שועדת העורכים צריכה להיווץ ולשתף אותו.

כרמל סלע: על אף המאבקים שהיו בעבר, מודה למועצה הארצית שהחליטה על בדיקה ראויה של הקמת אסדה בים.

יוסף פרוכטמן: אנו הגשנו עתירות לבג"צ כנגד הליך התכנון במתכונתו הקודמת, באמצעות חברת נובל אנרג'י. כעת זהו תחילתו של פרק חדש אך המועצה חוזרת על טעויות העבר לעניין מינוי צוותי התכנון ונוסח ההוראה.

דורון דרוקמן: האם לדעתך גם משרד ממשלתי אינו יכול ליזום תוכנית?

יוסף פרוכטמן, מבהיר עמדותיו:

לעניין מינוי צוות התכנון: סבור כי הגורם הממנה או מפרסם המכרז, צריך להיות שר הפנים באמצעות מינהל התכנון. במצב הנוכחי משרד התשתיות פרסם מכרז, קובע זוכה, קובע גבולות גזרה לבדיקה ולכן גם משפיע על התוצאות. זהו הליך מעוות שבגינו פנינו לבג"צ בעבר. כמו כן, אבקש לציין כי לצוות הנבחר יש ניגוד עניינים ולא יכול לערוך את התוכנית.

לעניין נוסח ההוראה: יש להכניס להנחיות את הבדיקות עבור מאגר הגז לוויטן. יש לקבוע כי אסדה בים זוהי העדיפות העליונה שתבחן ראשונה ורק לאחר מכן לעבור לשלב החלופות. יש לבטל את הסעיף בנוסח ההוראה המוצע שמאמץ את העבודה שנעשתה בעבר ולקבוע כי כל העבודה התכנונית תבוצע מחדש.

אלי וילצ'יק: מבקש להדגיש לעניין תוכן ההנחיות. לא יתכן שיבחר צוות תכנון חדש והוא יתבסס על כל שהיה בעבר, רגע לפני קו הסיום. יש לקבוע שצוות התכנון יעשה בחינה מחודשת של כל המידע והחומרים בנושא.

אפרת דון יחיא: עמדת המדינה, כפי שהוגשה במסגרת העתירה לבג"צ, היא שלא רק מינהל התכנון יכול להוציא מכרזים או ליזום תוכניות ארציות. עמדת המדינה לא השתנתה בנושא זה אלא שסברנו שלאור הנסיבות וההתפתחויות שתוארו לעיל, שהביאו את משרד התשתיות ליזום את המשך התכנון, ייתכן ולא תידרש הכרעה של בית המשפט בעניין.

מחמיד מוחמד: בעבר נתבקשנו להעביר את עמדותינו ברגע האחרון והשקענו משאבים רבים בניסיון להשפיע על ההחלטות. מבקש להצטרף לבקשת מתכנתת מחוז חיפה לשתף אותם בוועדת העורכים, שיוכלו להעביר מידע מכס אלינו ולהיפך.

דורית הוכנר: מבהירה כי בכל מקרה רשות הגז תפנה אל הרשויות המקומיות להיוועצות ולתאום.

בשלב זה חברי המועצה הארצית התכנסו לדיון פנימי, לאחר שדנה בסוגיות שעלו החליטה המועצה הארצית כדלקמן:

1. לאור השתלשלות העניינים כפי שהוצגו בפתח הדיון, המועצה הארצית מחליטה על עדכון ההוראה לעריכת תמ"א 37/ח, נוסח ההוראה מפורטת **כנספח ב' לפרוטוקול זה** וכולל בתוכו את התיקונים שהתקבלו במהלך הדיון.
2. המועצה הארצית מבקשת את רשות הגז להציג בפניה תפיסה כוללת של תכנון מערכת הגז במקביל לקידום תוכנית זו ותמ"א 41 למשק האנרגיה.
3. נציגי הוועדות המקומיות יוזמנו לדיוני ועדת העורכים לעת הדיון בחלופות ככל ואלו יוצעו בתחומן.

ההחלטות התקבלו פה אחד.

חברי המועצה שנכחו בדיון:

שוקי אמרני (יו"ר), דורון דרוקמן / רונית מזר, שחר סולר, יורם רונדשטיין, פדרו עדנה, ויינברג דוד, סעדון אבנר, נחום פלד, הלל זוסמן, ציפי רון, איתמר בן דוד, פנחס כהנא, ארזה צ'רצ'מן, חנן ארז.

**משרד הפנים
מינהל התכנון
המועצה הארצית לתכנון ולבנייה**

**עדכון הוראה לעריכת תוכנית מתאר ארצית
לתשתיות הנדרשות לחיבור תגליות הגז הטבעי למערכת ההולכה הארצית
(תמ"א חלקית, הכוללת הוראות תוכנית מפורטת)**

תמ"א 37/ח

1. המועצה הארצית מדגישה כי גילויי הגז הטבעי שנמצאו במאגרי "תמר", "דלית", "לוויטן" וכן תגליות נוספות בים התיכון, מול חופי ישראל, ושעשוי להימצא בהן גז טבעי, מהווים נכס חשוב ביותר למשק האנרגיה הישראלי בהיבטי כלכלה, סביבה ובטחון לאומי. לצורך השימוש בגז מבקש משרד התשתיות הלאומיות כי תאושר תכנית למערכת תשתית שתאפשר קבלה וטיפול בגז הטבעי שיופק מהמאגרים ואספקתו למערכת ההולכה הארצית.
2. בהתאם לזאת תבוטל החלטת המועצה הארצית מיום 7.7.09 בעניין חברת נובל אנרגי. התכנית תיערך ע"י ועדת העורכים, ויזם התכנית יהיה המשרד לתשתיות לאומיות.
3. המועצה הארצית (להלן "המועצה"), בתוקף סמכותה לפי סעיף 50 לחוק התכנון והבנייה התשכ"ה-1965 (להלן "החוק"), מורה על הכנת תכנית מתאר ארצית חלקית הכוללת הוראות של תכנית מפורטת להקמת מתקנים ותשתיות הנדרשים לטיפול בגז ותוצריו וחיבורם למערכת ההולכה.
4. מטרת התכנית: ייעוד שטחים ותכנונם, כולל בהוראות של תכנית מפורטת, עבור מתקנים ותשתיות לגז טבעי (אספקה הולכה/טיפול) בים וביבשה.
5. המועצה, בתוקף סמכותה לפי סעיף 51 לחוק, נותנת הוראות אלה לעריכת התכנית:
  - א. התכנית תתבסס על תחזיות ביקוש הגז הצפויות לטווח הארוך, כפי שיוצגו על ידי רשות הגז.
  - ב. התכנית תבטיח, בין היתר, אמינות מרבית באספקת הגז לכל הצרכנים.
  - ג. התכנית תקבע את השטחים הנדרשים למתקני הגז והתשתיות הנחוצים למערכת ואת המגבלות שהמתקנים יטילו על סביבתם.
  - ד. במסגרת הכנת התוכנית, ייבחנו חלופות למיקום המתקנים הנדרשים בים וביבשה, לרבות חלופות למיקום מירב התשתיות הנדרשות בים כולל טיפול מלא בים על מנת להפחית את הקונפליקטים התכנוניים הנובעים מביצוע התכנית וכל זאת בכפוף לאבטחת אמינות האספקה. בנוסף, התכנית תתן עדיפות לאפשרות לשימוש במתקני הגז המאושרים ולהצמדת תשתיות.
  - ה. במסגרת בחינת החלופות, יעשה שימוש במידע ובנתונים שנאספו בהמשך להוראה הקודמת, ותערך בחינה מחודשת של החלופות שנבחנו במסגרת פרקים א'-ב' בתסקיר ההשפעה על הסביבה.
- ו. התכנית תקבע את מיקום החיבור למערכת ההולכה הארצית. במסגרת הכנת התכנית יבחנו מספר נקודות חיבור הנדרשות למערכת שתבחן. התכנית תקבע נקודות חיבור חדשות צפויות לנקודות החיבור הקיימות.
- ז. התוכנית תוכן תוך התייחסות למתווה הכללי של מערכות ומתקני הגז הקיימים והמאושרים ולמדיניות הפיתוח של משק הגז הטבעי.
- ח. התכנית תכלול אפשרות להרחבה עתידית של מתקני הגז שיכללו בה בים וביבשה, בהתאם לתחזיות ולהתפתחות הביקושים ממקורות אספקה נוספים של גז.
- ט. התכנית תבחן ותציע, אם יהיה צורך, שינויים הנדרשים במערכת הארצית כגון הוספת רצועות צנרת, הרחבת רצועות מאושרות והוספה או הגדלת תחנות גז. החיבור למערכת ההולכה הארצית ייכלל בתחום הקו הכחול של התכנית.

- י. התכנית תלויה בתסקיר השפעה על הסביבה שיבחן את ההשלכות הסביבתיות של כלל רכיבי המערכת ובכלל זה של תחנות הגז והצנרת הימית.
- יא. התכנית תלויה בדו"ח מרחקי הפרדה ובסקר סיכונים לתחנות הגז. מסמכים אלו יתואמו עם המשרד להגנת הסביבה.
- יב. התכנית תקבע הוראות בהתאם להוראות שנקבעו בתמ"א 37, בכל הנוגע להקמתם והפעלתם של המתקנים.
- יג. התכנית תקבע מנגנוני גמישות בהתאם למנגנוני הגמישות המעוגנים בתמ"א 37 ונגזרותיה, לתהליכי ההקמה וההפעלה של המתקן ומנגנוני גמישות נוספים בהתאם לתכנון המפורט של תוכנית זו.
- יד. התכנית תכלול הוראות והנחיות למזעור הפגיעה בסביבה, מניעת סיכונים והערכות למניעת היפגעות המערכת נוכח סיכונים בטיחותיים, ימיים וביטחוניים.
- טו. התכנית תקבע שלביות ביצוע, לרבות אפשרות לאשרה בחלקים על פי הצורך.
- טז. תשריטי התכנית יוכנו בקנה מידה מתאים למרכיבים ולהוראות הכלולים בכל תשריט. קנה המידה לא יפחת מ- 1:5,000.
- יז. ממצאי פרקים א- ב לתסקיר ההשפעה על הסביבה, לצורך החלטה על חלופה נבחרת, יוגשו לדיון במועצה הארצית בתוך שנה.
- יח. התכנית תוגש לדיון במועצה הארצית בתוך 10 חודשים לצורך העברתה להערות הועדות המחוזיות ולהשגות הציבור, ממועד אישור ממצאי פרקים א' ו-ב' לתסקיר ע"י המועצה הארצית.

6. הוראה זו מחליפה את הוראת המועצה מיום 12.5.09.
7. ועדת העורכים שמונתה כעורכת התכנית תמשיך ותפעל לעריכת התכנית במתכונתה המעודכנת.
8. ועדת העורכים תפעל בשיתוף עם: הוועדות המקומיות שבתחומן יוצעו החלופות, משרד החקלאות (אגף הדיג), רשות שמורות הטבע והגנים הלאומיים, החברה להגנת הטבע.
9. הולנת"ע תמשיך בפעולתה כועדת היגוי.

החלטת המועצה הארצית לתכנון ולבניה בדיון במינוי חוקר (ישיבה 534 מיום 14.06.2011)

2. תמ"א 37/א/7-1 - חיבור תחנות הכוח הסולאריות באשלים למערכת הולכת הגז הטבעי.
תמ"א 37/ב/5 - חיבור אזור תעשייה ציפורית למערכת הולכת הגז הטבעי.
תמ"א 37/ב/7 - חיבור מתקן פצחן מימני בבית זיקוק חיפה למערכת הולכת הגז הטבעי.
תמ"א 37/ב/9 - שינוי נקודתי בתוואי הגז באזור כפר סבא.
תמ"א 37/ה/2 - מערכת הולכת הגז הטבעי, מכלול יבשתי, חיבור פלמחים והשפד"ן.
תמ"א 37/ו/1 - תוכנית מתאר ארצית לגז טבעי נוזלי [גט"ן].
תמ"א 37/ח/1 - חיבור תגליות הגז הטבעי [בים] למערכת ההולכה הארצית.
תמ"א 37/ט/1 - תוואי קו הגז רידינג – קסם.

מטרת הדיון: דיון במינוי עו"ד גדעון ויתקון כחוקר לתמ"אות הגז הטבעי שמועברות להערות הועדות המחוזיות ולהשגות הציבור.

רונית מזר, מציגה הרקע לדיון:

האגף לתכנון נושאי שבמינהל התכנון מקדם תכניות מתאר ארציות ברמה מפורטת להולכת הגז הטבעי. מתוך הניסיון שנצבר עד עתה בקידום תכניות מסוג זה צפוי שיוגשו הערות והשגות רבות שיחייבו בחינה מעמיקה ע"י חוקר. תכניות אלו רחבות היקף, ובעלות השלכות נרחבות. התכניות כוללות תוואי צנרת ארוכים ותחנות גז לאורכם, דורשות תיאומים רבים עם גורמים שונים כגון: החברה הלאומית לדרכים, מערכת הביטחון וגופים רבים נוספים.

מוצע שביצוע העבודה לכל התכניות יעשה ע"י אותו חוקר, שכן מדובר באותו תחום ובסוגיות דומות שיעלו. איתור המועמדים לביצוע העבודה נעשה תוך סריקת רשימת החוקרים שפורסמה ע"י שר הפנים בילקוטי הפרסומים. מתוך רשימה זו אותר חוקר בעל הכשרה מתאימה, לרבות רקע בתכנון ארצי והתמצאות בתחומים המקצועיים בהם עוסקות התכניות.

בתאריך 10.2.11 אישרה ועדת המכרזים של משרד הפנים את הבקשה להתקשרות עם עו"ד גדעון ויתקון ל-3 שנים.

מובהר שהמטרה היא מינוי גדעון ויתקון כ"חוקר בית" לתמאוו"ת 37 שיפורטו להלן, ככל שיוחלט לקדם. אין בכך כדי לחייב שימוש בחוקר כגון במצב של אי קידום תמ"א או במצב של מיעוט התנגדויות או במצב שהולנת"ע או המועצה הארצית מעוניינות לדון בנושא מסויים בעצמן.

להלן רשימת התוכניות עבורן מוצע למנות את מר גדעון ויתקון כחוקר:

א. תמ"א 37/א/7-1 - חיבור תחנת הכח הסולרית באשלים למערכת הולכת הגז הטבעי (המועצה הארצית החליטה להעבירה להערות הועדות המחוזיות ולהשגות הציבור - לקראת העברה בפועל).

ב. תמ"א 37/ב/5 - חיבור אזור תעשייה ציפורית למערכת הולכת הגז הטבעי. התכנית הועברה להערות הועדות המחוזיות ולהשגות הציבור. לתכנית הוגשו כ-280 השגות בעיקר מבעלי קרקע פרטיים שהתוואי עובר בתחומם ונדרשת בדיקה מקיפה של הטענות.

ג. תמ"א 37/ב/7 - חיבור מתקן פצחן מימני בבית זיקוק חיפה למערכת הולכת הגז הטבעי (משובץ לדיון במועצה הארצית ביולי להעברה להערות הועדות המחוזיות ולהשגות הציבור).

ד. תמ"א 37/ב/9 - שינוי נקודתי לתוואי הגז באזור כפ"ס (משובץ לדיון בולנת"ע ביוני כועדת היגוי).

ה. **תמ"א 37/ה' 2** – תוואי יבשתי משותף לקו מים של מקורות וקו גז טבעי בתוואי אשדוד פלמחים (בדיונים בועדת העורכים).

ו. **תמ"א 37/ו'** – תכנית מתאר ארצית לאיתור מיקום לקליטת גז טבעי נוזלי (בדיונים בועדת העורכים).

ז. **תמ"א 37/ח** – חיבור תגליות הגז הטבעי למערכת הולכת הגז הטבעי (בדיונים בועדת העורכים).

ח. **תמ"א 37/ט** – תוואי הגז רידינג-קסם (משובץ לדיון במועצה הארצית ביולי למתן הוראה להכנת התכנית).

אפרת דון יחיא: במזכירות המועצה הארצית התקבלה פניית עו"ד אלי וילצ'יק מיום 13.6.11 לפיה אין לעו"ד גדעון ויתקון כישורים וידע בהיבטים בטיחותיים וביטחוניים הנדרשים לשם חקירת ההערות וההשגות שיוגשו לתמ"א 37/ו' ויש למנות אדם אחר בעל ידע בהיבטים אלו, או לחילופין, להעמיד לצד החוקר מומחה נוסף לנושא זה.

לעניין זה אבקש להבהיר כי מטרת מינויו של חוקר היא, בין השאר, לאפשר התמקצעות החוקר בנושא ומכל מקום למינהל התכנון יש יועצים ומומחים במגוון רחב של נושאים אשר ניתנת לחוקר האפשרות להיוועץ בהם אם יראה בכך צורך.

טל רשף: מעדכן כי במהלך דיון המועצה הארצית בעדכון ההוראה לעריכת תמ"א 37/ח (בתאריך 5.4.11) נטען, על ידי עו"ד פרוכטמן לניגוד עניינים של זוכי מכרז משרד התשתיות הלאומיות להכנת התמ"א - משרד לרמן אדריכלים. במזכירות המועצה הארצית התקבלה תגובתו של אדרי' רפי לרמן היוצא כנגד טענה זו ומבהיר מדוע אינה נכונה. אנו סבורים כי חזקה על משרד התשתיות הלאומיות שיוודא כי לא יתקיים ניגוד עניינים בנושא אשר מקודם על ידו. הדבר מובא לידיעה בלבד של חברי המועצה הארצית.

הוחלט:

1. בפני המועצה הארצית הוצגה רשימת התמ"אות לנושאי הגז הטבעי המקודמות על ידי האגף לתכנון נושאי. המועצה רואה לנכון למנות חוקר כ"חוקר בית" לשם ייעול הטיפול בתמ"אות שפורטו. לפיכך, המועצה מחליטה על מינוי מר גדעון ויתקון כחוקר עבור רשימת התמ"אות המפורטות להלן, ככל שיוחלט על קידומן. המועצה מבהירה כי אין במינוי זה כדי לחייב שימוש בחוקר, בין אם במצב של אי קידום התמ"א, מיעוט התנגדויות או במצב בו הולנת"ע או המועצה מעוניינות לדון בנושא מסוים בעצמן:

א. **תמ"א 37/א' 1/7** – חיבור תחנת הכח הסולרית באשלים למערכת הולכת הגז הטבעי.

ב. **תמ"א 37/ב' 5** – חיבור אזור תעשייה ציפורית למערכת הולכת הגז הטבעי.

ג. **תמ"א 37/ב' 7** – חיבור מתקן פצחן מימני בבית זיקוק חיפה למערכת הולכת הגז הטבעי.

ד. **תמ"א 37/ב' 9** – שינוי נקודתי לתוואי הגז באזור כפר סבא.

ה. **תמ"א 37/ה' 2** – תוואי יבשתי משותף לקו מים של מקורות וקו גז טבעי בתוואי אשדוד פלמחים.

ו. **תמ"א 37/ו'** – תכנית מתאר ארצית לאיתור מיקום לקליטת גז טבעי נוזלי.

ז. **תמ"א 37/ח** – חיבור תגליות הגז הטבעי למערכת הולכת הגז הטבעי.

ח. תמ"א 37/ט - תוואי הגז רידינג-קסם.

2. בפני המועצה הארצית הוצגה טענתו של עו"ד אלי וילצ'יק לעניין מינויו של החוקר לתמ"א 37/ו. ביחס לטענה זו מבהירה המועצה כי מטרת המינוי של חוקר קבוע לנושאי הגז הטבעי הינה לאפשר חקירה בידי מי שתהיה לו מומחיות ונסיון בתחום זה, שיצטבר מכוח העיסוק החוזר כאמור. בנוסף, ככל שיידרש, יש באפשרות החוקר להיעזר ביועצים מטעם המועצה הארצית ו/או מינהל התכנון כמקובל, ו/או יועצים אחרים אם יראה לנכון.

ההחלטה התקבלה פה אחד.

חברי המועצה שנכחו בדיון: עמרם קלעג'י (יו"ר), דורון דרוקמן/ רונית מזר, יאיר פינס, סולר שחר / יואב צלניקר, יורם רודנשטיין / שירלי לוי, עדנה פרדו, דוד ויינברג, כרמית פינץ קדמי, סופיה אלדור / נחום פלד, הלל זוסמן / ניר אנגרט, דוד אריאלי, אמנון פרנקל, אלי בן ארי, עינת גנון, ארזה צ'רצ'מן, פנחס כהנא, צבי גוב ארי.

**החלטת הוועדה לשמירה על הסביבה החופית (ולחו"ף) בדיון על בחינת מתחמים ימיים
לתסקיר ההשפעה על הסביבה פרקים א'-ב' (ישיבה 77 מיום 25.01.2012)**

**פרוטוקול החלטות
הוועדה לשמירה על הסביבה החופית**

ישיבה מס' 77

25.1.2012

חברי הוועדה:

גב' רונית מזר, מ"מ נציג משרד הפנים – יו"ר
אדר' שירה שפירא, מ"מ נציג משרד הפנים
מר רוני זיסו, מ"מ נציג משרד התחבורה
גב' עדנה פרדו, משרד הביטחון
מר גידי ברסלר, נציג המשרד להגנת הסביבה
מר יואב צלינקר, מ"מ נציג המשרד להגנת הסביבה
גב' שירלי לוי, מ"מ נציג משרד התשתיות הלאומיות
מר יובל פלד, נציג רשות הטבע והגנים
גב' רות יהל, אקולוגית ימית, רשות הטבע והגנים
מר משה פרלמוטר, נציג הגופים הציבוריים שעניינם שמירת איכות הסביבה
פרופ' מיכה קליין, בעל מומחיות בתחום השמירה על הסביבה החופית
דר' אהוד גלילי, רשות העתיקות, בעל מומחיות בתחום השמירה על הסביבה החופית
מר אהרון וייסמן, בעל מומחיות בתחום התחבורה הימית, משרד התחבורה

משתתפים:

גב' עידית בן בסט, מזכירת הוועדה
עו"ד דני חורין, יועץ משפטי לוועדה
מר מוטי קפלן, יועץ סביבתי לוועדה
גב' ורדה שפיר, יועצת סביבתית לוועדה
מר דרור צוראל, עמית 'ממשק'
מר דרור פלנר, יח' לארכיאולוגיה ימית, רשות העתיקות
מר יעקב שרביט, רשות העתיקות
מר אריאל פרוינד, עורך תכנית חפאג/ 1373
אנג' דוד כץ, יועץ ימי לתכנית חפאג/ 1373
מר יואב כהן, מנהל גן לאומי קיסריה
ד"ר דב צביאלי, המשרד להגנת הסביבה
גב' שרה ארנסון, עמותת ידידי קיסריה העתיקה
ד"ר דב צביאלי, המשרד להגנת הסביבה
אדר' ענת שריד, לשכת התכנון מחוז חיפה
מר גידי לרמן, צוות תכנון תמ"א 37/ח'
גב' אורלי לוי, צוות תכנון תמ"א 37/ח'
מר אסף שגיא, צוות תכנון תמ"א 37/ח'
מר ברק כץ, צוות תכנון תמ"א 37/ח'
אנג' אברי שפיר, צוות תכנון תמ"א 37/ח'
גב' אורית ברנע, צוות תכנון תמ"א 37/ח'
מר אורן שפיר, צוות תכנון תמ"א 37/ח'
גב' זינה פרפליצין, מינהל התכנון, משרד הפנים
מר טל רשף, מינהל התכנון, משרד הפנים
גב' רמה קדמי, מינהל התכנון, משרד הפנים

העתק:

מר אלי ישי, שר הפנים
מר עמרם קלעג'י, מנכ"ל משרד הפנים

נעדרו:

מר משה צימרמן, נציג משרד התיירות
גב' עינת גנון, נציגת משרד הבינוי והשיכון
מר רון חולדאי, נציג הרשויות המקומיות, ראש עיריית תל אביב
מר יונה יהב, נציג הרשויות המקומיות, ראש עיריית חיפה
גב' רותי פרום אריכא, נציגת משרד החקלאות
אדר' עדנה לרמן, אדריכלית שאינה עובדת מדינה

תמ"א 37/ח': תכנית מתאר ארצית ברמה מפורטת לחיבור קידוחי הגז הטבעי למערכת ההולכה הארצית – דיון פנימי להתייעצות

מטרת התכנית היא טיפול בגז מתגליות מול חופי ישראל וחיבורם למערכת ההולכה הארצית.

גידי לרמן, ראש צוות התכנון, הציג את התכנית באמצעות מצגת (**מצורפת כנספח ד' לפרוטוקול**). במצגת נסקרו הנושאים הבאים: הליך התכנון, מאפייני משק הגז הטבעי, חלופות עקרוניות לטיפול בגז, מערכת ההולכה של הגז הטבעי, הנחות בסיס לתכנון, תובנות עיקריות מתהליך העבודה, המלצת הצוות למתחמים ימיים ומערכי כניסה נבחרים לבחינה במסגרת פרקים א' ו-ב' לתסקיר השפעה על הסביבה והצגת האתרים היבשתיים שנמצאים בבדיקה.

החלופות העקרוניות המוצעות לטיפול בגז נמצאות על מנעד בין חלופה ימית וחלופה יבשתית, כאשר בניהן מוצעות חלופות ביחסים שונים בחלוקת המתקנים ההנדסיים בין הים ליבשה. שיקול אמינות המערכת מכריע לטובת חלופה עם יותר מרכיבים יבשתיים. נכון לעכשיו הומלצו להמשך בדיקה 2 חלופות עקרוניות לטיפול המציעות חלוקות שונות למיקום המתקנים ההנדסיים בין הים ליבשה והחיבורים בניהם. הוצגו אפיון המתקנים הנדרשים בחלופות השונות ודרישות השטח והמיקום למתקנים בכל חלופה עקרונית לטיפול. כמו כן הוצגה המתודולוגיה לבחינת חלופות מיקום בים, ביבשה ופרוזדורי הכניסה.

חברי הועדה שאלו על סיבת ההבדלים בהיקף השטחים הנדרשים בין החלופות השונות. הושב כי יכולות תפעול ותחזוקה גבוהות מכתיבות הן את הצורך במתקנים יבשתיים והן את גודל התשתית ביבשה.

נושא מיקום החלופות למתקנים הימיים והכניסות ליבשה נדון בהרחבה, וזאת על מנת להתייעץ עם הולחוף, בין היתר, לעניין בחירת החלופות לבחינה בתסקיר ההשפעה על הסביבה. הוצגו החלופות המומלצות לבחינה במסגרת פרקים א' ו-ב' של התסקיר, תוך פירוט היתרונות והחסרונות היחסיים של כל אחת מהן. סה"כ הוצגו 4 מתחמים למיקום מתקנים ימיים אשר אותן הומלץ לבחון במסגרת פרקים א' ו-ב' של התסקיר. להלן החלופות: עכו, נתניה, חדרה וחבצלת השרון.

במהלך הדיון עלו מספר הערות מחברי הועדה, כמפורט להלן:

- נשאל על שיתוף הציבור בהליך התכנון. הושב כי ככלל ההליך התכנוני מלווה בשיתוף הציבור עפ"י החלופות וביחס להתקדמות התכנית.
- הודגש כי יש לקחת בחשבון את ההשפעה של המתקנים על העורף היבשתי ועומק החוף, ולא ניתן לתחום את גבול ההתייחסות לסביבה החופית בלבד.
- עלתה סוגיית קידום איים מלאכותיים ביחס למיקום התשתיות המוצעות. נציגת משרד התשתיות העירה שנון לעכשיו, חסר מידע רב בכדי לבחון ולקדם את הנושא מבחינה אופרטיבית.

להלן הערות חברי הועדה ביחס ל- 4 החלופות הימיות המוצעות ע"י צוות התכנון וע"י ועדת העורכים לבדיקה במסגרת פרקים א' ו-ב' של התסקיר:

מתחמים עכו, חבצלת השרון ונתניה: חברי הועדה לא הביעו התנגדות לחלופות אלו. ביחס להנחת צנרת כניסה מהים ממתחם עכו, נאמר שהנושא ייבחן לגופו במסגרת התסקיר.

מתחם חדרה: נציג משרד התחבורה העיר שיש עדיפות למקם את המתקנים בחלק הדרומי של המתחם (כניסה דרומית), כיון שהחלק הצפוני נמצא בסמיכות רבה לאזור העגינה של הנמל, בו עוגנות אניות כבדות אשר העוגנים שלהן עלולים להוות סכנה לצנרת הגז.

בנוסף הועלו בדיון הסוגיות הבאות:

נציגת משרד הביטחון הביעה הסתייגות מקביעת מתקן קליטה יבשתי בפרוטורום. בתגובה נאמר כי סוגיות שמועלות ע"י משרד הביטחון ביחס לחלופה זו יבחנו במסגרת תסקיר השפעה על הסביבה.

לגבי החלופות היבשתיות בעמק חפר נאמר שיש יתרון למיקום המתקנים באזור זה, וזאת ביחס למתקן ההתפלה עמק חפר המתוכנן ובהתאמה לעקרון איחוד תשתיות.

החלטת ועדת המשנה לנושאים תכנוניים עקרוניים (ולנת"ע) בדיון בהמלצות ועדת העורכים בעניין חלופות עקרוניות לטיפול ואישור לבדיקה בתסקיר למתחמים ימיים (ישיבה 480 מיום 14.02.2012)

4. תמא/ 37/ ח : תכנית מתאר ארצית לחיבור קידוחי הגז הטבעי מתגליות למערכת ההולכה הארצית מטרת הדיון: דיון בהמלצות ועדת העורכים בעניין חלופות עקרוניות לטיפול ואישור לבדיקה בתסקיר למתחמים ימיים

נכחו בדיון:

גדעון לרמן, אריה ניצן, אורן שפיר, אברי שפרל, רות לובנטל, מיכה קליין, אורית ברנע, דנה הררי, ברק כץ, אורלי לוי - צוות התכנון
דורית הוכנר, עידית אורלב, אפרת אברהם- משרד האנרגיה והמים
אסף כהן- רשות הגז הטבעי
דן סתיו- יועץ למינהל התכנון
ענת שריד- לשכת התכנון, מחוז חיפה
בני זלמנוביץ'- יועץ משפטי, משרד הפנים
מיכל איתן, זינה פרפליצין, אלעד לב - מינהל התכנון
ערן אבני- מזכירות המועצה הארצית

מיכל איתן הציגה את הרקע לדיון:

המועצה הארצית אישרה את מתן ההוראה לעריכת התמ"א ב-12.5.09. בהוראה נקבע כי התכנית תוכן ע"י חברת נובל אנרג'י. המועצה החליטה לבחון חלופות ימיות במסגרת פרקים א' ו- ב' של התסקיר בנוסף לחלופות היבשתיות שנבחנו. ב-5.4.11 עודכנה ההוראה להכנת התמ"א ונקבע כי התכנית תוכן ע"י צוות מתכננים בלתי תלוי. ההוראה קבעה, בין השאר, כי התכנית תבטיח אמינות מירבית לאספקת הגז, תבחן חלופות שונות בים וביבשה ותקבע נקודות חיבור חדשות צפונית לנקודות החיבור הקיימות. המלצת ועדת העורכים של התמ"א מ-12.12.11 הייתה לבחון במסגרת פרקים א' ו- ב' של תסקיר השפעה על הסביבה המתחמים הימיים עכו, חדרה, חבצלת השרון ונתניה ולאפשר שטח לחלופות עקרוניות לטיפול מירבי בים וטיפול משלים ביבשה, תוך מתן אפשרות לטיפול מלא בים. הוולנת"ע משמשת כוועדת היגוי לתכנית ומטרת הדיון היא בחירת החלופות הימיות שייבחנו באמצעות פרקים א' ב' לתסקיר ההשפעה על הסביבה ובחירת חלופות עקרוניות לטיפול.

גדעון לרמן הציג באמצעות מצגת (מצורפת כנספח ב' לפרוטוקול).

להלן עיקרי הנושאים שהוצגו:

- הנחות בסיס לבחינה ולתכנון
- פירוט 9 חלופות עקרוניות לטיפול בגז מהקידוחים והצגת מאפייני כל חלופה
- מכלולי מערכת הטיפול בגז (דוגמאות מהעולם)
- מסקנות מבחינת חלופות עקרוניות לטיפול
- בחינת המתחמים הימיים (גלישות קרקע ימיות, קווי העתק, מכלול ההיבטים התכנוניים וכו')
- הערכה מסכמת של החלופות הימיות
- הצגה עקרונית של מערכי כניסה לחוף ומתחמים יבשתיים שנבחנו
- מפגשים שנערכו עם נציגי רשויות וציבור רחב

דורית הוכנר הציגה באמצעות מצגת (נכללת במצגת שתוארה לעיל).

להלן עיקרי הנושאים שהוצגו :

- קווי מדיניות לתכנון משק הגז
- פרישת הביקושים לייצור אנרגיה
- יתירות ואמינות אספקת הגז לצפון הארץ

לאחר הצגת התכנית נערך דיון בהשתתפות חברי הוועדה והמוזמנים.

חברי הוועדה ביקשו התייחסות לנושאים ולשאלות הבאות :

- מדוע לא לבחון גם את החלופות הכוללות של טיפול מלא בים וטיפול מלא ביבשה במסגרת פרקים א' וב' לתסקיר ההשפעה על הסביבה?
- האם יכולות להיבחר חלופות ימית ויבשתית שאינן סמוכות זו לזו?
- מדוע נשללה חלופת האסדה הצפה?
- האם נבדקו המסדרונות הימיים בין מתקן הטיפול הימי לנקודת החיבור ליבשה?
- האם ניתן להגדיר את גבולות המתחמים הימיים עליהם המליצה ועדת העורכים (בדגש על הוצאת תחום שמורת הטבע הימית פולג מהמתחמים)?
- יש להשקיע יותר בהליך שיתוף הציבור של התכנית, היות והיא מעוררת התנגדות גדולה.
- התבקש לקבוע בהוראות התכנית כי תנאי למתן היתר בניה יהיה אישור משרד הבטחון.

צוות התכנון ונציגי מינהל התכנון התייחסו לשאלות ולהערות:

- ועדת העורכים בחנה את כל החלופות העקרוניות בים וביבשה והמליצה לקדם את החלופות של טיפול מירבי בים וטיפול משלים ביבשה, וזאת משיקולי אמינות אספקה. יצוין כי התכנית מאפשרת טיפול מלא בים או חיבור לאסדה צפה, אם זה יתאפשר בעתיד לאור התפתחות טכנולוגית. המתקן המוצע יטפל בכמות גדולה של גז ויש צורך להשתמש בטכנולוגיה מוכחת שנצבר ניסיון בהפעלתה במקומות בהם מאפייני הביקוש לגז הטבעי והפריסה המרחבית של ההיצע דומים לאלה של ישראל. לפי המידע הטכנולוגי הידוע כיום מתקנים לטיפול מלא בים אינם אמינים לאורך זמן ואין דוגמאות של מתקנים פעילים בעולם.
- רצוי שתהיה זיקה בין החלופות הימית והיבשתית אך אין חובה בכך. קבלת החלטה על מתחמים ימיים מאפשרת גמישות בהחלטה על מיקום מתקנים יבשתיים.
- הגז הטבעי מעורב במים ובנוזלים שונים הפוגעים באיכותו ועלולים לגרום לתקלות ולהשבתת מערכות. לכן הכרחי כי יוקם מתקן טיפול יבשתי שיוודא כי איכות הגז מאפשרת הזרמתו ובמידת הצורך יאפשר טיפול משלים.
- ישנה עדיפות תפעולית למיקום מתקן הטיפול הימי על פלטפורמה המקובעת לקרקעית הים ולא באסדה צפה הפגיעה יותר לתקלות ולנזקים.
- המסדרונות הימיים בין מתקן הטיפול הימי לנקודת החיבור ליבשה נבדקו במסגרת עבודת צוות התכנון.
- הגבולות המדויקים של המתחמים הימיים נבדקים מול המכון הגיאולוגי, רשות הטבע והגנים והמשרד להגנת הסביבה ועדיין לא הוגדרו במדויק. ניתן להנחות את צוות התכנון להימנע ככל

הניתן מכניסה לשטחי השמורה.

- לתכנית נעשה מהלך רחב של שיתוף ציבור, לרבות מפגשים פומביים שהיו פתוחים לקהל הרחב ושמיעת עמדות הרשויות המקומיות הרלבנטיות והתכנית מלווה ע"י יועץ לשיתוף ציבור.
- הערות לגבי הוראות התכנית יקבלו התייחסות בהמשך ההליך התכנוני.

הוחלט:

בפני הוולנט"ע, המשמשת כוועדת היגוי לתכנית, הוצגה העבודה התכנונית שנערכה עד כה על ידי צוות התכנון בליווי וועדת העורכים על פי הוראת המועצה המעודכנת לעריכת תמ"א/ 37/ ח מיום 5.04.2011:

- חלופות עקרוניות לטיפול המציגות חלוקה שונה של המתקנים הנחוצים בשטחים היבשתיים והימיים
- אפיון המתקנים, דרישות השטח והמיקום למתקנים בכל חלופה עקרונית לטיפול
- מתודולוגיה לבחינת חלופות מיקום בים, ביבשה ופרוזדורי הכניסות
- המלצת וועדת העורכים מיום 12.12.2011 לעניין מתחמים ימיים לבדיקה בתסקיר וחלופות עקרוניות לטיפול להמשך בדיקה.

לאחר ששמעה את סקירת צוות התכנון, המלצת ועדת העורכים לתמ"א ודנה בכל אלו, הצביעה הוולנט"ע בשתי הצעות החלטה שהוצגו בפניה כלהלן:

הצעת היו"ר:

הוולנט"ע מחליטה:

1. לאמץ את התפישה לפיה יש לאתר ולקדם תכנון עבור שני מערכי טיפול נפרדים, מצפון למערכים הקיימים (כאשר לפחות אחד מהם מצפון לחדרה) ושאינם צמודים (הכוללים מתקנים בים, צנרת כניסה ומתקנים יבשתיים), כשכל אחד מהמערכים יוכל לתת מענה לטיפול בהספק של עד 2 מלמ"ק גז טבעי בשעה. וזאת ע"מ להבטיח אמינות מרבית באספקת הגז לכל הצרכנים.
2. לאמץ את החלטת וועדת העורכים ולהמליץ למועצה הארצית על בחינת המתחמים הימיים הבאים במסגרת פרקים א' ו-ב' של תסקיר השפעה על הסביבה: מתחם עכו, מתחם חדרה, מתחם חבצלת השרון ומתחם נתניה, וזאת מהנימוקים שהוצגו ע"י צוות התכנון. ממצאי פרקים אלו יצביעו על שתי החלופות המועדפות. הוולנט"ע מבקשת מצוות התכנון להימנע ככל הניתן מכניסה לשטח שמורת טבע מוצעת פולג במסגרת דיוק הפוליוגונים שיתבצע.
3. הוולנט"ע מאמצת את המלצת וועדת העורכים להמשיך ולבחון חלופות מס' 4 ו-7 למיקום המתקנים הנחוצים עבור טיפול בים וביבשה. הוולנט"ע השתכנעה כי משיקולי אמינות אספקה אין להגביל את התוכנית לטכנולוגיה שאינה מוכחת ושלא נצבר ניסיון בהפעלתה במקומות בהם מאפייני הביקוש לגז טבעי והפריסה המרחבית של ההיצע דומים לאלה של ישראל. מטעמים אלו אין לפעול להמשך בדיקה של חלופות שכוללות מתקנים ימיים בלבד ויש לאפשר טיפול משלים ביבשה.

4. יחד עם זאת, לאור השטח הגדול היבשתי המוערך היום כנדרש למתקן בחלופת טיפול יבשתי מלא והשטחים הגדולים שיהיו מוגבלים מסביבו, ומכיוון שלפי הערכת צוות התכנון חלופות הטיפול המירבי בים וטיפול משלים ביבשה מאפשרות אספקה אמינה של גז, אין מקום להמשך בחינת חלופה שכוללת מתקנים יבשתיים בלבד (למעט מתקן הפחתת לחץ בים).

5. יובהר כי כל החלופות העקרוניות לטיפול המומלצות יאפשרו טיפול מלא בים, ככל שימצא כאמין לאור הטכנולוגיות שיתפתחו.

הצעת שירלי לוי:

כהצעת היו"ר, למעט סעיף 4 להצעה שינוסח כלהלן:
לאור העדיפות למתקנים יבשתיים על פני מתקנים ימיים מבחינת בטיחות המתקן ואמינותו, הוולנת"ע רואה מקום להמשך בחינת חלופה הכוללת טיפול מלא ביבשה.

9 בעד הצעת היו"ר:

3 בעד הצעת שירלי לוי:

2 נמנעים:

הצעת היו"ר התקבלה.

עמיר ריטוב לא הביע עמדתו בכל הקשור לחלופה המתייחסת לשמורת הטבע פולג.

חברים שנכחו בדיון: רונית מזר(מ"מ יו"ר), יואב צלניקר, שירלי לוי, רענן אמויאל, אלון ישעיהו, אמיר וייס, אורנה להמן, אריק לייבוויץ, נחום פלד, הלל זוסמן, עמיר ריטוב, פנחס כהנא, איריס האן, דוד ויינברג.

החלטת המועצה הארצית לתכנון ולבניה בדיון באישור לבדיקת תסקר השפעה על הסביבה למתחמים ימיים. (ישיבה 543 מיום 06.03.2012)

4. תמ"א 37/ח - תכנית מתאר ארצית לחיבור קידוחי הגז הטבעי מתגליות למערכת ההולכה הארצית
מטרת הדיון: דיון באישור לבדיקת תסקר השפעה על הסביבה למתחמים ימיים.

מוזמנים שנכחו בדיון:

אורית נבו- לרמן מתכננים- שיתוף ציבור
רות לובנטל- צוות תכנון, חברת סדן לובנטל כלכלה
עופר זמיר- יועץ משפטי למשרד לרמן
אורן שפל- יועץ לחברת לרמן
אברי שסוח- יועץ לחברת לרמן
אריה ניצן- יועץ לחברת לרמן
רחל אברמוביץ- משרד השיכון
אורלי לוי- חברת לרמן אדריכלים
גדעון לרמן- חברת לרמן אדריכלים
אסף כהן- רשות הגז הטבעי
שולמית איסר- נתיבי הגז הטבעי
עדית אורלב- משרד האנרגיה והמים
אורית ברנע-
אור דור-
ישראל בן עזרא- יועץ לראש עיריית עכו
משה צ'רטוף- מ.א. מטה אשר
אבי רוטמן- ממלא מקום ראש עיריית מוצקין
אפרת אורבך- דוברת משרד הפנים
שלמה ותרני- יועץ למנכ"ל משרד הפנים
דרורי שפירא- לשכה משפטית
לאה גנדלין- מינהל התכנון
ברק כץ- יועץ סביבה לצוות התכנון
זינה פרפליצין- מינהל התכנון
נועה נאור- מינהל התכנון
מיכל מריל- מינהל התכנון
אריאל פרינץ- מינהל התכנון
דן סתיו- יועץ למינהל התכנון
מו פרוביזור- רשות המים, יועץ למועצה הארצית
אפרת דון יחיא- לשכה משפטית, משרד הפנים
טל רשף- מזכיר המועצה הארצית

מדובר בתוכנית שמטרתה לחבר את קידוחי הגז הטבעי מתגליות הגז הימיות אל מערכת הולכת הגז הארצית.

המועצה הארצית אישרה את מתן ההוראה לעריכת התמ"א ב- 12.5.09. המועצה החליטה לבחון חלופות ימיות במסגרת פרקים א' ו- ב' של התסקיר בנוסף לחלופות היבשתיות שנבחנו. ב- 5.4.11 עודכנה ההוראה להכנת התמ"א ונקבע כי התכנית תוכן ע"י צוות מתכננים מטעם משרד התשתיות. ההוראה קבעה, בין השאר, כי התכנית תבטיח אמינות מירבית לאספקת הגז, תבחן חלופות שונות בים וביבשה ותקבע נקודות חיבור חדשות צפונית לנקודות החיבור הקיימות.

המלצת ועדת העורכים של התמ"א מ- 12.12.11 הייתה לבחון במסגרת פרקים א' ו- ב' של תסקר השפעה על הסביבה את המתחמים הימיים עכו, חדרה, חבצלת השרון ונתניה ולאפשר המשך בדיקת חלופות למיקום המתקנים הנחוצים עבור טיפול מירבי בים וטיפול משלים ביבשה, תוך מתן אפשרות לטיפול מלא בים.

בתאריך 14.2.12 דנה הולנת"ע בהמלצות ועדת העורכים. ההחלטה על נימוקיה הופצה טרם הדיון הנוכחי לחברי המועצה הארצית וכוללת, בין היתר אימוץ המלצות ועדת העורכים בנושאים הבאים:

- שני מערכי טיפול נפרדים ולא צמודים הכוללים מתקנים בים, צנרת כניסה ומתקנים יבשתיים מצפון למערכים הקיימים.

- בחירת המתחמים הימיים שיבחנו במסגרת פרקים א' ו- ב' של תסקיר ההשפעה על הסביבה.
- המלצה להמשך בחינה של חלופות הכוללות טיפול משלים ביבשה. אי בחינה של חלופות שכוללות מתקנים ימיים בלבד משיקולי אמינות אספקה ושימוש בטכנולוגיה מוכחת. אי בחירה של חלופה למתקנים יבשתיים בלבד. זאת תוך הבהרה כי כל החלופות העקרוניות המומלצות להמשך בדיקה יאפשרו טיפול מלא בים ככל שתמצא טכנולוגיה אמינה בעתיד.

בדיון הנוכחי של המועצה הארצית מבוקש כי המועצה תאשר את המתחמים הימיים שיבחנו במסדרת פרקים א' ו- ב' של תסקיר ההשפעה על הסביבה. יודגש כי דיון זה לא ייסוב סביב המתחמים היבשתיים אשר ידונו בולנת"ע ובמועצה הארצית בחודש הקרוב. בכל מקרה המתחמים היבשתיים והימיים אינם בעלי זיקה ישירה אחד לשני.

גדעון לרמן הציג באמצעות מצגת (המצורפת **כנספח א' לפרוטוקול**). להלן תמצית הנושאים שהוצגו: שלבי העבודה וצוות התכנון, קווי מדיניות לפיתוח משק הגז הטבעי, רקע הנדסי, הנחות בסיס לתכנון, סקירה וניתוח של חלופות עקרוניות לטיפול, הצגת דוגמאות מחו"ל ומישראל (אשדוד) ומסקנות, היבטים ביטחוניים, ניתוח חלופות עקרוניות לטיפול, הצגת מתחמים ימיים לבחינה וגורמים משפיעים, הגדרת תנאי סף לבחינת מתחם ימי, הערכה מסכמת לחלופות ימיות.

חברי המועצה והמוזמנים דנו בנושאים שהוצגו. נציג עריית עכו טען שהכוונה לבחון מתקן טיפול יבשתי בעכו מונעת את פיתוח והגעת אוכלוסייה לעיר והמגזר הערבי סבור שכוונה זו מקורה באפליה. נציג מועצה אזורית מטה אשר הביע התנגדות נחרצת למתקן טיפול בשטח המועצה, העלה חששות מאירוע טרור, טילים, רעידות אדמה והזהיר שפיצוץ צינור גז בבליה בשנת 2004 גרם לנזקים ונפגעים. נציג קריית מוצקין טען שניתן להגיע ליתירות ואמינות בים באמצעים שונים בניהם בניית מספר גדול של אסדות שייתרו טיפול יבשתי. ציין כי לא ידוע מהם החומרים שינושבו מלפיד יבשתי, ציין כי יותר קל להגן על אסדה בים מתקיפה מכוונת מאשר מתקן יבשתי.

גדעון לרמן הבהיר כי הלחץ הצפוי במתקן טיפול משלים יבשתי הינו 110 בר שאינו גבוה באופן משמעותי מהלחץ הצפוי במערכת ההולכה היבשתית שתגיע לכל הארץ (80 בר). חזר והבהיר שאין בעולם מקרים שבהם יש יצור מלא בים בהיקפים כאלו אלא ישנם דוגמאות בודדות להיקפים זעומים והן מגובות בהסדרי גיבוי.

חברי המועצה ציינו כי מדובר בפרוייקט NIMBY מוצהר צוין מתקן הטיפול באשדוד שפועל ללא תקלות וללא התנגדות. הוצע לפעול להרחבה נוספת של פעילות ההסברה בקרב ציבור שתביא לשיתוף הציבור, וזאת גם בשפה הערבית. חברי המועצה הארצית סברו שמדובר בתשתית לאומית בעלת חיוניות רבה למדינה ויש להמשיך ולקדמה.

נציג משרד ראש הממשלה ביקש להגיש לממשלה לוח זמנים צפוי לקבלת החלטות בתוכנית. נציג משרד הביטחון ציין כי מערכת הביטחון מסתייגת ביחס לאתר פרוטרום.

בנוסף הועלתה החשיבות להתחשב בהיבטים סביבתיים בתכנון מערכת הגז מעבר למים הטריטוריאליים של מדינת ישראל. נציגי משרד האנרגיה והמים והמשרד להגנת הסביבה מסרו כי נעשות פעולות בנושא והם יעדכנו את חברי המועצה על הנעשה.

הוחלט:

א. בפני המועצה הארצית הוצגה העבודה התכנונית שנערכה עד כה על ידי צוות התכנון בליווי וועדת העורכים. כמו כן הוצגה המלצת הולנת"ע מיום 14.02.2012, המשמשת כוועדת ההיגוי לתכנית, ביחס למתחמים הימיים שיבחנו בפרקים א' ו- ב' של התסקיר וביחס לחלופות עקרוניות לטיפול המוצעות להמשך בדיקה.

ב. לאור האמור, המועצה הארצית מחליטה כדלקמן:

לאמץ את התפישה לפיה יש לאתר ולקדם תכנון עבור שני מערכי טיפול בגז. כל מערך יכלול מתקנים בים, צנרת כניסה ומתקנים יבשתיים. המערכים יהיו נפרדים וימוקמו מצפון למערכים הקיימים (כאשר לפחות אחד מהם מצפון לחדרה). כל אחד מהמערכים יוכל לתת מענה לטיפול בגז, בהספק של עד ל - 2 מליון מטר מעוקב גז טבעי בשעה. זאת ע"מ להבטיח אמינות מרבית באספקת הגז לכל הצרכנים.

1. לאמץ את המלצת הולנת"ע על בחינת המתחמים הימיים הבאים במסגרת פרקים א' וב' של תסקיר השפעה על הסביבה: מתחם עכו, מתחם חדרה, מתחם חבצלת השרון ומתחם נתניה, וזאת מהנימוקים שהוצגו ע"י צוות התכנון. ממצאי פרקים אלו יצביעו על שתי החלופות המועדפות.

2. לעניין המלצות הולנת"ע בדבר החלופות העקרוניות לטיפול, המועצה סבורה כי יש לקיים דיון בסוגיה זו בעת הדיון בחלופות לאתרים היבשתיים. זאת מכיוון שהחלטה בנושא זה משפיעה על השטחים שיש לשריין עבור מתקנים יבשתיים, לכן יש מקום לקבלה רק לאחר הצגת המיקומים היבשתיים מוצעים והבנת מכלול הסוגיות הקשורות לאתרים אלו.

3. המועצה מבקשת ממשרד האנרגיה והמים להציג בפניה בעת הדיון בחלופות לאתרים יבשתיים את עמדתו ביחס לשטחים הנדרשים ביבשה ע"מ להבטיח אמינות האספקה.

4. בעת הדיון באתרים היבשתיים בפני המועצה הארצית יוצג לו"ז מפורט לאישור התכנית.

ההחלטה התקבלה פה אחד.

חברי מועצה שנכחו בדיון: עמרם קלעג'י (יו"ר), בינת שוורץ/ רונית מזר/ דוד פילזר, יאיר פינס, שחר סולר/ יואב צלניקר, דורית הוכנר, אלון ישעיהו, דוד ויינברג, גולן גבי/ אבנר סעדון, רותי פרום אריכא, אורנה להמן, אריק לייבוזיץ/ כרמית פינץ קדמי, נחום-זאב פלד, ניר אנגרט, דוד אריאלי, עמיר ריטוב, עודד דוניץ, ציפי רון, אלי בן ארי, איילת קראוס/ גנון עינת, פנחס כהנא, ארזה צ'רצ'מן, חנן ארז.

**החלטת ועדת המשנה לעניינים תכנוניים עקרוניים (ולנת"ע) בדיון בחלופות המוצעות
בתסקיר למתחמים היבשתיים ופרוזדורי כניסה מהים. (ישיבה 482 מיום 13.03.2012)**

**3. תמ"א 37/ח: תכנית מתאר ארצית לחיבור קידוחי הגז הטבעי מתגליות למערכת ההולכה הארצית
מטרת הדיון: דיון בחלופות המוצעות בתסקיר המתחמים היבשתיים ופרוזדורי כניסה מהים**

מוזמנים שנכחו בדיון:

לאון גורודצקי – מהנדס העיר נשר
שמעון דניאל – מהנדס העיר קריית אתא
סמואל אפלפלד – מהנדס העיר אור עקיבא
אריאל וטרמן – מהנדס העיר חיפה
אורנה הראל פלד – עיריית חיפה
אבישי קימלדורף – מהנדס עיריית חדרה
כמאל אבו דאהש – סגן יו"ר מועצה מקומית פרדיס
מוחמד מחמיד – מהנדס מועצה מקומית פרדיס
אלי ברכה – ראש מוא"ז חוף השרון
ירדן ערמון – מהנדס ועדה מקומית חוף השרון
עידו סוהחר – מוא"ז מטה אשר
לאה פרי – מוא"ז מנשה
כרמל סלע – ראש מוא"ז חוף כרמל
איציק בקיש – מטה מאבק
חנה קופרמן – מטה מאבק
תומר מירז – מטה מאבק
דורית ארז – חוף כרמל
רן אורן – החברה לפיתוח קיסריה
עידן שחם – קיבוץ יקום
ערן חיטנהץ – קיבוץ יקום
ערן כהן – שדות ים
אפרת אברהם – רשות הגז הטבעי
אסף כהן – רשות הגז הטבעי
שלומית איסר – נתג"ז
גדעון לרמן – ראש צוות התכנון
אורלי לוי – צוות התכנון
אורית נבו – צוות התכנון
אורן שפלר – צוות התכנון
אבני שפלר – צוות התכנון
רות לבנטל – צוות התכנון
עופר זמיר – צוות התכנון
דורון שוורץ – צוות התכנון
יעל זילברשטיין – חברה להגנת הטבע
עדית אורלב – משרד האנרגיה והמים
אלה צדוק – משרד האנרגיה והמים
רונן סגל – לשכת התכנון מחוז חיפה
דן סתיו – יועץ למינהל התכנון
מיכל איתן – מינהל התכנון
דרורי שפירא – לשכה משפטית, משרד הפנים
טל רשף – מזכיר המועצה הארצית לתכנון ולבניה

תמ"א 37/ח הינה תוכנית מתאר ארצית לחיבור קידוחי הגז הטבעי מתגליות הגז הימיות למערכת ההולכה הארצית. הולנת"ע הינה וועדת ההיגוי של התמ"א. כזכור, בפברואר 2012 הולנת"ע דנה בחלופות עקרוניות לטיפול ובבחירת מתחמים ימיים שיבחנו במסגרת פרקים א' ו-ב' של תסקיר ההשפעה על הסביבה. מטרת הדיון הנוכחי היא בחירת החלופות היבשתיים שיבחנו במסגרת זו.

גדעון לרמן, מציג באמצעות מצגת (המצורפת כנספח ב' לפרוטוקול) את המלצות ועדת העורכים. הדו"ח המפורט שסוקר את החלופות ואת התהליך לאיתורן ולהערכתן הועבר לחברי הוועדה טרם הדיון. להלן עיקרי הנושאים שהוצגו:

- החלטת ועדת עורכים מיום 16.2.12 אלו חלופות למתחמים יבשתיים ולמערכי כניסה לחוף יבחנו במסגרת פרקים א' ו- ב' לתסקיר ההשפעה על הסביבה.
- הערכת שטחים "נדרשים עבור" מתקן משולב (חלקו בים וחלקו ביבשה), דוגמאות למתקנים דומים בארץ (אשדוד) ובחו"ל, מאפייני המתקנים ההנדסיים, ביבשה ובים, מרחקי הפרדה מרצפטורים ציבוריים.
- תנאי הסף לאיתור מתחמים יבשתיים: גבולות השטח, גודל מינימאלי (90-105 דונם ללא מתקן קבלה של נתג'ז), זיקה למערכי הכניסה, היבטי תכנון ושימושי קרקע.
- הצגת 25 מתחמים יבשתיים שאותרו, פירוט יתרונות וחסרונות כל מתחם והמלצות ועדת העורכים לגביה. רשימת האתרים המומלצים להמשך בדיקה באמצעות פרקים א' ו-ב' של תסקיר ההשפעה על הסביבה: פרוטרום, כפר מסריק, קרקעות הצפון, עין איילה, שפיה ג', שפיה ב', חגית, דור צפון, אזור תעשייה קיסריה צפון, מט"ש (מתקן טיהור שפכים) חדרה, אזור תעשייה עמק חפר, מט"ש 'מרץ' - עמק חפר, מט"ש מעברות - נתניה.
- הצגת מערכי הכניסה לחוף שנבחנו.
- פירוט הליכי שיתוף הציבור, מפגשים עם נציגי רשויות והציבור הרחב.

לאחר הצגת הדברים הציגו נציגי הרשויות המקומיות הבאות את עמדתם ביחס להמלצות: מוא"ז חוף השרון, מוא"ז מטה אשר, עיריית נשר, מוא"ז חוף כרמל, מוא"ז מנשה, עיריית חיפה, עיריית קריית אתא, עיריית חדרה, החברה לפיתוח קיסריה, מועצה מקומית פרדיס ועיריית אור עקיבא. כל נציגי הרשויות ביקשו שלא למקם את מתקני קבלת הגז בתחומן וטענו את הנימוקים הבאים, חלקם או כולם, ביחס לאתרים ספציפיים:

- ההצעה סותרת את מדיניות התכנון הארצית, המחוזית והמקומית.
- האתר המוצע פוגע בפארקים, שטחי טבע ונוף ערכיים.
- מרחקי ההפרדה שנקבעו לא לקחו בחשבון חשש מהיות המתקן יעד מכוון לפגיעה, מרחקי ההפרדה אינם מספיקים, לא נבחנו שיקולי מיגון אוכלוסיה, קרבה למרכזי אוכלוסיה ולא ניתן משקל מספיק לשיקול זה. יש להכין סקרי בטיחות ביחס לסיכונים מתקיפה מכוונת.
- יש לבחון גם מרחקים משטחים שייעודם אינו מוגדר רצפטור ציבורי עפ"י המשרד להגנת הסביבה אך הם בכל זאת משמשים לקליטת קהל.
- הרשות המקומית כבר הרימה תרומתה לקליטת תשתיות לאומיות בתחומה ולא מוכנה לקלוט תשתיות נוספות.
- יתכן כי סביב האתר יתמקמו תשתיות נוספות שיגבירו את הפגיעה בסביבה.
- האתר יפגע בפיתוח העתידי של הרשות, בהתחדשות עירונית, בהקמת שכונות חדשות, אזורי תעסוקה ו/או תעשייה.
- חומרי הרקע לא הועברו מספיק מוקדם על מנת לבחון אותם באופן מקצועי. הליך שיתוף הציבור נעשה באופן לא מספק, לא מלא ולא התקבלו תשובות להסתייגויות של הרשויות המקומיות.

- ההמלצות לא מתייחסות לרגישות ססמית ולסכנות שיתכנו מרעידת אדמה.
- נטען כי ישנה אפליה מרחבית בכך שמוצע לבטל את רוב האתרים שנבחנו באזור המרכז ולהמשיך עם רוב האתרים שהוצעו במחוז צפון.
- יש לעצור את הליך התכנון היבשתי ולבדוק ראשית את הטכנולוגיות לטיפול ימי. רק לאחר מכן אם יתגלה שלא ניתן לבצע טיפול ימי יש לגשת לתכנון יבשתי ולחפש שטח קטן ככל הניתן. לא נכון לאתר כעת שטח של כ- 100 דונם, כאשר נתג'ז מציינת שמספיקים לה 15 דונם. נטען כי ישנו טיפול מלא בים והמידע שהובא בפני הולנת"ע הינו חלקי. נטען שיש קשר בין מתחמי החיפוש הימיים ליבשתיים ולכן יש להמתין לתוצאות התסקיר הימי.
- באופן ספציפי לעניין אתר קרקעות הצפון נטען כי הוא לא נבחן בהליכי שיתוף הציבור שקדמו לדיון ושברגרה המקורית שהוגשה האתר לא עבר תנאי סף. כן צוין כי עפ"י החלטת ממשלה, שהתקבלה אחרי מלחמת לבנון השנייה, יש לנקות את מפרץ חיפה מסיכונים וההצעה הנוכחית הפוכה. צוין כי שטחי קרקעות הצפון מיועדים לשמש שטח למעבר מפעלים אחרים נוספים בתחום המפרץ והמתקן המוצע ימנע זאת. נטען כי המהלך חותר נגד הליכי התכנון והשיקום העירוני שעובר מטרופולין חיפה.
- לעניין אתר אזור תעשייה קיסריה נטען שחלופה זו אינה ישימה לאור חוזים שבין 'קרן הברון' לחברת החשמל ומדינת ישראל.

לאחר דברים אלו הודגש כי הדיון הנוכחי אינו דיון בהתנגדויות. אף על פי כן, ניתנה לציבור הבמה לומר עמדתם בתמציתיות. **מר עידו סופר, מר איציק מחיש וגב' חנה קופרמן** ביקשו לחזור לחלופת הטיפול המלא בים (חלופה 9) ו/או להמתין עם בחינת החלופות היבשתיים עד לבדיקת כל החלופות הימיות ולצמצם את השטח לטיפול יבשתי ל- 15 דונם בהתאם לצרכים שהציגה נתג'ז. גב' קופרמן ציינה שאסדת הקידוח של מרי B בים שוקעת ויש להעסיק מסקנות בעניין האפשרות לבסס אסדות על הקרקעית.

חברי הוועדה וצוות העורכים דנו בנושאים שעלו. להלן עיקרי הדברים:

- מדובר בתשתית לאומית חשובה מאוד ויש לקדמה לטובת המשק כולו הן מבחינה כלכלית והן סביבתית.
- הרשויות הנסמכות על הציבור שחושש מאוד לא רוצות תשתית זו בחצר האחורית (NIMBY) וזאת על אף שמתקן דומה קיים באשדוד. יש לקיים הסברה בציבור ולהסיר את החששות. בכל מקרה, במסגרת עריכת תסקיר ההשפעה על הסביבה יבחנו חלק מהטענות שהעלו נציגי הרשויות.
- חברי ועדת העורכים ציינו כי כל הטענות שהושמעו הוצגו גם בפניהם, אין בהן כל חדש ושיקולים אלה נשקלו ע"י ועדת העורכים. לפיכך, יש לאמץ את המלצת ועדת העורכים.
- השיקול הביטחוני רלוונטי לכל שטחי המדינה ואינו מהווה בסיס לבחירת חלופה והינו באחריות משרד הביטחון. נציגת משרד הביטחון הבהירה כי המשרד אינו מתנגד לאף חלופה למעט חלופת פרוטרום אשר צמודה למתקן בטחוני שאינו מאפשר את יישומה ואף לא את בחינתה במסגרת תסקיר ההשפעה על הסביבה.
- ההחלטה על חיפוש שטחים יבשתיים בהיקף של כ- 100 דונם בתוספת שטח הנדרש לתחום ניטור ובקרה של נתג'ז. מתבססת על המלצת ועדת העורכים והולנת"ע על המשך בחינת חלופות מס' 4 ו-7 למיקום המתקנים הנחוצים עבור טיפול בים וביבשה.
- צוין חשש כי הרשויות השונות יוכלו לאשר בשטחי החלופות המוצעות או בסמוך אליהן שימושים

שימנעו את יישום החלופה.

- צוין כי יש לעדכן את ההנחיות לתסקיר ההשפעה על הסביבה.
- נציגת משרד האנרגיה והמים ביקשה שלא להסיר בעת הזו אף חלופה, גם אם ישימותה פחותה כיוון שבהליכי הבדיקה יתכן שיפסלו חלופות שנראות כיום סבירות ויש להותיר אופציות נוספות.
- נציג לשכת התכנון חיפה הבהיר כי הממונה על מחוז חיפה מתנגד לקליטת גז טבעי בכל חלופה במחוז. סבור כי ללא הליך הסברה בציבור וברשויות הפרויקט צפוי להיתקל בקשיים רבים. ככלל, מתנגד לאתר קרקעות הצפון מן הנימוקים שהוצגו בדיון וכן שלדעתו אתר קיסריה צפון לא ישים מהיבטים חוזיים.

הוחלט:

1. בפני הולנת"ע הוצגו המלצות ועדת העורכים בדבר חלופות למיקום מתקנים יבשתיים וחלופות מערכי הכניסה הימיים שיבחנו במסגרת פרקים א' ו- ב' של תסקיר ההשפעה על הסביבה. זאת, לאחר שבישיבתה בפברואר החליטה הולנת"ע להמליץ למועצה להמשיך ולבחון חלופות המשלבות טיפול בים וביבשה מן הנימוקים שפורטו בהחלטתה.
2. הוועדה שמעה את עמדות נציגי הרשויות המקומיות, וועדות המקומיות שבתחומן הוצעו החלופות השונות. עולה, כי כל הרשויות והוועדות מתנגדות למיקום מתקן בשטחן מן הנימוקים שהוצגו בדיון.
3. לאחר ששמעה כל אלה ודנה בחלופות השונות הוועדה מחליטה כדלקמן:
  - א. לאמץ את החלטת ועדת העורכים ולהמליץ למועצה הארצית על בחינת המתחמים היבשתיים הבאים במסגרת פרקים א' וב' של תסקיר השפעה על הסביבה: עכו-פרוטרום, כפר מסריק, קרקעות הצפון, מחצבת עין איילה, מחצבת שפיה ב', מחצבת שפיה ג', חגית, דור צפון, קיסריה-אזור תעשייה צפוני, מט"ש חדרה, אזור תעשייה עמק חפר, מט"ש מרץ (עמק חפר), מט"ש נתניה (עמק חפר). זאת, מן הנימוקים המפורטים בדו"ח שהופץ לקראת הישיבה לחברי ועדת ההיגוי (ולנת"ע) ממרס 2012.
  - ב. יתר האתרים יפסלו, מן הנימוקים המפורטים בדו"ח האמור ומהנימוקים הבאים: אתרים שנמצאים בלב השטח הפתוח ללא צמידות דופן לשטח מופר או לתשתית כלשהי (חלופות מנשה ולב השרון). קרבה לרצפטורים ציבוריים בהם מתבצע שימוש אינטנסיבי (חלופת תש"ן). חלופות סמוכות הדומות במאפייניהן ושנבחרה החלופה הטובה מביניהן (דור דרום, מעגן מיכאל, מעיין צבי, אזור תעשייה קיסריה דרום, קיסריה חולות ההחדרה). צנרת ימית שחוצה אזור עתיקות (גיר עציון). חשש לנזק למצוק הכורכר ולשטחים המוגנים לאורכו במערך הכניסה לחוף (חלופת חוף השרון). הישענות על מערכת ההולכה הדרומית (שפד"ן). אי זמינות מעשית (נמל חיפה).
  - ג. לענין חלופת פרוטרום: נציגת מערכת הביטחון תיפגש עם יועץ הבטיחות של צוות התכנון לעניין מגבלות המפורטות בתכנית שאושרה ע"י הוולמ"ב לאתר רפא"ל ויצוגו הממצאים בפני המועצה הארצית באפריל.
  - ד. לאמץ את החלטת ועדת העורכים ולהמליץ למועצה הארצית על בחינת מערכי כניסה מהים הבאים במסגרת פרקים א' וב' של תסקיר השפעה על הסביבה: חוף עכו-פרוטרום, חוף תש"ן-מפרץ חיפה, חוף דור, חדרה, מכמורת, נחל אלכסנדר, וזאת מהנימוקים שהוצגו ע"י צוות התכנון מערכי הכניסה הנ"ל הינם מערכים הנמצאים בזיקה לחלופות המיקום היבשתיים שהומלצו לבחינה בתסקיר.

ה. ממצאי פרקים א' ו- ב' של התסקיר יצביעו על המיקומים המומלצים עבור שתי חלופות מועדפות למתקנים בים, ביבשה ומערכי כניסה מהים.

ו. הוולנת"ע פונה למשרד להגנת הסביבה להכין הצעה לעדכון הנחיות לעריכת פרקים א' ו- ב' של התסקיר. העדכון יתייחס לכלל מרכיבי הפרויקט מלבד הימיים.

ההחלטות התקבלו פה אחד.

חברים שנכחו בדיון: בינת שורץ (יו"ר), רונית מזר, שחר סולר/יואב צלניקר, דורית הוכנר, עדנה פרדו, אורנה להמן, נחום פלד, ניר אנגרט, עמיר ריטוב, איתמר בן דוד, דוד ויינברג.

החלטת המועצה הארצית לתכנון ולבניה בדיון בחלופות לבחינה בפרקים א'-ב' של תסקיר השפעה על הסביבה למתחמים יבשתיים ופרוזדורי כניסה מהים ועדכון הנחיות לתסקיר השפעה על הסביבה בנושא הרכיבים היבשתיים. (ישיבה 544 מיום 03.04.2012)

3. תמ"א 37/ ח: תכנית מתאר ארצית לחיבור קידוחי הגז הטבעי מתגליות למערכת ההולכה הארצית
מטרת הדיון: דיון בחלופות לבחינה בפרקים א' ו-ב' של תסקיר השפעה על הסביבה למתחמים יבשתיים ופרוזדורי כניסה מהמים. דיון בעדכון הנחיות לתסקיר השפעה על הסביבה בנושא הרכיבים היבשתיים.

מוזמנים שנכחו באולם:

רן אורן- חברה לפיתוח קיסריה
קביש איציק- ראש מטה מאבק חוף הכרמל
תומר מירז-ר' מטה מקצועי המאבק חוף הכרמל
דורית ארז גביש- מטה מאבק חוף הכרמל
כרמל סלע- יו"ר מועצה אזורית חוף הכרמל
אורית סקר- מהנדס העיר קרית אתא
נועם גרייף- מה"ע מוא"ז מטה אשר
עידו סוקר- מטה מאבק מפרץ עכו
עו"ד מוהר זמיר- יועמ"ש משרד לרמן אדריכלים
נסים כהן- נציג רשות אור עקיבא
ברק כץ- צוות תכנון איכות הסביבה
אעל לוי- צוות התכנון חברת לרמן
רפי לרמן- צוות התכנון חברת לרמן
מיכל בן שושן- צוות התכנון חברת לרמן
דיאורית נבו- צוות התכנון חברת לרמן
אריה ניצן- צוות לרמן- לורן הנדסה
ניר דואר- צוות לרמן- מטריקס/ חטיבת הבטחון
אדרי שפיר- צוות לרמן
אלדד שלו- סגן ר' מועצת עמק חפר
גלית עוזיאל- מועצה אזורית עמק חפר
מחאמוד מוחמד- מהנדס המועצה פרדיס
כאמל אבו דאהש- ממלא מקום יו"ר מועצה פרדיס
דדי חומש-נציג זכרון יעקב- מטה המאבק האזורי
ישראל בן עזרא- יועץ לראש עיריית עכו
דורון שורץ- צוות תכנון לרמן
חנה קופרמן- תושבת קיסריה
עדית אוכלס- משרד האנרגיה והמים
אפרת אברהם- רשות הגז הטבעי
רחל לוטן- נתיבי גז טבעי
רון סגל- מחוז חיפה, משרד פנים
שפרה פרנקל - מחוז מרכז, משרד הפנים
שלמה ותרי- יועץ למנכ"ל משרד הפנים
ליאור גליק- מינהל התכנון
אריאל פרינץ-מינהל התכנון
רן דרסלר-מינהל התכנון
נועה נאור- מינהל התכנון
דן סתיו- מינהל התכנון
מו פרוביזור- רשות המים, יועץ למועצה הארצית
אפרת דון יחיא- לשכה משפטית, משרד הפנים
טל רשף- מזכיר המועצה הארצית

מדובר בתוכנית לחיבור קידוחי הגז הטבעי מתגליות הגז הימיות למערכת ההולכה הארצית. בישיבה מיום 6.03.2012 אושרו מתחמים ימיים לבחינה במסגרת פרקים א' ו-ב' של התסקיר. בישיבת ולנת"ע מיום 13.03.2012 בה ניתנו המלצות ביחס למתחמים היבשתיים ומערכי כניסה מהים לבחינה במסגרת התסקיר. המועצה מתבקשת לדון המלצות הולנת"ע ובהצעת עדכון הנחיות לפרקים א' ו-ב' של התסקיר ביחס לכלל מרכיבי הפרויקט מלבד הימיים. דו"ח של צוות העבודה בנושאי הדיון הנוכחי הופץ לחברי המועצה ולנציגי הרשויות טרם הדיון.

צוות התכנון מטעם משרד האנרגיה והמים הציג באמצעות מצגת (מצ"ב **כנספח א' לפרוטוקול**) את הנושאים הבאים: תהליך העבודה, החלטות הולנת"ע והמועצה, מרכיבי הפרויקט, גבולות גזרה לבדיקה,

תנאי סף לבדיקה, פירוט מתחמים יבשתיים שנבחנו, פירוט מערכי כניסה מהים שנבחנו, מצרף המערכים : ימי – כניסה – יבשתי כפי שהומלצו ע"י וועדת העורכים והולנת"ע, לוחות זמנים לקידום התוכנית, מפגשי שיתוף ציבור שהתקיימו.

נציגת לשכת התכנון מרכז ביקשה כי מירב הטיפול האפשרי בגז יעשה בים ולא ביבשה והזכירה שבמחוז ישנו ריבוי תשתיות וריכוז אוכלוסיה צפופים. נציג לשכת התכנון חיפה הבהיר שהממונה על המחוז מתנגד להקמת תשתיות הגז במחוז. הזכיר שבמחוז ישנו ריבוי תשתיות ומפעלים, הבהיר את המורכבות באתרים השונים המוצעים – בדגש על קרקעות הצפון. ציין כי בהעדר כל פתרון אחר ניתן לבחון את האתרים המוצעים במחצבות שאינן פעילות.

כרמל סלע (אשר הודיע כי הוא נבחר ע"י הרשויות ומטות המאבק לייצג ולהציג עמדותיהם) הציג את ההתנגדות והטענות ביחס למוצע. להלן עיקריהן :

- באוגוסט 2010 החליטה המועצה הארצית על בחינת חלופה ימית, עד היום בחינה זו לא נעשתה.
- כלפי הרשויות ומטות המאבק נטען שהם לא רוצים את המתקן בחצר האחורית שלהם (תופעת ה-NIMBY) אך הטענה אינו נכונה ויש לבצע את הטיפול בגז בים בלבד באופן מלא. לא ניתן כל מענה לחששות הבטיחותיים והביטחוניים של התושבים.
- הדרישה לאמינות המערכת מהווה את הבסיס לעמדת משרד האנרגיה והמים וצוות התכנון לפיה יש חובה בטיפול משלים ביבשה. אבקש לידע את חברי המועצה כי ערב הדיון הנוכחי התקיים דיון במשרד האנרגיה אליו הגיעו מומחי צוות התכנון ומומחים מטעם הרשויות ובו הובהר כי אין כל בעיית אמינות בטיפול מלא בים.
- אבקש לידע את המועצה ומשרד האנרגיה כי הרשויות ומטות המאבק לא יוותרו וילחמו על הוצאת כל המתקנים לים בהתאם לחלופה 8. אם יידרש נפנה גם להליכים משפטיים ולגופים שמגנים על הציבור כגון בג"צ.

תומר מירז מציג באמצעות מצגת (מצ"ב **כנספח ב' לפרוטוקול**) את מסקנותיו ממפגש המומחים שהתקיים ערב הדיון. תמצית המסקנות: אין בעיית אמינות בטיפול מלא בים. אמינות חלופה 8 שנדחתה זהה לאמינות חלופות 4 ו-7 שהתקבלו. מציג שתי דוגמאות האחת מדנמרק והאחת ממלזיה לטיפול מלא בים.

שמעון דניאל: מבקש מן המועצה לא החליט כעת כיוון שאין בפניה את כל החומר הנדרש. מציע לבקש מצוות התכנון לבחון באופן מלא את חלופה 8 הימית ולהציג את הממצאים בפני המועצה. מציע לבחון גם ייבוש קרקע בים כאפשרות שתפתור את כל הסוגיות.

נציג מטה מאבק חוף כרמל ביקש להבהיר כי המטה תומך בטיפול מלא בים עפ"י חלופה 8 ולא חלופה 9.

לאחר דברים אלו דנה המועצה הארצית בדו"ח צוות התכנון ובהמלצות הולנת"ע, בנושאים שהועלו ע"י המוזמנים ובטיטות ההנחיות לתסקיר ההשפעה על הסביבה. בזכות אישור המלצות הולנת"ע הסבירה נציגת משרד האנרגיה והמים :

- יש חשיבות לאומית להשאר תמהיל אפשרויות של ים – יבשה שיאפשר למדינה גמישות, אמינות וודאות במשק החשמל.
- הצפי של משרד האנרגיה הוא כי ב- 20 השנים הקרובות משק האנרגיה יתבסס על 70% גז טבעי, הדוגמאות שהוצגו על ידי המתנגדים לא רלוונטיות לכמויות ולאחוזים כצפוי בישראל וגם בהן יש שטחים יבשתיים משלימים או גיבוי ממדינות אחרות.
- המשרד צוות התכנון קיימו תהליך ארוך של שיתוף ציבור, התקיימו מפגשים עם 26 רשויות, כנסים פתוחים ומפגשי מומחים. יש להתקדם בתכנון ובמקביל הליך שיתוף הציבור ימשך במהלך הכנת התסקיר.

כנגד אישור המלצות הולנת"ע הסבירו נציגי השלטון המקומי במועצה כי לאור מפגש המומחים יש להסיר את סוגיית האמינות מראש הטיעונים בזכות טיפול יבשתי משלים. לאור זאת אין לקבל את המלצות הולנת"ע. לחילופין יש להוסיף את החלופה הימית לבדיקה.

מנהלת מינהל התכנון הבהירה כי משרד האנרגיה הוא האחראי על נושא הגז הטבעי והוא שקובע את המדיניות הממשלתית בעניין. עמדות משרד האנרגיה, ביחס לשיטת התפעול ואמינות האספקה ובקשתו לגמישות, וודאות סבירות בהחלט, ועל המועצה הארצית, כמוסד העוסק בתכנון פיס, לאפשר אותן..

נציגת משרד הביטחון ביקשה לא לכלול בין המתחמים היבשתיים לבחינה בתסקיר את אתר פרוטרום, לאור מתקן בטחוני סמוך ומגבלות ושימושים שלא ניתן לפרטם.

הוחלט:

המועצה הארצית הצביעה בשתי הצעות החלטה כדלקמן:

הצעת היו"ר:

1. המועצה הארצית שבה ומדגישה את החשיבות הרבה של קידום התכנית בלוחות זמנים מהירים על מנת לאפשר קליטת הגז המופק מתגליות מול חופי ישראל במטרה לגוון ולהגדיל את מקורות האספקה של הגז הטבעי לביקושים השונים. חשיבות זו גוברת נוכח המחסור החמור בגז שבגיניו מתבצע שימוש נרחב, כבר בימים אלו, בדלקים מזהמים ויקרים להפעלת תחנות הכוח ונוכח עליית מחירי החשמל הנגרמת בשל מחסור זה. בפני המועצה הוצגו לוחות זמנים לקידום מהיר של התכנית. המועצה מבקשת מכל הגורמים המעורבים לעשות כל שביכולתם לעמוד בלוחות זמנים אלו ואף לצמצמו.

2. המועצה, לאחר ששמעה את התייחסויות הרשויות המקומיות שתחומן או בסמוך להן מוצעות החלופות למיקום המתקנים אשר הגיעו לדיון וכן את חברי המועצה ולאחר שקיימה דיון בנושא, מחליטה כדלקמן:

3. ביחס לחלופות עקרוניות לטיפול, המועצה סבורה כי יש לבחור בחלופות טיפול שיפחיתו את הקונפליקטים התכנוניים הנובעים מביצוע התכנית תוך שמירה על אמינות אספקה. בהמשך להחלטת המועצה מיום 6.3.12 הובהר ע"י צוות התכנון כי על מנת להבטיח אמינות אספקה יש צורך בשריון שטחים שיאפשרו בדיקה של איכות הגז המגיעה ממתקני הטיפול בים ומתקנים לטיפול משלים. עפ"י

הצגת צוות התכנון ומשרד האנרגיה והמים, השטחים הנדרשים לצורך זה הינם בין 90-105 דונם בתוספת שטח הנדרש לתחום ניטור ובקרה של נתג"ז. המועצה סבורה כי משיקולים אלו יש לייעד שטחים ביבשה שיאפשרו הטיפול הנדרש.

4. בהתאם לכך מחליטה המועצה כי התכנית תכלול:

- שטחים בים בגודל של כ- 17 קמ"ר.
- שטחים ביבשה בגודל של כ- 105 דונם.
- שטחים הנדרשים לחיבור למערכת של נתג"ז.

5. מובהר כי האפשרות לטיפול בים קיימת, ברמת התכנית, בשל גודל השטחים שנשמרים בים. ואולם, לאור עמדת משרד האנרגיה והמים המעניק עדיפות ברורה לטיפול משולב ים-יבשה, והינו אחראי על התווית המערך התפעולי העקרוני, מחליטה המועצה להמשיך לקדם חלופות יבשתיות שמאפשרות טיפול משולב ים-יבשה בהיקף של כ- 105 דונם בתוספת שטח הנדרש לתחום ניטור ובקרה של נתג"ז כאמור.

6. לאמץ את המלצת הולנת"ע מיום 13.03.2012 על בחינת המתחמים היבשתיים הבאים במסגרת פרקים א' וב' של תסקיר השפעה על הסביבה: כפר מסריק, קרקעות הצפון, מחצבת עין איילה, מחצבת שפיה ב', מחצבת שפיה ג', חגית, דור צפון, קיסריה-אזור תעשייה צפוני, מט"ש חדרה, אזור תעשייה עמק חפר, מט"ש מרץ (עמק חפר), מט"ש נתניה (עמק חפר). זאת מהנימוקים שהוצגו ע"י צוות התכנון ומפרטים בדוח שהועבר לחברי המועצה לקראת הישיבה. יתר האתרים יפסלו, מן הנימוקים שפורטו בהחלטת הולנת"ע מיום 13.03.2012.

7. ביחס לאתר עכו-פרוטורוס: מהבדיקה שנערכה ע"י על ידי צוות התכנון ומערכת הביטחון בהמשך להמלצת הולנת"ע, עולה כי אכן לא ניתן למקם מתקן באופן שיעמוד במגבלות שמטיל מתקן רפאל על סביבתו. לאור האמור לעיל מחליטה המועצה כי אתר זה לא יבחן כחלופה במסגרת פרקים א' ו- ב של התסקיר.

8. לאמץ את המלצת הולנת"ע מיום 13.03.2012 על בחינה במסגרת פרקים א' וב' של תסקיר השפעה על הסביבה של מערכי הכניסה הבאים מהים: חוף עכו-פרוטורוס, חוף תש"ן-מפרץ חיפה, חוף דור, חדרה, מכמורת, נחל אלכסנדר, וזאת מהנימוקים שהוצגו ע"י צוות התכנון ומפרטים בדוח שהועבר לקראת הישיבה. ביחס מערך הכניסה מכמורת, המועצה מחליטה לקבל את בקשת נציג רט"ג ולצמצם את שטח של הפוליון לבדיקה לחלק הדרומי. מערכי הכניסה הנ"ל הינם מערכים הנמצאים בזיקה לחלופות המיקום היבשתיות שהומלצו לבחינה בתסקיר.

9. ממצאי פרקים א' ו- ב' של התסקיר יצביעו על המיקומים המומלצים מבחינה סביבתית עבור שתי חלופות מועדפות למתקנים בים, ביבשה ומערכי כניסה מהים. ממצאי התסקיר והמלצותיו יעמדו בפני וועדת העורכים לצורך גיבוש המלצתה בדבר החלופות המומלצות. בעת גיבוש המלצתה תתייחס וועדת

העורכים לשיקולים נוספים כגון שיקולים תפעוליים, שיקולי מערכת הגז הטבעי, ושיקולים הנדסיים ותציג המלצתה בפני המועצה הארצית.

10. לאשר עדכון הנחיות לפרקים א' ו- ב' של תסקיר השפעה העל הסביבה ביחס לכלל מרכיבי הפרויקט מלבד הימייס, בתיקונים הבאים :

- בסעיף 2.1.10 יובהר כי בסיכום תהליך בחינת החלופות יוצג דירוג של כלל החלופות מבחינה סביבתית ולא רק הצגת החלופות הנבחרות.

הצעת עודד דוניץ:

כהצעת היו"ר ובנוסף: המועצה מורה על בדיקה מלאה של חלופה 8 – טיפול מלא בים – במסגרת פרקים א' ו- ב' של תסקיר ההשפעה על הסביבה.

בעד הצעת היו"ר: 12

בעד הצעת עודד דוניץ: 7

נמנעים: 0

התקבלה הצעת היו"ר.

חברי מועצה שנכחו בדיון: עמרם קלעגיי (יו"ר), בינת שוורץ/ רונית מזר, שחר סולר, דורית הוכנר, עדנה פרדו/ אלון ישעיהו, דוד ויינברג, אמיר וייס, רותי פורם אריכא, ארז קמיניץ, להמן אורנה, אלמליח רפי, ניר אנגרט, נחום-זאב פלד, פרנקל אמנון, עודד דוניץ, בן דוד איתמר, כהנא פנחס, צבי גוב ארי, אשר אברג'יל/ חנן ארז.

החלטת המועצה הארצית לתכנון ולבניה בדיון חירום במשק הגז הטבעי (ישיבה 545 מיום 01.05.2012)

3. נושא כללי:

מטרת הדיון: דיון חירום במשק הגז הטבעי (תמ"א 37 / ח).

מוזמנים שנכחו באולם:

שאל צמח- מנכ"ל משרד האנרגיה והמים
אסף כהן- רשות הגז הטבעי
אביב אלחסיד- לרמן אדריכלים
גידי לרמן- לרמן אדריכלים
רותי נשיץ- לרמן אדריכלים
אורית נבו- לרמן אדריכלים
רפי לרמן- לרמן אדריכלים
שירה ברגמן- אגף תקציבים, משרד האוצר
רון סגל- סגן מתכנת מחוז חיפה, משרד הפנים
אורנית מורגנשטרן- מחוז ת"א, משרד הפנים
אפרת אורבך- דוברת משרד הפנים
שלמה ותר- יועץ למנכ"ל משרד הפנים
דן סתיו- יועץ למינהל התכנון
יפה פלייסיג- עוזרת למנהל מינהל התכנון, משרד הפנים
זינה פרפליצין- מינהל התכנון, משרד הפנים
אריאל פרינץ- מינהל התכנון, משרד הפנים
ורד ספיר חוף- מינהל התכנון, משרד הפנים
אלעד לב- מינהל התכנון, משרד הפנים
מנחם ארסלן- מינהל התכנון, משרד הפנים
רחלי קולסקי-מינהל התכנון, משרד הפנים
ערן אבני- מינהל התכנון, משרד הפנים
מו פרוביזור- רשות המים, יועץ למועצה הארצית
אפרת דון יחיאל- לשכה משפטית, משרד הפנים
דרורי שפירא- לשכה משפטית, משרד הפנים
טל רשף- מזכיר המועצה הארצית

מר שאל צמח הציג את נושא הדיון:

משק הגז הישראלי החל לפעול במחצית שנות ה-2000. הגז הטבעי הגיע ממצרים לאשקלון ומקידוח של "ים תטיס" לאשדוד באמצעות מערכת הולכה שהוקמה. בשנת 2009 התגלה מאגר תמר והחל תכנון מחודש של משק האנרגיה עם הסתמכות גדולה מאוד על גז טבעי שיהפוך למקור האנרגיה העיקרי של מדינת ישראל. כיום כ- 40% מייצור החשמל בישראל מבוסס על הגז הטבעי, ואחוז השימוש בו אמור לעלות עם השנים. מדובר במערכת חיונית מאוד למשק.

לפני כ-14 חודשים החלו בעיות באספקת הגז ממצרים, ולפני שבועיים נמסר כי החוזה לאספקת גז זה בוטל. במקביל נוצל מאגר "ים תטיס" יתר על המידה וכמות הגז בו מתדלדלת בקצב מהיר משנצפה. בנסיבות אלו, נוצרה בעייה קשה של אספקת גז טבעי למשק הישראלי ויש צורך בנקיטת צעדי חירום במשק החשמל והדלק. חשיבות זו גוברת נוכח המחסור החמור בגז שבגינו מתבצע שימוש נרחב, כבר בימים אלו, בדלקים מזהמים ויקרים להפעלת תחנות הכוח ונוכח עליית מחירי החשמל הנגרמת בשל מחסור זה.

המדינה זקוקה למערכת אספקת גז טבעי יציבה ולתירות אנרגטית ולכן קיימת חשיבות רבה ליצירת כניסות נוספות של גז טבעי לישראל ומערכי טיפול בגז במסגרת תמ"א 37 / ח. כיוון שמערכים אלו טרם אושרו, הגז ממאגר תמר יועבר בינתיים למערך טיפול באשדוד ומשם צפונה למרחקים של מאות קילומטרים. כל המשק יסתמך על כניסה אחת זו והדבר מהווה סיכון בלתי סביר.

- נציג משרד המשפטים ציין כי על מנת לאפשר את קידומה של התמ"א בלוחות זמנים קצרים מוצע מתווה לקידום התכנית הכולל נהלי עבודה מיוחדים של המועצה הארצית. מתווה זו שומר על נושאי הבדיקות הסביבתיות ושימוע הציבור כקבוע בחוק.
- נציג המשרד להגנת הסביבה ציין כי למחסור בגז ישנן השלכות קשות לסביבה ולציבור ולכן תומך בהליכים לקיצור לוחות הזמנים לקידום התמ"א. במענה לשאלה, ציין כי לממשלה הוגשו הצעות בנושא שינוי היתרי הפליטה של תחנות הכוח כחלק ממצב החירום שנוצר.

זינה פרפליצין הציגה באמצעות מצגת:

- החלטות המועצה הארצית מיום 6.3.12 ו-3.4.12 על קידום חלופות לטיפול משולב בים וביבשה במסגרת תמ"א 37/ ח ובחירת 12 מתחמים יבשתיים, 6 מערכי כניסה ו-4 מתחמים ימיים שייבחנו במסגרת פרקים א' וב' של תסקיר השפעה על הסביבה. זאת עבור שני מערכי טיפול נפרדים שייבחנו, מצפון למערכים הקיימים בדרום ושאינם צמודים זה לזה.
  - תאריך היעד לאישור התכנית, כפי שהוצג עד עתה, התייחס לסוף שנת 2014. לאור המצב החדש נדרשת היערכות מהירה יותר מזו שהוצגה עד כה.
  - מציגה את המתווה המוצע לזירוז התכנית:
- א. צמצום מספר החלופות היבשתיות שייבחנו בתסקיר ל-4 באמצעות הכנת מסמך תכנוני-סביבתי ובחירת אתרים יבשתיים בעזרתו. עריכת תסקיר מלא לחלופה נבחרת.
  - ב. אימוץ נהלי עבודה מיוחדים במועצה הארצית לקידום התכנית: דיונים בתכנית ישירות במועצה, שיבוץ התכנית לדיון בשלב מאוחר או מחוץ לסדר היום, קיום ישיבות מיוחדות של המועצה בעת הצורך וכו'.
  - ג. לו"ז עקרוני לקידום התכנית עד אישורה תוך שנה.
- קריטריונים לבחינת חלופות למתחמים יבשתיים במסגרת מסמך הערכה הכוללים בין השאר: היבטים תפעוליים והנדסיים, התאמה תכנונית וחברתית, היבטי סביבה ונוף, זמינות מימוש ולוח זמנים.

לאחר הצגת הנושא התייחסו אליו חברי המועצה הארצית:

- צויין כי לאור ההתנגדות הציבורית, חשוב לערוך קמפיין הסברה לציבור בנושא.
- מצד אחד נטען כי ישנה חשיבות בקיום דיונים בוועדות משנה לדיון בתכנית כדי לזהות בעיות ומכשולים. מאידך צויין כי המתנה להחלטות ועדות משנה עלולה לעכב את קידום התכנית.

הוחלט:

1. המועצה הארצית, לאחר שדנה במצב החדש שנוצר במשק הגז הטבעי בישראל, השתכנעה כי קיים צורך דחוף בהיערכות שתבטיח את אישור תמ"א 37/ ח שתאפשר הזרמת גז מהתגליות החדשות מול חופי ישראל. לאור האמור, קיים צורך בקיצור משמעותי בלוחות הזמנים לאישור התכנית, כך שהליכי האישור של התכנית יסתיימו בתוך כשנה, ולא רק ב-2014 כפי שתוכנן מראש. לתוצאה זו ניתן להגיע על ידי המהלכים הבאים:

- א. צמצום מספר חלופות למתחמים יבשתיים שייבחנו בתסקיר, ע"י הערכה ובחינה של החלופות באמצעות מסמך הערכה תכנוני-סביבתי שיידון במועצה הארצית.
  - ב. עריכת תסקיר מלא (פרקים א-ה) לחלופה נבחרת (עבור 2 מערכי טיפול נפרדים).
  - ג. אימוץ נהלי עבודה מיוחדים במועצה הארצית לקידום תמ"א 37/ח.
2. לאור האמור המועצה הארצית מחליטה:
- א. לאשר את הליך בחירת החלופות באמצעות מסמך הערכת חלופות תכנוני-סביבתי.
  - ב. לאשר את הלוי"ז העקרוני החדש לקידום התמ"א שהוצג בישיבה, לפיו פרק זמן לקידום התמ"א עד לאישורה יהיה כשנה.
  - ג. בהמשך לכל האמור לעיל, המועצה הארצית מחליטה לפעול כדלקמן:
    - (1) הדיונים בתמ"א 37/ח יתקיימו ישירות בפני המועצה הארצית.
    - (2) אי קיום ישיבות מקדימות בוועדת העורכים או בוולנט"ע לא ימנע קיום הדיון וקבלת החלטה במועצה הארצית.
    - (3) שיבוץ התוכנית לדיון בשלב מאוחר או אף מחוץ לסדר היום, לא ימנע קיום הדיון וקבלת החלטה במועצה הארצית.
    - (4) מובהר, כי נוכח לוח הזמנים הקצוב המפורט לעיל, יתכן ויידרשו ישיבות מיוחדות של המועצה הארצית מעבר לישיבותיה הקבועות. על ישיבות מיוחדות תימסר הודעה של שבעה ימים מראש לפחות.
    - (5) שליחת חומרים לחברי המועצה הארצית עד יומיים טרם הדיון (ככלל, יום ראשון בשבוע) לא תהווה מניעה לקיום דיון וקבלת החלטה.
    - (6) בכפוף להוראות חוק התכנון והבנייה, המשך שמיעת הציבור תיעשה בהתאם ללוחות הזמנים הקצובים כאמור לעיל, וככל שהדבר יתאפשר במסגרת לוחות זמנים אלה והאילוצים הנוספים הנוגעים לקידום תכנית.
    - (7) לאור הדחיפות באישור המהיר של התמ"א, התכנית תועבר להערות הוועדות המחוזיות ולהשגות הציבור לתקופה של 30 יום.

ההחלטה התקבלה פה אחד.

חברי מועצה שנכחו בדיון: עמרם קלעג'י (יו"ר), בינת שוורץ/ רונית מזר, יאיר פינס, שחר סולר, דורית הוכנר, עדנה פרדו/ אלון ישעיהו, דוד ויינברג, אמיר וייס/ אבנר סעדון, רותי פרום אריכא, קמיניץ ארז, להמן אורנה, אלמליח רפי, זוסמן הלל, נחום-זאב פלד/ אילן טייכמן, דוד אריאלי, ציפי רון, בן דוד איתמר, גונן עינת, צ'רצ'מן ארזה, צבי גוב ארי, אשר אברג'יל.

החלטת המועצה הארצית לתכנון ולבניה בדיון במסמך הערכה תכנוני-סביבתי שנערך לחלופות למתחמים יבשתיים ובחירת חלופות לבחינה במסגרת פרקים א'-ב' של התסקיר (ישיבה 548 מיום 03.07.2012)

2. תמ"א 37/ ח: תכנית מתאר ארצית חיבור קידוחי הגז הטבעי מתגליות למערכת ההולכה הארצית מטרת הדיון: דיון במסמך הערכה תכנוני-סביבתי שנערך לחלופות למתחמים יבשתיים. דיון בבחירת חלופות לבחינה במסגרת פרקים א-ב של התסקיר.

מוזמנים שנכחו באולם:

יואב איתיאל- מגזין המושבות
ניר מעוז- משרד לרמן
גדעון ותיקון- משרד לרמן
רפי לרמן- משרד לרמן
ניר מעוז- משרד לרמן
אריה ניצן-משרד לרמן
עופר זמיר-משרד לרמן
אורלי לוי- משרד לרמן
גידי לרמן- משרד לרמן
מיכל בן שושן- משרד לרמן
רותי נשיץ- משרד לרמן
אביר אלהעד- משרד לרמן
ברק כץ- יועץ סביבתי לתוכנית
רות לובנטל- חב' סדן לובנטל
חנה קופרמן- בעלת עניין
דורון שורץ- משרד לרמן
יגאל עם פז- משרד המשפטים
רן אורן- החברה לפיתוח קיסריה
אבישי קימלדוף- מהנדס עיריית חדרה
דני גולדברג- אדריכל העיר חדרה
אבו דאהש כאמל- מ"מ ראש מועצה פרדייס
מוחמד מחמיד- מהנדס מועצה פרדייס
ישראל בן עזרי עיריית עכו
איציק בקיש - ראש מטה מאבק חוף הכרמל
דורית ארז גביש- מטה מאבק חוף הכרמל
רמי שדה- מטה מאבק חוף הכרמל
אלדד שלם- סגן ראש מועצה עמק חפר
תומר מירז-ראש צוות מקצועי מטה מאבק חוף כרמל
אודי שצקי- מזכיר קיבוץ גן שמואל
שמעון דניאל- מהנדס העיר קריית אתא
אורנה הראל פלג- עיריית חיפה
נועם גרייף- מועצה אזורית מטה אשר
אלי אבוטבול- ראש מועצה מקומית זכרון יעקב
אילן שדה-ראש מועצה האזורית מנשה
כרמל סלע- ראש מועצה האזורית חוף הכרמל
אסף כהן- רשות הגז הטבעי
אפרת אברהם- רשות הגז הטבעי
יניב זרוקין- חברת נתיבי הגז הטבעי
יוני ארי- מועצה אזורית עמק חפר
בני ממקה-מהנדס מועצה האזורית עמק חפר
עדיית אור לב- משרד האנרגיה והמים
דן סתו- יועץ מינהל התכנון
אפרת אורבך- דוברת, משרד הפנים
שלמה ותר- יועץ למנכ"ל, משרד הפנים
יוסף משלב- ממונה מחוז חיפה
רון סגל- סגן מתכנת מחוז חיפה
עינב רינגלר- יועצת למינהל התכנון
ניצן בלון- מינהל התכנון
שפרה פרנקל- מינהל התכנון
אלעד לב- מינהל התכנון
שירה שפירא- מינהל התכנון

הדיון הנוכחי הינו בהמשך לישיבות המועצה הארצית מיום 6.3.12 ו- 3.4.12 בהן הוחלט על המשך בחינת 12 מתחמים יבשתיים, 6 מערכי כניסה מהים ו- 4 מתחמים ימיים שישמשו לקליטת גז טבעי כחלק מטיפול משולב ים- יבשה. בישיבתה מיום 1.5.12, קיבלה המועצה מספר החלטות שיאפשרו קיצור משמעותי בלוח הזמנים לאישור התמ"א. בדיון הנוכחי יוצג מסמך תכנוני סביבתי עליו הוחלט באותה ישיבה לשם צמצום מספר החלופות למתחמים היבשתיים להמשך בחינה, בין היתר באמצעות פרקים א' ו- ב' של תסקיר השפעה על הסביבה. יוזכר כי בסופו של הליך המטרה הינה לקבוע שני מערכי קבלה וטיפול, שאינם צמודים, מצפון למערכים הקיימים בדרום.

גדעון לרמן מציג באמצעות מצגת (המצורפת **כנספח א' לפרוטוקול**) את המסמך התכנוני הסביבתי ואת המלצותיו. להלן תמצית הנושאים שהוצגו:

- תיאור הליך התכנון עד לנקודה הנוכחית. תהליך בחירת החלופות לאתרים יבשתיים. מתודולוגיה להערכה יחסית של אתרים המבוססת על בחינת שיקולים תפעוליים והנדסיים, התאמה מרחבית וחברתית, היבטי סביבה ונוף, זמינות ומימוש. תיאור הליך הניתוח בדוגמא על מט"ש חדרה. הצוג כי משיקולי יתירות, יעילות ואמינות המערכת יש לבחור אתרים משני מכלולים שונים לפחות.
- סיכום ממצאי הבחינה בכל אחת מ- 12 החלופות בחלוקה למכלולי הכניסה ליבשה, הערכה מסכמת ודירוג החלופות.
- לאור כל הניתוח כמפורט בדו"ח וכפי שהוצג בדיון מומלץ על בחינת החלופות הבאות להמשך בחינה: דור צפון, חגית מזרח, מט"ש חדרה, מט"ש מר"ץ.

מהלך הדיון:

- נציגי הרשויות (הן שהוזמנו לדיון והן שהינם חברי מועצה) והציבור שנכח באולם טענו שבהליך לא הייתה בחינה של החלופה הימית (חלופה מס' 8) כתחליף מלא לטיפול ביבשה. חלקם ביקשו להכריע רק לאחר בדיקת חלופה זו וחלקם ביקשו לבטל לחלוטין את יתר החלופות ולהכריע שרק החלופה הימית תיבדק בתסקיר. נטען שהחלופות היבשתיות פוגעות בסביבה והובעה תרעומת על הגופים הירוקים שאינם מתנגדים להן, טענו שהקידום המהיר של התמ"א נובע מלחצים כלכליים ופוליטיים שאינם מעניין התכנון, הוזכר כי הציבור וראשי הרשויות פעלו בעבר בהצלחה כנגד חלופות יבשתיות והוזהר שיפעלו שנית אם יהיה בכך צורך, נטען שאישור חלופה יבשתית כלשהי בשלב הנוכחי תתווה את כל מתקני הגז העתידיים, אם וכאשר ידרשו, למיקום ביבשה ועלתה הדרישה לבחון את הסיכון לפגיעה בציבור ובפעילות החקלאית שבקרבת המתקן.
- מהנדס העיר חדרה הציג את הכשלים לטענתו שהביאו לבחירת חלופת חדרה להמשך בדיקה. סבור שנערך מאמץ מיוחד לתת לחלופה הערכה מסכמת גבוהה, שהבחינה התייחסה בביטול לתכנון הארצי המחוזי והמקומי שחלקם בהליכי מימוש, לא מתייחסת לסוגיית הסיכונים ליועצי הבטיחות ולזהירות מונעת.
- הממונה על מחוז חיפה ציין כי המחוז רואי דיו בתשתיות וסיכונים ויש לבצע חלוקה צודקת של אלו במרחב ביחוד לאור העובדה שאין מניעה להזרמת גז ממחוז אחד לאחר. סבור כי יש לבחון לעומק את החלופה

הימית. בהתייחס לחלופות שהוצעו סבור שחלופת חיפה חדרה ודור נחותות. חלופת חגית אפשרית אך בפועל אפילו קו ביוב שתוכנן שם לא אושר לאור התנגדות הגופים הירוקים.

- צוין בדיון כי יש חשיבות לעמוד בלוחות הזמנים שקבעה הממשלה. הובהר כי עמדות הציבור נשמעו לעומק בדיון זה ובדיונים קודמים ואף ישמעו במסגרת ההערות וההשגות שיוגשו לתוכנית.
- הודגש כי המועצה הארצית דנה בישיבתה מס' 544 מיום 3.4.12 בחלופות עקרוניות לטיפול לעניין תמהיל הטיפול בים וביבשה, לרבות חלופה ימית. בסעיף 4 להחלטתה מאותה ישיבה קבעה המועצה כי התוכנית תכלול שטחים בים וביבשה. הדיון הנוכחי עוסק בבחירת חלופות שיבחנו ולא בתמהיל הטיפול ים-יבשה.
- נציגי החברה להגנת הטבע התייחסו לטענות כנגד הגופים הירוקים: אנו מאמינים כי שימוש בגז טבעי בהיקפים משמעותיים הינו הפתרון הנכון והיעיל ביותר לסביבה בישראל גם ביחס לאלטרנטיבות אחרות אפילו של אנרגיות מתחדשות שדורשות שטחים גדולים לטורבינות או פאנלים. משמעות הדבר היא שיש לעשות שימוש רב בגז הטבעי והדבר צריך להיעשות תוך אמינות אספקה גבוהה ביותר ולעניין זה אנשי מקצוע סבורים שטיפול מלא בים אינו ישים בלוח הזמנים ובאמינות הנדרשים. אין להשוות בין תמיכתנו בפרויקט לאומי חשוב זה לבין התנגדותנו לפרויקטים נקודתיים או אף אזוריים. האווירה הציבורית והפחד הבלתי רציונאלי ממתקני הגז הם אלו שפוגעים בשטחים הפתוחים כיוון שהם דוחקים את המתקנים הרחק מכל ישוב ומאריכים את צנרת ההולכה. סבורים שיש לקדם את התוכנית.
- לגבי החלופות עליהן המליץ צוות התכנון הוצע לקבל את המלצות מסמך הערכה התכנוני – סביבתי כפי שהן לאור העבודה המקצועית והאיכותית של הצוות, להוסיף על החלופות שיבחנו את עין איילה לאחר שצוות התכנון הבהיר שזו החלופה החמישית בטיבה לאחר הארבע הראשונות שהומלצו להמשך בדיקה. הוצע לבחון את מט"ש נתניה במקום מט"ש מרץ. הוצע להסיר את חלופת חגית לאור העובדה שתואי הצנרת והאתר עצמו נמצאים בשטחים ערכיים ביותר. נציגת מערכת הביטחון הבהירה שבעיון ראשוני ישנה מורכבות בחלופות הסמוכות לתחנת הכוח חגית לאור חריגת תחום ההשפעה של המתקנים לתוך שטח אש וכי הנושא יבדק במהלך עריכת התסקיר. צוות התכנון הבהיר את ההבחנה שבין עין איילה לדור צפון ושבין מט"ש נתניה למט"ש מרץ.
- צוין כי בתאריך 28.6.12 התקבלה פניה ליו"ר המועצה הארצית ומנכ"ל משרד הפנים מאת ד"ר רות דגן המבקשת להשיב את בחינת אתר פרוטרום לאחר שמשרד הביטחון הודיע בע"פ כי אינו מתנגד לכך. נציגת משרד הביטחון הבהירה שקוימו מספר דיונים אינטנסיביים במשרד הביטחון וכי לא חל שינוי בעמדת המשרד המתנגדת לחלופת פרוטרום. ראש עיריית עכו טען כי התנהלות זו של הוספת והורדת אופציות כחלופות לבדיקה הינה תוצאה של הליך לא מקצועי שמאפיין את כל בחירת החלופות.
- צוין כי עשויות להיות פליטות מזהמים שישפיעו על בחירת החלופות וכן שלתואי הצנרת, שאינו נשוא הדיון הנוכחי, עשויות להיות השפעות סביבתיות ואחרות. הוצע לבחון את אלו במסגרת התסקיר תוך הותרת גמישות בהתוויית התואי.
- נציגת משרד הביטחון הדגישה כי בבדיקה ראשונית עולה כי תחום ההשפעה של חגית חודר לתחום שטח אש ומטווחים פעילים.

הוחלט:

בפני המועצה הארצית הוצג המסמך התכנוני סביבתי והמלצותיו, שהוגשו לבקשתה, לשם בחינת חלופות למתחמים יבשתיים. המועצה שמעה את התייחסות הרשויות המקומיות שנציגיהן הגיעו לדיון ושבתחומן

או בסמוך להן מוצעות חלופות למיקום המתקנים. לאחר שדנה במסמך על המלצותיו ובעמדות שהוצגו, הצביעה המועצה בשלוש הצעות החלטה חליפיות, כדלקמן:

3. הצעת היו"ר:

1) לאמץ את המלצות צוות התכנון על המשך בחינת המתחמים היבשתיים הבאים (בין השאר במסגרת פרקים א' ו- ב' של תסקיר ההשפעה על הסביבה) מן הנימוקים העולים במסמך התכנוני סביבתי שנערך וכמפורט להלן:

א. חלופת דור צפון, עקב סמיכותה למערכת הולכה קיימת, אפשרות החיבור למערכת ההולכה המתוכננת, הימצאותה בשטחים חקלאיים שערכיותם האקולוגית אינה מיוחדת וזמינותה הגבוהה.

ב. חלופת חגית מזרח, עקב יתרונה המרחבי בצמידותה למתחם תחנת הכוח חגית (שהיא גם אחד הצרכנים הגדולים של גז טבעי), בסמיכות לתוואי ההולכה הקיים ולתוואי ההולכה הארצי המתוכנן, במרחק רב מרצפטורים ציבוריים, ועקב ישימות גבוהה.

ג. חלופת מט"ש חדרה, עקב הימצאותה בצמידות למט"ש, בסמיכות לאזור התעשייה, לצרכנים פוטנציאליים ולתחנת כוח אורות רבין (שעתידה להיות מוסבת לשימוש בגז).

ד. חלופת מט"ש מר"ץ, עקב הימצאותה בצמידות למט"ש, בריחוק יחסי מרצפטורים ציבוריים, בשטחים שרגישותם האקולוגית נמוכה יחסית. עקב גמישות תכנונית ופוטנציאל להרחבה בעתיד, פוטנציאל מימוש וזמינות גבוהים.

ה. חלופת עין איילה, עקב סמיכותה למערכת הולכה קיימת, אפשרות החיבור למערכת ההולכה המתוכננת, הימצאותה בשטח מופר.

2) בהתאם לכך, ייבחנו, במסגרת פרקים א' ו- ב' של תסקיר השפעה על הסביבה, מערכי הכניסה הבאים: חוף דור, חדרה, מכמורת ונחל אלכסנדר. מערכי כניסה אלה נמצאים בזיקה לחלופות המיקום היבשתיים שאושרו לבחינה כמפורט לעיל. במסגרת הבחינה תערך בדיקה ראשונית של מערך הכניסה בגן לאומי נעורים.

3) ממצאי פרקים א' ו- ב' של התסקיר יצביעו על המיקומים המומלצים מבחינה סביבתית עבור שתי חלופות מועדפות למתחמים יבשתיים ומערכי כניסה מהים. ממצאי התסקיר והמלצותיו יעמדו בפני המועצה הארצית לצורך קבלת החלטה בדבר החלופות המועדפות. בעת דיון לקבלת החלטה זו תתייחס המועצה למכלול שיקולים נוספים כגון שיקולים תפעוליים והנדסיים, שיקולי מערכת הגז הטבעי, שיקולי מערכת הביטחון, שיקולים מרחביים וחברתיים ושיקולי מימוש ולוח זמנים.

4) המועצה שבה ומבקשת ממשרדי ראש הממשלה, האוצר ומשרד האנרגיה והמים לצאת למסע הסברה רחב היקף לכלל הציבור בארץ בדבר יתרונות השימוש הגז הטבעי וחשיבות חיבור מהיר של תגליות הגז בים התיכון למערכת ההולכה.

5) המועצה מברכת את צוות התכנון על הבחינה המקיפה והיסודית של החלופות למתחמים יבשתיים, בהתאם למגוון ההיבטים הנדרשים לנושא, ועל הצעת כלי מושכל ואיכותי לקבלת החלטה בעניין החלופות להמשך בחינה.

6) בפני המועצה הוצגה פנייתה של עו"ד ד"ר רות דגן לבחון במסגרת התסקיר את אתר פרוטרום. נציגת מערכת הביטחון הבהירה כי המשרד עדיין מתנגד לחלופה זו. לאור זאת המועצה מחליטה לדחות את הבקשה.

4. הצעת שמעון לנקרי:

- (1) המועצה הארצית שוכנעה שאין לקבל את עמדת משרד האנרגיה והמים בדבר הצורך בטיפול יבשתי וחוסר היכולת לטיפול ימי בלבד. עמדה זו התקבלה על בסיס לחצים פוליטיים, כלכליים ואחרים ולא על בסיס עבודה מקצועית – תכנונית.
- (2) לאור האמור, ועל מנת לשמור על שטחים פתוחים, על הדורות הבאים ועל אוזן קשבת לציבור, המועצה מחליטה לחזור על החלטתה מיום 3.4.12 לעניין ביצוע טיפול מלא בים אך להשמיט ולבטל לגמרי את הטיפול המשלים ביבשה.

5. הצעת פנחס כהנא:

כהצעת היו"ר אך בהשמטת אתר חגית מרשימת האתרים שיבחנו במסגרת תסקיר ההשפעה על הסביבה. זאת לאור היותו האתר הממוקם בשטח הערכי ביותר נופית וסביבתית ואף מערכת ההולכה תעבור בשטחים אלו.

בעד הצעת היו"ר: 16

בעד הצעת שמעון לנקרי: 4

בעד הצעת פנחס כהנא: 2

נמנעים: 0

התקבלה הצעת היו"ר.

חברי מועצה שנכחו בדיון: בינת שוורץ, רונית מזר, יאיר פינס, שחר סולר, דורית הוכנר, עדנה פרדו, דוד ויינברג, אמיר וייס, רותי פרום-אריכא, ארז קמיניץ, אורנה להמן, כרמית פינץ-קדמי/רפי אלמליח, נחום-זאב פלד, יובל פלד/ניר אנגרט, עמיר ריטוב, חדוה אלמוג, איתמר בן דוד, איילת קראוס, פנחס כהנא, ארזה צירצ'מן, שמעון לנקרי, אשר אברג'יל.

**החלטת המועצה הארצית לתכנון ולבניה בדיון באישור הנחיות לפרקים ג'-ה' לתסקיר
השפעה על הסביבה, מתחם יבשתי עכו-פרוטרום והמלצת צוות התכנון למתחם ימי מפרץ
חיפה (עכו) (ישיבה 549 מיום 04.09.2012)**

4. תמ"א 37/ח: תכנית מתאר ארצית לחיבור קידוחי הגז הטבעי מתגליות למערכת ההולכה הארצית
מטרת הדיון: דיון באישור הנחיות לפרקים ג'-ה' לתסקיר השפעה על הסביבה. דיון במתחם יבשתי עכו-פרוטרום. דיון בהמלצת צוות התכנון ביחס למתחם ימי מפרץ חיפה (עכו).

נכחו באולם:

כרמל סלע- ראש מועצת חוף כרמל
ישראל בן עזרא- יועץ ראש העיר עכו
אילת השחר מיכאלי- יועמ"ש עיריית עכו
אורנה הראל- פלד- עיריית חיפה
אבישי קימלדורף- מהנדס עיריית חדרה
יראון שדה- נציג כפר מסריק
אסף כהן- רשות הגז הטבעי
רמי שדה- מטה מאבק חוף כרמל
דורית ארז גביש- מטה מאבק חוף כרמל
תומר מירז- מטה מאבק חוף הכרמל ויועץ לעיריית חדרה
חנה קופרמן- פעילה בנושא גז טבעי וחופים
מתן גפן- מטה מאבק עין המפרץ
תומר רונא- מטה מאבק עכו קריית קיבוצים
איציק אשכנזי- אמריקה ישראל
רות לובנטל- צוות התכנון
אורי דור- צוות התכנון
עופר זמיר- צוות התכנון
אדרי שפלר- צוות התכנון
אורן שפלר- צוות התכנון
אביב אלחסי- צוות התכנון
גדעון לרמן- צוות התכנון
אורלי לוי- צוות התכנון
אסף שגיא- צוות התכנון
דורון שורץ- צוות התכנון
איתי בארי- צוות התכנון
אורית ברנע- צוות התכנון
ברק כץ- צוות התכנון
פז יגאל-עם- משרד המשפטים
שלמה ותר- יועץ מנכ"ל משרד הפנים
רון סגל- לשכת תכנון, מחוז חיפה
דן (סרי) סתיו- יועץ למינהל התכנון
שלמה אנקר- מינהל התכנון
דוד רוטר- מינהל התכנון
אלעד לב- מינהל התכנון
זינה פרפליצין- מינהל התכנון
עינב רינגלר- מינהל התכנון
אור לוי- יועץ למועצה הארצית, השמאות הממשלתית
אורלי זיו- יועצת למועצה הארצית, הרשות הלאומית למים ולביוב
אפרת דון יחיאל- לשכה משפטית, משרד הפנים
ערן אבני – מזכירות המועצה הארצית
טל רשף- מזכיר המועצה הארצית

רקע:

תמ"א 37/ח נמצאת בשלב עריכת פרקים א'-ב של תסקיר ההשפעה על הסביבה ל- 5 מתחמים יבשתיים, 4 מתחמים ימיים ומערכי כניסה מהים בהתאם להחלטות קודמות של המועצה הארצית.

בישיבה זו מתבקשת המועצה לדון בשלושה נושאים:

1. אישור ההנחיות לפרקים ג'-ה' לתסקיר ההשפעה על הסביבה אשר נערכו ע"י נציג השר להגנת הסביבה והופצו טרם הדיון.

2. המלצת צוות התכנון לעניין נחיתותו של מתחם ימי מפרץ חיפה (עכו).

3. בחינה תכנונית – סביבתית של מתחם יבשתי עכו-פרוטרום.

ביחס למתחם יבשתי עכו-פרוטרום:

בישיבת המועצה הארצית מיום 3.4.2012, הוחלט כי לא תימשך בחינת האתר לאור עמדת משרד הביטחון, עקב הימצאותו של האתר בקרבה למתקן ביטחוני סמוך. לאחרונה התקבלה במשרד הפנים ובמשרד האנרגיה והמים עמדה עדכנית של משרד הביטחון, לפיה מערכת הביטחון תהיה מוכנה, במידת הצורך, לבחון את היכולת להקים את האתר בהתחשב באילוצי מערכת הביטחון. לאור זאת, ערך צוות התכנון השלמה למסמך התכנוני-סביבתי שכלל 12 חלופות למתחמים יבשתיים, ואשר מסקנותיו הוצגו בפני המועצה הארצית בישיבתה מיום 3.7.2012, שלא כלל את המתחם עכו-פרוטרום. במסגרת ההשלמה כאמור נערכה בחינה והערכה של מתחם עכו-פרוטרום באותה המתכונת, אמות המידה והקריטריונים, לפיהם נערכה הבחינה וההערכה ליתר 12 המתחמים היבשתיים.

מהלך הדיון:

- נציג השר להגנת הסביבה הציג את תמצית ועקרונות ההנחיות לפרקים ג'-ה' לתסקיר ההשפעה על הסביבה. הבהיר כי ההנחיות מתייחסות לחלופות קיצון על מנת שיוכלו לתת מענה לכל אופציה עתידית שיוחלט עליה. עיקר ההנחיות הייחודיות לתמ"א זו עוסקות בבטיחות הציבור, במרחקי הפרדה, חומרים מסוכנים, מניעת זיהום ים או קרקע ומופע מתקני הטיפול. להנחיות התקבלו הערות לעניין נושאים טכניים כגון שיטות הבדיקה, מודלים לחישוב וכדומה. המשרד בחן את ההערות ונשאר בניסוח המקורי התואם לנהלי העבודה של המשרד. עוד יודגש שהתכנית הלאומית כנגד זיהום ים תחול על הפרויקט וכי הליך הוצאת ההיתרים ידרוש מעורבות ובחינה סביבתית משלימה בנושאים רלוונטים לאור חוסר הוודאות שקיים בשלב התכנון.
- ראש צוות התכנון הציג באמצעות מצגות (המצ"ב כנספח א' לפרוטוקול) את המלצות הצוות לעניין מתחם ימי עכו (מפרץ חיפה) ובחינת אתר פרוטרום כהשלמה למסמך התכנוני-סביבתי. עיקרי הדברים:
  - מתחם ימי מפרץ חיפה: המלצה שלא להמשיך לבחון את המתחם הימי מפרץ חיפה (עכו) לאור קונפליקטים גיאולוגיים, בטיחותיים, סביבתיים, שיקולי מערכת הביטחון, זיקה נחותה לאתרים יבשתיים, ממשק עם פעילות נמל חיפה, פוטנציאל הפרעה לפעילות הנמלית והיות שטח החיפוש הזמין בפועל מצומצם ולא מאפשר גמישות. הובהר כי כל שיימצא שאתר פרוטרום מתאים למתקן קבלה הוא יוכל להתבסס על מתחם ימי דור.
  - מתחם יבשתי עכו-פרוטרום: השלמה למסמך הבחינה הסביבתי-תכנוני עבור אתר פרוטרום. לפי אמות המידה שנבחנו, לאתר התאמה בינונית בהיבטים תפעוליים והנדסיים ובהיבטי התאמה מרחבית חברתית, התאמה גבוהה בהיבטי סביבה ונוף, והתאמה נמוכה בהיבטי זמינות ומימוש. בסיכום אלו האתר זכה להערכה בינונית.
  - מכלול יבשתי עכו: הובהר כי אתר פרוטרום הינו חלק ממכלול יבשתי עכו (מפרץ חיפה) הכולל גם את כפר מסריק וקרקעות הצפון והוא האתר העדיף מביניהם. עם זאת, מכלול יבשתי עכו (מפרץ חיפה) עצמו זכה להערכת ההתאמה הנמוכה ביותר מכל המכלולים.
- נציגי עיריית עכו התייחסו לחלופת פרוטרום: מוחים על קיום הדיון בהעדרו של ראש העיר, סבורים שהחלטה שלא לבחון את האתר התקבלה על סמך בדיקה ממשית ולא לאור עמדת משרד הביטחון

ולכן אין לחזור ולהעלותה לדיון, מבקשים שבחינות ביטחוניות וסביבתיות יעשו טרם שיערכו פרקים א' ו- ב' לתסקיר עבור האתר, מודעים לחשיבות הלאומית של הגז אך מצטרפים לבקשת כל יתר הרשויות להקים את המתקן בים, מדגישים את יופיו של חוף עכו, היות השטח מיועד לפיתוח וטוענים כי העלאת הנושא לדיון לבדו פוגע בהשקעות באזור.

לאחר דברים אלו קיימה המועצה דיון סגור בנושא. תמצית הדברים :

- רוב חברי המועצה סברו שאין להמשיך את בחינת המתחם הימי במפרץ חיפה (עכו) על פי המלצת הדו"ח וצוות התכנון. עם זאת, הובע חשש כי הסרת מתחם אפשרי, על אף מורכבותו, מהמשך הבחינה עשויה להתברר כטעות במקרה שגם ביתר המתחמים יתגלו קשיים. חברי צוות התכנון הבהירו כי מהבחינה שנעשתה עד כה לכל המתחמים הימיים השונים עולה מורכבות המתחם הימי בעכו על כל היתר באופן משמעותי ולכן ההמלצה שלא להמשיך בבדיקתו.
- רוב חברי המועצה סברו שאין להמשיך את הליך התכנון למתחם יבשתי עכו-פרוטרום מן הנימוקים שהוצגו. הובהר בדיון כי האתר יכול להתקיים גם אם יוחלט על ביטול המתחם הימי מפרץ חיפה (עכו), למשל באמצעות צנרת מהמתחם הימי דור אך הדבר לא יפחית את המורכבות של הצנרת היבשתית לאתר.
- נציגת שר הביטחון הבהירה כי המשרד מתנגד זה שלוש שנים לאתר פרוטרום ועמדתו לא השתנתה. עם זאת, לאור החשיבות הלאומית של הגז הטבעי הודיע משרד הביטחון כי הוא מוכן לקיים בירור מקצועי על הנושא אם המועצה תחליט שיש בכך צורך. צפוי כי בדיקה כזו תארך לפחות 3 חודשים ורק לאחריה תישקל הסרת התנגדות המשרד.
- נושאים נוספים: הוצע להדגיש את נושא הקרקע החקלאית בהנחיות לתסקיר ולקבוע בהוראות כי לאחר שיקום תוואי צנרת יתאפשר עיבוד חקלאי. הובהר כי יש צורך במעורבות גבוהה של המשרד להגנת הסביבה בשלבי ההיתרים והביצוע לאור הגמישות שתיתן לשלב היתרי הבניה, בשל אי הוודאות ורמת הרזולוציה של שלב התכנון הסטטוטורי. הובהר כי נושאים אלו ייבחנו בעת עריכת הוראות התכנית. הובהר כי המועצה תידרש לסוגיות יחס הטיפול בים וביבשה לכשתדון בהוראות התכנית. חברי המועצה ציינו לטובה את העבודה המקצועית של צוות התכנון בנושאים הנדונים.
- חלק מחברי המועצה ציינו כי התקבל מכתב מנציג אחד ממטות המאבק הטוען להסתרת מידע מן המועצה בדבר עמדות יועצים מטעם משרד האנרגיה והמים. נציגת שר האנרגיה והמים הבהירה כי כל המידע שנאסף ונערך במסגרת הליך התכנון זמין ופתוח לציבור ולחברי המועצה. הודיעה כי המשרד יענה בכתב לפונה ויכתב את חברי המועצה הארצית. ראש צוות התכנון הבהיר שעמדות היועצים מטעמו הן בעד טיפול משולב בים וביבשה. סבור שהצעה לבצע טיפול מלא בים הינה בלתי אחראית ומהווה סכנה לאומית.

הוחלט:

1. המועצה מחליטה לאשר את ההנחיות לפרקים ג-ה של תסקיר ההשפעה על הסביבה ביחס לכלל מרכיבי הפרויקט תוך התייחסות לאפשרות העיבוד החקלאי לאחר שיקום תוואי הצנרת. בעניין ההנחיות המועצה רשמה בפניה את הדברים הבאים:
  - א. ביחס למרכיבים הימיים של התכנית:
בתסקיר יבוצעו בדיקות מדגמיות באזור כל נ.צ. של מכלול ימי אשר סביבו יאותר (בשלב התכנון ההנדסי / שלב ההיתר) מיקום להקמת המתקנים – זאת לצורך קבלת תמונה כללית ומייצגת ביחס

להשלכות הגנריות הצפויות מהפעילות המתוכננת במתחם, ולא קבלת תמונה ביחס להשלכות המיקום המדויק של המתקנים בים, אשר כאמור אינו ידוע בעת עריכת התסקיר. בהוראות התכנית יוגדרו בדיקות שיהיה צורך לערוך בטרם הצבת אסדות/מתקני טיפול בפועל. כמו כן יאותרו אזורים בעלי רגישות סביבתית גבוהה, בהם ייקבעו הנחיות בעניין ההגבלות למיקום המתקנים.

ב. ביחס לכל מרכיבי התכנית, יובהר כי בתסקיר ייבחנו המשמעויות הסביבתיות של חלופות הקיצון בלבד:

ב.1. המשמעויות הסביבתיות-יבשתיות של המתחמים היבשתיים (2 מתחמים - עבור שני מערכי טיפול בגז), כאשר מרבית הטיפול בגז ייעשה ביבשה.

ב.2. המשמעויות הסביבתיות-ימיות של המתחמים הימיים (2 מתחמים), כאשר מרבית הטיפול בגז ייעשה בים.

ג. מובהר כי התמהיל בין היקף הטיפול ביבשה לבין היקף הטיפול בים יידון במועצה כאשר תדון בתכנית ואז תתקבל החלטה בעניין, לרבות באפשרות למתן גמישות בשלב היתר הבניה.

2. בעניין המתחם היבשתי עכו-פרוטרום והמתחם הימי מפרץ חיפה (עכו):

בפני המועצה הארצית הוצגו ניתוח המתחם הימי מפרץ חיפה (עכו), ממצאי ההשלמה למסמך תכנוני-סביבתי שנערכה למתחם היבשתי עכו-פרוטרום – שנערך על פי אותם אמות המידה והקריטריונים לבחינה והערכה של יתר 12 המתחמים היבשתיים שנבחנו. לאחר ששמעה את עמדת נציגי עיריית עכו ודנה בכל אלו החליטה המועצה כדלקמן:

א. שלא להמשיך בבחינה תכנונית של המתחם היבשתי עכו-פרוטרום, לרבות במסגרת פרקים א-ב של התסקיר. זאת מהנימוקים שפורטו ע"י צוות התכנון במהלך הישיבה בדו"ח שהופץ לקראתה, ובדגש על המורכבות ההנדסית של תוואי הצנרת הימי העובר במפרץ חיפה ותוואי הצנרת היבשתי לחיבור המתחם עם מערכת ההולכה הארצית; אי התאמה למגמות הפיתוח של העיר עכו כפי שהן מתבטאות בתכניות הנמצאות בשלבי קידום שונים; הסמיכות לרצועת חוף פתוחה במיקום הנצפה מאזור נמל עכו העתיק המוכרז כאתר מורשת עולמי; היותו של המתחם היבשתי מתקן קצה המרוחק ממערכת ההולכה והימצאותו במכלול עכו (מפרץ חיפה) שקיבל את הדירוג הנמוך ביותר ביחס ליתר המכלולים במסמך תכנוני-סביבתי שהוגש למועצה הארצית בחודש יולי 2012.

ב. בהתאם לכך מחליטה המועצה שלא לשנות את ההחלטה מיום 3.7.2012 בעניין המתחמים היבשתיים ומערכי הכניסה מהים.

ג. המועצה מחליטה שלא להמשיך ולבחון את המתחם הימי מפרץ חיפה (עכו) במסגרת התסקיר. זאת מהסיבות שפורטו ע"י צוות התכנון המופיעות בדו"ח שהועבר לחברי המועצה לקראת הישיבה, לרבות עקב קונפליקט שיוצרת החלופה עם שימושי ויעודי הקרקע במפרץ חיפה, פוטנציאל ההפרעה לפעילות ימית ונמלית, היבטים גיאולוגיים וסביבתיים, היבטים בטיחותיים, שטח חיפוש ימי מצומצם שלא יאפשר גמישות תכנונית וביצועית ובהשוואה ליתר המתחמים הימיים הנבחנו.

ההחלטות התקבלו פה אחד למעט סעיף 2.א. אשר התקבל בהסתייגות נציג השר להגנת הסביבה שסבר שיש להמשיך את הבחינה התכנונית של אתר פרוטרום.

חברי מועצה שנכחו בדיון: בינת שוורץ (יו"ר), רונית מזר, שחר סולר, דורית הוכנר, עדנה פרדו, דוד ויינברג, גבי גולן, אבנר סעדון, רותי פרום-אריכא, ארז קמיניץ, אורנה להמן, נחום-זאב פלד, עינת גונן, ניר אנגרט, חדוה אלמוג, עמיר ריטוב, אשר אברגיל/ חנן ארז, ציפי רון, פרנקל אמנון/ ארזה צ'רצ'מן, איתמר בן דוד, פנחס כהנא.

החלטת המועצה הארצית לתכנון ולבניה בדיון בהמלצות פרקים א'-ב' של תסקיר השפעה על הסביבה, הערכה כוללת של החלופות למרכיבים יבשתיים ופרסום הודעה ותנאים לפי סעיף 77 ו-78 לחוק התכנון והבניה. (ישיבה 552 מיום 27.11.2012)

2. תמ"א 37/ח- חיבור קידוחי הגז הטבעי למערכת ההולכה הארצית
מטרת הדיון: דיון בהמלצות פרקים א-ב של תסקיר השפעה על הסביבה ובהערכה כוללת של החלופות למרכיבים יבשתיים. דיון בפרסום הודעה ותנאים לפי סעיף 77 ו-78 לחוק התכנון.

נכחו באולם (שאינם חברי מועצה)

צוות התכנון

גדעון לרמן, ניר מעוז, אורית ברנע, רות לובנטל, אביב אלחסידי, רפי לרמן, מיכל בן שושן, רותי נשיץ, אריה ניצן, אסף שגיא, אורלי לוי, דורון שורץ.
ברק כץ – עורך תסקיר ההשפעה על הסביבה.

גופי מאבק ותושבים

תומר מירז, אוקו דגן, ברגר רונן, דורית ארז גביש, גלית ליידר, רמי שדה, יואב יולגון, אבי קאופמן, דרור גרינברג, אבי קאופמן, דרור גרינברג, איציק בקיש, יוסי וולודסקי, גניר יצחק, יוני ארי, שמואל בן נפתלי, חגי שולה, אודי שצקן, חנה קופרמן, שלמה דוד, יצחק כהן, אלעד אהרוני, נתן ליברמן, אהרון רונן סלומון, רן פלד, יניב בדור, גלעד בר אילן

גופים נוספים

דניאל כץ – רשות הגז הטבעי
אסף כהן – רשות הגז הטבעי
אפרת אברהם – רשות הגז הטבעי
בלוז קונסטנטין – רשות הגז הטבעי
רחל לוטן – חב' נתיבי הגז הטבעי לישראל
דב גזנבלט – החברה להגנת הטבע
רינת צפרייר- עיתון "הארץ"

עובדי ויועצי משרד הפנים

דן סתיו (סרי) – יועץ חיצוני למנהל התכנון
גידעון ויתקון – חוקר לשמיעת התנגדויות בתמ"א 37/ח
אפרת אורבך – דוברת משרד הפנים
אדית בר – יועצת מנכ"ל משרד הפנים
שלמה וותרי – יועץ מנכ"ל משרד הפנים
רונן סגל – סגן מתכנן מחוז חיפה
שפרה פרנקל – לשכת התכנון מחוז מרכז

מהלך הדיון:

נציגת מינהל התכנון סקרה באמצעות מצגת (המצורפת **כנספח א' לפרוטוקול**) את ההחלטות העיקריות שקיבלה המועצה הארצית בתוכנית, בדגש על החלטות המועצה מיום 6.3.12 לעניין קידום שני מערכי טיפול בגז ומיום 3.4.12 על בחינה משולבת של ים – יבשה. הבהירה כי עד כה הדיונים במתחמים היבשתיים התקיימו במועדים שונים מהדיונים במתחמים הימיים.

ראש צוות התכנון הציג באמצעות מצגת הערכת המתחמים היבשתיים (המצורפת **כנספח ב' לפרוטוקול**).
להלן תמצית הנושאים שהוצגו:

- שלבי עבודת צוות התכנון בעבר והמתוכננים בהמשך.
- האתרים אותם קבעה המועצה להמשך בחינה (בתאריך 3.7.12), במכלול הצפוני: דור צפון, עין איילה, חגית, במכלול הדרומי: מט"ש מרץ, מט"ש חדרה. הוחלט כי האתרים יבחנו באמצעות פרקים א' ו-ב'

של תסקיר ההשפעה על הסביבה ובאמצעות בחינת שיקולים נוספים אשר יהוו בסיס להכרעה במתחמים היבשתיים מעבר לתסקיר.

- הדמיות גנריות של מתקן טיפול בגז.
- הליך הבחינה בתסקיר, המתודולוגיה של עריכתו והשיקולים שנבחנו. הנושאים שידרשו לבחינה בפרקים ג' – ה' כגון נושאי מיקרו, קביעה מדויקת של שטח האתר בהתאמה למיקומו ועוד.
- הליך הבחינה של שיקולים נוספים שנבחנו (מעבר לתסקיר) ובהם: שיקולים תפעוליים והנדסיים, שיקולי מערכת הגז, היבטים כלכליים, היבטים תכנוניים מרחביים, היבטי שיתוף ציבור, מורכבות ביצוע ויישום.
- עבור כל מתחם מציג את מיקומו במרחב, חלופות להתוויית צנרת אליו, יתרונותיו וחסרונותיו, והערכה מסכמת לפי התסקיר ולפי הבחינה התכנונית של יתר השיקולים. מבהיר כי צוות התכנון סבור שבכל חמשת האתרים שנבחנו ניתן להקים את מתקן הטיפול כאשר לכל אחד יתרונות וחסרונות שונים.
- השוואה ראשונית של עלויות הקמת מתקנים וצנרת בין החלופות השונות עבור כל מתחם.
- מדגיש שצוות התכנון סבור שבחירת שני אתרים, אחד בכל מכלול, חיונית לקידום התוכנית בהתאם להחלטות הממשלה והמועצה הארצית. חוזר ומבהיר כי הדוגמאות שהציגו גופים אלו ואחרים לטיפול מלא בים אינן מתאימות למשק האנרגיה בישראל שמתוכנן להתבסס ברובו המכריע על גז טבעי ולפיכך דורש הערכות שתאפשר אמינות גבוהה, אפשרות לטיפול משלים ביבשה ויתירות למצבים של תקלות.
- הצעה לפרסום הודעה ותנאים לפי סעיפים 77 ו-78 לחוק.

נציג השר להגנת הסביבה פירט את חוות דעתו והמלצותיו ביחס לתסקיר:

- נעשתה עבודה איכותית ומקצועית תוך זמן קצר אך ידרשו לתסקיר השלמות נוספות בהמשך הליך התכנון. בכלל זה, חסר מידע לעניין כמה שטח יידרש בכל אתר, תוואי רצועת הצנרת, אופן פינוי תוצרי לוואי, התייחסות כוללת לתשתיות נלוות.
- כל האתרים עומדים במרחקי ההפרדה שקבע המשרד בהתאם לתרחישי תקלות בשגרה.
- לאור ממצאי התסקיר המשרד ממליץ במכלול הצפוני על אתר עין איילה, במכלול הדרומי על אתר מט"ש חדרה. סבור כי יציאה לשטחים פתוחים להקמת תשתיות מעין אלו תוביל את מדיניות למקומות לא נכונים.

נציג צוות התכנון: הציג באמצעות מצגת (המצורפת כנספח ג' לפרוטוקול) את ממצאי תסקיר ההשפעה על הסביבה, פרקים א' ו- ב' למתחמים יבשתיים. תמצית הנושאים שהוצגו:

- שלבי עבודת הצוות עד כה, תיאור מערך טיפול בגז הטבעי, הנחות ייסוד ומאפייני המתקנים, יחודיות ומורכבות התסקיר. מתודולוגיית הבדיקה, אמות מידה לבחינת חלופות, ואופן הערכת חלופות.
- סיכום הערכת חלופות לפי מרכיבי הפרויקט (מערך כניסה מהחוף, תוואי צנרת, אתר טיפול) וסיכום משולב לפיו האתר המועדף הינו עין איילה. חלופות בעדיפות שניה הינן דור צפון ומט"ש מרץ, עדיפות בינונית במט"ש חדרה ועדיפות נמוכה באתר חגית. כיוון הוחלט לבחור בחלופה אחת בכל מכלול להמשך בחינה, בהיבט הסביבתי מומלץ על עין איילה במכלול הצפוני ומט"ש מרץ במכלול הדרומי.

- מבהיר כי על פי ההנחיות התסקיר נעשה בהתייחס למצבי קיצון של תמהיל טיפול ים – יבשה. מציין כי בתכנון המפורט, לאחר התייחסות ספציפית לתאי השטח באתרים שנבחרו, יתכן שניתן יהיה לצמצם את ההשפעות הסביבתיות.

סגן ראש מועצה אזורית חוף כרמל טען כי הדיון נסוב רק סביב היבטים סביבתיים, על המועצה לבחון גם השפעות על בני האדם כגון עיבוד שטחים חקלאיים, פגיעה בפרנסה ובטיחות התושבים. כבסיס למרחקי הפרדה יש לבחון אירוע שאינו שגרתי ולפי המידע המקצועי שבידינו אירוע כזה עשוי לגרור אסון. אנו עדיין סבורים שיש להקים את המתקן בים, אך אם בכל זאת יוחלט על אתר ביבשה נוכל להסכים רק לאתר חגית ונתנגד לכל אתר אחר שקרוב יותר לתושבים.

ראש מועצה מקומית זכרון יעקב: על אף שאנו חולקים על התוצרים אין ספק שעבודת צוות התכנון מקצועית ביותר. אנו דורשים כי ראש לשיקולי הבחירה יהיה האדם, החקלאי, התושב והתייר. בצער רב הבנו שהמדינה לא תקים מתקן לטיפול מלא בים ואם נגזר על הקמת אתר יבשתי אז רק אתר חגית אפשרי.

מהנדס מועצה מקומית פרדיס: בעת קידום התוכנית והקמת המתקן יש לתת דגש למרכיב החיכוך עם הציבור. כשם שיתכן עיכוב בקידום התכנית מסיבות הנדסיות כך יתכן עיכוב מסיבות אנושיות והגברת החיכוך עם התושבים. לא סביר שהתוכנית הזו תבטל כלאחר יד את כל מדיניות התכנון הארצית והמחוזית באזור אשר על פיה פועלים מוסדות התכנון ותמנע פיתוח של הישובים במכלול נוף. מצטרף לעמדה כי אתר חגית הינו הרע במיעוטו.

מהנדסת מועצה אזורית מנשה: חלופת מט"ש חדרה נמצאת הלכה למעשה בתחום המועצה האזורית מנשה. המתקן המוצע הינו מתקן פטרוכימי שמהווה מוקד סיכון מחד ומגבלת פיתוח מאידך. בבדיקות שבוצעו הוגדר בית קברות כרצפטור ציבורי (שטח קולט קהל) הדורש מרחקי הפרדה ואילו אזור תעשייה לא הוגדר ככזה. אנו מתנגדים בתוקף לחלופת מט"ש חדרה וסבורים כי לא מאוחר ויש לבחון את החלופה הימית באופן מלא.

מהנדס העיר חדרה: ברגעים אלו דנה הוועדה המחוזית בהתנגדויות ובאישור תכנית המתאר לעיר חדרה. התוכנית נערכה במשך תקופה ארוכה בשיתוף פעולה של מינהל התכנון ובהתאם למדיניות התכנון הארצית והמחוזית. ההצעה למקם את המתקן במט"ש חדרה מורידה את כל העבודה לטמיון, פוגעת באזור התעשייה מעבירה צנרת לאורך מגורים ואינה ישימה. אנו סבורים כי החלופה היחידה היא טיפול מלא בים.

ראש מועצה אזורית עמק חפר: סבור כי עד שלא תבוצע בדיקה משווה של חלופות ימיות מול יבשתיות לא ניתן לקבל החלטה כה משמעותית למדינה. עמק חפר כבר שסועה בתשתיות לאומיות שחוצות אותה מצפון לדרום ואין להוסיף עליהן. אנו מנגדים להקמת המתקן במט"ש מרץ ומזכירים שכאשר בקשנו להקים שם מתקן קטן של 6 דונם לטיפול בפסולת סורבנו מנימוקים סביבתיים. לכן, לא סביר להקים שם כעת מתקן של 150 דונם.

מבקש את המועצה לצמצם את ההכרזה לפי סעיף 77 ו- 78 לחוק התכנון וכן להבטיח כי אם בלית ברירה יוחלט על מתקן בעמק חפר לא יוקם בסמוך אליו מתקן טיפול בגז טבעי נוזלי.

נציגת מרחב ביוספרי רמת מנשה: אתר חגית נמצא בתוך המרחב הביוספרי רמת מנשה ובסמיכות לשמורת כרמל שהוכרה ע"י אונסק"ו. זהו רצף אקולוגי ועלינו מוטלת האחריות לשמור עליו ואין להקים בו את המתקן. יש להקים מתקן לטיפול מלא בים.

נציגי תושבים ומטות מאבק: הביעו התנגדות גורפת לכל החלופות היבשתיות מסיבות בטיחותיות, סביבתיות, תדמיתיות, כלכליות וסברו שהן לא יעמדו במבחן המציאות. טענו שתרחישי הסיכונים מצומצמים ואינם ריאליים ושבאירוע שאינו שגרתי יתרחש אסון. דרשו הצגת נתונים נוספים טרם קבלת הכרעה, הדגישו כי הפתרון היחיד האפשרי והמקובל הוא מתקן לטיפול מלא בים.

לאחר דברים אלו התכנסו חברי המועצה לדיון בנושאים שהוצגו.

נציג לשכת התכנון חיפה ציין כי המחוז רווי בתשתיות לאומיות ובחומרים מסוכנים. סבור שהאתר היחידי האפשרי הוא חגית ככזה שלא יטיל מגבלות על פיתוח עתידי במחוז.

נציגי מינהל התכנון: ציינו כי אתר עין איילה עשוי לפגוע בשטחי פיתוח עתידיים של פרדיס ואתר חדרה הינו בקרבה יחסית לאזור התעשייה וכי מיקום המתקנים באתר עלול למנוע ייעודים של מסחר, תעסוקה ואף פיתוח מגורים. בנוסף הוצגה מצגת לעניין הניסיון העולמי בתכנון תשתיות המדגישה את הצורך להיערך בלבתי צפוי באמצעות ריכוז תשתיות באתר יחסית נרחב תוך תכנון גמיש ואשר יהיו לו יתרונות לגודל. עלה שאתר חגית הינו המתאים לרכז מתקני תשתית לאור ריחוק מאזורי פיתוח עתידי, שקיימים בו מתקני תשתית גדולים אחרים ולצידו מסדרונות תשתית.

חברי המועצה הארצית התייחסו וביקשו הבהרות לנושאים שהוצגו. הודגשה מורכבות התוכנית תוך צורך לתכנון לטווח ארוך ולצרכי משק משתנים בתנאי אי וודאות. הוצע לבחור אתר אחד בלבד להמשך תכנון אך מנגד צוין שתכנון שני אתרים יאפשר גמישות בתכנון המפורט, תנאים מתאימים לתחרות בין מפעילים ותכנון תוך אמינות ויתירות במשק האנרגיה עד שנת היעד. הובהר שמדובר בתוכנית מאפשרת ושבתסקיר ההשפעה נבחנו חלופות קיצון של תמהיל הטיפול בגז ביבשה - ובים. צוין שלאחר שיקבעו האתרים להמשך תכנון תידרש התאמה ספציפית של שטח האתר והצנרת אליו בתכנון מפורט. הובהר שבמקביל לשיקולים סביבתיים ישנו משקל להיבטים החברתיים העולים מן התוכנית להשפעות כלכליות ואחרות. כן, הוצע לדחות את ההחלטה ולבקש השלמות לתסקיר שיובאו יחד עם מסקנות החלק הימי.

צוות התכנון ענה לשאלות שונות של חברי המועצה, תוך כך הובהר כי: התניות מערכת הביטחון שהועברו לצוות התכנון נבחנו בהליך התכנון ולא מבטלות אף חלופה, טווח הביטחון נקבע על פי הנחיות המשרד להגנת הסביבה, הבחינה בתסקיר נעשתה ביחס למתקנים גנרים בשטח של כ- 150 דונם תוך שנלקח בחשבון שטח רזרבי נוסף בין השאר כיוון שאם תדרש הנמכת הנשף יהיה צורך בהגדלת שטח האתר, הטיפול בקונדוסייט יכול להעשות במספר דרכים ותדרש לבחינה מפורטת במסגרת פרקים ג' – ה' של התסקיר.

בשלב זה המועצה הארצית קיימה הצבעה בהצעות לעניין המשך הדיון, כדלקמן:

הצעת היו"ר:

המועצה הארצית התרשמה כי הבחינה שנעשתה באמצעות תסקיר ושיקולים נוספים מספקת לקבלת החלטה בדיון הנוכחי ולפיכך מחליטה להמשיך את הדיון הנוכחי עד קבלת החלטה.

הצעת ראש מועצה אזורית מגידו:

המועצה הארצית, לאחר שקיבלה סקירה על בחינת החלופות ושמעה את טענות בעלי העניין השונים, מחליטה לקבל החלטה על מיקום האתר/ים היבשתיים לאחר שיוצג בפניה תסקיר ההשפעה על הסביבה שבחן את האפשרויות לטיפול מירבי בים, וזאת מהסיבות הבאות:

- א. מדובר בתוכנית אחת בעלת שני רכיבים – בים וביבשה ולכן לא נכון ולא ראוי לפצל את הדיון בה.
- ב. המועצה סבורה כי בכדי לקבל החלטה מיטבית יש לדון בתוכנית על כל רכיביה כמקשה אחת.
- ג. ההצעה איננה יוצרת עיכוב בלוחות הזמנים שכן התסקיר הימי כבר הוגש ומכיוון שמדובר בתוכנית אחת וממילא ממתניס להכרעה בדיון על החלק הימי טרם קידום התוכנית.
- ד. המועצה השתכנעה כי גם לגבי החלק היבשתי המידע אינו מלא ונדרשות השלמות ובדיקות לתסקיר היבשתי, כפי שפורט בחוות הדעת של המשרד להגנת הסביבה ובהתאם להערות שעלו בדיון. כך למשל עלתה אי וודאות רבה לגבי היקף השטח הנדרש בחלופות השונות, היקף השטח והמגבלות של הצנרת ואופי הפתרון לדלקים מעובים (קונדנסיט). על רקע אי וודאויות אלו, לא נכון לבחור בשלב זה חלופה.
- ה. המועצה מעריכה כי טיפול משולב בים וביבשה עשוי לצמצם את ההשפעה הסביבתית ביבשה ובכך להפחית מההתנגדויות לתוכנית.
- ו. דחיית ההחלטה תאפשר להעמיק את הבחינות להפחתת ההשפעות והנזקים של התוכנית. יודגש כי החלטה זו תואמת את החלטתה הקודמת של המועצה הארצית שהתקבלה פה אחד בדבר קידום כל חלקי התוכנית גם יחד.

בעד הצעת היו"ר: 16

בעד הצעת ראש מועצה אזורית מגידו: 6

נמנעים: 0

התקבלה הצעת היו"ר.

המשך הדיון:

נציג משרד האוצר: אי ההכרעה על אתר לטיפול בגז בשנת 2010 עלתה למשק 15 מיליארד ₪. זאת בין השאר לאור הפסקת קבלת הגז ממצרים אשר לא היתה צפויה. לכן יש לבחור שני אתרים תוך שיאפשרו התמודדות עם הבלתי צפוי, יוכלו לספק את הביקושים יגבירו את התחרות במשק הגז. יש לבחור באתרים בעלי הישגיות ההנדסית הפשוטה ביותר על מנת שנוכל להפעילם במהירות האפשרית.

שר האנרגיה והמים:

כאמור, אי ההחלטה בשנת 2010 גבתה מן המשק מחיר כלכלי כבד. אל לנו להסתמך על צינור ומתקן טיפול אחד באשדוד ועל אסדה אחת בים. תקלה כלשהי באחד מאלו לפני שנערך באתרים אחרים עשויה להביא אסון כלכלי על המדינה. על מנת לשמור על יתירות ואמינות המערכת אנו מעוניינים להקים ארבעה מערכי כניסה מהים ליבשה. נכון לעכשיו נדרש לבחור באתרים בעלי ישימות הגבוהה ביותר לתכנון וביצוע.

מנהלת מינהל התכנון: לאתרים חגית ומט"ש מרץ ישנם יתרונות מובהקים על היתר: הם אינם מטילים מגבלות על פיתוח עתידי והם מספיק מרוחקים וגדולים על מנת לאפשר גמישות בתכנון לפני ביצוע ולכן בחירה בהם היא חובת המציאות על מנת שהתכנון לא יגביל את משק הגז הטבעי. אנו מודעים לכך שהיתרונות הללו באים על חשבון פגיעה מסויימת בשטחים פתוחים אך מנגד נקבל את הגז שיאפשר פיתוח הכלכלה וצמצום מזהמים והתועלת עולה על החסרונות.

בהמשך לדברים אלו הציג מינהל התכנון עקרונות להצעת החלטה לבחירה באתרים חגית ומט"ש מרץ. **חברי המועצה זנו והתייחסו להצעת ההחלטה.** חברים רבים הביעו תמיכתם בהצעה תוך שהעלו התייחסויות שונות:

- הוזכרו בקשותיו של ראש מועצה אזורית עמק חפר שלא למקם בסמוך לאתר מט"ש מרץ מתקן טיפול בגז טבעי נוזלי ולצמצם את משך המגבלות לפי סעיפים 77 ו-78 לחוק התכנון. נציגת משרד האנרגיה הבהירה שלמיטב ידיעתה לא ניתן להקים מתקן לגז טבעי נוזלי במרחק גדול מהחוף והדבר אינו מתוכנן. בנוסף, הוצע לתת פיצוי סביבתי נדיב לשמורות הביוספריות כרמל ומנשה באמצעות חלוקת ארנונה או באמצעים אחרים ע"מ למזער את ההשלכות של המתקן על האזור. חלק מן החברים ביקשו שיעשה כל שניתן על מנת לצמצם את רוחב רצועת הצנרת לאתרים ואת המפגעים הסביבתיים שייתכנו ממנה. צוין שההחלטה הינה תוך הפעלת שיקול דעת רחב, בראיית מכלול שיקולים ותסקיר ההשפעה לאחר בחינת איזונים והצורך לקדם את התוכנית במהירות האפשרית.
- מנגד הועלה חשש שהחלטה זו תוביל להוצאת תשתיות על נוספות אל השטחים הפתוחים וצוין שההחלטה אינה לפי המלצות התסקיר ואף לא המלצות צוות התכנון בשונה ממרבית ההחלטות המתקבלות במועצה הארצית.

הוחלט:

המועצה הארצית קיימה הצבעה בשתי הצעות החלטה כדלקמן:

הצעת היו"ר:

1. בפני המועצה הארצית הוצגו עיקרי הממצאים מפרקים א-ב של התסקיר שנערכו למרכיבים היבשתיים של התכנית, חו"ד המשרד להגנת הסביבה וסקירת השיקולים הנוספים להערכת המתחמים שכוללים היבטים הנדסיים-תפעוליים, שיקולי מערכת הגז הטבעי, היבטים כלכליים, היבטים ביטחוניים, היבטים תכנוניים-מרחביים, מורכבות ביצוע ויישום. המועצה שמעה את התייחסות הרשויות המקומיות שנציגיהן הגיעו לדיון. לאחר שדנה בכל אלה ובעמדות שהוצגו, החליטה המועצה באופן הבא:

א. **לבחור בחלופות חגית ומט"ש מרץ כמתחמים היבשתיים להמשך תכנון מהנימוקים הבאים:**

(1) **חלופת חגית מזרח במכלול דור:** עקב מיקומה בסמיכות לתחנת כוח חגית ולאור ריחוקה הרב מפיתוח עתידי. הסמיכות לתחנת הכוח מאפשרת יצירת מתחם תשתיות-על במקום מיטבי מבחינה מרחבית וריחוק מפיתוח עתידי. מיקום המתחם לטיפול בגז באזור זה לא יגרום לשינוי מהותי במערך ייעודי הקרקע באזור, וההשלכות של קיום המתקן על ההתפתחויות העתידיות, הן במישור האקולוגי-סביבתי והן בפיתוח של יעודים ציבוריים של פנאי ונופש, תהינה, קרוב לוודאי, זניחות. יתרון נוסף של החלופה הינה זיקתה לתוואי מערכת ההולכה הארצית, הן למכלול יבשתי והן לאפשרות חיבור למכלול הימי. לעניין שטחים טבעיים לצורך הקמת

המתחם: לא מדובר בגריעה רבת משמעות, מכון שמדובר על הצמידות לתחנת הכח הקיימת ומתוך תא שטח טבעי גדול מאוד שהוא חלק ממרחב רמות מנשה. לעניין מורכות העברת פרוזדור הצנרת – הנושא ניתן למיתון ולפתרון ע"י תכנון הנדסי קפדני ויצירתי.

המועצה שמעה את הסקירה בעניין מגמות התכנון באזור עין איילה, את עמדת סגן מתכנת המחוז ואת הסקירה לגבי גישות מודרניות בתכנון מתקני תשתית, לפיה יש היגיון כלכלי, סביבתי ותכנוני בריכוז מתקני תשתית באזור אחד. בצפון-מרכז הארץ אזור חגית הינו האזור המתאים ביותר לכך. וזאת בגלל מיקומו באזור של צריכת תשתיות, ריחוקו ממקומות ישוב ועל צומת תשתיות.

ממסקנות פרקים א-ב של התסקיר וחוו"ד המשרד להגנת הסביבה עולה כי ישנם יתרונות סביבתיים לאתר במחצבת עין איילה. ואולם בהיבט הרחב יותר הכולל שיקולים מרחביים והנדסיים לאתר חסרונות רבים וביניהם הימצאותו בסמיכות לעתודות שטח לפיתוח שימושים שונים ביישובים שבמרחב, כגון פוריידיס, הצורך להתאים את המתקנים המוצעים למימדי האתר, ולתכנן את האתר תוך ניהול סיכונים, המתחשב בנתוני הטופוגרפיה והאקלים המיוחדים של האתר ובממשק עם דרך מס' 4.

המועצה מקבלת את מסקנות עורכי התסקיר וחוו"ד המשרד להגנת הסביבה בעניין עדיפות נמוכה לאתר דור צפון.

(2) חלופת מט"ש מרץ במכלול חדרה - מכמורת: עקב צמידות למט"ש קיים, בשטח חקלאי

שבחלקו מופר, ריחוק יחסי מפיתוח עתידי ומרצפטורים ציבוריים, ללא בולטות נופית, מעבר תוואי הצנרת באזור מישורי, גמישות תכנונית וזמינות גבוהה יחסית. ניתן למקם את המתחם בחלקו על שטח מופר של בריכות שאינן בשימוש. הסיכוי שמגבלות המתחם ימנעו פיתוח יעודים בעתיד נמוך יחסית במיקום זה. עובדת מיקומו של האתר בתחום פארק נחל אלכסנדר עפ"י התמ"מ אינה משמעותית, מאחר והמרחק מערוץ הנחל גדול יחסית ופגיעה בנוף ובפארק תהיה קטנה. התחנה תהיה רחוקה יחסית מקו החוף, אך ניתן להצביע על לפחות שני תוואים סבירים יחסית להקמת הצנרת מהחוף לתחנה, שבתכנון הנדסי קפדני ויצירתי ניתן לפתרון.

המועצה לאחר שבחנה את המלצות התסקיר בנושא המתחם מט"ש חדרה וחוו"ד המשרד להגנת הסביבה שהמליצה על חלופת מט"ש חדרה כחלופה מועדפת במכלול חדרה-מכמורת, סבורה שאין לראות בחלופה זו כחלופה מועדפת.

המועצה השתכנעה כי על אף הנימוקים הסביבתיים גרידא, לפיהם יש להעדיף את האתר מט"ש חדרה (כפי שפורט בחוו"ד המשרד להגנת הסביבה), מיקום המתקנים באתר זה עלול למנוע יעודים של מסחר ותעסוקה ואף פיתוח מגורים בצפונה של חדרה. חסרונה הגדול של חלופה זו, עד כדי חשש מחוסר יכולת ליישמה, נמצא באפשרות להתוות את הצנרת מקו החוף אל התחנה. כל האפשרויות להעברת מערך הצנרת מהים אל התחנה, בתוואי צפוני לתחנת הכח או בתוואי דרומי לה, על כל אפשרויות המשנה שנבדקו, כרוכות בקונפליקטים רבים. התוואי הדרומי כרוך במעבר בסמוך ואף בתוך אזורי מגורים מאושרים ומתוכננים. התוואי הצפוני מחייב, עוד בחלק הימי, מעבר בשטח עגינה ותמרון ימי במערך הימי של תחנת הכח. בהמשך יש לעבור בשטח רווי בקווי מתח על ועליון, חלקם קיימים בשטח וחלקם הגדול קיימים בתכנון מאושרות. בהמשך אמורה הצנרת לעבור בתוך או בסמוך לאזור החדרת מים למי התהום ובסמיכות לקידוחי מים.

ב. בהתאם לכך, תוואי רצועות הצנרת לבחינה במסגרת פרקים ג-ה של התסקיר ולהמשך תכנון הינם :

(1) **עבור המתחם חגית מזרח** : שני התוואים (הדרומי והצפוני), כפי שהוצג בפני המועצה.

(2) **עבור מתחם מט"ש מרץ** : א. תוואי רצועת הצנרת המתחיל במערך הכניסה במכמורת וממשיך

לכיוון מזרח לאורך כביש 9 המתוכנן, ב. תוואי רצועת הצנרת המתחיל במערך הכניסה בנחל

אלכסנדר וממשיך לכיוון מזרח לאורך נחל אלכסנדר, ג. חיבור בין המתחם מט"ש מרץ לבין

תחנת כוח חדרה.

2. בפני המועצה הארצית הוצג תחום ההודעה על הכנת תמ"א 37/ ח בהתאם לסעיף 77 לחוק, כאשר ביחס

למתחמים היבשתיים, תחום ההודעה כולל מתחם המיועד להקמת מתקנים לטיפול בגז (אזור א') וכן

את תחום המגבלות מהמתחם (אזור ב'). כמו כן הוצגו בפני המועצה התנאים להוצאת היתרי בניה או

שימוש במקרקעין לפי סעיף 78, לפיהם לא תימנע הוצאת היתרי בניה לשימושים שיפורטו בהמשך.

המועצה לאחר ששמעה את עמדת הגורמים השונים ולאחר שקיימה דיון בנושאים שהוצגו בפניה,

החליטה :

א. המועצה השתכנעה בחשיבות נקיטת האמצעים שיבטיחו שמירת השטחים הנדרשים למתחמים

היבשתיים להקמת המתקנים לטיפול בגז המוסדרים בתמ"א 37/ ח.

ב. לאור זאת מחליטה המועצה לפרסם הודעה ולקבוע תנאים למתן היתרים, הרשאות ושימושים

חורגים לפי סעיפים 77-78 לחוק התכנון והבניה בנוגע למתחמים היבשתיים חגית צפון ומט"ש מרץ

ומערכי כניסה מהים חוף דור, מכמורת ושפך נחל אלכסנדר, שנבחרו להמשך תכנון.

ג. תוקף התנאים יהיה לחצי שנה ממועד פרסום ההודעה או עד להעברת תמ"א 37/ ח להערות הועדות

המחוזיות ולהשגות הציבור, לפי המועד המוקדם יותר.

ד. במסגרת התנאים כאמור יקבע כי כל היתר, שימוש חורג והרשאה בתחום ההודעה לפי סעיף 77

מותנה באישור מנהלת מינהל התכנון במשרד הפנים, אשר תאשר ההיתרים אשר אינם עלולים לסכל

את האפשרות להקמת מתקני טיפול בגז, תוך הבחנה בין אזור א' ואזור ב' כאמור ואופי השימוש

והעבודות המבוקשות. לא יידרשו לאישור מנהלת מינהל התכנון היתרים לשימושים התואמים את

התכניות המאושרות החלות באזור ב' היעודים הבאים : קרקע חקלאית, שמורת טבע, מאגר מים.

במערכי הכניסה מהים – לא יידרש אישור מנהלת מינהל התכנון להיתרים לשמורת טבע, חוף רחצה,

שמורת נוף.

3. המועצה מבהירה כי מתקן הנזלת הגז הטבעי לא מהווה חלק מתמ"א 37/ ח.

הצעת נציגת 'ארגון הגג' :

המועצה הארצית מחליטה על המשך קידום האתרים עין איילה ומט"ש מרץ מן הנימוקים שבתסקיר

ההשפעה על הסביבה.

בעד הצעת היו"ר : 18

בעד הצעת נציגת 'ארגון הגג' : 3

נמנעים : 1

התקבלה הצעת היו"ר.

חברי המועצה שנכחו בדיון :

עמרם קלעג'י (יו"ר), בינת שוורץ/ רונית מזר/ אהוד יוסטמן, יאיר פינס, אלונה שפר קארו/ שחר סולר/ יואב

צלניקר, דורית הוכנר/ איגור סטפנסקי, עדנה פרדו, דוד ויינברג, גבי גולן/ אבנר סעדון, רענן אמואל, ארז

קמיניץ, אורנה להמן, נחום-זאב פלד, אריק לייבוניץ/ ירון ארגז/ רפי אלמליח, אילן טייכמן, יובל פלד/ הלל

זוסמן/ ניר אנגרט, קובי כחלון, צבי גוב ארי, חנן ארז, ציפי רון, אמנון פרנקל, פנחס כהנא, איריס האן.

החלטת המועצה הארצית לתכנון ולבניה בדיון במתחמים ימיים ובתחום להעברת צנרת ימית (ישיבה 554 מיום 01.01.2013)

3. תמ"א 37/ ח: חיבור קידוחי הגז הטבעי למערכת ההולכה הארצית. מטרת הדיון: דיון במתחמים ימיים ובתחום להעברת צנרת ימית

מוזמנים שנכחו באולם:

אודי דור - צוות התכנון
חובב ינאי - מטה מאבק עמק חפר
עידן גילאור - מטה מאבק עמק חפר
עדי דקל - מטה מאבק עמק חפר
ניר נבן - מטה מאבק עמק חפר
שני כהן - מטה מאבק עמק חפר
אבישי כהן - מטה מאבק עמק חפר
עידו מנבר - מטה מאבק עמק חפר
אור מנבר - מטה מאבק עמק חפר
חנה קופרמן - רכזת הפורום הישראלי לשמירה על חופים
רחל פרידמן - מאבק למען הקמת מתקני הגז בים
אליהו פרידמן - מאבק למען הקמת מתקני הגז בים
עודד תומר מירז - מטה מאבק כרמל
ורדה ויסוצקי - מטה מאבק עמק חפר
גלית עוזיאל - מועצה אזורית עמק חפר, ועדה מקומית לתו"ב
גניגר יצחק - מועצה אזורית עמק חפר
קרן - אור פלד - מטה מאבק עמק חפר
מוטי חי - ראש מועצה מקומית אליכין
בני איבן - ראש מועצה עמק חפר
ג'רר לפונד - מועצה אזורית עמק חפר
עודד טל - מועצה אזורית עמק חפר
דן סתיו - יועץ למינהל התכנון
אורית ברנע - ביולוגית ימית צוות התכנון
אסף שגיא - צוות התכנון תמ"א 37/ ח
אורי דור - צוות התכנון תמ"א 37/ ח
יובל כהן - צוות התכנון תמ"א 37/ ח
גדעון לרמן - צוות התכנון תמ"א 37/ ח
רפי לרמן - צוות התכנון תמ"א 37/ ח
רותי נשיץ - צוות התכנון תמ"א 37/ ח

עתי הרכבי - עמק חפר - גיאופיזיקאי
ברק כץ - יועץ סביבה צוות תכנון
איתי בארי - יועץ ימי צוות התכנון
אביב אלחסיד - יועץ צוות התכנון
אורי ליבנה - תה"ל יועצת משרד האנרגיה
אלי בודמן - תשב בית שלמה - מהנדס מזון
טל משילי שלמה - ועדת ההיגוי למאבק במתקני הגז
טל קאופמן - מטה מאבק במתקני הגז - בת שלמה
משה פרלמוטר - החברה להגנת הטבע
גידי ברסלר - משרד להגנת הסביבה
דניאל כץ - משרד האנרגיה והמים
אפרת אורבך - דוברת משרד הפנים
שלמה ותרני - יועץ למנכ"ל משרד הפנים
דוד פיק - לשכת התכנון מחוז מרכז
רון סגל - לשכת התכנון חיפה
דורון דרוקמן - מינהל התכנון
עינב רינגלר - מינהל התכנון
אלעד לב - מינהל התכנון
דרור צוראל - מינהל התכנון
נועה נאור - מינהל התכנון
זינה פרפליצין - מינהל התכנון
רחלי קולסקי - מינהל התכנון
ורד ספיר חוף - מינהל התכנון
מו פרוביזור - יועץ למועצה הארצית, הרשות
הלאומית למים ולביוב
אפרת דון יחיאל - לשכה משפטית, משרד הפנים
ערן אבני - מזכירות המועצה הארצית
טל רשף - מזכיר המועצה הארצית

רקע:

המועצה הארצית בישיבותיה הקודמות בתמ"א 37/ ח החליטה שהתכנית תכלול מרכיבים בים וביבשה ותאפשר טיפול משולב ים-יבשה. ההחלטה להמשיך התכנון לגבי המרכיבים היבשתיים (מתחמים יבשתיים, פרוזדורי צנרת ביבשה ומערכי כניסה מהים) התקבלה בישיבת המועצה הארצית מיום 27.11.2012. הישיבה הנוכחית מוקדשת למרכיבים הימיים של התכנית ובחירתם להמשיך תכנון.

בישיבת המועצה הארצית מיום 6.3.2012 הוחלט על בחירת 4 המתחמים הימיים לבחינה במסגרת פרקים א-ב של התסקיר: מתחם עכו (מפרץ חיפה), מתחם חדרה, מתחם חבצלת השרון ומתחם נתניה. בישיבת המועצה מיום 4.9.2012 הוחלט שלא להמשיך ולבחון את המתחם הימי עכו (מפרץ חיפה) במסגרת התסקיר. בהתאם להחלטות אלו, צוות התכנון של התכנית ערך את פרקים א-ב של תסקיר ההשפעה על הסביבה של התכנית וחוות דעת תכנונית אשר סוקרת היבטים נוספים הרלוונטיים להשוואת המתחמים הימיים. טרם הדיון הועברו לחברי המועצה הארצית מסמכים אלו. מטרת הדיון היא דיון בהמלצות צוות התכנון בעניין המרכיבים הימיים של התכנית להמשיך תכנון וקבלת החלטה בעניין זה.

צוות התכנון הציג באמצעות מצגת (המצ"ב **כנספח ב' לפרוטוקול**) את מסקנות פרקים א' ו- ב' של התסקיר שנערך למרכיבים הימיים של התכנית והשוואה בין המתחמים הימיים בהתבסס על השיקולים תכנוניים. להלן תמצית הנושאים שהוצגו:

- שלבי העבודה, רקע ומטרות הדיון, החלטות קודמות, סכמות ודוגמאות למתקני טיפול ימיים ולצנרת, המרכיבים הימיים לבחינה.

- תסקיר ההשפעה על הסביבה: הנחות בסיס ומתודולוגיה, ההיבטים שנבחנו (שימושי ויעודי קרקע, חזות, סיסמולוגיה, אקולוגיה, אוקיאוגרפיה ומטאורולוגיה, רעש) והממצאים שלהם. אופן הערכת הקריטריונים, הערכת חלופות למרכיבים הימיים וחווות דעת מסכמת.
- חוות הדעת התכנונית והשיקולים הנוספים, בניהם: היבטים הנדסיים, כלכליים, ביטחוניים, פעילות ומגבלות במרחב הימי, מורכבות ביצוע וזמינות מימוש.
- צוות התכנון הבהיר כי בשלב הנוכחי לא ניתן להצביע חד משמעית על מיקום מדויק של הרכיבים הימיים שידרשו. רכיבים אלו כוללים את המתחמים להקמת המתקנים הימיים, צנרת מערבית מהמתקנים לתגליות הגז וצנרת מזרחית מתגליות הגז לחוף. לפיכך, הצוות המליץ על קביעת מתחמים ימיים (שהוצגו על גבי תשריט) שיאפשרו גמישות עתידית לאיתור רכיבים אלו. מיקומם המדויק של המתקנים בתחום המתחמים ייקבע על בסיס בדיקות גאוטכניות - הנדסיות מפורטות שתבוצענה בשלב ההיתר. התכנית תקבע מנגנון לצמצום שטח המתחם לאחר ההקמה.
- מבחינה סביבתית (על פי פרקים א' ו- ב' של התסקיר) אין הבדל משמעותי בין שלושת המתחמים הימיים שנקבעו לבדיקה. עם זאת משיקולים אחרים כגון: כלכליים, הנדסיים, ביטחוניים ומגבלות במרחב הימי, הצוות ממליץ שלא להמשיך בבדיקת המתחם הדרומי ביותר.
- מובהר כי במהלך פרקים ג' – ה' הצוות יערוך בדיקות ימיות עבור תוואי צנרת אפשריים בתוך המתחמים. אם היזם ירצה לעשות שימוש בתוואים שנבדקו הוא לא יידרש לבדיקה חוזרת אך היזם יוכל גם לבחון תוואי אחר, בתחום המתחם שיוגדר, ובלבד שיעשה בדיקות ימיות דומות.

חברי המועצה הארצית והנוכחים באולם התייחסו לנושאים שהוצגו כדלקמן:

- **נציג השר להגנת הסביבה** הסכים כי מתוך פרקים א' ו ב' של התסקיר הימי אין תובנות משמעותיות והציע כי המשרד יגיש את חוות דעתו לתסקיר הימי לאחר שיושלמו פרקים ג' – ה'.
- נדונה שאלת הקשר שבין המתחמים הימיים והיבשתיים, באיזה שלב וכיצד יקבע הלכה למעשה אילו שימושים יעשו בזה ואילו בזה, צוין הצורך בקביעת האופן לצמצום המתחמים לאחר שיוקמו המתקנים בפועל. לעניין זה הבהיר **צוות התכנון** כי מדובר בתוכנית מאפשרת וגמישה כך שיישום עתידי של יזם יוכל להתאים לה ולא להידרש לשינוי תכנית מתאר ארצית, תמהיל הטיפול בין יזמים יכול להיות שונה והוא לא יקבע במסגרת התוכנית זאת גם לאור העובדה שלא ידוע כעת איזו טכנולוגיה תשמש כל יזם עתידי. הוצע כי צוות התכנון יביא בפני המועצה הצעה לאופן שבו יבחן תמהיל השימושים ים – יבשה.
- נטען כי יתכן שתמהיל טיפול מסוים היה יכול לאפשר צמצום השטח בים וביבשה. **צוות התכנון** הזכיר כי משיקולי אמינות לא הומלץ על קידום חלופות טיפול ביבשה בשטח הקטן מ 90-105 דונם וכי תנאי הסף לבחינת אתרים ראשוניים היה 90 דונם ועל פיו נבחנו 25 האתרים הראשוניים. לכן סבורים שהבחינה שנעשתה לוקחת בחשבון גם את האפשרות לאתרים קטנים יותר ואין לחזור ולבחון אתרים חדשים.

- חלק מן החברים ביקשו לגרוע את חלקו הדרומי של השטח לאיתור צנרת מערבית כך שלא יכנס לתחום שמורה ימית מוצעת. במענה הובהר כי השמורה אינה סטטוטורית וצמצום שטח החיפוש יפסול חלופות לתוואי הנחת צנרת ותפגע בגמישות להעברתה. בנוסף, חלק מן החברים ביקשו לקבוע כללים מנחים להנחת צנרת הימית, במענה הוסבר שמוקדם מידי לקבוע תנאים בשלב זה לאור אי הוודאות לגבי התכנון והצרכים בעתיד.
- **ראש מועצה אזורית עמק חפר** ציין כי נערכו השוואות בין מתחמים יבשתיים לבין עצמם ובין מתחמים ימיים לבין עצמם. מבקש לעשות השוואות בין מתחמים יבשתיים לבין ימיים טרם שימשך הליך התכנון. סבור שבהחלטת המועצה על המתחמים היבשתיים לא נלקח בחשבון הסיכון של הקמת מתקן טיפול בגז במרחק של 4 קילומטר מהגבול והדבר יצור סיכון רב.
- **ראש מועצה מקומית אליכין** ציין כי המסדרונות היבשתיים נקבעו בישיבה קודמת בסמוך לאליכין מבלי שניתנה זכות תגובה. בשטח צר הצמוד למועצה עוברים כביש מס' 9, קווי חשמל וכעת מוצע תוואי נוסף – יש להרחיק אותם מן המועצה.
- **נציגי תושבים ומטות מאבק** הביעו תרעומת כנגד החלטות המועצה הקודמות לעניין האתרים היבשתיים, טענו כי לא יקבלו את ההחלטה וכי יש להרחיק את כל מרכיבי הטיפול בגז לעומק הים בין אם באמצעות אסדה מקובעת (חלופה 8) ובין אם באמצעות אסדה צפה (חלופה 9). הסבירו שתומכים בהבאת הגז אך לא בכל מחיר וטענו שהמתקנים יסכנו את חייהם ואת בריאותם. הוזכר כי תשתיות נוטות להיצמד לתשתיות ולכן מה שנקבע כעת עשוי לגדול לאזור תשתיות גדול ומסוכן (לטענתם). ביקשו מחברי המועצה לבקר באסדות הקיימות בים על מנת לראות את המתקנים וגודלם, ביקשו שלא להגביל את מתחמי התכנון לעומק של 100 מטר ולהרחיקם עוד מן החוף.
- **חברי המועצה הארצית** דנו בסוגיית חלופה 9 שנדונה בעבר ונדחתה בעבר ואשר הציעה טיפול מרבי בים באמצעות אסדה צפה. חלק מן החברים הציעו לחזור ולבחון חלופה זו לאור הטענות של הציבור. חלק אחר של החברים טען שאין לחזור ולדון בנושאים שכבר התקבלו בהן החלטות בעלות רציונל מקצועי סדור רק לאור לחץ ציבורי בנושא. הובהר כי צוות התכנון וועדת העורכים והולנת"ע המליצו כולם שלא להמשיך את בדיקת חלופה זו.
- **לחלופה 9** זו ישנם שני היבטים: לעניין ההיבט הטכנולוגי (אסדה צפה) הוסבר שהתוכנית אינה פוסלת אופציה זו כיוון שאינה עוסקת בטכנולוגיה. ככל שימצא יזם שירצה לבחון ולקדם חלופה זו בתחום התוכנית - התוכנית לא תמנע זאת. לעניין היבט תמחיל הטיפול ים – יבשה: החלופה הציעה טיפול מירבי בים ואפשרות זו נפסלה על ידי המועצה הארצית כאשר החליטה שהטיפול יעשה בתמחיל משיקולי אמינות המערכת. **צוות התכנון** הסביר כי גם אם באופן תאורטי ניתן הנדסית לייצר חלופה שכזו היא לא תאפשר טיפול והזרמת הגז באופן אמין, רציף ומסודר וביחוד כיוון שהגז הטבעי צפוי להיות המשאב האנרגטי העיקרי של המדינה בעתיד. הבהירו שאם יוחלט על פתרון טכנולוגי של אסדה צפה ידרשו עשרות או אף מאות אסדות ע"מ לתת מענה להיקפי הטיפול הנדרשים.
- **צוות התכנון** חזר על עמדותיו, שהציג בכל הישיבות הקודמות, לפיהן על מנת להבטיח יתירות ואמינות מערכת הגז, אספקה רציפה שתאפשר הסתמכות על גז טבעי כמשאב עיקרי ליצירת אנרגיה אין להחליט על טיפול ימי מירבי וקבלת הצעה זו תהיה חוסר אחריות לאומי. סבורים כי ישנו הליך דמוניזציה

שמזין את עצמו כנגד מתקן הגז. הבהיר שהמתקן לא פולט רעלים והזכיר למועצה את הסיור שנערך במתקן הגז באשדוד בו חברי המועצה ראו את ההשפעה המינימאלית על הסביבה.

- **נציגת שר הביטחון** הבהירה כי התסקיר יידרש להתייחס ל"רעשי הזרימה" לרבות הצעות לקריטריונים וסעיפים בנושא שיקבעו בהוראות. הבהירה שהגמישות נכונה תכנונית אך משפיעה על מערכת הביטחון ויש לבחון כיצד דברים משתלבים בניהם. סבורה שיש צורך לצמצם את מרחב הפריסה של האסדות הימיות ככל הניתן, הבהירה כי למערכת הביטחון יש קושי עם מתחם ימי מס' 3 אך מוכנים לבדוק את הנושא שוב אם יש בכך צורך.

הוחלט

בפני המועצה הארצית הוצגו המלצות צוות התכנון ביחס למרכיבים הימיים של תמ"א 37/ ח. זאת על בסיס מכלול השיקולים שכללו שיקולים סביבתיים, הנדסיים, כלכליים, ביטחוניים, בטיחותיים, שיקולי פעילות ימית ומגבלות שונות במרחב הימי ובהיבט מורכבות ביצוע וזמינות מימוש. המועצה הארצית שמעה את התייחסות הרשויות המקומיות שנציגיהן הגיעו לדיון. לאחר שדנה בהמלצות צוות התכנון ובעמדות שהוצגו, הצביעה המועצה בשתי הצעות החלטה כדלקמן:

הצעת היו"ר:

המועצה הארצית מחליטה:

1. שלא להמשיך בתכנון עבור המתחם הימי הדרומי ביותר (מתחם מס' 3). וזאת מהשיקולים הבאים: מורכבות ביצוע גדולה יותר מאשר ביתר החלופות, ריחוקה היחסי מנמל, ריחוקה היחסי מאתרי כניסה מהים, מגבלות שמטילה מערכת הביטחון ביחס למתחם הנ"ל, שיקולים כלכליים ושיקולים נוספים המפורטים בחו"ד התכנונית שנערכה ע"י צוות התכנון ביחס למרכיבים הימיים של התכנית.
2. בהתאם לכך המתחמים הימיים להמשך תכנון הינם מתחם מס' 1 ומתחם מס' 2 כפי שמסומן באיור מס' 3 בחו"ד התכנונית שהועברה לחברי המועצה לקראת הדיון והוצגה בישיבה.
3. ביחס לרצועות הצנרת, המועצה מאשרת המשך תכנון עבור התחום להעברת רצועות הצנרת, כפי שמסומן באיור מס' 3 בחו"ד התכנונית שהועברה לחברי המועצה לקראת הדיון והוצגה בישיבה. לפיכך התכנית תסמן תוואים להעברת צנרת, אך ניתן יהיה להעבירה בכל שטח המתחמים הימיים – שיוסמנו גם הם.
4. לעניין רמת הפירוט של התכנית: התכנית בעיקרה היא תכנית מאפשרת, עם זאת צוות התכנון יבחן את האפשרויות להתייחס לסכמת התכנון ההנדסי המשולב ים-יבשה, כפי שיתוכנן בעתיד ע"י היזם ויציע מנגנונים לשילוב בתכנית.
5. המועצה רשמה בפניה את מסקנת צוות התכנון על כך שלאור המידע הידוע כעת ונתונים גיאולוגיים-סיסמיים ואקולוגיים-סביבתיים הקיימים, לא ניתן כיום להצביע באופן חד משמעי על איתורים מדויקים להם יש התכנות הנדסית מובהקת להקמת המרכיבים הימיים של התכנית ואת המלצותיו בדבר הצורך לשמור על הגמישות התכנונית ביחס למרכיבים הימיים של התכנית. בהמשך לכך, לצורך שמירת גמישות תכנונית, המועצה מאשרת המשך תכנון למתחמים נרחבים עבור המתחמים הימיים להקמת המתקנים ותחומים להעברת פרוזדורי הצנרת הימית אל המתחמים ומהם, כפי שמוצג באיור מס' 3 בחו"ד התכנונית. המיקום המדויק של המתקנים ופרוזדורי הצנרת בתחומים אלו ייקבע בשלב

ההיתר על בסיס בדיקות גיאוטכניות-הנדסיות וסביבתיות. התכנית תקבע מנגנון לצמצום שטח המתחמים במהלך ההקמה.

6. צוות התכנון בשיתוף משרד הפנים יבחן את האפשרויות והצורך להתייחס בתוכנית לאסדה צפה כאפשרות תכנון נוספת, מעבר למתחמים הימיים והיבשתיים עליהם הוחלט בישיבה זו ובישיבות קודמות.

הצעת נציג רשות הטבע והגנים הלאומיים:

כהצעת היו"ר ובתוספת ההחלטה הבאה: מתחם החיפוש להערת צנרת מערבית יצומצם כך שלא יכנס לתחום שמורת טבע ימית מוצעת.

בעד הצעת היו"ר: 15

בעד הצעת נציג רשות הטבע והגנים הלאומיים: 4

נמנעים: 1

התקבלה הצעת היו"ר.

חברי מועצה שנכחו בדיון: עמרם קלעג'י (יו"ר), בינת שוורץ/ רונית מזר/ דורון דרוקמן, שחר סולר, דורית הוכנר, עדנה פרדו, דוד ויינברג, אבנר סעדון, רותי פרום אריכא, ארז קמיניץ, אורנה להמן, נחום-זאב פלד, כרמית פינץ קדמי, שלומית גרטל, יובל פלד/ הלל זוסמן, חדווה אלמוג, נביה אסעד, אשר אברג'יל/ חנן ארז, ציפי רון, אמנון פרנקל/ ארזה צ'רצ'מן, איריס האן.

החלטת המועצה הארצית לתכנון ולבניה בדיון בהארכת התנאים להוצאת היתרי בניה לפי סעיף 78 לחוק התכנון והבניה בשטחים בהם נערכת תמ"א 37/ח. (ישיבה 561 מיום 03.09.2013)

8. דיון בהארכת תוקף תנאים לפי סעיף 78 לחוק.

מטרת הדיון: **דיון פנימי.** הארכת התנאים להוצאת היתרי בניה לפי סעיף 78 לחוק התכנון והבניה בשטחים בהם נערכת תמ"א 37/ח.

נכחו באולם:

אפרת אורבך, דוברת משרד הפנים
אלעד לב, מינהל התכנון
עינב רינגלר, מינהל התכנון
אפרת דון-יחיא, לשכה משפטית, משרד הפנים
קותי צבע, יועץ למועצה הארצית, משרד הרווחה
אלירז סאס, יועצת למועצה הארצית, משרד הרווחה
ערן אבני, מזכירות המועצה הארצית
טל רשף, מזכיר המועצה הארצית

נציג מינהל התכנון הציג את הנושא:

בתאריך 27.11.12 החליטה המועצה הארצית על פרסום הודעה על הכנת תכנית ותנאים למתן היתרים, הרשאות ושימושים חורגים לפי סעיפים 77-78 לחוק התכנון והבניה בנוגע למתחמים היבשתיים חגית מזרח ומט"ש מרץ ומערכי הכניסה מהים חוף דור, מכמורת ושפך נחל אלכסנדר. הוחלט כי תוקף התנאים יהיה לחצי שנה ממועד פרסום ההודעה או עד להעברת תמ"א 37/ח להערות והשגות, לפי המועד המוקדם יותר. ההודעה התפרסמה ברשומות ביום 14.2.13 ותוקפה פג בחודש אוגוסט 2013. מטרת הדיון הנוכחי הינה הארכה של חצי שנה בתוקף התנאים האמורים.

מזכיר המועצה הארצית הבהיר כי בוצעה היועצות בכתב עם הרשויות והוועדות הנוגעות בעניין לקבלת עמדתן ביחס להצעה להארכת תוקף התנאים ופירט את עיקרי ההתייחסות שהועברה: הוועדה המקומית חוף כרמל הודיעה כי היא מתנגדת להארכה כיוון שאינה תומכת בחלופה המוצעת בתכנית. הוועדה המקומית עמק חפר הודיעה כי היא מתנגדת להארכה כיוון שהדבר מהווה פגיעה במועצה האזורית ובתושבים, כיוון שלא הוסבר הצורך בהארכת תוקף התנאים, כיוון שהשתנתה התשתית העובדתית עליה נקבעו התנאים. כן ביקשה המועצה האזורית עמק חפר שתינתן לה זכות טיעון בע"פ כנגד ההארכה ולא רק בכתב וביחוד לאור טענתה בדבר שינוי התשתית העובדתית. לבסוף ביקשה המועצה האזורית מן המועצה הארצית כי אם בכל זאת יוארכו התנאים תקבע המועצה כי זוהי הארכה אחרונה וסופית. מכתבי ההתייחסות של חוף כרמל ועמק חפר הועברו לחברי המועצה ערב הדיון.

נציג מינהל התכנון מציין כי בחצי השנה האחרונה לא התקבלה אף בקשה למתן היתר לאישורה של מנהלת מינהל התכנון.

נציג רשות הטבע והגנים ציין כי בדיון המועצה הארצית בו נבחרו חלופת חגית ומט"ש מרץ, הבהירו נציגי חוף כרמל כי אם בכל זאת יוחלט על אתר ביבשה הם יוכלו להסכים רק לאתר חגית ויתנגדו לכל חלופה אחרת. החלטת המועצה דאז התקבלה בין השאר לאור עמדה זו. כעת, המועצה הארצית חוף כרמל מודיעה בהתייחסותה שהיא אינה תומכת בחלופה המוצעת בניגוד לעמדתם דאז.

הוחלט:

1. בפני המועצה הארצית הוצגה ההצעה להאריך את תוקף התנאים למתן היתרים הרשאות ושימושים חורגים בשטחים בהם נערכת תמ"א 37/ח בחצי שנה נוספת, או עד פרסום התכנית להערות והשגות או

עד דחייתה – המוקדם מבניהם. בפני המועצה הוצגו התייחסויות הוועדה המקומית חוף כרמל והמועצה האזורית עמק חפר המתנגדות להארכת המועד וכן דרישת הוועדה המקומית עמק חפר להישמע בע"פ בפני המועצה בעניין זה.

2. לאחר שדנה בכל אלו מחליטה המועצה הארצית להאריך את תוקפם של התנאים שנקבעו לפי סעיף 78 לחוק התכנון והבניה בנוגע למתחמים היבשתיים חגית צפון ומט"ש מרץ ומערכי הכניסה מהים חוף דור, מכמורת ושפך נחל אלכסנדר, מן הנימוקים הבאים וכמפורט להלן:

א. תמ"א 37/ ח הינה תכנית בעלת חשיבות לאומית ראשונה במעלה בהשפעותיה על המשק והמדינה. לפיכך, המועצה רואה לנכון להמשיך ולאפשר באמצעות התנאים האמורים את קידום תכנונה של התכנית מבלי שיתווספו להליך זה קשיים נוספים בדמות היתרי בניה חדשים שעשויים לעכב את התכנון.

ב. המועצה סבורה כי הפגיעה הנטענת כביכול בהותרת התנאים על כנם לתקופה זמנית נוספת של חצי שנה בלבד הינה מוצדקת וראויה בראיית טובת הכלל. זאת בין השאר בהתחשב בכך שהתנאים האמורים אינם קובעים איסור גורף על הוצאת היתר, אלא דורשים, במצבים מסוימים, לקבל את אישור מנהלת מינהל התכנון להיתר. עוד יצוין כי בחצי שנה בהם התנאים היו בתוקף כלל לא הוגשו בקשות לאישור מנהלת מינהל התכנון והדבר מדבר בעד עצמו.

ג. המועצה הארצית דוחה את טענות הוועדה המקומית חוף כרמל והוועדה המקומית עמק חפר שלא לאשר את הארכת המועד מן הסיבה העיקרית שהן מתנגדות לעריכת התכנית בתחומן, ו/או מעוניינות בצמצום השטח היבשתי ו/או מעוניינות כי התוכנית תערך רובה ככולה בים. המועצה מציינת כי ההליך לפי סעיפים 77 ו- 78 נפרד מהליך ההערות וההשגות לתכנית אשר יידונו לגופן לאחר שהתכנית תפורסם לשם כך.

ד. המועצה הארצית דוחה את טענת המועצה האזורית עמק חפר לפיה בהתאם לחלק ב' של תסקיר ההשפעה על הסביבה השתנתה התשתית העובדתית ואין עוד מקום לשמור על השטחים הנדונים. מטרת הארכת תוקף התנאים הינה לוודא שעד שהמועצה תכריע בתכנית, תוך ראית מכלול השיקולים הרלוונטיים – לא יוצאו היתרים שעשויים להקשות על עריכת התכנית.

ה. המועצה הארצית דוחה את בקשת הוועדה המקומית עמק חפר להציג בעל פה במליאת המועצה את התנגדותה להארכת תוקף התנאים לפי סעיף 78 לחוק. זכות הטיעון באה לידי ביטוי בדרך של הצגת והעברת טענות הצדדים לחברי המועצה הארצית כפי שאכן נעשה. אין חובה בהצגה בעל פה בפני המועצה וביחוד בהתחשב בכך שמדובר בהחלטה בדבר הארכת תוקף תנאים עליהם כבר החליטה המועצה לפני כחצי שנה כאשר בדיון נכחו נציגי הגופים הנוגעים בדבר ובכללם חוף כרמל ועמק חפר. מובהר כי העמדות שהתקבלו הועברו לחברי המועצה הארצית והוצגו בתמצית במהלך הדיון.

ו. לעניין בקשת המוא"ז עמק חפר כי הארכת התוקף עליה הוחלט לעיל תהיה אחרונה וסופית: המועצה מבהירה כי בכוונתה אכן לקדם את התכנית לכלל הכרעה בחצי השנה הקרובה. עם זאת, ככל שהמועצה תדרש לנושא זה בעתיד היא תתן החלטה מתאימה בהתאם למידע שיהיה בפניה באותה עת ובהתחשב במורכבותה של התכנית וחשיבותה הלאומית.

ההחלטה התקבלה פה אחד.

חברי מועצה שנכחו בדיון: יגאל צרפתי (יו"ר), בינת שוורץ/ רונית מזר, יואב צלניקר, עדנה פרדו, דוד ויינברג, אמיר וייס, רות פרום אריכא, כרמית פינץ, נחום זאב פלד, הלל זוסמן/ ניר אנגרט, צבי גוב ארי, אשר אברגיל, ארזה צירצ'מן, אברהם צבי דובדבני, איתמר בן דוד.

החלטת המועצה הארצית לתכנון ולבניה בדיון בהעברת התכנית להערות הוועדות המחוזיות ולהשגות הציבור (ישיבה 563 מיום 12.11.2013)

3. תמ"א 37/ח – קבלה וטיפול בגז טבעי מתגליות בים ועד למערכת ההולכה הארצית

מטרת הדיון : דיון בהעברת התכנית להערות הוועדות המחוזיות ולהשגות הציבור.

נכחו באולם :

אילה לונדנר, מתמחה בעתידים
הדר דגני, מתמחה בעתידים
דורית ארז גביש, חברת מטה מאבק, חוף הכרמל
שוקי שטרן, רשות הגז
בלוז קונסטנטין, רשות הגז
יאשה יורבורסקי, רשות הגז
אדם וטנברג, רשות הגז
דניאל כץ, רשות הגז
אסף כהן, רשות הגז
רחל לוטן, נתיבי הגז הטבעי
פנחס כהנא, קרן קיימת לישראל
דרור בוימל, החברה להגנת הטבע
גידי לרמן, צוות התכנון משרד לרמן
רפי לרמן, צוות התכנון משרד לרמן
אביב אלחסיד, צוות התכנון משרד לרמן
ניר מעוז, צוות התכנון משרד לרמן
רמי צדוק, צוות התכנון משרד לרמן
אורלי לוי, צוות התכנון משרד לרמן
רייס סואייה, צוות התכנון משרד לרמן
ברק כץ, צוות התכנון משרד לרמן
ניר דואר, צוות התכנון משרד לרמן
מיכל בן שושן, צוות התכנון משרד לרמן
רות לובנטל, צוות התכנון משרד לרמן
יו פריין, צוות התכנון משרד לרמן
ברונר אילן, צוות התכנון משרד לרמן
אורי דור, צוות התכנון משרד לרמן
חגית פריסקו קרקש, צוות התכנון משרד לרמן
אורית ברנע, צוות התכנון משרד לרמן
יובל כהן, צוות התכנון משרד לרמן
עופר זמיר, צוות התכנון משרד לרמן
אריה ניצן, צוות התכנון משרד לרמן
רותי נשיץ, צוות התכנון משרד לרמן
עזרא סדן, צוות התכנון משרד לרמן
אפרת קינגסברג, צוות התכנון משרד לרמן
אסף שגיא, צוות התכנון משרד לרמן
דורון שוורץ, צוות התכנון משרד לרמן
אברי שפילר, צוות התכנון משרד לרמן
אורן שפילר, צוות התכנון משרד לרמן
סימון אלפסי, ראש עיריית יוקנעם
יוסי חביליו, יועץ משפטי עיריית יוקנעם
עירית טלמור, עיריית יוקנעם
יצחק קוזמכר, עיריית יוקנעם
בודמן אלי הוגו, עיריית יוקנעם
יוסף מוסלי, עיריית יוקנעם
אבישי קימלדורף, מהנדס עיריית חדרה
מוטי חי, ראש מועצה מקומית אליכין
אריה שרון, ראש מועצה אזורית אלונה
חלאבי כאמל, מזכיר מועצת אלונה
נסראלדין סולימאן, מהנדס מועצת דלית אל כרמל
מחמיד מחמד, מועצה מקומית פורדיס

כיוף וגיה, ראש מועצה מקומית עוספיה
כרמל סלע, ראש מועצה אזורית חוף הכרמל
תומר מירז, חבר מטה מאבק חוף הכרמל וחדרה
איציק בקיש, מטה מאבק חוף הכרמל
רונן ברגר, חוף הכרמל
עופרה אשת, חוף הכרמל
שאול רוס, חוף הכרמל
רני אידן, ראש מועצה אזורית עמק חפר
גלית עוזיאל, מועצה אזורית עמק חפר
ארי יוני, עמק חפר
גליה בן שהם, עמק חפר
חגי שילה, עמק חפר
ישי שכטר, עמק חפר
אלדד שלם, עמק חפר
יועד צור, מועצה אזורית מגידו
מיכל פרי, מועצה אזורית מגידו
רנטה בן מיכאל, משרד הביטחון
רפי שמיר, משרד ראש הממשלה
משה אורן, משרד האוצר
סטלה אבידן, משרד האנרגיה והמים
מאיה עציוני, משרד האנרגיה והמים
אילן ניסים, משרד האנרגיה והמים
יהודית מוסרי, משרד להגנת הסביבה
איריס האן, משרד להגנת הסביבה
מעין חיים, משרד להגנת הסביבה
רעות רבי, משרד להגנת הסביבה
פרד ארזואן, משרד להגנת הסביבה
גידי ברסלר, משרד להגנת הסביבה
שאול דלאריצה, משרד להגנת הסביבה
יעקב דרור, משרד להגנת הסביבה
גדעון ויתקון, חוקר התמ"א
אפרת אורבך, דוברת משרד הפנים
יעל אדורם, לשכה משפטית, משרד הפנים
דרורי שפירא, לשכה משפטית, משרד הפנים
ליאת פלד, מתכנתת מחוז חיפה
יורם לונינסקי, יועץ למינהל התכנון
דן סתו, יועץ למינהל התכנון
נבות גולדוין, מתמחה מינהל התכנון
עינב סירקיס, מינהל התכנון
אורנית מורגנשטרן, לשכת התכנון ת"א
נועה נאור, מינהל התכנון
דוד רוטר, מינהל התכנון
הדר דגני, מינהל התכנון
עינב רינגלר, מינהל התכנון
אדית בר, מינהל התכנון
זינה פרפליצין, מינהל התכנון
שירה שפירא, מינהל התכנון
תמר שמיר, מינהל התכנון
אלעד לב, מינהל התכנון
חן ויצמן, מזכירות המועצה הארצית

רונן נדבורני, מזכירות המועצה הארצית

רמה חיים, מינהל התכנון

מו פרוביזור, יועץ למועצה הארצית, מטעם הרשות הממשלתית למים ולביוב

אפרת דון יחיאל, לשכה משפטית, משרד הפנים

ערן אבני, מזכירות המועצה הארצית

טל רשף, מזכיר המועצה הארצית

רקע:

תמ"א/ 37 ח הינה תכנית מתאר ארצית חלקית ברמה מפורטת, לאספקת הגז הטבעי מתגליות הגז בים ועד למערכת ההולכה הארצית.

מטרת התכנית היא ליצור תשתית תכנונית שתאפשר אספקת גז טבעי שיופק מתגליות הגז הקיימות והעתידיות בים, טיפול בו והזרמתו למערכת ההולכה הארצית, באופן שיאפשר מבחינה תכנונית אספקה סדירה ורציפה של הגז, תוך שמירה על יתירות מרבית באספקת הגז הטבעי למשק האנרגיה במדינת ישראל ולצרכנים נוספים.

התכנית כוללת מתחמים ימיים ויבשתיים למתקני קבלה וטיפול בגז מהתגליות בים ומאפשרת מגוון תמהילים של טיפול ימי ויבשתי. התכנית מורכבת משני מכלולים (צפוני ודרומי), שכל אחד מהם כולל מתחם ימי, רצועת אספקה והולכה יבשתית ותחנת קבלה וטיפול בגז ביבשה.

מהלך הדיון:

מנהלת מינהל התכנון פתחה את הדיון, הציגה את סדרי הדיון ובירכה את צוות התכנון ואת משרדי הממשלה שהיו שותפים בקידום התכנית על העבודה שנעשתה.

נציגת מינהל התכנון הציגה את הרקע לתכנית.

מנהל רשות הגז הטבעי הציג את משמעויות המחסור בגז טבעי באמצעות מצגת. להלן עיקרי הדברים: גרף הביקושים לגז טבעי בישראל מראה כי יש צורך דחוף במתן אפשרות לכניסת ספקים נוספים לשוק. בשנת 2012 נגרם למשק נזק של 12 מיליארד ₪ כתוצאה מהעיכוב בכניסת הגז הטבעי. יצירת כניסות נוספות לגז טבעי בצפון, בנוסף לכניסה הקיימת באשדוד, תאפשר לנצל באמינות וביעילות את התועלות המירביות מתגליות הגז בים ולתת מענה מלא לביקושים. מציג תרחישים שונים של משמעות המחסור בגז טבעי המתבטאים בהפסד כבד למשק כתוצאה משימוש בתחליפי דלקים או בגז טבעי (גז טבעי נזיל). מדגיש כי טיפול ביבשה חשוב לצרכנים ולא ליזמים, בשל הצורך ביצירת מערכת אמינה.

ראש צוות התכנון הציג את עיקרי התכנית באמצעות מצגת. להלן תמצית הדברים:

- הציג את הרקע להכנת התכנית, מטרת התכנית, החלטות המועצה הארצית בנושא, השתלבות התכנית במערך הגז הקיים והמתוכנן, מרכיבי מערכת הטיפול בגז, מסמכי התכנית.
- ציין כי ע"פ הוראות התכנית ניתן לצמצם את שטחיה ואת מגבלות הבניה שהיא מטילה, בתנאים שונים.
- פרט את המסמכים הנדרשים, ביניהם מסמך עקרוני לתמהיל חלוקת הפיתוח בים וביבשה (להלן: מסמך חלוקת הפיתוח) ותכנית לניהול סביבתי (להלן: תנ"ס). מסמך חלוקת הפיתוח יוגש לצוות מקצועי בין משרדי שיבחן אותו עם רשות הרישוי לגז הטבעי ויגיש את המלצותיו למנהל רשות הגז הטבעי שבסמכותו לאשר.
- פרט את השטחים הנדרשים לכל תחנת קבלה יבשתית. סביב השטחים הנדרשים למתקנים עצמם הוגדרו שטחים נוספים בהתאם להנחיות סביבתיות ושטחים הנובעים מתנאי האתר.
- הציג את נתוני רצועות הצנרת היבשתיות והמתחמים הימיים.

- הציג הדמיות של מתקן קבלה וטיפול ימי ושל נצפות המתקן הימי, מתקן חגית והמתקן במט"ש מרץ.
- הציג את מערכי הכניסה בדור ובמכמורת, את תוואי רצועות ההולכה והאספקה היבשתית (דור - חגית, מכמורת - מט"ש מרץ - מגל) ואת המתקנים היבשתיים בחגית ובמט"ש מרץ לרבות רכיביהם השונים.
- הציג את אזורי הסיכון במתקן הטיפול ואת מרחקי ההפרדה הנדרשים מהמתקנים היבשתיים. הדגיש כי מרחקי ההפרדה נקבעו בהתאם להנחיות המשרד להגנת הסביבה וכי הם גדולים בהרבה ממרחקי ההפרדה המקובלים בעולם.
- פרט את המפגשים השונים שנערכו עם נציגי הרשויות והציבור הרחב ביחס לתכנית.

מר יו פריין, יועץ לצוות התכנון, התייחס לשיקולים לבחינת מיקום מתקני קבלת הגז : מבחינה טכנית רצוי, אם ניתן, למקם את מתקני קבלת הגז ביבשה, אלא אם כן יש יתרונות טכניים למיקומם בים. מאפייני התגליות בישראל לא מצביעים על יתרונות כאלו, ולכן רצוי למקמם ביבשה. גם אם מקימים מתקנים לטיפול בגז בים, יש חשיבות למקם חלק ממתקני הטיפול ביבשה, כדי לאפשר הקמת מערכת זמינה ואמינה שתפעל במשך תקופה ארוכה.

היועץ הסביבתי של צוות התכנון הציג את עיקרי ממצאי תסקיר ההשפעה על הסביבה באמצעות מצגת :

- התסקיר בדק את שני מצבי הקיצון למתקני הטיפול (טיפול מקסימלי בים וטיפול מקסימלי ביבשה), כך שהוא כולל את כל מגוון האפשרויות של תמהיל הטיפול בגז.
- לגבי מט"ש מרץ, נמצא כי קיימת השפעה נמוכה על איכות האוויר, ההשפעה הנופית של המתקן מצומצמת, מפלסי הרעש הצפויים הם נמוכים ויידרשו פעולות שיקום וניטור לצמצום ההשפעה האקולוגית.
- לגבי אתר חגית, נמצא כי קיימת השפעה נמוכה-בינונית על איכות האוויר, קיימת פגיעה נופית שניתן לצמצמה בתכנון המפורט של המתקן, מפלסי הרעש הצפויים הם נמוכים ויידרשו פעולות שיקום וניטור לצמצום ההשפעה האקולוגית.
- לגבי המתחמים הימיים, נמצא כי קיימת השפעה זניחה על איכות האוויר, קיימת משמעות נופית בולטת למתקנים, זוהו אזורי רגשים מבחינה אקולוגית שיש להתייחס אליהם בעת קביעת מיקום המתקנים. לעניין דליפות ופליטות לים : השפעות הזרמת מי מוצר לים יהיו נמוכות, באירוע קיצון של דליפת condensate לים קיים חשש מפגיעה משמעותית בסביבה.

פרופ' עזרא סדן, יועץ כלכלי לצוות התכנון, הדגיש כי טיפול בים יהיה יקר יותר לציבור ולמשק בישראל בשיעור של כ-6.24 מיליארד ₪ ע"פ החלוקה הבאה : פער השקעה בהיקף של כ-3.6 מיליארד ₪, פער של כ-2.2 מיליארד ₪ בנושא עלויות זמן ההשבתה (הצפוי להיות ארוך יותר בים) ופער של כ-420 מיליון ₪ בגלל איחור של שנה בהפעלת המתקן.

נציגת השר להגנת הסביבה הציגה את עיקרי חוות הדעת לתסקיר ההשפעה על הסביבה :

- התכנית מבטאת אינטרס סביבתי מובהק של מעבר מדלקים מזהמים לגז טבעי. הנתונים והמידע שהוצגו בתסקיר ענו על ההנחיות והציגו סקירות ראויות מבחינה מקצועית.

- מבחינת תמהיל הטיפול בגז, קיימת עדיפות למקם חלק ניכר של מרכיבי הטיפול בגז הטבעי במרחב הימי ולטיפול כזה ישנם יתרונות סביבתיים, בטיחותיים וביטחוניים. יחד עם זאת, ישנה עדיפות למקם את מתקני ההפרדה והאחסון של ה-condensate ביבשה.
- בשל הפער בין המידע המצוי בתכנית לבין המידע ההנדסי והטכנולוגי שיהיה בשלב היתרי הבניה נוצר צורך בחוליה מקשרת ולכן הומלץ על הכנת תנ"ס. כמו כן, הומלץ להקים צוות מקצועי בין משרדי שימליץ על אישור התנ"ס.
- יש להבהיר כי מתקני קבלת הגז ישמשו אך ורק לקליטת גז ולטיפול בו ולא יוקמו מתקנים נוספים בצמידות להם בשל רגישות השטח הסובב.
- התכנית צריכה לכלול מנגנון לגריעת שטחים שיימצאו כלא נחוצים בתחום התכנית.
- מומלץ לצמצם את רוחב רצועת הצנרת ל-45 מטרים, ואף ל-30 מטרים באזורים רגישים מבחינה סביבתית.
- יש ליצור מנגנון ניהול, ניטור ופיקוח על התמ"א באמצעות מינהלת ייעודית.

לאחר מכן הציגו ראשי רשויות מקומיות את עמדתם:

ראש המועצה האזורית מגידו ביקש כי המועצה הארצית לא תחליט בתכנית בדיון זה, אלא תשוב ותדון בה לאחר מיצוי הדיון בנושא החלופות בים, לרבות קבלת חוות דעת בינלאומית נוספת.

ראש המועצה האזורית אלונה ביקש מנציגי הממשלה לשקול היטב את החלטתם בדיון, תוך מתן דגש לנושא בריאות הציבור.

ראש עיריית יקנעם עילית:

- מייצג עיר בת 22,000 תושבים הנמצאת במרחק של כ-1.5 ק"מ מהמתקן המוצע בחגית. העיר משגשגת מבחינת כמות התושבים והעסקים והקמת המתקן בסמוך לעיר תפגע בה באופן משמעותי.
- ציין כי בפגישה עם מתכנני התכנית, נאמר לו כי חלופת חגית נמצאת במקום נמוך בסדר העדיפויות, ובסופו של דבר היא נבחרה ע"י המועצה הארצית. הליך הבחירה בחלופה זו לא היה תקין היות ועיריית יקנעם לא הוזמנה לישיבת המועצה הארצית שדנה בנושא והתקבלה עמדת המועצה האזורית חוף כרמל שגורמת לפגיעה ביקנעם.
- החלופה המיטבית למתקן הגז היא בים, אך לחילופין מבקש מחברי הוועדה לבחון שוב את החלופות השונות באזור חוף הכרמל ולשקול את הפגיעה הצפויה לעיר יקנעם מאתר חגית.

ראש המועצה האזורית עמק חפר:

- לא הוצגה השוואה אמיתית בין החלופות הימית והיבשתית ולא הוצגו כל הנתונים הקשורים לכך.
- הקמת מתקן ימי אפשרית ועדיפה על הקמת מתקן יבשתי: קיימות טכנולוגיות מתאימות להקמת המתקן, הקמתו מהירה וזולה יותר, הוא בטוח יותר לאדם ולרכוש בעת פגיעה, מזיק פחות לסביבה בעת דליפה או פיצוץ, מספק אמינות ויתירות.
- הציג השוואת עלויות בין מתקן יבשתי, מתקן ימי ואניית FPSO על פיה שתי החלופות האחרונות יאפשרו חיסכון של בין 20 ל-28 מיליארד ₪.

- ההתעקשות להקים מתקני טיפול ביבשה נובעת ממניעים זרים ומהעדפת טובת היזם על פני טובת התושבים.
- טען כי מנכ"ל משרד ראש הממשלה כינס את נציגי משרדי הממשלה ערב הדיון במועצה הארצית כדי להנחותם כיצד להצביע היום.

ראש המועצה האזורית חוף הכרמל ציין כי גם לדעתו יש למקם את מתקן הגז בים. הבהיר כי המועצה תתנגד להקמת מתקן יבשתי בכל האמצעים העומדים לרשותה. השיקולים להעדפת מתקן יבשתי על ימי אינם ברורים ונובעים ממניעים כספיים ולא תכנוניים.

ראש המועצה המקומית אליכין ביקש לערוך בדיקה נוספת של הפתרון הימי. ציין כי צנרת הגז המוצעת נמצאת במרחק של כ-150 מטרים מבתי תושבים ויש למצוא פתרון שיאפשר לכולם לחיות בשלום.

לאחר מכן, התכנסו חברי המועצה הארצית לדיון פנימי. להלן עיקרי הדברים:

מספר חברי מועצה הביעו חוסר נוחות מכך שלא ניתנה רשות דיבור לתושבים שהגיעו לדיון.

ראש המועצה האזורית מגידו ביקש לתת זכות דיבור ליועץ של המועצה האזורית שהוא סמכות מדעית וציבורית בנושא.

מנהלת מינהל התכנון השיבה כי בשל העניין הציבורי הרב שהדיון מעורר ניתנה אפשרות לצרף אליו, לחלקו הראשון, מוזמנים מן החוץ, ולכולם נמסר מראש כי אין פירושו של הזימון גם מתן זכות דיבור בדיון. זאת, בדומה לדיון בדלתיים פתוחות בבית המשפט או לדיונים בוועדות הכנסת הפתוחים לציבור, אך אין בהם מתן זכות דיבור אוטומטית.

המועד לשמיעת הערות הציבור כולו, ללא משוא פנים ואפליה בין ציבורים שונים, הוא בשלב שמיעת ההשגות לתכנית, וכך ייעשה גם בתכנית זו. הרי בנוסף לתושבים שהגיעו לדיון וביקשו להביע את עמדתם, ישנו ציבור גדול של אזרחים, שלא הגיעו לדיון, הממתינים לשילוב הגז הטבעי במשק הישראלי ולהשפעותיו החיוביות, וקולם לא נשמע היום.

נציגת הלשכה המשפטית של משרד הפנים הבהירה כי בהתאם לחוק התכנון והבניה, ישיבות מוסד תכנון ינוהלו ע"י היו"ר הקובע את סדרי הדיון. לא ניתן לשמוע רק אדם אחד מהציבור, בלי לשמוע את כל המבקשים להביע את עמדתם.

נציגי ראש הממשלה הציגו את מדיניות הממשלה בנושא:

- מדיניות הממשלה היא קידום מהיר של הציבור לגז הטבעי כדי לסייע לפיתוח כלכלי, קידום תעסוקה, הורדת יוקר המחיה והגדלת הכנסות המדינה.
- שאלת האמינות היא קריטית בתכנית זו ולכן יש צורך בשילוב בין מתקנים ימיים ויבשתיים. אמנם ישנה אפשרות להקמת מרבית המתקנים בים, אך אמינותם נמוכה יותר. אי אמינות משמעה נזק כספי כבד למשק.
- יש צורך ליצור יתירות של המערכת ומנגנוני גיבוי כדי למנוע תקופות של מחסור בגז.

- מדיניות הממשלה אינה תומכת בהקמת תעשיות פטרוכימיות באזורים הסמוכים למוקדי אוכלוסייה, ולכן אין כוונה להקים מפעלים כאלה בשטחים הסמוכים למתקני קבלת הגז. לאחרונה החליטה הממשלה על העברת מתקנים תעשייתיים (מיכל האמוניה) ממפרץ חיפה לדרום הארץ.

נציגת שר הביטחון ציינה כי מערכת הביטחון תומכת בתכנית אך מבקשת להעיר מספר הערות:

- המתקן בחגית הינו סמוך לשטח ומתקן ביטחוני והוסכם כי סקר סיכונים חדש יועבר למערכת הביטחון והתכנית תעמוד במגבלות המתקן הביטחוני. מעבר הצנרת בשטח אש ייעשה בתיאום עם מערכת הביטחון.
- הוסכם כי כל רכיבי מערכת הנישוב יידרשו לאישור מערכת הביטחון.
- המתחמים הימיים אושרו עקרונית על ידי משרד הביטחון, אך נדרש להעביר את היתרי הבניה להתייחסות ולתאם מול משרד הביטחון את תכנית ההפעלה.
- ביקשה כי מערכת הביטחון תזמן לדיוני הצוות המקצועי הבין משרדי הנוגעים לשטחים או נושאים ביטחוניים.
- ביקשה להטמיע את הערות מערכת הביטחון שהועברו לצוות התכנון וכן לעדכן את הסעיף הביטחוני בתכנית ולהעביר את הוראות התכנית הסופיות לעיון מערכת הביטחון.

נציג רשות הטבע והגנים:

- ביקש כי המועצה הארצית תאמץ את חוות הדעת של המשרד להגנת הסביבה במלואה.
- התכנית חודרת לשטחים נרחבים של שמורות טבע. יש לקבוע כי התכנית לא תגרע שטחי שמורות.
- ביקש לאפשר גמישות במיקומה הסופי של תחנת המגופים במכמורת ולהצמיד את צנרת הגז באזור זה למתחם התיירות.
- יש לקבוע כי התנ"ס תהיה מחייבת ולא מנחה.
- ביקש הבהרה לגבי תוואי הצנרת מהאסדה הימית עד גבול המים הטריטוריאליים.
- מוצע להקים מנגנון רחב להכרעה בנושא תמהיל הטיפול בגז ולא להותיר זאת להכרעת רשות הגז הטבעי.
- ביקש כי נציג רשות הטבע והגנים יהיה משקיף בצוות המקצועי הבין משרדי.

נציג "ארגון הגג" של הגופים הציבוריים שעניינם בשמירת איכות הסביבה:

- מצטרף לבקשה כי המועצה הארצית תאמץ את חוות הדעת של המשרד להגנת הסביבה במלואה, לרבות בנושאי הקמת מינהלת, מנגנונים לשמירת השטחים הסמוכים לתכנית מפני פיתוח ולהשבת שטחים שאינם נדרשים וצמצום רצועת צנרת הגז.
- התכנית היא ברמה מפורטת, אולם סוגיות רבות ומרכזיות לא קיבלו מענה במסגרתה. התכנית גמישה מדי לעניין האתרים, המתחמים הימיים, תמהיל ושיטות הטיפול בגז. כמו כן, לא ברורה תחולת התכנית (כמה זמן היא תעמוד בתוקפה?) והאפשרות למעקב ובקרה עליה לאורך השנים.
- רשות הרישוי לגז טבעי היא גוף מוטה פיתוח ללא ייצוג לגורמי סביבה. לאור זאת, יש לאפשר יותר מעורבות למועצה הארצית גם בנושא היתרי הבניה וכן לקבוע כי התנ"ס טעונה את אישור המועצה הארצית.

- יש לפרסם לציבור את היתרי הבניה והמסמכים הנלווים להם.
- יש לקבוע מנגנון של עדכון ובקרה על רכיבים שונים הנוגעים לתכנית, כגון כמות המתקנים שהוקמו, השטח עליו הוקמו, תמהילי הטיפול בכל מערך, טכנולוגיות הטיפול העיקריות, תקלות ומפגעים שנוצרו בעקבות פעילות המתקנים, היקף הגז הדרוש במשק, הטכנולוגיות השונות שמיושמות ברחבי העולם ועוד.
- יש לבחון אפשרות לבצע קידוחים אופקיים להנחת הצנרת באזורים רגישים.
- מבקש הבהרות מצוות התכנון בדבר בחינת האפשרות לשימוש במתקנים צפים עבור מתקני הגז.

נציג שרת המשפטים ציין כי ביחס לתמהיל הטיפול בגז בין הים ליבשה, החליטה המועצה בעבר כי התכנית לא תהיה עבור טיפול ימי בלבד. אפשרות זו עדיין קיימת, אך יש לאפשר גם תמהילים אחרים. מציע לבחון מנגנון אחר שיבחן את תמהיל הטיפול, פרט למנהל רשות הגז הטבעי.

נציגת הטכניון ציינה כי יש לפרט יותר את הוראות התכנית ולאפשר לציבור להתייחס לסוגיות עקרוניות כגון הרחבת תחנת גז או תמהיל הטיפול בגז. כמו כן, ציינה כי יש להעדיף טיפול מלא בים משיקולי שמירה על עתודות קרקע.

נציגת שר התחבורה ביקשה להטמיע בהוראות התכנית עריכת תיאום הנדסי עם חברת נתיבי ישראל לעניין החצייה של דרכים מס' 2 ו-4 ע"י צנרת הגז.

נציג שרת הבריאות ונציג שר האוצר ביקשו כי נציגי משרדיהם יהיו חברים בצוות המקצועי הבין משרדי. **נציג שרת הבריאות** ציין כי יש להעדיף טיפול מלא בים משיקולי בריאות הציבור.

נציגת השר להגנת הסביבה :

- הדגישה כי מנכ"ל משרד ראש הממשלה לא נתן הנחיות לנציגי הממשלה כיצד להצביע כפי שנטען.
- ביקשה להטמיע בהוראות התכנית או בהנחיות להכנת התנ"ס את הערות המשרד להגנת הסביבה. כמו כן, ביקשה כי מסמך ההנחיות לתנ"ס יהיה מחייב וכל שינוי בו יחייב אישור של המשרד להגנת הסביבה, כדי למנוע מצב בו בעל הרישיון יבחר שלא לפעול לפי הנחיות אלו.
- יש להביא לידיעת המועצה הארצית את מסמך חלוקת הפיתוח ולפרסם לציבור את התנ"ס.

נציגת שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים התייחסה לנושאים שהועלו בדיון :

- מדובר בתכנית בעלת חשיבות לאומית שהעבודה עליה החלה לפני כ-4 שנים. התכנית צריכה לאפשר פתרונות גמישים, ישימים וארוכי טווח לקליטה וקבלה של הגז הטבעי מתגליות קיימות ועתידיות באמצעות מספר ספקים.
- אין מקום לצמצם את רוחב צנרת הגז אשר מאפשר גמישות וישימות של התכנית.
- בהתייחס לטענות בדבר הרכב לא מאוזן של רשות הרישוי לגז טבעי, הבירה כי היא מורכבת מהממונה על המחוז ומתכנן המחוז של משרד הפנים ומהנדס הוועדה המקומית הרלבנטית.

נציגות מינהל התכנון:

- ציינה כי לתכנית נערך תהליך משמעותי של שיתוף ציבור, וזאת מעבר להוראות החוק וטרם העברת התכנית להשגות הציבור.
- כל תכנית היא מאפשרת, ולכן השימוש במונח זה לגבי תכנית זו הוא מטעה.
- עיקרי חוות הדעת של המשרד להגנת הסביבה הוטמעו בהוראות התכנית, אך אין מקום לכלול כרגע את כל הסעיפים, כדי לאפשר גמישות עתידית.
- הדגישה כי מסמך ההנחיות להכנת תנ"ס הוא חלק ממסמכי התכנית שיפורסמו ויאושרו ע"י הממשלה.
- ציינה כי במפגש דרכים מס' 4 ו-9 נקבע אתר לקבורה ארעית בתמ"א 19/4 ויש לשנותו במסגרת תכנית זו, היות וצנרת הגז המוצעת עוברת בשטחו.
- ציינה כי התכנית אינה גורעת שמורות טבע והוראות תמ"א 37 קובעות כי בכל מקום של מעבר צנרת גז בשמורת טבע, יש צורך בתיאום עם רשות הטבע והגנים.

ראש צוות התכנון:

- לעניין הקמת מתקן ימי: ניתן להקים מתקנים לטיפול בגז בים, אך אין בעולם מדינות המתבססות על מתקנים בים להיקפים משמעותיים של גז. המתקנים הימיים בעולם הם מתקנים צפים מעל הבהר או מתקנים זמניים, ובמקרה זה הוצע להקים מתקן קבוע באמצע הדרך מהבהר אל היבשה, שאין לו דוגמאות בעולם. ישנם מקרים בעולם של מתקנים ימיים בעלי מערכות גיבוי (לעתים אף בין מדינות) אך במציאות הגיאופוליטית הקיימת לא ניתן לעשות זאת. פתרון של אניית FPSO אינו ישים היות וההספק המירבי שלה הוא רק כחמישית מהיקף המתקן המוצע. מתקנים ימיים ייקרו מאוד את הטיפול בגז, הם פחות יציבים, פחות זמינים להובלה רצופה וארוכה של גז, פגיעים יותר לאסונות טבע או תקלות במתקן.
- לעניין תחנת ההגפה במכמורת, ישנה אפשרות של הסטתה צפונה בלבד, היות ומדרום לה עוברת צנרת למי התפלה. לעניין צנרת הגז באזור זה המיועדת לעבור בתחום שמורה מוכרזת, מובהר שהדבר אינו כרוך בגריעה משטחים מוכרזים.
- לעניין הצנרת בין האסדה הימית וגבול המים הטריטוריאליים, הוכנו חתכים לצנרות ובהמשך יוכן תכנון מפורט.

נציגת הלשכה המשפטית של משרד הפנים ציינה כי ככל שתאושר תמ"א 19/4, היא תיתן מענה לנושא מעבר קווי תשתית בשמורות טבע.

עוד ציינה כי בהתאם להנחיית היועץ המשפטי לממשלה, אין קושי בכך שלנציג שר תוצג מדיניות הממשלה, ובלבד שקיימת עצמאות שיקול הדעת לחברים, וכפי שהובהר בדיון שאכן קיימת.

מנהלת מינהל התכנון:

- הדגישה כי מדובר בתכנית מפורטת העונה על כל הדרישות בסעיף 145 (ז) לחוק, שניתן להוציא מכוחה היתרי בניה.

- הזכירה כי מסקנות התסקיר הראו כי התכנית עומדת בכל הדרישות הסביבתיות בכל תמהיל של טיפול בגז.
- סבורה כי לא נכון להחליט לעת זו על חלוקת הפיתוח בין הים ליבשה היות והכרעה זו תלויה במשתנים רבים כגון מיקום, איכות והיקף התגליות. לאור זאת, הוצע מנגנון שבו היזם יציע את החלוקה המועדפת עליו, הנושא ייבחן ע"י צוות מקצועי בין משרדי שיעביר את חוות דעתו להכרעת מנהל רשות הגז הטבעי, שהוא הרגולטור בנושא.
- התנ"ס הוא כלי חדש המתאים למקרים בהם אין ודאות טכנולוגית ביחס למתקן העתידי. התנ"ס מאפשרת בחינה סביבתית נוספת ומעודכנת טרם מתן היתר הבניה.
- נושא הקמת מינהלת הוא נושא תפעולי, שמקומו אינו בהוראות התכנית.
- אין צורך ביצירת מנגנון מיוחד למעקב ובקרה על התכנית, היות ותכנית חלוקת הפיתוח והתנ"ס יפורסמו לידיעת הציבור, והציעה לקבוע כי תכנית חלוקת הפיתוח אף תוצג בפני המועצה הארצית.

מספר חברי מועצה ביקשו להוסיף אמירה לפיה ישמשו אתרי קליטת הגז למטרה זו בלבד ולא יהוו בסיס לפיתוח עתידי של תעשייה.

לאחר מכן, הצביעה המועצה הארצית בשלוש הצעות החלטה כלהלן: הצעת היו"ר:

1. בפני המועצה הוצגה סקירה על משק הגז הטבעי, ההליך התכנוני לקידום תמ"א 37/ח, לרבות בחינת החלופות שנעשתה, ממצאי תסקיר ההשפעה על הסביבה וחוות דעת המשרד להגנת הסביבה ביחס אליו, מסמכי התכנית והנספחים הנלווים לה.
2. המועצה מחליטה להעביר את התכנית להערות הוועדות המחוזיות ולהשגות הציבור לאחר שהשתכנעה כי התכנית מבטיחה אמינות של מערכת הגז ומענה לצרכי המשק, תוך ראייה ארוכת טווח לתכנון משק האנרגיה. כמו כן, המועצה השתכנעה כי התכנית נותנת מענה מלא בנושא בטיחות המתקנים והצנרת, טיפול מקסימלי בהיבטים סביבתיים, עמידה בכל התקנים הסביבתיים, מאפשרת גמישות לצורך התאמה לשינויים טכנולוגיים ולסוגי תגליות שונים בהיקפים שונים, גמישות שתאפשר פריסת המתקנים באופן מיטבי בכל ההיבטים למשק. פריסת המתקנים שתוצע, תיבחן ע"י צוות מקצועי בין משרדי עם רשות הרישוי ותאושר ע"י רשות הגז הטבעי.
3. התכנית תועבר להערות הוועדות המחוזיות ולהשגות הציבור בכפוף לתנאים הבאים :
  - א. קבלת עמדת מערכת הביטחון ותיקון ההוראות בהתאם לתיאום שנערך עם משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים.
  - ב. יסומן בתכנית אתר חלופי לשטח שנגרע בתכנית מתמ"א 19 שימוקם צפונית למחלף בין הכבישים 9 ו-4 כפי שהוצג ע"י צוות התכנון.
4. המועצה מסמיכה את מינהל התכנון, בהתייעצות עם המשרד להגנת הסביבה ומשרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים לערוך עדכונים ותיקונים במסמך ההנחיות לעריכת תנ"ס טרם הפצתו להערות הוועדות המחוזיות והשגות הציבור.

5. המועצה מקבלת את בקשת משרדי האוצר והבריאות להיות חברים בצוות המקצועי הבין משרדי, לאור העובדה שהצוות הנ"ל הינו הגורם המייצג וממליץ ביחס למסמך העקרוני לחלוקת הפיתוח בים וביבשה ולתנ"ס. לשני גופים אלו חשיבות במכלול השיקולים שצוות זה יבחן.
6. מובהר, כי לאור עמדת משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים, שהועברה בכתב למינהל התכנון, ביחס לתוואי צנרת הגז הטבעי לחיבור בין מתחם מט"ש מרץ לתחנת הכוח "אורות רבין", על פיה ניתן להסתפק בחיבור ימי לתחנה, אין מניעה להמשיך בקידום תכניות מ/422/א (פארק נופש מנשה – מתחם 7) ו-חד/1471 (פארק חדרה – מתחם 3).
7. המועצה רשמה בפניה ומאמצת את עמדת נציג ראש הממשלה בדבר חשיבות התכנית למשק ואת מדיניות הממשלה להעברת תעשייה פטרוכימית (כמו מיכל האמוניה) לדרום הארץ וכי אין כל מדיניות של הקמת תעשייה כזו בסמוך לאתרים היבשתיים שמוצעים בתכנית.
8. יובהר כי תוואי הצנרת העוברת בשמורות טבע מהווה תשתית העוברת בשמורה ולא תהיה גריעה של שטחים מוכרזים, בכפוף לאישור תמ"א 8/2.
9. התכנית תועבר לאישור הולחו"ף.
10. המסמך העקרוני לחלוקת הפיתוח בים וביבשה יובא לדיווח בפני המועצה הארצית.
11. בכפוף לאמור לעיל, מחליטה המועצה על העברת התכנית להערות הוועדות המחוזיות ולהשגות הציבור לתקופה של 60 יום, בכפוף לתיקוני נוסח של מינהל התכנון במשרד הפנים. יובהר כי בהחלטתה מיום 1.5.2012 במסגרת דיון חירום במשק הגז הטבעי, נקבע כי לאור הדחיפות באישור מהיר של התמ"א תועבר התכנית להערות הוועדות המחוזיות ולהשגות הציבור לתקופה של 30 יום, אולם לאור העניין הציבורי הרב בתכנית, מחליטה המועצה לשנות את החלטתה זו, זאת תוך הבהרה כי לא יאושרו בקשות להארכה.

הצעת ראש מועצה אזורית לב השרון ונציג 'ארגון הגג':

המועצה הארצית רואה חשיבות רבה להביא את הגז הטבעי במהרה לשטחה היבשתי של ישראל. יחד עם זאת, ההכרה בחשיבותו של הגז הטבעי לא יכולה להוות סיבה להתעלמות מהליכי תכנון ראויים, בהם נשקלים שיקולים רבים ומובאת דעתם של בעלי עניין מגוונים. זאת ועוד, תכנון שכזה לא יכול לתת סמכות בלעדית לרשות הרישוי לגז טבעי לקבל החלטות בסוגיות מהותיות בעלי השפעות רחבות היקף מבחינה ציבורית.

לאור האמור לעיל, אנו מצטרפים להצעת היו"ר ומציעים להוסיף להוראות התכנית טרם העברתן להערות והשגות את הדגשים הבאים:

1. התכנית המוצעת הינה גמישה ביותר, בין היתר על מנת לאפשר מתן פתרונות טיפול באמצעות מגוון טכנולוגיות למגוון קידוחים והרכבי גז. יחד עם זאת, גמישותה אינה מלווה במנגנונים אחראיים לטובת קבלת החלטות מהותיות. אלה צריכים לכלול, בין היתר, את המנגנונים הבאים:

- א. העברת "המסמך העקרוני" לחלוקת הפיתוח בים וביבשה לאישורה של המועצה הארצית.
- ב. במקרים בהם רשות הרישוי אינה מקבלת את חוות דעתו של הצוות המקצועי הבין משרדי לגבי סוגיות מהותיות (תכנית המתאר הארצית צריכה לכלול בהוראותיה רשימת נושאים המהווים סוגיות מהותיות כנושאים בתחום של בטיחות וחומרים מסוכנים, סיכונים גיאולוגיים וסיסמיים ואחרים), תכריע המועצה הארצית.

2. קביעת מנגנון של עדכון ובקרה: מכוח הוראות התכנית יימסר דיווח מדי שנה למועצה הארצית אשר יכלול את הרכיבים הבאים:

- א. כמות המתקנים שהוקמו, השטח עליו הוקמו ומיקומו, תמהילי הטיפול בכל מערך, טכנולוגיות הטיפול העיקריות, מאפייני הגז ותקלות ומפגעים שנוצרו בעקבות פעילות המתקנים.
- ב. מספר היזמים בכל אתר ומתחם, היקף הגז המטופל ומספר התגליות/קידוחים שמטופלים ויתרת השטחים שנותרו באתרים ובמתחמים.
- ג. היקף הגז הדרוש במשק, תחזיות לעתיד ותגליות הצפויות להתחבר למתקני הטיפול או שיזדקקו למתקנים נוספים.
- ד. הטכנולוגיות השונות המיושמות ברחבי העולם, יתרונותיהן וחסרונותיהן.
3. יש להוסיף הוראה לתכנית בדבר הקמת מינהלת ייעודית המייצגת אינטרסים שונים (כולל השלטון המקומי) שתנהל את המתחמים הכלולים בתוכנית, ובין היתר תקבע את ההוראות הנדרשות לגבי רישויים, פיקוחם וניהולם. יש לקבוע בהוראות התכנית תפקיד נוסף שיינתן בידי המינהלת והוא הפיקוח על ביצוע וקיום הוראות התכנית והתנ"ס.

הצעת ראש מועצה אזורית מגידו:

אנו קובעים כי תכנית המתאר לא בשלה בשלב זה להעברה להערות הוועדות המחוזיות ולשמיעת השגות הציבור מהנימוקים הבאים:

1. מרווח האפשרויות והגמישויות הנתון בתוכנית רחב בצורה קיצונית ואינו מאפשר לנו, חברי המועצה הארצית, לקיים דיון מעמיק בפרטי התכנית ולמעשה מעקר את קיום שלב ההערות בוועדות המחוזיות ושמיעת השגות הציבור. יש צורך בביצוע תכנון מפורט יותר המצמצם מרווח זה.

2. התוכנית חסרה חלקים מרכזיים ובלעדיהם לא ניתן לקבל החלטה מבוססת:

א. תסקיר השפעה על הסביבה הימית לחלופת מתקן הטיפול ע"ג אסדה צפה או אניית FPSO בדומה לתסקירים שהתבצעו למתחמים היבשתיים.

ב. השוואה בין החלופה המשלבת טיפול יבשתי-ימי לבין החלופה בה מבוצע טיפול ימי מלא לרבות טיפול על גבי אסדה צפה או אניית FPSO בהיבטים של בטיחות, ביטחון, בריאות, השפעה על הסביבה וזמן הקמה.

עם סיום השלבים כמפורט מעלה, יובאו הממצאים בפני המועצה הארצית וזו תחליט על החלופה המיטבית תוך מתן עדיפות לטיפול הממוזער את סיכוני הביטחון, הבטיחות והבריאות של הציבור.

בעד הצעת היו"ר: 13

בעד הצעת ראש מועצה אזורית לב השרון ונציג 'ארגון הגג': 6

בעד הצעת ראש מועצה אזורית מגידו: 1

הצעת היו"ר התקבלה.

חברי מועצה שנכחו בדיון: בינת שוורץ/ רונית מזר, דורון דרוקמן, יאיר פינס, יואב צלניקר, דורית הוכנר/ יוסי וירצבורגר/ שירלי לוי, עדנה פרדו, דוד ויינברג, גבי גולן/ אבנר סעדון, רענן אמויאל, ארז קמיניץ, אורנה להמן, כרמית פינץ/ רפי אלמליח*, נחום זאב פלד, עינת גנון*/ איילת קראוס, הלל זוסמן/ ניר אנגרט, קובי כחלון*/ נעמי צור**, עודד דוניץ**, נביה אסעד*, עמיר ריטוב, אשר אברג'יל/ חנן ארז, ציפי רון, ארזה צירצ'מן, איתמר בן דוד.

*יצאו במהלך הדיון ולא השתתפו בהצבעה
**נכחו בעת ההצבעה ולא הצביעו

החלטת הוועדה לשמירה על הסביבה החופית (ולחו"ף) בדיון באישור התכנית (ישיבה 96 מיום 20.11.2013)

3. תמ"א 37/ ח חיבור תגליות הגז הטבעי למערכת ההולכה הארצית

מוזמנים שנכחו באולם:

שירה שפירא, מרכזת הוועדה
תמר שמיר, מזכירת הוועדה
אתי רוזנבלום, יועצת משפטית לוועדה
גידי לרמן, צוות התכנון משרד לרמן
אסף שגיא, צוות התכנון משרד לרמן
יובל כהן, צוות התכנון משרד לרמן
אפרת קניסברג, צוות התכנון משרד לרמן
אורלי לוי, צוות התכנון משרד לרמן
רותי נשיף, צוות התכנון משרד לרמן
אורי דור, צוות התכנון משרד לרמן
יורם קדמן, צוות התכנון משרד לרמן
ברק כץ, צוות התכנון משרד לרמן
רמי צדוק, יועץ ביולוגי
אורית ברנע, יועץ ביולוגי
מנחם זלוצקי, המשרד להגנת הסביבה
אברי שפירא, צוות התכנון משרד לרמן
ערן אבני, מזכירות המועצה הארצית
טל רשף, מזכיר המועצה הארצית
אמיר רשף, מזכירות המועצה הארצית
אלעד לב, מינהל התכנון
נועה נאור, מינהל התכנון
שלמה אנקר, מינהל התכנון
עניב סירקיס, מינהל התכנון
רנטה בן מיכאל, משרד הביטחון
אילן ניסים, משרד האנרגיה והמים
יהודית מוסרי, משרד להגנת הסביבה
איריס האן, משרד להגנת הסביבה
גידי ברסלר, משרד להגנת הסביבה
גדעון ויתקון, חוקר התמ"א 37
יורם לונינסקי, יועץ למינהל התכנון
דן סרי סתו, יועץ למינהל התכנון
רונן סגל, לשכת התכנון חיפה
תומר מירז, נציג עיריית חדרה
רני אידן, ראש המועצה האזורית עמק חפר
בני ממקה, מהנדס המועצה האזורית עמק חפר
יובל סבר, רשות הטבע והגנים
קרנית בכרטן, משרד האנרגיה והמים
אילן ניסים, משרד האנרגיה והמים
אורלי צור, מתמחה, מינהל התכנון

רקע:

מדובר בתכנית מתאר ארצית למתקני קבלה וטיפול בגז טבעי וחיבור הצנרת מתגליות הגז הימיות ועד לצנרת ההולכה הארצית. המועצה הארצית החליטה על העברת התכנית להערות הוועדות המחוזיות ולהשגות הציבור בישיבתה מיום 12.11.13 וכן על העברתה לאישור הולחוף.

מהלך הדיון:

מנהל רשות הגז הטבעי: הדגיש את חשיבות התכנית, חשיבות הגז הטבעי למשק, צפי ביקושים, והמשמעויות של מחסור בגז טבעי.

נציגת שר האנרגיה: ציינה כי התכנית נערכה ביוזמת משרד האנרגיה ע"י משרד לרמן אדריכלים, וכי בתהליך הכנתה נעשה שימוש ביועצים רב-תחומיים ובמומחים מהארץ ומחו"ל. התכנית נועדה לתת מענה להיקף תגליות שילך ויגדל ולכן נדרשת לתת מענה לשני ספקים לפחות לצורך הבטחת אמינות האספקה של מערכת הגז.

צוות התכנון (משרד לרמן אדריכלים) והיועצים השונים מטעמם הציגו את התכנית תוך דגש על ההיבטים הימיים והחופיים הקשורים בה. עיקרי הנושאים שהוצגו:

-רקע לעריכת התכנית, הליך התכנון, ועיקרי הנושאים שהתכנית עוסקת בהם.
-הדמיות של מתקנים ימיים, המחשה של מערכי הכניסה מהים ליבשה, הליכי הקידוח והנחת צנרת (או דחיקתה). מפרט של כניסת הצנרת מהים ליבשה באזור החופי.
-עיקרי תסקיר ההשפעה על הסביבה שכלל כ- 15 היבטים סביבתיים שונים. הוצגו היבטים גאולוגיים, הנדסיים, ביולוגיים, אקולוגיים, הזרמות אפשריות לים, היבטי רעש, נצפות ועוד.
-הבחינה התייחסה לאפשרויות של מתקני טיפול מלא בים ושל מתקני טיפול מלא ביבשה (על אף שהמועצה הארצית דחתה אפשרות של טיפול מלא ביבשה) ע"מ להבין את המשמעויות וההשלכות החמורות ביותר.

נציגי המשרד להגנת הסביבה הציגו את חוות הדעת לתסקיר. ככלל המשרד רואה חשיבות רבה בניצול יעיל של משאב הגז הטבעי. התכנית הנוכחית כללית מאוד ומנסה לאפשר גמישות רבה לשלבים הבאים. כדי לגשר בין כלליות התכנית לבין הביצוע בפועל הוצע בחוות הדעת להקים צוות בין משרדי שיאשר את מתווה התפעול ואת תכנית ניהול וניטור הסביבתי (תנ"ס). המועצה הארצית קיבלה זאת והוסיפה על כך גם מנגנון בקרה.

המשרד בדק את ההיבטים השונים שנבחנו בתסקיר. במרבית ההיבטים נמצאה עדיפות בראיה סביבתית לטיפול מרבי בים, למעט הטיפול בקונדנסיט (שיירי דלק) אותו עדיף לעשות ביבשה. בכל מקרה הובהר שגם במצב של טיפול מרבי ביבשה וגם במצב של טיפול מרבי בים, התוכנית עומדת בכל ההיבטים הרגולטיביים שבאחריות המשרד להגנת הסביבה וזאת בכפוף להטמעת הערות המשרד.

חברי הוועדה והנוכחים דנו בתכנית, בתסקיר ובחוות הדעת. להלן תמצית הדברים:

-חלק מחברי הוועדה סברו כי מדובר בתכנית כללית שמאפשרת גמישות רבה מידי לעת התכנון המפורט בשלב ההיתר. סברו שהצוות הבינמשרדי המצומצם אינו מספיק ע"מ לבחון, להמליץ ו/או לאשר את התכנון העקרוני שיוגש ותוצאות התנ"ס, לכן נדרש גם אישור הולחוף לתנ"ס. חלק אף סברו כי בהינתן המידע הנוכחי כלל לא ניתן לאשר את התכנית בולחוף בישיבה זו. לעניין זה השיבה יו"ר הוועדה כי מדובר בתכנית שנועדה לאפשר גמישות במצבים עתידיים שונים. הדגישה שהתמ"א מורה על הכנת תכנית ניהול וניטור סביבתי והכנת תכנון עקרוני וכן על הקמת צוות בין משרדי שיבחן אותם וימליץ בנוגע אליהם. כל אלה כלים נוספים מעבר להליכים ברשויות הרישוי וברשויות הגז, המוסמכות לאשר לבדן את כל יתר התשתיות במדינה. בנוסף יש להבין שהתמ"א עוסקת בהיבטים התכנוניים ולפריקט זה יש היבטים נוספים, שרובם באחריות משרד התשתיות האנרגיה והמים, גופי הסמך והמשרד להגנת הסביבה, שאינם באחריות הולחוף.

-חלק מן החברים ביקשו שיובהר אילו מבין המלצות התסקיר התקבלו, אילו הוטמעו בהוראות ואילו בהנחיות להכנת התנ"ס. נציגת המשרד להגנת הסביבה הסבירה שמרבית המלצות של חוות הדעת הוטמעו בנספח ההנחיות להכנת התנ"ס, וחלקן הוטמעו בהוראות התכנית.

- נדונו תוואי הצנרות הנכנסות מן הים ליבשה. לשאלות חברי הוועדה הובהר כי התוואים של הצנרות נקבעו לאחר סיורים ותאומים רבים, לרבות עם הגופים הסביבתיים, ובהתאם לכך נמצא שיש עדיפות לכניסת צנרת בנחל חדרה דרך מצוק הכורכר. על כל פנים ניתנה גמישות לנקודות כניסת הצנרת לאור

אי הוודאות שקיימת בשלב הנוכחי. נדונו האפשרויות והמגבלות להסיט את הצנרת דרומה כך שלא תכנס לתחום גן לאומי באזור מכמורת. כן צוין כי לאחר שתושלם מערכת הגז, מוסד תכנון יוכל לצמצם את אזור החיפוש להתוויית הצנרת בים.

- לשאלות החברים הובהר כי הזכיין שייבחר יגיש בקשה להקמת המתקנים, וזו תיבחן על ידי הצוות הבין משרדי ותאושר על ידי רשות הרישוי, כפי שנעשה בכל תשתית.

ראש מועצה אזורית עמק חפר: העיר כי יש להקים את המתקנים רק בים, ניתן לעשות זאת במהירות ובעלות נמוכה יותר. המועצה האזורית לא מתנגדת לצנרת אלא למתקן שתוכנן בתחומה. **ראש מועצה אזורית חוף הכרמל:** הביע התנגדות לתוכנית הכוללת מתקני טיפול ביבשה. העיר כי הוא מאמין שבסופו של יום הפרויקט יוקם רק בים. כן טען כי התסקיר וחוות הדעת שבחנו כל היבט סביבתי, שולי ככל שיהיה, מתעלמים ולא מתייחסים להיבטים הקשורים בבני אדם וכן להיבטי בטיחות ובריאות.

הוחלט:

חברי הולחוף הצביעו בשתי הצעות החלטה כלהלן:

הצעת היו"ר:

בפני הולחוף הוצגה תמ"א 37/ ח לקבלה וטיפול של גז טבעי מתגליות בים ועד מערכת ההולכה הארצית. לוועדה הוצגה סקירה של ההליך התכנוני שהביא לבחירת החלופות למתחמי הטיפול בים ולמערכי הכניסה ליבשה, וכן החלטת המועצה הארצית על העברת התכנית להערות הוועדות המחוזיות ולהשגות הציבור מתאריך 12.11.13.

- א. לוועדה הוצגו ממצאי תסקיר ההשפעה על הסביבה, חוות דעת המשרד להגנת הסביבה בעניינו ועיקרי הוראות התכנית בנוגע לצמצום וניטור השלכות סביבתיות וההנחיות להכנת תכנית ניהול וניטור סביבתי (תנ"ס).
- ב. הוועדה מברכת על העבודה המקצועית שנעשתה בתסקיר. הוועדה רואה חשיבות בקידום התכנית שתאפשר שימוש בגז טבעי כמקור אנרגיה נקי למשק הישראלי.
- ג. הוועדה שוכנעה כי כלל ההיבטים הסביבתיים נבחנו במסגרת תסקיר ההשפעה על הסביבה וכי עקרונות המלצותיו שולבו במסגרת הוראות התכנית ובמסמכים הנלווים לה.
- ד. הוועדה רואה חשיבות במסמך התנ"ס ושוכנעה כי הכללת ההנחיות להכנתו במסגרת התכנית תביא לכך שמכלול הנושאים המפורטים יבחנו, יטופלו וינטרו בשלב ההיתר ולאחריו.

ה. לאור האמור, הועדה מאשרת את התכנית בהנחיות הבאות:

1. יתווסף בהנחיות של התנ"ס שהקידוח האופקי לכניסת הצנרת מהים לחוף (HDD) במערך הכניסה במכמורת תמוקם דרומה ככל הניתן.
2. תבחן האפשרות לאפשר גמישות בתכנית כך שבמידת האפשר תוסט רצועת ההתפלה של תמ"א 34/ ב' 2/ 2 דרומה לעבר האחסון המלונאי שבחדרה ובכך תתאפשר הסטה של רצועת הגז דרומה ממכמורת. זאת בכפוף לתנאים הבאים:
- א. קווי הבניין של צנרת הגז לא יכנסו לגבולות היעוד אירוח כפרי כמסומן בתכנית חד/2020.
- ב. תחום הסקירה מצנרת הגז לא יגדל.
- ג. תשתיות הגז והמים לא יטילו מגבלות אלו על אלו וניתן יהיה להקים את שתיהן.
3. כל אלו בכפוף להחלטות המועצה הארצית לתכנון ולבניה, לניסוח הסופי של ההוראות וההנחיות לתנ"ס בתאום עם משרדי האנרגיה והגנת הסביבה.

הצעת נציג הגופים הציבוריים שעניינם שמירת איכות הסביבה:

כהצעת היו"ר ובתוספת ההחלטה להלן :

מפאת הרגישות הרבה של התכנית, ובין השאר בהתייחס להיבטים של תמהיל הים והיבשה, הולחף מחליטה כי המסמכים הבאים יובאו לאישורה טרם הוצאת היתר הבניה : מסמך עקרוני לחלוקת פיתוח ים – יבשה, תכנית עקרונית למתחם הימי, תכנית הניהול והניטור הסביבתי (התנ"ס).

בעד הצעת היו"ר : 8

בעד הצעת נציג הגופים הציבוריים שעניינם שמירת איכות הסביבה : 4

נגד שתי ההצעות : 1

נמנעים : 0

התקבלה הצעת היו"ר.

חברי הוועדה שנכחו בדיון : רונית מזר (יו"ר), גידי ברסלר, מרב פלג גבאי, משה פרלמוטר, ניר אנגרט, רוני זיסו, אהרון וייסמן, עדנה פרדו, כרמל סלע, חגית ברנר, שולמית גרטל, דורית הוכנר.

החלטת הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז חיפה (ישיבה 2014001 מיום 13.01.2014)

מדינת ישראל - משרד הפנים

הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז חיפה

ר'ח' פל- ים 15 א' חיפה תאריך הפצה:

פרוטוקול החלטות של ישיבה מס' 2014001 של הוועדה המחוזית

שהתקיימה ביום 13.01.2014. בשעה 09:00 בנין מס הכנסה – בנין א' קומה 1- (בקפיתריה)

חברי ועדה שהשתתפו:

1. גב' ליאת פלד	מתכנתת המחוז ויו"ר הוועדה
2. אינג' אנה אוסטרובסקי בסע' 1	נציגת שר התחבורה
3. מר רועי מרגלית	נציג שר הבינוי והשיכון
4. גב' יהודית מוסרי	נציגת השר להגנת הסביבה
5. עו"ד סוזן בוקובצקי	נציגת שר המשפטים
6. פרופ' ברוך קיפניס לא נכח בדיון	נציג איגוד המתכננים בישראל
הפנימי בסעיף 2	
7. גב' נורית אינדיבו	נציגת שר הבטחון
8. ד"ר לילה יעקב	נציגת שר הבריאות
9. גב' שרה איל לא נכחה בדיון בפנימי	נציגת שר החקלאות
בסעיף 2	
10. גב' יעל בורובסקי לא נכחה בדיון	נציגת רשות מקרקעי ישראל
הפנימי בסעיף 2	
11. מר ואיל כיוף	נציג שר התיירות
12. גב' יעל לביא אפרת	נציגת הגופים הירוקים
13. מר כרמל סלע	חבר ועדה שמונה ע"י שר הפנים לפי סעיף 7 (א)(12)
14. גב' חדוה אלמוג בסע' 1	חברת ועדה שמונתה ע"י שר הפנים לפי סעיף 7 (א)(12)
15. מר וג'יה כיוף בסעיף 2 בלבד ולא נכח	חבר ועדה שמונה ע"י שר הפנים לפי סעיף 7 (א)(12)
בדיון הפנימי	
16. מר אלי אבוטובול	חבר ועדה שמונה ע"י שר הפנים לפי סעיף 7 (א)(12)

חברי ועדה שנעדרו:

1. מר יוסף משלב	הממונה על המחוז
2. מר אלי דוקורסקי	חבר ועדה שמונה ע"י שר הפנים לפי סעיף 7 (א)(12)

הצטרפו:

1. עו"ד אמיר בן בסט יועמ"ש לוועדה המחוזית
2. מר רונן סגל לשכת התכנון

עפ"י נהלי הוועדה המחוזית

חבר המעוניין להגיש הסתייגות לאחד מסעיפי הפרוטוקול, יעשה זאת עד למועד הבאתו לאישור על ידי הוועדה.

בהתאם לסעיף 48(ג) ו- (2)(ג), יובא הפרוטוקול לאישור בישיבה הסמוכה למועד זה. פרוטוקול זה אושר בתאריך 10.02.14.

הישיבה החלה לאחר קיומו של מניין חוקי בהתאם להוראות סעיף 42 לחוק התו"ב. מניין חוקי כאמור התקיים בכל מהלך הישיבה.
תכנית מתאר ארצית:

2. תמ"א/37 ח : תמ"א ברמה מפורטת לקבלה וטיפול בגז הטבעי מתגליות בים ועד

מערכת ההולכה הארצית.

דיון בהעברת המלצות למועצה הארצית.

מטרת התכנית:

הקמת מתקני קבלה וטיפול בגז טבעי מתגליות בים, מערכות אספקה והולכה וכל התשתיות הנדרשות להובלת הגז למערכת ההולכה הארצית.

החלטות קודמות:

המועצה הארצית לתכנון ולבניה דנה בתכנית בישיבתה מס' 563, מיום ט' כסלו התשע"ד (12.11.13), והחליטה על העברתה להערות הוועדות המחוזיות ולהשגות הציבור לתקופה של 60 יום.

מצטרפים:

ר. חלבי – ראש מועצה מקומית דלית אל כרמל, מ. ראפ – מהנדס קריית טבעון, ע. כבהה – אום אל קטוף, א. הראל פלג – נציגת עיריית חיפה, ס. סון – לביא – ועדה מקומית חוף כרמל, א. וחנר – מהנדס המועצה והוועדה חוף כרמל, מ. קדור – סגן ראש מועצת דלית אל כרמל, עו"ד ת. מירז – מייצגת את מועצה אזורית חוף כרמל, אדר' ד. גולדברג – אדריכל עיריית חדרה, עו"ד ב. גור – בשם מושב כפר חסידים, ו. דרור – איגוד ערים להגנת הסביבה בחיפה, ש. דניאל – מהנדס עיריית קריית אתא, נ. רוזנטל – מקורות, ח. חלבי – העמותה להגנה על אדמות הכרמל, פ. חלבי – יו"ר העמותה להגנה על האדמות, ר. שורקי – רט"ג, ל. נתן – מורה חילת ביסייף חוף כרמל, מ. פרי – מטה כרמל מנשה – מתנגדת, מ. איבגי – זכרון יעקב – מתנגד, י. קיזמכר – מושב בת שלמה – מתנגד, א. קיזמכר – מושב בת שלמה – מתנגד, ל. חי – מטה כרמל מנשה – מתנגדת, א. כספי – מטה כרמל מנשה – מתנגד, י. קוניצר – מטה כרמל מנשה – מתנגד, ר. מלמד – מטה כרמל מנשה – מתנגד, ש. אמשילי – מטה כרמל מנשה – מתנגד, א. פרידמן – קק"ל, ג. שוורץ – יו"ר אגודה חקלאית בת שלמה, עו"ד ר. קרגולה – ב"כ בת שלמה, ר. ברגר – חבר מליאת מועצה אזורית חוף כרמל, א. בניש – ראש מטה מאבק חוף כרמל, ד. ארז – גביש – מטה מאבק חוף כרמל, א. נווה – אפדמולוגית סביבתית – מטעם מטה מאבק יוקנעם, אדר' א. לוי – לחמן – צוות תכנון תמ"א/37 ח, א. קניגסברג – צוות תכנון תמ"א/37 ח, ג. לרמן – צוות תכנון תמ"א/37 ח, ד. סתו – יועץ מינהל התכנון, א. לב – מנהל התכנון, ח. קופרמן – רכזת הפורום הישראלי לשמירה על החופים, עו"ד ע. גיטליץ – ב"כ העמותה להגנת הסביבה כרמל מנשה, עו"ד ש. ברגותי – תושבי רמות מנשה, א. שירן – עין העמק, פרופ' י. צור – טכניון, ל. שפירא – מנהל יח' סביבתית מגידו, יוקנעם, אלונה, ה. ראובני – מתאמת מרחב ביוספרי רשת מנשה – מ.א. מגידו, ד. הוכנר – משרד התשתיות האנרגיה והמים.

החלטה:

רקע:

תמ"א/37 ח הינה תכנית מתאר ארצית חלקית ברמה מפורטת לאספקת הגז הטבעי, ממאגרי הגז הטבעי בים ועד למערכת ההולכה הארצית ביבשה.

מטרת התכנית ליצור תשתית תכנונית שתאפשר הובלת הגז הטבעי מתגליות הגז, טיפול בו והזרמתו למערכת ההולכה הארצית, באופן שיאפשר אספקה סדירה ורציפה של גז, תוך שמירה על יתירות מרבית למשק האנרגיה במדינת ישראל ולצרכנים נוספים.

התכנית כוללת מכלולי טיפול ימיים ויבשתיים למתקני קבלה וטיפול בגז מהקידוחים בים ומאפשרת מגוון תמהילי מתקנים של טיפול ימי ויבשתי.

התכנית מתבססת על תחזיות רשות הגז הטבעי לביקושי הגז הצפויים. בהתאם לכך, מערכת הטיפול בגז בתכנית מתוכננת להספק שעות של 4 מיליון מ"ק גז מטופל בשני מכלולים: 2 מיליון מ"ק במכלול הצפוני ו- 2 מיליון מ"ק במכלול הדרומי.

התכנית מגדירה מרחקים שונים הנדרשים לשמור משטחים המיועדים למתקנים לטיפול בגז, לרצועות הצנרת ולתחנות הגז, בהתאם לתקני הבטיחות, ומתודולוגיות שאומצו בארץ וקובעת הנחיות למזעור מפגעים סביבתיים ונופיים כתוצאה מהקמת המתקנים, הצנרת ומתפעולם.

ניהול וניטור סביבתי

תסקיר ההשפעה על הסביבה שנערך במסגרת הכנת התכנית התייחס להשפעות הסביבתיות הצפויות מטיפול מלא בים יחד עם ההשפעות של טיפול מרבי ביבשה.

התכנית כוללת נספח הנחיות להכנת תכנית לניהול וניטור סביבתי - תנ"ס (Environmental Management and Monitoring Plan - EMMP). התנ"ס תיערך ע"י מבצעי התכנית ("בעל הרישיון") ותוגש עם הבקשה להיתר בניה להקמת מערכת לטיפול בגז טבעי על פי תמ"א/37/ח'. מסמך ההנחיות להכנת תנ"ס כולל בין היתר את המלצות התסקיר ביחס לכל סוגי ההשפעות הצפויות.

התנ"ס תגשר בין ממצאי התסקיר הגנרי וההנחיות הנגזרות ממנו למזעור ההשפעות הסביבתיות הנובעות ממנו, לבין ההנחיות הנוספות שעל בעל הרישיון לעמוד בהן בשלב היתר הבנייה, ותהווה כלי שיביא את בעל הרישיון לעמוד בדרישות סביבתיות מירביות.

הערות הוועדות המקומיות

התכנית הועברה להערות הוועדות המקומיות ביום 9.12.13 והתקבלו הערות ממועצה אזורית חוף כרמל, עיריית חדרה, עיריית יוקנעם, מטה מאבק כרמל-מנשה, ועד מקומי מושב בת שלמה, מר עופר סלעי, וגופים נוספים.

החלטה:

התכנית הוצגה בפני הוועדה ונשמעו הערות רבות ורחבות היקף של גופים שונים ואנשים פרטיים שרובם ככולם מכוונים לכך שראוי שהטיפול בגז הטבעי יתבצע, רובו ככולו, בים. הוועדה מברכת על קידום והרחבת השימוש בגז טבעי במשק האנרגיה בישראל לאור תרומתו בהפחתת זיהום האוויר והפגיעה בסביבה. יחד עם זאת, הוועדה סבורה כי יש מקום לבחון לעומק את האפשרות שהתכנית תכלול מנגנון אשר יבטיח כי ברירת המחדל תהיה טיפול מלא בים בחלופות עומק שונות ורק בהיווכח כי הנסיבות התכנוניות לא מאפשרות טיפול מלא ויעיל בים תועדף החלופה של טיפול חלקי ביבשה.

הוועדה סבורה כי יש לאפשר את אחסון הקונדנסיט בים, במידה ויהיה מערבי יותר מהאתר הימי או שיוכח שלא צפוי סיכון ופגיעה בים ובחופים.

לגופה של תכנית, הוועדה פונה למועצה הארצית על מנת שתשקול את הערות הוועדה המחוזית, המפורטות להלן:

1. יש להוסיף לסעיף הגדרות - שטח רגיש" - שטח פתוח בעל איכויות טבעיות שאינו מעובד בעיבוד חקלאי, או שטח בתחומי תמ"א 22 או תמ"א 8, או בתכנית מתאר או מפורטת ליער, גן לאומי, שמורת טבע או שמורת נוף. כמו כן, שטח בעל רגישות הידרולוגי.

2. לקבוע בהוראות התכנית כי בשטח רגיש, בעת הגשת בקשה להיתר בניה, תוצג אפשרות להעברת הקווים ב- HDD או במנהרת תשתית.

3. לקבוע בהוראות כי באזורים רגישים, הפיתוח יהיה בפיקוח צמוד של רט"ג.
4. לייעד כשמורות טבע את השטחים הסמוכים לאתר חגית, כפיצוי סביבתי כדי להבטיח שהאזור לא יהפוך לקולט תשתיות על.
5. לקבוע שלביות ביצוע לפיה המועצה הארצית תכריע איזה אתר יפותח תחילה ולא תותר תחילת ההקמה באתר השני בטרם יפותח האתר הראשון על ידי שני מפעילים.
6. לקבוע בהוראות מנגנון של מעקב בקרה ועדכון לאחר השלמת ההקמה של כל מפעיל.
7. ה"תנ"ס" צריך להיות מסמך מחייב מאחר והמלצות פרק ה' בתסקיר ההשפעה על הסביבה, לא הוטמעו בהוראות. סטייה מהמסמך תוכל להתבצע בתאום עם המשרד להגנת הסביבה.
8. לקבוע כי המשרד להגנת הסביבה יפקח ויבקר את יישום התנ"ס.
9. לאור העובדה כי התכנון המוצע הפחית את מס' הצינורות הנדרשים לעבור ביבשה (הפרדת המים בים), יש לשקול את צמצום הרצועה ל- 45 מ'.
10. סעיף 4.4, תא שטח 225 – לקבוע כי הרחבת תחנת הגז, תתאפשר אך ורק לתחנת מגופים או מתקנים לטיפול אחרון (ליטוש), לצורך הזרמתו למערכת הארצית. הרחבה זו תהיה במקום אתר חגית.
11. סעיף 6.2 ג' – במקום אישור מנהל רשות הגז לשנות להתייחסות מנהל רשות הגז.
12. סעיף 6.2 ד' – המסמך העקרוני צריך להיות **מאושר** על ידי המועצה הארצית, טרם הגשת בקשה להיתר בניה.
13. סעיף 6.6 ב' – להוסיף שלרשות הרישוי תהיה סמכות לקבוע תנאים להפעלת תחנת הקבלה.
14. סעיף 6.9 א' – במקום אישור רשות הגז הטבעי – התייחסות רשות הגז הטבעי.
- לקבוע כי הוועדה המחוזית תפעל לצמצום השטחים של קווי התשתית ותחנות הקבלה לאחר השלמת הפיתוח הנדרש על פי תכנית זו, לכל אתר בנפרד.
- סעיף 6.12 – צריך לשנות ניסוח ולקבוע כי טרם החלה על טיפול ביבשה תבחן האפשרות לטיפול בים, כל עוד יוכח שאין פגיעה בסביבה.
15. לצרף את רט"ג כמשקיפים בצוות המקצועי, בנושאים הקשורים לשמורות טבע.
16. אזור הכניסה לחוף ליד מכמורת:
- 16.1 להסיט את הקווים כמה שניתן יותר צפונה.
- 16.2 להסיט צפונה את המגוף.
- 16.3 אתר ההתארגנות – להעבירו מחוץ לתחום הגן הלאומי, לכיוון דרום, בתחום אזור התיירות על פי חז/2020.
17. מחלף פרדיס – על מנת לא לסכל את התכנון המפורט של מחלף פרדיס והסטת דרך 4 וכן את אזור התעסוקה בצפון פרדיס, יש להסיט את תוואי הקווים לכיוון מערב, בהתאם לסקיצה שהוכנה על ידי מר עופר סלעי, מתכנן הדרך עבור מע"צ (רצ"ב).

החלטת הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז צפון (ישיבה 2014001 מיום 13.01.2014)

1

פרוטוקול לישיבת הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הצפון, ישיבה מספר 2014002
תאריך הישיבה: יום שני, ג' אדר א' תשע"ד, 03/02/2014
באולם ישיבות, בניין סיטי 1, אזור התעשייה ג', רח' מעלה יצחק 29, נצרת עלית

חברי הוועדה הנוכחים ותפקידהם:

רומן טביקמן *	מ"מ מתכנן המחוז	מ"מ חבר ועדה
דורית סלע *	נציג המשרד לאיכות הסביבה	חבר ועדה
יוחנן דרום *	נציג הארגונים הסביבתיים	חבר ועדה
עודד אביב *	ראש מדור הצפון	מ"מ חבר ועדה
ויקטור גרנובסקי *	נציג המשרד הבריאות צפון	מ"מ חברת ועדה
חיה סודרי *	נציג משרד המשפטים	מ"מ חברת הוועדה
מיכל אושרוב *	משרד השיכון נצרת עלית	חבר ועדה
אלי מלכה *	ראש מוא"ז גולן	חבר ועדה
מוטי דותן *	ראש מוא"ז גליל תחתון	מ"מ חבר הוועדה
עופר בן אליעזר *	ראש מו"מ רמת ישי	חבר ועדה

חברי הוועדה הנועדרים תפקידהם:

אלכס שפול	מ"מ ממונה המחוז	מ"מ יו"ר הוועדה
ד"ר נתי גלבוע	נציג המשרד החקלאות	חבר הוועדה
מריאן ברוק	נציג המשרד התחבורה חיפה והצפון	חבר ועדה
סיגל בן עוז	נציג משרד התיירות טבריה	חבר ועדה
גבי ויסמן	מינהל מחוז צפון	חבר ועדה
ראמו גיראייסי	ראש עיריית נצרת	חבר ועדה
ד"ר קורניה סגל	נציג א.א.א.י	חבר ועדה

משרד הפנים - מינהל התכנון
9960026766

נוכחים נוספים ותפקידהם:

עו"ד עופר גוט *	יועץ משפטי לוועדה המחוזית	אגף מוסדות תכנון ארציים
הרוש מירי *	מרכזת הוועדה	05. 02. 2014

נתקבל

קיומו של מניין חוקי:

קיים מניין חוקי בהתאם לסעיף 42 לחוק התו"ב.
הישיבה נקבעה לשעה: 09:00, והחלה בשעה: 09:00

סדר היום - סדר היום נקבע בהתאם לכותרות נושאי הדיון המפורטות בהמשך:

1. נושא: נושא - מחוז-צפון(4): אישור פרוטוקולים

מטרת הדיון: דיון באישור פרוטוקול (1): אישור הפרוטוקול הקודם מתאריך 13.1.2014

חברי הוועדה הנוכחים ותפקידהם:

רומן טביקמן	מ"מ מתכנן המחוז	מ"מ חבר ועדה
יוחנן דרום	נציג הארגונים הסביבתיים	חבר ועדה
עודד אביב	ראש מדור הצפון	מ"מ חבר ועדה
ויקטור גרנובסקי	נציג המשרד הבריאות צפון	מ"מ חברת ועדה
מיכל אושרוב	משרד השיכון נצרת עלית	חבר ועדה
עופר בן אליעזר	ראש מו"מ רמת ישי	חבר ועדה

3. נושא: נושא - מחוז-צפון: נושא כללי
מטרת הדיון: דיון בתכנית: תמא/ 37 / ח - דיון פנימי

חברי הועדה הנוכחים ותפקידה:

רומן טביקמן	מ"מ מתכנן המחוז	מ"מ חבר ועדה
דורית סלע	נציג המשרד לאיכות הסביבה	חבר ועדה
מיכל עייק	נציג המשרד לאיכות הסביבה	מ"מ חברת ועדה
יוחנן דרום	נציג הארגונים הסביבתיים	חבר ועדה
עודד אביב	ראש מדור הצפון	מ"מ חבר ועדה
ויקטור גרנובסקי	נציג המשרד הבריאות צפון	מ"מ חברת ועדה
חיה סודרי	נציג משרד המשפטים	מ"מ חברת הועדה
מוטי דותן	ראש מוא"ז גליל תחתון	מ"מ חבר הועדה
עופר בן אליעזר	ראש מו"מ רמת ישי	חבר ועדה
מאיר כפיר	נציג משרד החקלאות	חבר וועדה
סיגל בן עוז	נציגת משרד התיירות	חברת וועדה

חברי הועדה הנוכחים תפקידה:

אלכס שפול	מ"מ ממונה המחוז	מ"מ יו"ר הועדה
מריאן ברוק	נציג המשרד התחבורה חיפה והצפון	חבר ועדה
גבי ויסמן	מינהל מחוז צפון	חבר ועדה
ראמו ג'ראייסי	ראש עיריית נצרת	חבר ועדה
אלי מלכה	ראש מוא"ז גולן	חבר ועדה
ד"ר קורינה סגל	נציג א.א.א.י	חבר ועדה

נוכחים נוספים ותפקידה:

עו"ד עופר גוט	יועץ משפטי לוועדה המחוזית	
הרוש מירי	מרכזת הועדה	
לאה גנדלין	נציגת משרד התכנון	

החלטה:

התכנית הועברה להערות הועדות המקומיות והתקבלו השגות ועדות המקומיות יוקנעם ויזרעאלים.

התוכנית נבדקה בלשכת התכנון המחוזית מול התכנון המחוזי.

תחנת הקבלה והטיפול מוקמה מזרחית לתחנת הכוח חגית ובקרבה יתרה לישובים אליקים והעיר יוקנעם ובטופוגרפיה קשה יחסית – דבר המחייב עבודות פתוח בהיקף נרחב.

מיקום התחנה ממזרח לאתר חגית דוחק את תחנת הקבלה בין ישובים אלה, לבין אתר חגית על קצה גבול המחוז.

מעבר לכך על פי המלצות תסקיר ההשפעה על הסביבה האיתור המועדף לתחנת קבלה במכלול הצפוני, היה אמור להיות במחצבת עין אילה והאיתור ברמה נמוכה יותר בחגית.

במסגרת **תסקיר ההשפעה על הסביבה** שהוכן לתמ"א פרקים ראשונים (א ו- ב) נבחנו חלופות למס' אתרים שכללו אף את אתר הכוח חגית.

על פי מרבית הקריטריונים נמצא כי אתר חגית קבל ציון של התאמה נמוכה (נבחנו ההשפעות מבחינת ההיבט הנופי - חזותי, משאבי טבע, זהום אויר, השתלבות בסביבה לאור ייעודי קרקע עתידיים, פוטנציאל להרחבה עתידית, בחינת תוואי הצנרת אל מתקן הטיפול, בחינת מרחקי בטיחות מריכוזי אוכלוסייה, וכד').

בעמ' 128 לתסקיר, בסיכום המלצות הצוות על אתר למערך הצפוני לאחר בחינת החלופות היה כדלקמן:

"אתר עין איילה קבל עדיפות בינונית – גבוהה, אתר דור קבל עדיפות בינונית בסיכום כלל הפרמטרים ואילו אתר חגית מזרח קבל עדיפות נמוכה בעיקר בהיבטים של סיכונים, משאבי טבע והידרואולוגיה, ולכן אין אנו ממליצים להתקדם איתו"
מכלול עין איילה מתאים במרבית הפרמטרים ואף מהווה סוג של שיקום לאתר חציבה וניצול חוזר של תא שטח שהופר ...."

לסיכום העדיפות למערך הצפוני היא למערך עין איילה."

סיכום החלופות מופיע בטבלה מס' 2.10 בעמ' 130. קביל עלינו שתסקיר ההשפעה בדק את הפרמטרים הנוגעים למיקום אתר תחנת קבלה וטיפול, כולל הרחבות ישובים ותוכניות בנין עיר החלות בשטח. לכן תמוה הדבר כי בישיבת המועצה הארצית מיום 27/11/2012 החלט לתעדף את אתר חגית על פני אתרים מתאימים יותר, שנבדקו מבחינה אמפירית ועל פי הנחיות המשרד להגנת הסביבה.

לא צוין בהחלטת המועצה הארצית אילו פרמטרים וגורמים ספציפיים נמצאו שגויים, או לא נבחנו כלל בתסקירי ההשפעה.

מיקום תחנת הקבלה לגז מתגליות בים שונה כמובן לאתר חגית, ללא בדיקה אקולוגית / סביבתית התומכת בשינוי המיקום. בהחלטתה קבעה המועצה הארצית כי "אתר חגית כמתחם תשתיות על – הינו במיקום מיטבי מבחינה מרחבית..... וההשלכות של קיום המתקן על התפתחויות עתידיות, הן במישור האקולוגי- סביבתי והן בפתוח של יעודים ציבוריים של פנאי ונופש, תהייתה, קרוב לוודאי זניחות." – קביעה שאינה מתיישבת עם המלצות תסקיר ההשפעה שהוגשו בפניה.

מהמשך ההחלטה נתן להבין כי התסקיר כשל בראיה כלכלית- תשתיתית ובהיבטים הרחבים יותר הכוללים שיקולים מרחביים והנדסיים.

השלמת תסקירי ההשפעה (פרקים ג' וה') התמקדו באתר חגית תוך התעלמות ממסקנות פרקים א' ו- ב.

אתר חגית כתחנת כוח נועד להיות מתחם בעל אופי מצומצם יותר בשל מיקומו באיזור רגיש אקולוגי, אך למעשה האתר הורחב באופן זוחל ע"י הוספת מחז"מים והרחבת האתר עד למימדיו הנוכחיים.

הגם שנוספו טורבינות ומחזומים על תחנת הכוח קיים מעקב צמוד על מנת למנוע פגיעה יתרה בסביבה.

הוספת תחנת הקבלה לגז מתגליות בים הופכת את אתר חגית למרכז אנרגיה רב מימדים בשטח בעל רגישות נופית סביבתית גבוהה מוקף בשמורות, יערות ומרחב ביוספרי.

ראוי לציין כי בעת הבדיקה למציאת חלופות למיקום אתר לגפ"מ עבור מחוזות צפון וחיה, הוצע איתור בצמוד לאתר חגית ונפסל בשל הרגישות הסביבתית.

האתר המוצע עתיד להכיל תחנת קבלה גדולה מאד בממדיה אשר זכויות הבניה בה לא נקבעו באופן מוחלט. שטחי הבניה בתוכנית מוגדרות לשתי התחנות (מט"ש מרץ וחגית) כמקשה אחת. דהיינו שטחי הבניה ינועו בין 20000 מ"ר מרובע לבין 30000 מ"ר בממוצע ללא ודאות מה היקף הבינוי באתר חגית. קיימת גם האפשרות לפיתוח כל השימושי הקרקע באחד האתרים בלבד.

היקף בינוי כפול מזה הקיים בתחנת הקבלה באשדוד.

בטבלת הזכויות נקבע תמהיל של בינוי מתחם ימי ויבשתי עם גמישות מכסימלית שגם זו אינה מבחירה כיצד שעורי הבניה נחלקים בין המתחם הימי לבין המתחמים היבשתיים.

לטבלת זכויות הבניה הוספה הערה על האפשרות לניוד זכויות בין המגרשים.

מאחר ואתר מט"ש מרץ וחגית כלולים בתוכנית אחת נתן יהיה לנייד את הזכויות הבניה כולן לאחד האתרים ולייתר את האחר (לכל אתר מגרש נפרד וזכויות משותפות, כאמור לעיל).

לתוכנית הוגשו הערות והשגות הועדה המקומית לתו"ב יוקנעם, עירית יוקנעם המיוצגים ע"י עו"ד חביליו והמועצה האזורית מגידו, גופים סביבתיים ואזרחים תושבי באזור.

במהלך הדיון הועלו הטענות הבאים:

תמצית התנגדות העיר יוקנעם בזמן הדיון:

- המועצה הארצית ומנהל התכנון שקדם את התוכנית לא שתפו את העיר יוקנעם בהליכי התכנון. בעת הליכי שתוף הצבור שנערכו לא פנו לעיר יוקנעם. נציגי הישוב אף לא זומנו לשיבת המועצה הארצית בתאריך 27/11/2012. רק בתחילת שנת 2013 פנו עליהם והציגו בפניהם את התוכנית.
- בשנת 2013 הגישו המתנגדות (העיר יוקנעם והמועצה האזורית מגידו) עתירה לבג"צ. החלטת בג"צ הייתה, כי העותרים יוכלו להעלות את מכלול טענותיהם לפני מוסדות התכנון בכל המישורים וההיבטים בלב פתוח ובנפש חפצה ואין לראות בהליכים שבוצעו עד עתה כצעד בלתי הפיך המונע דיון ופתוח בהשגות לתוכנית. המשמעות היא שיש לראות בדיונים ככאלו המאפשרים לבחון ולהשיג על כל התבחינים והקביעות לגבי הליכים שהסתיימו זה מכבר. **נקודת המוצא – הכל פתוח ואין לראות במיתקן הממוקם בחגית כנושא מוגמר.**
- העתירה נוגעת להחלטת המועצה הארצית, אשר העדיפה את אתר חגית על פני אתר מחצבת עין איילה ועל סטיית ממשקנות תסקיר ההשפעה.
- לטענת ראשי הישוב אתר חגית נבחר בתאום עם כרמל סלע ראש מועצה של חוף כרמל, אשר הסכים למקום הכי פחות פוגע בתושביו. הסכמתו של ראש המועצה היתה למתקן קליטה קטן של כ- 30 דונם ולא למתקן גדול בהיקפים המוצעים.
- כיום גם ראש המועצה חוף הכרמל תומך במתקן ימי בלבד.
- תמ"א/ 37 / 2 – הינה ההוכחה עד כמה חשוב ליזמים מיקום התחנה באתר חגית לצורך החבור לצנרת הגז הטבעי העובר בתחומי העיר יוקנעם והעברת תזקיית דלק וחומרים נוספים בשטחי העיר לכיוון התעשיות בעיר חיפה.
- בהוראות התכנית חסר התמהיל בין יבשה לים וביבשה בין האתרים חגית ומט"ש מרץ. למעשה התוכנית מאפשרת גמישות מכסימלית ומעבירה את ההחלטה לגבי הרכב והיקף הבינוי של תחנת הקבלה בים/ באתר חגית / אתר מט"ש מרץ לשלב היתר הבניה. זכות הצבור לדעת עתה היכן תבנה התחנה מה גודלה. כשהתוכנית תאושר לא תהיה לצבור אפשרות להתנגד. אין לדחות החלטה זו לשלב ההיתר.
- זכויות הבניה בהיקף של 40,000 מ"ר מלמדות על ריבוי זכויות המאפשר הקמתם של מפעלי עתירי שטח לזיקוק הדלקים. על פי התכנית תחנת הקבלה נועדה לקליטת הגז, **הכשרתו** והעברתו למערכת הגז.
- הצוות בין משרדי על פי סעיף 6.1 אינו כולל נציגי צבור או נציגי הרשויות המקומיות.
- סעיף 6.2 בהוראות – מסמך עקרוני לחלוקת הפיתוח בים וביבשה – קובע את החליץ בקביעת תמהיל הפתוח בין אתרי היבשה והים. לדעת נציגי יוקנעם רשות הגז אינה צריכה להיות בין קובעי מדיניות התמהיל, אל המועצה הארצית.
- סעיף 6.12 הינה עדות לכך על עדיפות שנתנה לחלופה היבשתית ומקשה על הטפול בים.
- מיקום אתר הקבלה בחגית מהווה סיכון בטיחותי לאוכלוסייה המתגוררת ברדיוס של 3.5 ק"מ.
- קיים סיכון בטחוני גבוה מאד לאתר יבשתי במקרה של עימות עם גורמים עוינים.
- התנגדות בשל סיכונים בריאותיים הוצגה ע"י איש מקצוע – גב' אלה נווה. סקטור הגז הטבעי והנפט גורם מזהם מאד על פי מידע שנצבר בארה"ב. הסיכונים בעקרה הם ממכלי הקונדנסיט וממפעלי טיפול (התסקיר מתעלם מהשפעתם). שכבת הילדים חשופים ברמה הגבוהה ביותר לזיהומים אלה.
- התנאים המטראולוגיים לא נבדקו כראוי – התכנה שבדקה את זיהום האוויר לא מתאימה לאזור זה. במקרי אינוורסיה יכלא אויר מזוהם בנישות בקרקע. חסרה התייחסות לפליטות מוקדיות ולא מוקדיות. לאורך הצנרת יכולות להתרחש דליפות

אורגניות והצטברות במקומות הנמוכים. לכל חבית יש התנדפות של חומרים מסוכנים ויש להתייחס לכל מרכיבי הזיהום המצטברים.

התנגדות המועצה האזורית מגידו מיוצגת ע"י לירון שפירא :

- אתר חגית נמצא בלב אזור החיץ בין מרחב הביוספרי כרמל למרחב הביוספרי רמת מנשה. המיתקן יגרום לפעילות פתוח מוגברת באזור בלתי מופר יחסית ולגרום נזק בלתי הפיך למערכות אקולוגיות במרחב זה. עלולים להפסיד תמיכה בינ"ל במקרה של אי עמידה בתנאים שהכתיבו בעת הגדרת המרחבים הביוספרים.
- בתסקיר ההשפעה התייחסו לאירועים חריגים במקרה של סדק בין מסי אינצ'ים בצנרת ועל פיה קבעו את מרחקי הבטיחות לרצפטורים ציבוריים. למעשה יש לקחת בחשבון אירוע חריג של פיצוץ בצנרת ואז מגיעים לטווח בטחון של 5.3 ק"מ ממקור הפיצוץ. אירוע בטחוני של נפילת טילים על המתקן. במשרד להגנת הסביבה טענו שלא הנחו אותם להתגונן מפני תרחיש מעין זה.
- קיימות שלל טכנולוגיות לטיפול בים.
- על פי חוות דעת משרד הבריאות מיתקנים כאלה לא צריכים להיות ביבשה.

מטעם המתנגדות העיקריות הופיעה אלה נווה שהציגה את המפגעים העלולים להיגרם לאוכלוסייה ולסביבה מזיהום הנובע מפעילות בתחנת הקבלה, זיקוק הדלקים והזרמת הקונדנסיט. בדבריה נשענה על דו"ח שהתפרסם בשנת 2013 בארה"ב. הדו"ח מלמד כי סקטור הגז הינו אחד הסקטורים המזהמים ביותר בתרכובות אורגניות נדיפות ובתחמוצות חנקן.

- מפעלי הגז המוצעים מצויים במרחק של 1000 מ' בקו אווירי משכונות של העיר יוקנעם ואף פחות מכך מיישובי המועצה האזורית מגידו. פגיעה קשה באוכלוסייה ובעיקר באוכל' הילדים.
  - נזק מצטבר ממקורות פליטה קיימים בהתייחס לפליטות מתחנת הכח חגית. גם במקרה של העברת תפעול התחנה לגז טבעי, עדיין תתרחש פליטה של מתכות רעילות לסביבה.
  - לזיהום אויר בחלקיקים אין סף בטוח. זיהום האוויר יגרום לנזקים מצטברים בטווח הקצר והארוך. יש לקחת בחשבון את עלות נזקי זהום האוויר.
  - תנאים מטאורולוגיים וטופוגרפיים בעייתיים יגרמו לתנאי פיזור בעייתיים של מזהמים בסביבה.
  - פגמים בתסקיר ההשפעה על הסביבה בשל התעלמות מדינם מתכות רעילות, חומרים רדיואקטיביים הנפלטים לסביבה והתייחסות חלקית לפלטות תרכובות אורגניות. שימוש במודלים לא מתאימים.
  - עדכון הטכנולוגיות לספיחת הכספית בתהליך.
  - חוסר שקיפות לגבי מיקום בצוע הליכי ניקוי הגז.
- הערות המפורטות של הגופים הנ"ל מצורפים לגוף ההחלטה ונרשמו במהלך הדיון. התנגדותם כוללת השתלשלות העניינים בהליך התכנוני מרגע הגשת תסקירי השפעה בשלבים הראשונים, המלצה צוות התכנון על אתר מחצבת עין איילה כאתר מועדף, כולל החלטות המועצה הארצית, אשר החליטו בניגוד לתוצאות תסקיר ההשפעה להעדיף את אתר חגית. בהשגותיהם המליצו גופים אלה לדחות את מיקום האתר היבשתי לטיפול וקבלת הגז בחגית להעדיף מיקום תחנת הקבלה בים. לחילופין הציעו למקם באתר עין איילה שנבחר כאתר בדירוג ראשון למיקום התחנה.
- כמו כן צרפו מסמכים מטעם מומחים המציגים את הסיכונים הבטיחותיים, הבריאותיים והביטחוניים שיש בתוכנית לאוכלוסייה המקומית ולערכי טבע ייחודיים לרמות מנשה. (המסמכים מצורפים להחלטה).
- צורפה גם חוות דעת פרופ' יועד צור, ראש התכנית ללימודים מתקדמים בפקולטה להנדסה כימית בטכניון, וחוות דעת מהנדס ד"ר ישראל ברזילי – מומחה מהתחום.

על פי חוות דעתו של פרופ' צור טפול ימלי באמצעות אוניות fpos או פתרונות אחרים, צפוי להיות מהיר יותר ויעל יותר מפתרון יבשתי מלא לאחר הפחתת לחץ. המשיגים טוענים שהבדיקה של סקר הסיכונים בים לעומת היבשה מוטה, לא הסיכונים לים עבור טפול מירבי ביבשה. כמו כן הם חולקים על מרחקי ההפרדה של 600 מ'. לדעתם הבחינה והקביעה של מרחקי ההפרדה לא לקחו בחשבון את כל הפרמטרים לסיכונים ביבשה.

לאור האמור לעיל מחליטה הועדה המחוזית להמליץ בפני המועצה הארצית לשקול בחינה נוספת של התוכנית על מרכיביה.

1. הועדה בדעה כי הטיפול בגז צריך להיות טיפול משולב בים וביבשה. יחד עם זאת הועדה ממליצה למועצה הארצית לקבוע בתוכנית כי מרבית הטיפול בגז מתגליות ייערך בים, וביבשה לקדם אתרים לטיפול מינימלי בקבלת הגז והפרדת הקונדנסיט. לעניין זה מפנה הועדה את תשומת לב המועצה לחוות דעת המשרד להגנת הסביבה לתסקיר ההשפעה (פרקים ג' ו-ה') בפרק הדן ב"תמהיל הטפול ים/יבשה" ו"החלופה המומלצת".
2. לעניין אתור תחנת הקבלה היבשתית, הועדה המחוזית ממליצה למועצה לקבל את מסקנות התסקיר השפעה על הסביבה פרקים א' ב', אשר הצביע על אתר עין איילה (תחנת קבלה וטיפול מזערי) כעל האתר המועדף בניגוד לאתר חגית שקיבל עדיפות נמוכה ביותר.
3. כמו כן הועדה עמדה על אי ההתאמה בין נתונים כמותיים בסעיף 2.2 (80,000 לתחנת קבלה וטיפול יבשתי) לסעיף 5 טבלת זכויות (תחנת קבלה 40,000). יש צורך בצמצום היקף השטחים והגדרה ברורה של היקף שטח בכל אחד מהאתרים. לדעת הועדה המחוזית יש להפריד בין הזכויות המוקנות לכל אתר ואתר, כך שאתר יבשתי יעמוד בפני עצמו ולא יהא כרוך באתר אחר.
4. הועדה ממליצה למועצה להוסיף הוראה בתוכנית בדבר תכנון ניהול סביבתי ביישום התמ"א.

הערות להוראות התכנית :

1. לתקן את טבלת הזכויות ולשייך לכל אתר את הזכויות והיקפי הבניה שנתן להקים בו. לאפשר ניווד זכויות בניה בשיעור קבוע (נאמר עד 20% מזכויות הבניה) ולא לאפשר לרוקן אתר אחד ולהעביר את כל זכויות הבניה לאחר.
2. לבחון את סקר הסיכונים בים לעומת היבשה. לסיכונים ביבשה נבדק תרחיש של חור בקוטר אינטש בצנרת. חור של אינטש לעומת שפיכה מידית של 100,000 חביות. יש חוסר פרופורציות בין רמת הסיכונים בים לעומת היבשה.
3. סעיף 2.2 נתונים כמותיים אינו תואם ס. 5 טבלת זכויות הבניה. בתחנות הקבלה וטיפול יבשתי מוצעים 80,000 מ"ר ע"פ ס. 2.2 לעומת זאת בטבלת זכויות הבניה – מוצעים 40,000 מ"ר לתחנת קבלה. אם הכוונה רק לאחת מהשתיים – יש לציין זאת במפורש. חסר בטבלה הסכום הכולל.
4. בסעיף 6.9 – צמצום שטחים המסומנים בתכנית – יש לציין על מי מוטלת החובה להכנת סקר סיכונים במידה ומוסד תכנון החליט לצמצם את שטח התכנית. יש להימנע מלהטיל זאת על יזמים המעוניינים לקדם תכניות בשטחים הפתוחים / חקלאיים.
5. בסעיף 6.10 – אחרי תת סעיף ו' – להוסיף תת סעיף זהה ל- ו' אך הנוגע לקק"ל מאחר ובשטח התוכנית קיימים שטחים מתחום תמ"א/ 22.

6. בתת סעיף 6.10 –בתת סעיף יא, יש להוסיף סעיף מס' 4 ובו ירשם כי תינתן למחוז צפון ו/או ועדה מקומית יזרעאלים הגובלים הזדמנות להשמיע את עמדתם בטרם קבלת החלטה על הפקדת תכנית בסטייה מהוראות תכנית זו.
7. סעיף 1.6 – מצומצם בתוכנו ואינו מכיל את כל התוכניות החלות בשטח שתוכנית זו משנה או תואמת.

החלטת הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז מרכז (ישיבה 2014002 מיום 27.01.2014)

משרד הפנים

ישיבת הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז, ישיבה מספר 2014002 - מתאריך 27.01.13

החלטת ועדה מחוזית מיום 27/1/2014

פרוטוקול ההחלטות אושר במליאת הוועדה שהתקיימה בתאריך 10/2/2014

נוכחים:

נכחה	גב' דניאלה פוסק, מתכננת המחוז, נציג שר הפנים
נכח בסע' 2-3	רס"ן אסף גולדפרב, נציג שר הביטחון
נכחה בסע' 3-4	גב' חן כהן, נציגת משרד התחבורה
נכחה	גב' ורד אדרי, נציגת שר הגנת הסביבה
נכחה	גב' רימה גנזל, מהנדסת מחוזית איכות הסביבה
נכחה בסע' 2-3	גב' שרה אייל, נציגת משרד החקלאות
נכח בסעיפים 2-3	מר אלי אסקוזידו, נציג הרשויות המקומיות
נכח בסע' 2-4	מר אוריאל בוסו, נציג הרשויות המקומיות
נכח בסע' 2-4	מר גיל ליבנה, נציג הרשויות המקומיות
נכחה	אדר' רודיקה רבינוביץ, נציגת הארגון המייצג אדריכלים מהנדסים ומתכננים. נכחה
	מר משה פרלמוטר, נציג הגופים הציבוריים שעניינם שמירת איכות הסביבה. נכח
נכחה	אדר' הרמן בלהה, מ"מ – מנהל מקרקעי ישראל

יועצים:

נכח	עו"ד אורי קידר, יועמ"ש הוועדה המחוזית
	<u>מזכירת הוועדה:</u>
נכחה	גב' רונית חג'ג, ממונה וועדות

מר ישראל לוברבוים, מ"מ הממונה על המחוז בועדה נכח בסעיפים 2-4

4. תמ"א/37 - קבלה וטיפול בגז טבעי מתגליות בים ועד מערכת ההולכה הארצית.

רקע:

מטרת התכנית הינן:
ליצור תשתית תכנונית אשר תאפשר הובלת גז טבעי מתגליות הגז, טיפול בגז והזרמתו למערכת ההולכה הארצית כולל כל התשתיות הנדרשות.
התכנית כוללת מכלולי טיפול בים וביבשה למתקני קבלה וטיפול.
במחוז המרכז מציעה התכנית חלופה של מתקן יבשתי לטיפול בגז באתר "מרץ", מתקן טיפול בים מול מוא"ז עמק חפר וכן רצועות צנרת אספקה עד מתקן "מרץ" (כאשר חלק מתחום רצועות הצנרת נמצא בתחום מחוז חיפה) והולכה של גז עד תחנת "מגל".

שטח התכנית הינו 900,048 דונמים.

התכנית מציעה:

1,200,000 מ"ר שטח בנוי בשני תאי השטח המיועדים למתקן קבלה וטיפול ימי.
מתחם ימי לרצועת תשתית.
80,000 מ"ר שטח בנוי לתחנות קבלה וטיפול יבשתי.
17,000 מ"ר למכלי דלקים במתקן "מרץ"
5,000 מ"ר למתקנים הנדסיים לאורך רצועת הצנרת (תחנות גז).
רצועת תשתיות לצנרת תת קרקעית לאספקה ברוחב 60 מטרים ולחלוקה והולכה של הגז הטבעי ברוחב 20 מטרים.
תחום סקירה הקובע הנחיות להגשת תכניות והתרי בנייה ושימושים בתחום זה.

דרכים.

פרוט השטחים בתחנת הקבלה היבשתית באתר "מרץ" (מתקן הנדסי) :
שטח נדרש למתקן טיפול בגז לפי הפרוט להלן:

מתקן קבלה וטיפול בגז - 97 ד'
תחנת גז של נתג"ז - 15 ד'
שטח למיכלי קונדנסיט (דלק) - 14 ד'
שטח פריקה וטעינה למשאיות - 4 ד'
סה"כ : 130 ד'.

בנוסף נדרש לשימושים נלווים בהתאם להנחיות סביבתיות למזעור השפעת המתקן :
שטח אסור לשהיית אדם (רדיוס מסביב ללפיד) 39 ד'
תחום בריכות איגום - 17 ד'
סה"כ: 56 ד'

בנוסף:

דרכי גישה 4 ד'
רצועת צנרת 10 ד'
שטחים נלווים בתחום התכנית הנובעים מתנאים ייחודיים באתר 32 ד'
סה"כ: 46 ד'

סה"כ שטח אתר מרץ 232 ד'

סה"כ שטח בנייה באתר מרץ בהתאם לטבלה מס' 5 להוראות התכנית הוא 8,500 מ"ר.

התכנית כוללת תסקירי השפעה על הסביבה הכוללים פרקים לכל מכלול.

למכלול הדרומי - פרקים א'-ב' למכלול היבשתי במתקן "מרץ", פרקים ג'-ה' למתקנים הימיים וכן תסקיר השלמות לתסקיר זה.

התסקיר הוכן לפי החלטת המועצה הארצית מיום 1.5.12 ולאחר בדיקת חלופות למתקני קבלה בים וביבשה ולרצועת צנרת אספקה והולכה.

לתסקיר ההשפעה הוכנה חו"ד של המשרד להגנת הסביבה מיום 7.11.13.

בסיכום לחו"ד נכתב כי המשרד להגנת הסביבה סבור כי יש לקדם את התכנית כך שתשרת את צרכי האנרגיה של ישראל וזאת תוך הקפדה על בטיחות ושמירה על ערכי הסביבה. המסקנה העיקרית בחו"ד זו היא כי ניתן להקים חלק מרבי ממערך הטיפול בגז במרחב הימי ולשמור את המרחב היבשתי לטיפול מינימלי תוך צמצום השטחים הנדרשים וכן מוצע לפעול לפי תנ"ס (תכנית ניהול סביבתי) והקמת צוות מקצועי בין משרדי.

תהליך הטיפול בגז כרוך בהפקת חומרים נוספים ותוצרי לוואי דלקיים שאותם יש להוליך ולפנות בין השאר ע"י הוספת צנרת דלקים ברצועת הגז.

המועצה הארצית דנה בתכנית בישיבתה מספר 563 מיום 12.11.13 והחליטה להעבירה להערות הוועדות המחוזיות ולהשגות הציבור ל- 60 יום.

התכנית הועברה לוועדות המקומיות שרונים ועמק חפר הנכללות בתחום התכנית. ולחברי הוועדה המחוזית בכללם נתניה הצופה למתקן הימי ולא התקבלו הערות במועד שנקבע להעברת הערות.

יחד עם זאת התקבלו הערות לאחר המועד שנקבע. ההערות יועברו כמות שהם לטיפול המועצה הארצית.

עיקרי הדיון:

מתכנת המחוז, פתחה את הדיון, והסבירה את מסגרת הדיון ואת מהלכו.
נציגת לשכת התכנון, הוסיפה והסבירה כי הדיון הוא בהערות הוועדה המחוזית וביקשה מעורך התכנית להציג בפני הוועדה את התכנית.

עורך התכנית, הציג את התכנית באמצעות מצגת והסביר את הנקודות הבאות גם כמענה לשאלות מתכננת המחוז:

1. פרט את פרקי התכנית: המתחמים הימיים, רצועת הצנרת ותחנת המגופים, המתקנים היבשתיים ואת תשריטי והוראות התכנית.
  2. את מדיניות והנחיות הממשלה באשר למעבר לשימוש גובר והולך באנרגיית הגז הטבעי מהתגליות בים על סמך צפי הביקוש לאנרגיה ירוקה בניגוד לשימוש בפחם ההולך ומתמעט.
  3. את מבנה מערכת גילוי הגז והובלתו מתוך ההנחיה כי ישראל מהווה אי אנרגטי עצמאי ללא יכולת גיבוי ממדינות שכנות ומתוך כוונה להבטיח אספקת גז רציפה למשק הישראלי.
  4. את החלופות השונות מרגע התחלת התכנון ועד היום, כאשר מוגשת התכנית הנוכחית עם המיקומים המוצעים בה. ציין כי נבחרו שני מכלולים צפוני ודרומי ומיקומים למתקנים ימיים מול חוף דור ומול נתניה בים ושני מתקנים יבשתיים לטיפול בגז, "חגית" ו-"מרץ" ונבחר תוואי צנרת הולכה של הגז למתקני הטיפול ביבשה והאספקה למערכת הובלת הגז הפנים ארצית.
  5. את מהלך מערכת הגז מפי הבאר שבים העמוק ועד לתחנות האספקה למערכת הארצית. הוסבר לוועדה מבנה הקידוח על פי הבאר ומבנה מתקן הטיפול בים ומהלך הצנרת ממנו לתוך נקודת הכניסה ביבשה תוך קידוחים בחתך החופי.
  6. את הצורך במיקום מתקני הטיפול במרחק של 7.5 ק"מ מקו החוף בגלל מגבלות ומבנה מדף היבשת.
  7. פרט את השטחים המיועדים לכל מתקן ושימוש בתחום התכנית:
    - 233 דונמים למתקן הטיפול "מרץ" הכולל את כל המתקנים ההנדסיים ואת תחומי המגבלות השונים.
    - רצועת הולכת צנרת שתוטמן בעומק 2 מטר ובאורך 13.5 ק"מ, ברוחב 60 מטר עד מתקן "מרץ".
    - רצועת אספקה באורך של 6.5 ק"מ עד מתקן "מגל" ברוחב 20 מטר.
    - מתקן הטיפול הדרומי בים ימוקם בתא שטח ששטחו כ-55 קמ"ר.
  8. את מבנה מתקן הטיפול בים ואת הרכב המתקנים השונים בו: "מגורים, שאיבה, הורדת לחץ הגז לפני הזרמתו וטיפול. הסביר את גודלו של המתקן בצפייה מן החוף מכיוון נתניה ואת השפעתו החזותית על הסביבה בבחינת מרחקו מהחוף והתאורה. בעניין זה הוצגו המחשבות וצוין כי לא איתרו מתקן דומה במרחק זה, שיאפשר להמחיש בצילום את תחושת הנצפות מהחוף.
  9. את מבנה רצועת הצנרת ואת הרכב הצינורות השונים שיעברו בה מהמתקן בים ליבשה וחזרה, כולל קידוח אופקי בעומק של 15 מטר מתחת למצוק החופי. הצנרת תעבור לאורך תוואי מבוטל של כביש 9 עד כביש 4 וממנו מזרחה לאורך אותו כביש עד לנקודה בה תפנה דרומה לכיוון מתקן "מרץ". העורך סקר את שלבי ביצוע עבודת הנחת הצנרת ואת עבודות השיקום שלאחר הנחתה.
  10. את מבנה המתקן היבשתי "מרץ" ואת הרכב המבנים שיהיו בו: מתקן קבלה וטיפול בגז, מתקן של חברת נתג'ז, מתקני אחסון דלק קונדנסייט, נשב, שטחי פריקה וטעינה למשאיות, בריכת איגום ושטח סטרילי מסביב למתקן ובשטח כולל של 180 דונמים.
  11. ציין כי מתקן הטיפול ביבשה מיועד לשמש שני ספקי גז עתידיים.
  12. הציג את ניצפות אתר "מרץ" הגורם לפגיעה נמוכה בנוף, גם בהתייחס למבני מתקן הטיפול בביו גז הצמודים לו.
  13. הדגיש כי אפילו אם יטופל הגז במתקן טיפול ימי עדיין יש צורך בשטחים שבמתקן היבשתי וללא הקטנה משמעותית שלהם. ציין כי אחד ההבדלים הוא שבים לא יהיה שטח אצירה של נוזל הקונדנסייט. נוזל זה יאוחסן במיכלים של עד 20,000 מ"ק שמטרתם לתת מענה אחסון בשעת חירום בכדי שלא לעצור את אספקת הגז. אחסון נוזל הקונדנסייט בים מהווה לדעתו סיכון סביבתי גדול.
  14. את מבנה התכנית ואת תפקיד התנ"ס (תכנית ניהול סביבתי) המהווה חלק מהתנאים להוצאת היתר הבנייה.
- ציין כי בהתאם למנגנון המוצע בתמ"א, כל ספק יכין מסמך עקרוני לחלוקת הפיתוח בים וביבשה. המסמך יובא בפני הצוות מקצועי שמקימה התמ"א, וייבחן על ידה בשיתוף עם רשות הגז ותגובש המלצה. המסמך יאושר על ידי מנהל רשות הגז הטבעי ויועבר דיווח אודותיו למועצה הארצית.
- לדבריו, בכל מקרה המתקנים אמורים לתת תשובה בהווה ובעתיד לגבי תגליות ידועות ולא ידועות בים. כמו כן ציין כי, אפילו אם יוחלט על טיפול חלקי בים עדיין יהיה צורך במתקן טיפול ביבשה באותו היקף שטח כפי שמוצע בתכנית.
- עוד הסביר כי טיפול מלא בים ייתר טיפול ביבשה, אולם מתקן כזה אינו מומלץ. הוסיף כי לא נבדקו השלכות טיפול מלא בים על היבשה לגבי הקונדנסייט הסביר כי עדיף לאחסן ביבשה בגלל מגבלות טיפול במקרה חירום בים.

ראש המועצה המקומית עמק חפר, הסביר לוועדה כי לא נבדקה חלופה ימית לטיפול מלא בים אל מול חלופה יבשתית ולדעתו אם היו בוחנים את התכנית כיום בהתאם לטכנולוגיות מתקדמות, הייתה נבחרת החלופה לטיפול מלא בים, כולל על פי הבאר. לדבריו, נערכו בדיקות אשר לא הגיעו לידיעת הציבור. החישובים הכלכליים שהוצגו הינם שגויים מאחר ולא נלקחה בחשבון עלות הצנרת היבשתית. כמו כן סבור כי יוצר מצב בו גז מלוכלך יעבור מהים למתקן מרץ עם כל התוספים הלא רצויים, במקום לטפל בהם בים. את הקונדנסיט מציע להעביר ישירות לטיפול בבתי הזיקוק. מסביר כי תחום המועצה משתרע בין הים לקו הירוק ולכן כל תשתיות המדינה עוברות דרכו. לדבריו עקב קרבת המתקן לשטח הרשות הפלשתינאית אין למתקן פתרון הגנה בטחוני. עוד טוען, כי הנוזלים הרעילים שבגז, כמו נוזל מונע קפיאה MEG, מסכנים את מי התהום ויזהמו את הסביבה. צופה כי עם התקדמות שלבי הפקת הגז יקטן הלחץ בבארות בים העמוק, יגדל אחוז המים ושאר הרכיבים בו ואז יצטרכו לטפל ולנקותם בים העמוק דבר שיביא לכך שהצורך במתקני הטיפול ביבשה יקטן. מציע הוספת מתקן טיפול בים בכדי להקטין את גודל מתקן הטיפול ביבשה. מציין כי על פי נתוני סקר של אוניברסיטת חיפה, ניתן למקם את המתקן הימי במרחק גדול יותר מהחוף, מאשר המוצע בתכנית.

ראש המועצה המקומית אליכין, הסביר לוועדה כי רוב התשתיות כמו חשמל, התפלת מים, גז עוברות בתחום קטן והקרוב לשוב ולדעתו יש לאחד את כל התשתיות ולא לאפשר מצב בו כל תשתית תופסת שטח משלה.

יועצת משפטית מטעם הוועדה המקומית לתו"ב עמק חפר, הסבירה לוועדה כי לדעתה אין כל ספק שניתן לטפל בגז בים, גם לפי חו"ד המשרד להגנת הסביבה.

א. הסבירה כי הוועדה המקומית בונה טיעוניה על סמך 9 חו"ד מקצועיות המהוות חלק מההשגה המהותית. המסקנות שלהם הן: אין כל בעיית אמינות לטיפול בים.

ב. זמן הקמת מתקן טיפול בים מהיר מזה שביבשה.

ג. עלויות נמוכות יותר להקמת מתקנים לטיפול בים, בסתירה למסקנות עורך התכנית.

מוסיפה כי ברגע שמתקן "תמר" חובר לאשדוד ירדה רמת הדחיפות להקמת המתקן היבשתי הנוסף וכעת ניתן להכין את התכנית בצורה נכונה יותר.

הסבירה כי משרד האנרגיה לא הכין תכנית מתאר ארצית כוללת לכל משק האנרגיה אף על פי שבשנת 2006 נדרש לעשות כן. תכנית זו אמורה לדעתה להיות חלק מאותה תמ"א כוללת.

המועצה הארצית מציגה לגבי התכנית החלטות עצמאיות לגבי החלופות, אולם מדיוני ועדת צמח נמצא בפירוש כי החלופות נקבעו קודם ומראש ובעצם לא היה דיון אמיתי במועצה הארצית.

המועצה האזורית פנתה למשרד האנרגיה לקבלת מידע לגבי חומרים שנמצאו בקידוח במתקן "לויתן" ונענתה בשלילה.

עוד הסבירה כי תסקיר ההשפעה התעלם מתמ"מ/27/3 ותכנית עח/191 הנוגעות לתחום, וכי התכנית התמקדה באזור מט"ש "מרץ" מאחר והוא מתקן קיים, ואידיאלי מבחינת שטח.

המתקן ממוקם בקרבה לטול כרם ואין התייחסות בהוראות התכנית להיבט הביטחוני.

מפנה תשומת לב הוועדה לכך שלא ברורות הוראות ההפקעות בתכנית עקב שילוב שתי תשתיות שונות. כמו כן לא ברורה התייחסות התכנית להפקעת השטחים הנמצאים בתחום הלפיד ולא ברור מהם ייעודי השטחים שבתוך תחומי המגבלות.

בהתייחס לטיפול בנוזל הקונדנסיט, היא אינה מקבלת את חו"ד הגנת הסביבה לגבי מיקום הטיפול בו וטוענת כי יש לטפל בו בים.

מסבירה כי לפי סקר סיכונים שנערך על ידי המועצה נמצאו חומרים נוספים בנוסף לאלו שפורטו בתסקיר ההשפעה על הסביבה וזאת עקב השימוש בתוכנות בדיקה מיושנות.

סבורה שהתכנית מאפשרת מדי ולכן מן הראוי שהמשלה היא זו שתקבל את ההחלטות לגבי אופן תמהיל הטיפול בגז ולא היום הפרטי, אלא אם התמ"א תשונה ויוחלט על הכנת תכנית מפורטת מכוחה, בה יוחלט על התמהיל הרצוי. לדעתה הסמכויות שניתנו לצוות הבינמשרדי מרוקנות מתוכן את סמכות מוסדות התכנון. הסבירה כי הוועדה המקומית לא תוכל להוציא היתרי בנייה מכח התמ"א.

טוענת כי התסקיר לא נתן תשובות לכל הממצאים לפיכך הוגדר בתכנית, תנ"ס (תכנית ניהול סביבתית) לפיכך כל מה שטרם נבדק הועבר לשלבי הרישוי ובכך נמנעת זכות הציבור להתייחס.

מנהלת המחלקה לתכנון ולבינוי עיר בוועדה המקומית לתו"ב עמק חפר, הסבירה לוועדה כי אין קשר בין ייעודי הקרקע בתכנית לבין ייעודי הקרקע בתכניות מפורטות וכן אין תיאום לתשתיות אשר אמורות לעבור בשטח מתוקף תמ"א אות אחרות.

לגבי אתרי התארגנות מציינת כי אין דרכי גישה לאתרים אלו ולא ברור מהיכן יגיעו לשם. אין נספח תחבורה המתייחס לנגישות הכללית בתכנית למעט נספח תנועה בתחום מתקן הטיפול המוצע. התכנית מתעלמת מדרכים חקלאיות קיימות בשטח ומאפשרות בתכניות מפורטות. המתקן המוצע עולה על תשתיות קיימות כולל דרכים, כל המתקנים והבינוי הקיימים בתחום המתקן נפגעים ולדעתה יש להזיז את כל המתקן צפונה. המט"ש הקיים ומאגר הקולחין המתפקד נפגעים גם הם. ציינה כי מאגר הקולחין מקבל מים מתחום נתניה. כמו כן משמש המאגר את מתקן הביוגז הקיים. ביקשה שתכליות תכניות מפורטות עח/123 ו-עח/123/2 יוטמעו במסמכי התכנית. כמו כן מציעה שיזם התכנית יעמיד קרן לשיקום מפגעים ושיקום מערכות סביבתיות בערך כספי של 2% מעלות המתקן. עוד הציעה כי מהלך צנרת האספקה מהמתקן לכיוון מזרח יועתק וישנה כיוונו צפונה לתחום דרך מס' 9 באותו מסדרון צנרת שבו מגיע הגז למתקן מכיוון הים. סבורה כי יש להפריד בין הנתונים הכמותיים של שני המתקנים המוצעים על צנרתם. העירה כי הפגיעה בחקלאים גדולה עוד יותר מאחר ועם התכנון המוצע של רצועת הצנרת ובכלל יפסיקו החקלאים להשקיע בחקלאות שבתחום התכנית עקב אי הידיעה לגבי מועד הביצוע ומאידך ידיעה על פגיעה. לגבי מכלי הקונדנסיט הסבירה כי לא ברור מדוע צריך 4 דונמים להטענת משאיות כאשר קיימת כפילות של מכלי אחסון ושטחי הטענה. לדבריה השינוע של דלק בדרכים הינו מסוכן. בתשובת הסביר עורך התכנית כי קיים צורך במכלים אלו אשר מיועדים לשעת חירום. ביקשה כי יירשם בהוראות התכנית כי לא תוקם תעשייה פטרוכימית לצד המתקן האמור וזאת על פי דברי המועצה הארצית.

היועצת הסביבתית למועצה האזורית עמק חפר, התייחסה לאפשרות של קיום מספר נקודות כניסה מהמתקן הימי ליבשה לאורך החוף. כמו כן סברה שאין צורך בקידוח אופקי. הסבירה שקיים שטח מיותר הנמצא מצפון לתחנת ההגפה, בתשובה נאמר כי השטח נמצא בתחום מחוז חיפה. ציינה כי לא נבדקו סופית החלופות האחרות קודם קבלת החלטה במועצה הארצית. הסבה את תשומת לב הועדה כי הקו הכחול, גבול התכנית, אינו תואם את זה שנדון במועצה הארצית. ציינה כי יש לה השקות על חישוב מרחקי המגן השונים. וציינה כי ההערות הפרטניות להוראות התכנית יועברו למועצה הארצית.

יועץ עיריית חדרה והמועצה האזורית חוף הכרמל הסביר לוועדה כי לא בוצע סקר סיכונים פרטי לצנרת, סבור כי הדבר חשוב מאחר ומבנה הצנרת ורצועת הצנרת מהווים מקרה ייחודי בעולם מבחינת מספר הצינורות בחתך הרצועה. מאחר וכך גם טווחי הסיכונים גדולים בהרבה ממה שהוצג לוועדה המחוזית. הציע להזיז את רצועת הצנרת צפונה יחד עם מתקן הגפ"מ.

נציג עמותת "צלול",

הסביר כי עמותת "צלול" היא עמותה סביבתית, שבין היתר, מתעסקת בנושאים של תכנון ובניה, שיש להם השפעה על הסביבה, לרבות התוכנית המדוברת - תמ"א 37ח. עמדתם תומכת בטיפול מלא בגז בים.

1. למיטב הידיעה, המתקן המתוכנן במתכונתו הנוכחית עלול להוות סכנה לחיי ובריאות התושבים באזור, וזאת מכיוון שלא חושבו תרחישים של מקרי קיצון, מבחינות ביטחונית וסביבתית.
2. בתכנון ישנם כמה דברים סביבתיים מהותיים, שלא ניתנה עליהם הדעת והם מתחום עניינה של העמותה. כך, למשל:

- א. אין התייחסות לסכנות לנחל אלכסנדר כתוצאה מהתכנון.
- ב. אין התייחסות לסכנות למאגר מי התהום בסביבה.
- ג. התכנון הימי של המתקנים אינו כולל התייחסות למקרה של אסון דליפה והסכנות לסביבה הימית.
- ד. בתכנון יש התייחסות לקויה, להבנתו, לזיהום אוויר כתוצאה מהמתקן הימי. זיהום זה יכול להשפיע גם על תושבי האזור וגם על הסביבה הימית.
- ה. לא נעשתה בדיקה לגבי האפשרות של בניית מתקן ימי מלא בעומק הים.
- ו. אזור הכניסה היבשתית בצפון מכמורת של צינור הגז עלול להוות פגיעה משמעותית בסביבה הימית והחופית ולסכן חיי תושבים.
- ז. שאלות תכנוניות רבות נשארו לשלב היתרי הבנייה. הדבר הופך את התוכנית המוצעת ללא מפורטת ומונע מהציבור את היכולת להתנגד לנושאים שונים בתוכנית.

נציגת הפורום לשמירה על החופים טענה כי לא הייתה מספיק שקיפות של התכנית לציבור. לגבי זיהום אוויר העירה כי הערכת זיהום האוויר המוצגת בתכנית הינה בפחת מבחינת כמות ואיכות. לא נלקחה בחשבון פליטת מזהמים מנוזל הקונדנסיט.

הסבירה כי הבדיקות אשר נערכו במסגרת התסקיר נערכו בשימוש תוכנה ייעודית לא מעודכנת וכל נתוני הבדיקה אינם מדויקים כולל אלו אשר הובאו על ידי המשרד להגנת הסביבה. כמו כן התסקיר לא מתייחס לפגיעה באדם. מתכנת המחוז העירה לנציגה כי השגות אלו מן הראוי שיוגשו בליווי אסמכתאות למשרד להגנת הסביבה ולמשרד הבריאות. נציגת הפורום השיבה כי האסמכתאות נמצאות. עוד הוסיפה שלא הוצג מסמך לגבי בדיקת החלופה של אסדות צפות לטיפול בגז וכי היא בעד הטיפול המלא שיבוצע על פי הבאר וזאת גם בכדי למנוע פגיעה בענף הדיג. הציעה לחבר את צינור הגז לצינור הגז הטבעי הקיים כיום בים. סבורה כי בקונדנסיט יש לטפל ביבשה.

תושבת קיבוץ עין החורש, מבקשת שלא יוקם מתקן גז בסמוך לביתה ומבקשת שהוועדה המחוזית תתנגד לתכנית.

נציג מטה המאבק בעמק חפר, הציע לוועדה את חלופת הטיפול על פי הבאר ומחוץ לתחום המים הטריטוריאליים וממנו העברת צינור ליבשה. הנציג מטיל ספק ביכולת הפרדת הקונדנסיט ביבשה ומציע להעבירו ישר לבתי הזיקוק. סבור שכל החלופות של הטיפול בגז לא יעבדו לאורך זמן. הנציג מציע למקם את האסדות במרחק 20 ק"מ מהחוף ומתנגד לתעשייה פטרוכימית בסמוך למתקן המוצע.

מתכנת המחוז הקריאה לוועדה מכתב שהתקבל בזמן הישיבה ממהנדס הוועדה המקומית לתו"ב נתניה המתנגד למתקן בים מול חופי נתניה. לדבריו, נתניה משקיעה בתיירות ומתקן כאמור יפגע בעיר.

נציגת משרד התשתיות הסבירה לוועדה כי בכל מתקן תשתית קיימת דרישה לגיבוי הן מצד משרד הביטחון והן מטעם משרד האנרגיה וזאת לעת הצורך במצב חרום. לכן יש צורך באחסון. ניתן לאחסן גם ביבשה וגם בים.

לשאלת מתכנת המחוז מדוע לא לאחסן סמוך לצרכני הגז במקום למשוך את תוואי הצנרת ולאחסן במרחב נחל אלכסנדר **השיבה** כי יש לערוך אבחנה בין גיבוי לבין אחסון ובמתקן "מרץ" מדובר במכלי גיבוי שצריכים להיות סמוך למתקן הטיפול. הטיפול יכול להיות גם מעל התגלית ופתרון ההובלה יכול להיות באמצעות הולכת צנרת.

הסבירה כי משרד התשתיות הינו הרגולטור אשר מצד אחד צריך לדאוג לאספקת אנרגיה בצורה מיטבית ומצד שני להגן על הציבור. הרגולטור צריך לאזן בין הצרכים, אשר לא כולם ברורים מספיק ולכן דרושה מידה רבה של גמישות. לדבריה הגמישות של התכנית דרושה על מנת לאפשר את הטכנולוגיה העדיפה בעת שיזם חדש ולא ידוע יגיע ויציע את אותה טכנולוגיה.

בנוסף ציינה כי עם הזמן יגדל נפח הנוזלים הנלווים להליך הפקת הגז ולכן צריך לדאוג לאחסון ולגיבוי. הסבירה כי היום הוא אשר אמור לתת פתרון מרבי למיצוי מקסימלי של עתודות הגז תוך ניהול סיכונים ובטיחות מרבית.

הדגישה כי התכנית הינה דחופה מאד. לגבי שלביות הפרויקט הסבירה שיש עדיפות בשלב הראשון, לבניית המתקן הימי מול דור ולחלופה הצפונית היבשתית. במקביל ציינה כי משרד האנרגיה עובד על תכנית למנהרת תשתיות ברמה הארצית וכן על תכנית ארצית למשק האנרגיה.

עורך התכנית מוסיף לסיכום כי נבדקו כל החלופות וכי ההמלצה היא חד משמעית על טיפול ביבשה.

דיון פנימי-

מתכנת מחוז המרכז במשרד להגנה על הסביבה, הסבירה לוועדה כי לדעתה התכנית מאפשרת מדי ומעמידה את התכנית כתכנית ברמה מקסימלית ובלתי אפשרית. הסבירה לגבי ההליך של עריכת התסקיר ובחינתו.

התנגדה לכך שהיזם הוא זה שיחליט על החלוקה והתמהיל במסגרת הצוות המקצועי המוצעת בהוראות התכנית. מציעה לקבוע שהטיפול בגז יהיה ברובו בים וביבשה לקבוע מתקן בעמק חפר כאשר ניתן אף למקם אותו באזור התעשייה עמק חפר בשיתוף פעולה עם המועצה האזורית.

הסבירה כי התנ"ס הינה תכנית שתופעל רק לעת הוצאת היתרי בנייה והדבר יובא לידיעת הציבור בלבד, מבלי היכולת להגיב.

הסבירה כי המשרד מוכן לערוך בדיקה על מנת לבחון את צמצום מרחקי ההפרדה הנדרשים בחלופת אזור התעשייה עמק חפר.

נציג הגופים הציבוריים שעניינם שמירת איכות הסביבה (מהחברה להגה"ט), רואה את התכנית כגמישה מדי. טוען כנגד הסמכות שניתנה בהוראות התכנית לוועדה הבין משרדית אשר תקבל את ההחלטה לגבי תמחיל הטיפול בין הים ליבשה. מציע שהמועצה הארצית היא זו שתקבע את התמחיל לאחר הליך ציבורי ולא להשאיר זאת לידי ועדה בינמשרדית. טוען שמרכיב אי הודאות בקשר לתמחיל הוא מרבי ועקב כך בעייתי. גם התנ"ס המוצע בהוראות התכנית הינו בעייתי וצריך להתאשר במועצה הארצית. לדעתו אין לאפשר מיקום המתקן במרחב נחל אלכסנדר, מציע להעבירו לאזור התעשייה עמק חפר תוך מתן פיצוי מלא לכל מי שיפגע ממיקום המתקן באזור התעשייה.

נציגת הארגון המיצג אדריכלים מתכננים ומהנדסים סבורה שהתכנית לא מאפשרת התנגדות בשלב הרישוי. מציעה שהטיפול ברובו יהיה בים.

נציגת רמ"י, סבורה שהתכנית מכילה שטחים עצומים ועלולה לנטרל שימושים עתידיים ולפגוע בשטחים חקלאיים יצרניים. סבורה שלא הייתה התייעצות בשלבים מוקדמים עם רמ"י לגבי מלאי הקרקעות. סבורה שמימוש התכנית בהיבט של הקצאות קרקע ייתקל בקשיים בעת ביצועו.

נציגת משרד הבריאות, סבורה שיש להתייחס לתכנון וניהול הסביבה הימית. סבורה שרדיוסי המגן יקשו על העברת קווי הדלק ביבשה.

מתכנתת המחוז סיכמה את הדיון והסבירה שלדעתה המרחב הימי עמוס תשתיות ונדרשת חשיבה מערכתית רחבה. לדעתה הטיפול בגז צריך להיעשות באופן מלא בתחום הים ויש למצוא את הפתרון במסגרת התכנית המתוכננת למרחב הימי. סבורה כי חסרה תכנית אב ארצית לניהול משק האנרגיה והתשתית, אשר תציעה פתרונות למעבר התשתיות במרחב המדינה בכלל ובמחוז המרכז הצפוף בתשתיות בפרט. הסבירה כי כיום לכל תשתית יש תמ"א משלה, חוק משלה ואין משילות מרכזית, יש לערוך סדר בין הני"ל. אזור המרכז מאופיין במדבור תשתיות. הרצועה לתשתיות המוצעת בתוכנית ברוחב של 60 מ', תגביל את האפשרות לנטיעת מטעים ותגביל גידולים בשטחים מסוימים, דבר הגורם להשבתת החקלאות באזור. החסמים לפיתוח עבור התושבים הינם חסמים שמקורם בתשתיות. המחוז עתיר בפיתוח ותשתיות, המרחבים הפתוחים ייעלמו, החסמים העיקריים כיום הם התשתיות, לפיכך סבורה כי חובת המחוז להעיר למועצה הארצית על המצוקות מהשטח. יש לשאוף לניצול מיטבי של הקרקע ולהקים מנהרות תשתית ברצועות התשתית המרכזיות. המחוז מעוניין במעבר לאנרגיה המושתת על גז, אך הגז הינה תשתית נוספת המצטרפת לתשתיות קיימות והמדינה חייבת להבין את הקושי בניהול של כל כך הרבה תשתיות שצריכות לעבור במרחב קטן. ברמה סביבתית וברמה של ניהול סיכונים אין ספק שהעדיפות לתמחיל היא מירב הטיפול בים. הבדיקה מהו התמחיל הרצוי צריכה לבוא לפני אישור התכנית ולא אחריה. רשויות הרישוי יתקשו להתמודד עם פירוש התכנית, ודאי הפיצול המתאפשר בין ההליך הקבוע בחוק לגבי רישוי גז לבין ההליכים האחרים ע"פ חוק התוה"ב. צריך לחסוד בקרקע, לפתור את בעיית הפיצויים והמגבלות. לחילופין סבורה שיש לקבוע את המתקן היבשתי בתחום אזור התעשייה של עמק חפר.

החלטה:

הוועדה המחוזית מרכז תומכת בצורך ליצירת תשתית תכנונית אשר תאפשר הובלת גז טבעי מתגליות הגז, טיפול בו והזרמתו למערכת ההולכה הארצית. הוועדה סבורה כי חשוב מבחינה אנרגטית שהמשק יתבסס על מקורות אנרגיה פחות מזהמים לסביבה. הוועדה מודעת גם לדרישה לאישור מהיר של מתקנים אלה לצורך העברת המשק לשימוש באנרגיה הגז הטבעי וליצירת יתירות מרבית למשק האנרגיה במדינת ישראל ולצרכנים נוספים. **יחד עם זאת** סבורה כי הרצון למהר ולאשר פתרון תשתיתי, פוגע בערכים סביבתיים חשובים לא פחות לשם שמירה על איכות הסביבה ופוגע בשטח קרקעי חקלאי בצפון מחוז המרכז שלא לצורך. **לפיכך סבורה הוועדה שאין לאשר את התכנית במתכונתה הנוכחית.**

1. **בחינת מיקום המתקנים** - הוועדה סבורה כי הטיפול בגז צריך להיעשות באופן מלא בתחום הים. המרחב הימי הינו עמוס תשתיות ונדרשת חשיבה מערכתית רחבה לגביו. יש למצוא את פתרון המיקום בים, בין אם על פי הבאר ובין אם במיקום אחר במסגרת התכנית המתוכננת למרחב הימי. באופן כללי סבורה הוועדה כי חסרה תכנית אב ארצית לניהול משק האנרגיה והתשתית, אשר תציעה פתרונות למתקנים ולמעבר התשתיות במרחב המדינה בכלל ובמחוז המרכז, הצפוף במתקני תשתית, בפרט.

המועצה הארצית קבעה שקיים צורך במס' מתקנים יבשתיים עתירי שטח כאשר אחד מהמתקנים חייב להיות בתחום המוא"ז עמק חפר. ההסבר לצורך בפיזור מתקנים במרחב המדינה לא מספק הסבר מדוע נדרש המתקן דווקא במרחב המוא"ז עמק חפר. הוועדה חולקת על כך וסבורה כי בשיקול הביטחוני עליו השתיתו את אחת הסיבות אין ממש, משום שכל השטח היבשתי של המדינה חשוף לפגיעה, כמוהו המרחב הימי. הוועדה סבורה כי אם מסיבות בטחוניות כלכליות וכו' חייבים למקם מתקנים רבי שטח ביבשה ניתן למצוא מקומות אשר אינם בלב שטח פתוח, אלא באזורי תעסוקה במרחב המדינה.

הוועדה מאמצת את דברי נציגת משרד התשתיות אשר הסבירה לוועדה כי ניתן ליצר פתרון מלא ע"פ הבאר וניתן להוביל ולאחסן את הקונדנסיט ישירות מהמתקן הימי אל בתי הזיקוק.

2. **לגבי תמהיל הטיפול בגז בים וביבשה** - התכנית הינה תכנית מאפשרת מידי אשר לא קובעת את תמהיל הטיפול בין הים לבין היבשה ומאפשרת הקמת מתקן יבשתי עצום ממדים במרחב נחל אלכסנדר. **יש לקבוע את התמהיל הרצוי טרם אישור התכנית ולא באמצעות צוות בינמשרדי באישור מנהל רשות הגז הטבעי.** הוועדה סבורה כאמור לעיל כי יש לרכז את הטיפול בגז במתקני הקבלה בים על אף ההשלכות הסביבתיות על מרחב הים ועל אף הנצפות של המתקן עצום הממדים מהיבשה ובכך לצמצם את שטח המתקן הנדרש ביבשה. **לחילופין סבורה הוועדה כי יש מקום לבחון לעומק את האפשרות שהתכנית תכלול מנגנון אשר יבטיח כי ברירת המחדל תהיה טיפול מלא בים בחלופות עומק שונות ורק בהיווכח כי הנסיבות התכנוניות לא מאפשרות טיפול מלא ויעיל בים תועדף החלופה של טיפול חלקי ביבשה.** הוועדה סבורה כי אם נדרש שטח לטיפול בתגליות הגז בתחום המוא"ז עמק חפר ניתן למקמו בתחום אזור התעשייה הקיים במערב המוא"ז ולא במרחב הנחל וסביבותיו (כאמור להלן).

לא למותר לציין כי השטח היבשתי של מחוז המרכז צר מלהכיל את כל התשתיות והפיתוח הנדרשים, יחד עם צורך לשמור על השטחים החקלאיים להספקת תוצרת חקלאית ועל השטחים הפתוחים לדורות הבאים.

כמו כן, מיקום המתקן במרחב הפתוח עלול להוות פוטנציאל עתידי לאפשרות להרחבה ו/או יצירת עוגן למשיכה ופיתוח של שימושי קרקע דומים, אשר עלולים להגדיל את הפגיעה בשטחים החקלאיים והפתוחים.

3. **מיקום המתקן במרחב עמק חפר** - התכנית ממקמת מתקן יבשתי לטיפול בגז במתקן "מרץ" והעברת רצועות צנרת אספקה ברוחב 60 מטר וזאת תוך פגיעה בשטחים פתוחים, חקלאיים ובתחום מכלול נופי ושטח נחל וסביבתו בעלי רגישות סביבה גבוהה.

הוועדה סבורה כי לחילופין, יש להעתיק את מתקן הקבלה היבשתי מאתר "מרץ" לאזור התעשייה עמק חפר, לשטח המיועד לפיתוח תעשייתי ובצמוד לו מדרום וממערב, שהינו בעל ערכיות אקולוגית נמוכה יחסית.

האתר המוצע תחום בין מסילת הברזל לבין אזור התעשייה לפי תכנית עח/81/10.

המיקום המוצע לעיל, לא ייצור קיטוע אקולוגי נוסף ויהיה בעל השפעה מצומצמת יחסית.

העתקה זו תבוצע על סמך איתור, מיקום מחדש ו/או העברת רצפטורים רגישים, באם קיימים, מאזור התעשייה, בתיאום עם הרשות המקומית והמשרד להגנת הסביבה וכן בתיאום עם רשות המים לגבי מיקום מתקן ההתפלה לפי תמ"א 34/ב/2.

העתקת המתקן היבשתי, בין אם יידרש כמתקן מצומצם ובין אם יידרש במתכונת רחבה, יגרום לקיצור משמעותי ברצועות הצנרות הנדרשות בין אם במחוז חיפה ובין אם במחוז המרכז.

4. **אזור אתר "מרץ" הינו שטח רגיש וערכי הראוי לשימור :**

א. שטח האתר וסביבתו מוגדר כמכלול נופי לפי תמ"א 35. נחל אלכסנדר ויובלו נחל אמצ' עוברים מדרום ומדרום-מערב לאתר. ממזרח לשטח האתר בוצעו פעולות שיקום ופיתוח נרחבות לרצועת הנחל, והנחל באזורים המשוקמים משמש כאתר טיול וביילוי לתושבי האזור. נחל אלכסנדר מוגדר כערון ניקוז וכרצועה לתכנון לפי תמ"א 34/ב/3. הקטע הדרום-מערבי של האתר נמצא בצמוד ובתוך שטחי הצפה של נחל אמצ'. בנוסף, שביל ישראל לאופניים עתיד לעבור בקרבת האתר ממזרח. מדרום מערב, נמצאת שמורת טבע בריכות עין החורש, המהווה בית גידול לעושר גדול של מינים. האזור משמש גם מינים רבים של עופות במהלך כל עונות השנה ומשמש לגידולים של תוצרת חקלאית לשימוש תושבי המדינה.

ב. גם תוואי צנרת ההולכה עלול לפגוע קשות בערכי טבע וסביבה נדירים ומיוחדים. התוואי עובר באחת ה"ריאות הירוקות" הגדולות היחידות שנותרו באזור המרכז – פארק השרון ושמורת נחל אלכסנדר, שעדיין אינם מופרים. שני האזורים מהווים חלק מהמארג הטבעי הנכחד של מישור החוף. כל חפירה באזור זה עלולה לגרום לשינוי בלתי הפיך במערך האקולוגי הרגיש של האזור. בנוסף, כל חפירה בים עלולה לשנות את הרכב הסדימנטים בחוף, המשמש חלקו כשמורת טבע וחלקו לרחצה.

5. פגיעה ברצף שטחים פתוחים ובמסדרון אקולוגי באזור האתר :

א. המתקן צפוי לפגוע ברצף השטחים הפתוחים והמסדרונות האקולוגיים. אמנם המתקן צמוד לתשתית הנדסית לטיפול בשפכים, אולם לצורך הקמתו תידרש הכשרת שטחים בתחום המתקן ההנדסי ובשטחים חקלאיים ממערב ומצפון. כתוצאה מכך, תגבר מאוד נוכחות הבינוי בלב השטח הפתוח ויגרעו שטחים המהווים חלק מן המסדרון האקולוגי הארצי הצר שנותר באזור זה.

ב. במחוז המרכז נותרו שטחים פתוחים מעטים, ומעטים עוד יותר הם הרצפים של שטחים פתוחים. לפיכך, בבחינה של חלופות מיקום, יש לתת משקל מכריע לקריטריונים של שמירה על שטחים פתוחים ועל רצפים של מסדרונות אקולוגיים, זאת בהשוואה לקריטריונים סביבתיים מובהקים ואף בהשוואה לקריטריונים שאינם סביבתיים במובהק.

6. **לגבי האתר הימי הממוקם כ- 7.5 ק"מ מהחוף** - אם לא ימצא פתרון ע"פ הבאר או תמהיל ימי שונה כאמור לעיל, מוצע להרחיקו עד למרחק המרבי האפשרי על מדף היבשה. הרחקת המתקן תתרום ולו במעט לתחושת נצפות שונה וקטנה יותר מאשר ממתקן הקרוב יותר לחוף.

במסמכי התכנית מסומן אזור המתקן בקו כללי ללא ציון מיקום האסדה. יש לסמן בברור את שטח המתקן הימי.

7. **רוחב רצועת הצנרת** - לחילופין, באם לא תתקבל המלצת המחוז לעיל, סבורה הוועדה כי ניתן לצמצם את רוחב רצועת הצנרת להובלת הגז מ-60 מטר ל-45 מטר על ידי הצמדתן זו לזו של רצועות ההובלה של שני הספקים המיועדים.

אזור המרכז מאופיין במדבור תשתיות. הרצועה לתשתיות המוצעת בתוכנית ברוחב של 60 מ', תגביל את האפשרות לנטיעת מטעים ותגביל גידולים בשטחים מסוימים, דבר הגורם להשבתת החקלאות באזור. יצירת תוואי צנרת ברוחב 60 מ' בקטע בו בוטל כביש מס' 9 יוצרת מדבור נוסף שלא לצורך וזאת במקום השאיפה לאיחוד תשתיות.

8. **הטיפול בקונדונסיט** - יש לבדוק את האפשרות לטיפול בים והזרמה ישירה בצנרת לבתי זיקוק.

9. **מסמך עקרוני לחלוקת הפיתוח בים וביבשה וצוות מקצועי בין משרדי** – הוועדה סבורה כאמור לעיל כי יש לקבוע בהוראות התכנית את התמהיל הרצוי טרם אישור התכנית. יחד עם זאת, אם לא תתקבל עמדתנו מוצע לקבוע כי המועצה הארצית היא זו שתאשר את התמהיל במסמך העקרוני לחלוקת הפיתוח בים וביבשה, לאחר הליך פרסום לציבור ולא להשאיר את האישור בידי מנהל רשות הגז הטבעי.

יש להוסיף בחינת חלופות לתמהיל, במסגרת המסמך העקרוני לחלוקת הפיתוח (ס' 6.2.6.2.א).

כמו כן, מוצע להגדיר את הצוות הבינמשרדי כוועדת מעקב ובקרה על פעילות המתקן.

10. **סקר סיכונים** - מכיוון שלא נערך מסמך סביבתי לצנרת ולא נערך סקר סיכונים, מוצע להכין סקר סיכונים לרצועת הצנרת טרם מתן היתרי בנייה. מוצע לבחון גם את נושא הנחת צנרות דלק בקרבה לרדיוסי מגן של קידוחי מי תהום.

11. לחילופין נוסף, אם לא תתקבל המלצת הוועדה לעיל, סבורה הוועדה כי :

א. ניתן לצמצם את שטח מתקן "מרץ" בתחום נחל אלכסנדר ע"י העתקת מיקום הלפיד המיועד במתקן אל שטח המאגר שמדרום לשטח התכנית ובכך לצמצם את תחום ההשפעה של שטח התכנית על השטחים החקלאיים הסמוכים ועל מרחב הנחל.

ב. ניתן לכלול בשטח התכנית את מתקן הפקת הגז מבעלי חיים הנמצא מדרום למתקן מרץ שבשטח התכנית ובכך לרכז מתקנים הנדסיים ולצמצם תחומי ההשפעה שלהם כמקור הצתה.

12. **יחס בין חוקים שונים (חוק התוה"ב, חוק הגז, חוק הנפט וכו') - יש להבהיר את נושאי התכנון וההפקעה ולהתייחס ליחס בין חוקי התשתיות השונים. מוצע לתת לנותן ההיתר את הכלים הברורים להוצאת היתרי בנייה. יש לוודא התאמה לתיקון 100 לחוק התוה"ב.**

13. **קביעת מנגנון להוצאת היתר לתשתיות שאינן גז- בתוכנית זו ניתן לבצע קווי תשתית שאינם גז. הסמכות לרישוי הינה של הוועדה המקומית בתחומה עוברת התשתית. היתרי בנייה להקמת קווי הדלק והשימושים הזמניים לא יינתנו בהתאם למנגנון רישוי הגז הקיים בחוק, אלא ע"י הוועדות המקומיות בתחומן עובר התוואי, כל אחת בתחומה. קווי הדלק הם חוציי מרחבי תכנון ויתוכנו במקשה אחת. יש לתת את הדעת לראיה כוללת לגבי ההיתר ולפתרון חילוקי דעות שעלולים לעלות בין גורמים שונים בכל ועדה וועדה. מוצע לקבוע הליך אישור בדומה לרישוי צנרת הגז (מתכנן מחוז + מהנדס ועדה מקומית) או הליך כולל אחר ולבחון הצורך בתיקוני חקיקה לצורך כך.**

14. **שטחי בנייה- מוצע לקבוע שטחי בנייה מדויקים לכל מתקן/ תא שטח בנפרד ולמתקני הקבלה בים בפרט (אין התאמה בין ס' 2.2 לס' 5 בהוראות התכנית).**

15. **היקף הבינוי הזמני- לעניין היתרי בנייה זמניים למבנים זמניים באתרי התארגנות וכו', יש לקבוע את היקפי הבינוי הזמני בהתאם לתקנות התוה"ב. כמו כן, מוצע לקבוע כי יש להודיע לבעל הקרקע טרם מתן היתר על הקמת אתר ההתארגנות, עירום עפר וכו' בשטחו ולתת לו הזדמנות להשמיע את הערותיו (וזאת בשים לב להוראות המתאימות בחוק ובתקנות).**

16. **שלביות ביצוע- אם לא תתקבל עמדתנו מוצע לקבוע איזה מן המכלולים יוקמו בתחילה (צפוני, דרומי). יש לקבוע את הקמתו של המכלול הצפוני כברירת מחדל. הוועדה מאמצת בזאת את דברי נציגת משרד התשתיות לגבי עדיפות להקמת המכלול הצפוני. ככל שכל תשתית תונח בזמנים שונים, יש להוסיף להוראות התכנית הנחיות בדבר שלביות ביצוע בין התשתיות השונות בשאיפה להנחה בו זמנית של הקווים וזאת על מנת למנוע השלכות על פגיעה ביבולים חקלאיים ומניעת הצורך בשיקום כפול, כל פעם שחופרים בקרקע, בין אם השטח הינו שמורת טבע / יער ובין אם הינו שטח חקלאי מעובד. כנ"ל לגבי השימושים הזמניים הנלווים לעבודות, העלולים אף הם לגרום לפגיעה זמנית בשטח וביבולים.**

17. **מוצע לקבוע כי התנ"ס יהיה מסמך מחייב ויאושר ע"י המשרד להגנת הסביבה.**

החלטת הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל-אביב (ישיבה 806 מיום 27.01.2014)

פרוטוקול החלטות משיבת מליאה מספר 806 שהתקיימה ביום 27.1.2014 במשרדי הוועדה המחוזית ת"א

תכ 2013-47095

<u>בהשתתפות:</u>		
גב' גילה אורון	- הממונה על המחוז	- יו"ר
אדרי' נעמי אנג'ל	- מתכננת המחוז	- חבר
גב' הילה לבנה סירוטה	- נציגת משרד המשפטים	- חבר
גב' גילי טסלר	- מנהל מקרקעי ישראל	- חבר
גב' טל בן דב	- נציגת המשרד לאיכות הסביבה	- חבר
מר יעקב פרלשטיין	- נציג משרד התחבורה	- חבר
מר משה צימרמן	- נציג משרד התיירות	- חבר
מר מוטי ששון	- ראש עיריית חולון	- חבר
גב' אילנה אלרוד	- נציגת אגודת האדריכלים	- חבר
גב' נורית אינדיבו	- נציגת משרד הביטחון	- חבר
מר אברהם רובינשטיין	- ראש עיריית בני ברק	- חבר

<u>בנוכחות:</u>		
עו"ד חגית דרורי-גרנות	- יועצת משפטית לוועדה המחוזית	
גב' רחל דוד	- ממונה ועדה מחוזית	
גב' ענת אלשיך	- מזכירת הוועדה המחוזית	
גב' יעל זילברשטיין	- החברה להגנת הטבע	

<u>נעדרו:</u>		
גב' ולרי פוהורוליס	- נציגת משרד הבריאות	- חבר
מר אסף גולדפרב	- נציג משרד הביטחון	- חבר
מר טימור מגרלי	- נציג משרד השיכון	- חבר
גב' רותי פרום-אריכא	- נציגת משרד החקלאות	- חבר
מר רון חולדאי	- ראש עיריית תל אביב	- חבר

1. תמא/ 37/ ח : תמ"א ברמה מפורטת לקבלה וטיפול בגז הטבעי מתגליות ועד מערכת ההולכה הארצית

רקע:

המועצה הארצית לתכנון ובניה החליטה להעביר את תכנית המתאר הארצית תמא/37/ח להערות הוועדות המחוזיות לתקופה של 60 יום. התכנית הינה תכנית מתאר ארצית חלקית ברמה מפורטת, המיועדת לקבוע הוראות למתקני קבלה וטיפול בגז טבעי מתגליות הגז ולצנרת אספקה והולכה עד למערכת ההולכה הארצית. המועצה הארצית החליטה שהטיפול בגז הגולמי ייעשה בצורה משולבת בים וביבשה.

מטרת התכנית :

יצירת תשתית תכנונית מפורטת, במסגרתה יוגדרו שטחים בים וביבשה למתקנים ולצנרות, הנדרשים לטיפול והובלת הגז הטבעי הגולמי מהמקורות שנתגלו וממקורות עתידיים, במידה שיתגלו, בקידוחים ימיים מול חופי ישראל ועד להולכתו כגז מטופל, באמצעות מערכת ההולכה הארצית, אל תחנות הכח ולצרכנים נוספים, לרבות אחסון והובלת תוצרי הלוואי של תהליך הטיפול בגז.

התכנית מציגה אבחנה בין מכלול צפוני ומכלול דרומי, כאשר כל אחד מהם כולל שני מכלולי טיפול בתחום הימי ושניים בתחום היבשתי למתקני קבלה וטיפול בגז ורצועות אספקה והולכה יבשתית וימית אל מתקני הטיפול ותחנות קבלה. התכנית חלה בעיקר על מחוזות חיפה ומרכז. במחוז תל אביב התכנית חלה בתחום הימי.

מסמכי התכנית

התמ"א כוללת הוראות ותשריטים מחייבים ונספח הנחיות להכנת תכנית ניהול סביבתי שהינו מנחה. תסקיר השפעה על הסביבה (לסביבה היבשתית ולסביבה הימית) מהווה מסמך רקע. **בשלב היתר הבניה** ולצורך הדיון בהיתר, נדרשים: מסמך חלוקת הפיתוח בים וביבשה, תכנית הנדסית, תכנית עבודה, תכנית ניהול סביבתית (תנ"ס), סקר סיכונים לתחנות הקבלה.

מהלך הדיון:

יועצת התשתיות הציגה בפני הוועדה את התמ"א בהתייחס להשפעת התמ"א על מחוז ת"א ועל תושביו.

החלטות הוועדה:

הוועדה המחוזית תומכת בקידום תכנית לגז טבעי בשל היתרונות המובהקים שיש לשילוב הגז הטבעי במשק האנרגיה של המדינה.

1. מובהר בזאת שהוועדה המחוזית תל אביב מגיבה למרכיבים בתכנית אשר נמצאים בתחום מחוזות אחרים, מתוך רצון למנוע פגיעה בשטחים פתוחים, המשרתים גם את תושבי מחוז תל אביב:
  - 1.1 מרחב נטול מקורות הצתה - עפ"י המשרד להגנת הסביבה נדרש מרחק הפרדה בין מתקן קבלה לבין רצפטור ציבורי - 600 מ'. מרחק הפרדה בין מיכלי הקונדנסט לבין הרצפטור ציבורי - 535 מ'. בתחום זה תחול מגבלה קבועה על הפעילויות בשטח. מרחקים אלה גדולים בהרבה מהמקובל בעולם. קבלת דרישה זו מחייבת הרחקת מתקני הגז משימושים רבים ו"דחיפתם" אל השטחים הפתוחים ובכך פוגעת בשטחים הפתוחים, בכמות, באיכות וביכולת השימוש בהם.
  - 1.2 בהתאם למדיניות הנהוגה, הוועדה מבקשת שלעת מתן היתר כל אחד מהמרכיבים המחייבים מרחק רצפטור ציבורי ייבחן לגופו בהסתמך על סקר סיכונים וייקבע המרחק המתאים לו, מתוך מגמה לצמצם פגיעה בשטחים פתוחים.
  - 1.3 באשר לסוגיית מיקום מתקני הגז בתחום הים/היבשה – מוצע להעדיף בשלב ההיתר:
    - טכנולוגיות המציגות צמצום בתפיסת השטח עבור המתקנים.
    - צמצום גובה המתקנים, גם באמצעות הטמנת חלקים אפשריים.
    - טיפול נופי – חזותי בהיקף שטח המתקן, תוך הכללת השטח לטיפול נופי בתחום שטח המתקן.
    - כל עוד לא שונו המרחקים הקבועים היום מהרצפטור הציבורי תהא עדיפות למיקום המתקנים בים.
    - עם שינוי המרחקים מהרצפטור הציבורי, או שינוי בהגדרתו, יתאפשר מיקום מתקני הגז באזורי תעשייה, בכפוף לסקר סיכונים, כאמור.
2. כדי שרשות הרישוי תוכל לאשר הוצאת היתרים מכוח התמ"א, הוועדה המחוזית מבקשת מהמועצה הארצית להכניס להוראות התמ"א הנחיות ברורות, כפי שיפורטו להלן:
  - 2.1 מחד, התכנית הינה תכנית **מתאר ארצית מפורטת**, ממנה ניתן להוציא היתרי בניה. מאידך, התכנית גמישה ומאפשרת את יישומה במספר אתרים ובאמצעות מגוון שיטות ותמהילים משתנים בים וביבשה. לאור זאת, מוצע לקבוע בהוראות מנגנונים מחייבים, שיאפשרו לרשות הרישוי לקבל החלטות מושכלות להוצאת ההיתרים, כמו קביעה שהתנ"ס מחייבת. או לכל הפחות שבסמכות הצוות המקצועי הבין-משרדי ו/או בסמכות רשות רישוי לקבוע מרכיבים מחייבים מתוך התנ"ס. בכל מקרה, יש למנוע מצב שבו בעל הרישיון יבחר שלא לפעול לפי הנחיות התנ"ס.
  - 2.2 המלצת הצוות המקצועי הבין-משרדי מחייבת את רשות הרישוי לגז טבעי. בנוסף, בסמכות רשות הרישוי לדרוש דרישות נוספות.
3. הוועדה המחוזית תומכת בעמדת המשרד להגנת הסביבה, שהביע התנגדות לתפישה לפיה היזם יוכל לקבוע את תמהיל הטיפול בגז בין הים והיבשה, ותוך כדי כך לשמר לעצמו שטחים גדולים ביבשה. לטענת המשרד, יש להתנגד לכך משיקולים של שמירת קרקע ומי תהום, הרחקת מוקדי הפעילות מריכוזי אוכלוסייה ומזעור ההשפעה היוזואלית של המתקנים.
4. בסעיף 6.9 (א) בהוראות נקבע שמוסד תכנון רשאי לצמצם שטחים בתשריט לאחר הקמת כלל מרכיבי המערכת. לדעת הוועדה המחוזית מוסד תכנון מחויב לצמצם את רצועת הצנרת, כדי לאפשר הצמדת תשתיות וצמצום בזבז הקרקע, כפי שהוצע ע"י המשרד להגנת הסביבה ובהשגה של החברה להגנת הטבע. לפיכך, יש לקבוע בתמ"א מנגנון שיחייב השבה של שטחים עודפים לייעוד המקורי.

5. במחוז תל אביב התכנית חלה בתחום הימי ונכללת בתמ"א כדי לאפשר גמישות בהעברת הצינור הימי מחוץ לתחום גלישות הקרקע הימיות. באזור זה גם מוצעת ע"י רט"ג שמורה ימית. הוועדה המחוזית החליטה בדיון בקידוח ניסיון גבריאלה להתייחס לשמורה הימית המוצעת ולחייב את היזם להתחשב בתכנון במגבלות שהשמורה הימית המוצעת מטילה. ברוח זו מתבקשת גם המועצה הארצית להתייחס לשמורה הימית, על אף שהיא מוצעת בלבד.

6. חסרים בתמ"א מנגנון לפיקוח על קיום הוראות התכנית והתנ"ס, על ביצוע ומנגנון עדכון ובקרה לאורך השנים. מנגנונים אלה נדרשים לאור חוסר הניסיון בתחום הטיפול בגז טבעי בישראל ומתוך הנחה כי עם השנים, בעקבות הקמת המערכת, יצטבר ניסיון.

השגות הוועדות המקומיות:

הוועדה המחוזית העבירה את התכנית לוועדות המקומיות בהתאם לסעיף 52 (ב) לחוק התו"ב. התקבלו השגות עיריית הרצליה והשגות החברה להגנת הטבע:

הגוף המשיג	ההשגה	המלצת הוועדה המחוזית
עיריית הרצליה	לבחון השפעות נצפות מחופי הרצליה	לדחות. למרות שהמתקן בים יהיה באזור נתניה, צפויה נצפות מקו החוף של הרצליה. מדובר על נצפות על רקע "רעש ויזואלי" של מרכיבים נוספים בנוף, אשר מפחיתים את הרגישות החזותית של המתקן.
	לכלול תכנית לניהול וניטור סביבתי בשלב התמ"א	לקבל. כמפורט בסעיף 2 לעיל.
	שיפוי וקבלת ערבות מיזם התכנית לאירוע דליפה שיסכן את החופים	לקבל חלקית. מאחר שהתמ"א הינה יוזמה של הממשלה, הדרישה לשיפוי אינה רלבנטית. דרישה לערבות – מומלץ לאפשר ככל שניתן, כפוף לחוקי הגז ולתקנותיו.
	להגדיר את הגורמים האחראיים לאירועי תקלות בתחום הימי והיבשתי	לדחות. הוועדה המחוזית מפנה להחלטתה מיום 14.1.13 בתכנית קידוח ניסיון גבריאלה, בה הובהר ע"י המשרד להגנת הסביבה כי קיים מערך המיועד למנוע ולהתמודד עם תקלות של אירוע דליפה וכי המשרד קיבל תקציב לרכישה/רכש כלי שיט ותקנים עבור פיקוח ימי. ביחס למערך היבשתי, כמו גם בתחום הימי – האחריות לתקלות היא של המפעיל, כאשר האחריות לבקרה היא על המשרד להגנת הסביבה והמשרד לתשתיות לאומיות, אנרגיה ומים. המשרדים מתבקשים להעלות את רמת הפיקוח על גורמי זיהום פוטנציאליים.
החברה להגנת הטבע	לבחון את ההשפעה על נתיבי השיט למרינה	לדחות. באחריות היזם/המפעיל מול רספ"ן ומע"ב"ט.
	התמ"א ברמה של תכנית מפורטת, אך רמת הפירוט אינה מספקת והגמישות גבוהה מדי. החלה"ט מציעה לקבל אישור של המועצה הארצית למסמכים הנדרשים לשלב ההיתר, לאישור התנ"ס ולהכרעה בחילוקי דעות בין הצוות המקצועי לבין	לקבל חלקית. כמפורט בסעיף 2 לעיל וכלהלן: לרשות הרישוי לגז טבעי יש סמכויות המעוגנות בחוק. רשות הרישוי תפעל בהתאם להמלצות הצוות המקצועי הבין-משרדי. נושאים עקרוניים ומחלוקות יובאו לדיון בפני הוועדה המחוזית.

	רשות הרישוי.	
לקבל חלקית. כמפורט בסעיף 6 לעיל. בנוסף, האחריות היא של המשרד לתשתיות לאומיות, אנרגיה ומים או מי מטעמו (רשות הגז).	הקמת מנהלת ייעודית לניהול של מתקני טיפול בגז טבעי, פיקוח על ביצוע התכנית והתנ"ס וכן דיווח שנתי שיכלול עדכון ובקרה של כל הפעילות המצטברת בנושא הגז הטבעי	
לקבל חלקית. כמפורט בסעיף 6 לעיל.	קביעת מנגנון בקרה, עדכון ולמידה מניסיון מצטבר בנושא הגז הטבעי ודיווח למועצה הארצית	
לדחות. משק האנרגיה מעוניין בהפקת כמויות גז גדולות, כדי להגביר את השימוש בו.	לקבוע מגבלת כמות להפקת הגז במסגרת התמ"א עד 4 מלמ"ק	
לקבל. כמפורט בסעיף 4 לעיל.	צמצום רוחב רצועות הצנרת ומנגנון סטטוטורי של השבת השטחים העודפים ליעודם המקורי	
לקבל חלקית. כמפורט בסעיף 2 לעיל וכלהלך: רשות רישוי גז טבעי הינה גוף סטטוטורי, שיקבל הנחיות מקצועיות מהצוות המקצועי הבין-משרדי ומרשות הגז.	רשות הרישוי לגז טבעי, שתקבל את ההחלטות החשובות אינה גוף תכנוני, המייצג מגוון דעות ובעלי עניין.	

הערות ספציפיות / טכניות לתמ"א:

- סעיף 1.5.2 תיאור המקום – אין התייחסות למרחב תכנון מקומי-מחוזי תל אביב.
- בסעיף 1.9 הגדרות בתכנית נכתב "סקר סיכונים לצורך בקשה להיתר בנייה, בהתאם להנחיות רשות גז טבעי" בסעיף 6.3 תת סעיף ב' נכתב כי "בהיתר לתחנת קבלה יידרש בנוסף סקר סיכונים שאושר ע"י רשות הגז הטבעי...." מוצע לשלב בהליך גופים נוספים האמונים על נושא חומ"ס: המשרד להגנת הסביבה ופיקוד העורף.
- סעיף 4.2.5 נראה שהכוונה למנהל הבטיחות במשרד לתשתיות לאומיות, אנרגיה ומים.
- סעיף 4.3.2 לחץ הגז בצנרת מקו החוף – לציין הגבלת לחץ לכיוון מזרח, למניעת אי הבנות.
- סעיף 4.10.2 (ה) מפנה לסעיף 4.8.2 (ג) – שלא קיים.
- סעיף 6.3 (ב) - דורש אישור של מערכת הביטחון. בעוד שסעיף 6.3 (ג) – דורש תיאום עם מערכת הביטחון.
- סעיף 6.6 תכנית ניהול סביבתי – כאמור, מוצע להעזר בסיכומים בין המשרד לתשתיות לאומיות, אנרגיה ומים לבין המשרד להגנת הסביבה ורט"ג, כפי שמבוטאים בתכנית "בקשה לקידוח ניסיון/1 – גבראלה".
- אין הלימה בין דברי ההסבר לתמ"א, שקבעו מגבלת כמות, לבין הוראותיה שלא ציינו הנושא.
- מוצע שתוסף הוראה לפיה עבודות הנחת הצנרת או העברתה ב-HDD באזורים רגישים תעשה בפיקוח רט"ג.
- בתסקיר השפעה על הסביבה חסרה הדמיה של המתקן בתחום הימי. (ההדמיה במצגת אינה מספקת, כיוון שהמצגת אינה חלק ממסמכי התכנית).

החלטת המועצה הארצית על דחיית הבקשות להארכת מועד הגשת הערות והשגות לתכנית (ישיבה 566 מיום 04.02.2014)

9. תמ"א 37/ח – קבלה וטיפול בגז הטבעי מתגליות ועד למערכת ההולכה הארצית

מטרת הדיון: דיון בבקשה להארכת מועד להגשת הערות והשגות לתמ"א. דיון פנימי.

חברי מועצה נוכחים:

ד"ר שוקי אמרני, יו"ר – נציג שר הפנים
גב' רוגית מזר, מ"מ מנהלת מינהל התכנון
מר אמיר רשף, מ"מ נציג שר האוצר
מר רם אלמוג/ גב' איריס האן, מ"מ נציג שר להגנת הסביבה
גב' דורית הוכנר, נציגת שר התשתיות הלאומיות
גב' עדנה פרדו, נציגת שר הביטחון
מר דוד ויינברג, נציג שרת הבריאות
מר אבנר סעדון, מ"מ נציג ראש הממשלה
גב' רות פרום אריכא, נציגת שר החקלאות
גב' אורנה להמן, נציגת שר התחבורה
מר אריק לייבוויץ, נציג שר הכלכלה
מר נחום זאב פלד, מ"מ נציג שר הבינוי והשיכון
מר הלל זוסמן, נציג מנהל רשות הטבע והגנים

נוכחים נוספים:

רנטה בן מיכאל, משרד הבטחון
בני פירסט, משרד להגנת הסביבה
אפרת אורבך, דוברת משרד הפנים
נועה נאור, מינהל התכנון
מו פרוביזור, יועץ למועצה הארצית, מטעם הרשות הממשלתית למים ולביוב
אפרת דון יחיאל, לשכה משפטית, משרד הפנים
ערן אבני, מזכירות המועצה הארצית
טל רשף, מזכיר המועצה הארצית

מזכיר המועצה הארצית הציג:

- תמ"א 37/ח פורסמה להערות הוועדות המחוזיות ולהשגות הציבור לתקופה של 60 יום בתאריך 6.12.13. זאת לאחר שבמקור תוכנן לפרסמה ל-30 יום (החלטת מועצה מיום 1.5.12). המועצה האריכה את משך הפרסום ב-30 יום לאור העניין הציבורי בתכנית ובמקביל קבעה שלא תהיה מוכנה לקבל בקשות להארכת התקופה מעבר לכך.
- מסמכי התכנית הועברו לוועדות המחוזיות ולפנים משורת הדין נשלחו לוועדות המקומיות הרלוונטיות. פרסום באינטרנט של מסמכי התמ"א נועד לעזור לציבור אך אינו מחויב מכח החוק.
- בתקופה האחרונה התקבלו מספר פניות (כ- 4 פניות מוועדות מקומיות וכ- 8 פניות מתושבי הסביבה) שהעידו על קשיים בגישה או בהורדת המסמכים מהאינטרנט. מציג במפורט תוצאות ניתוח שביצע משרד הפנים לעניין זמינות המסמכים באינטרנט. מדגיש כי מזכירות המועצה הארצית ואגף מערכות מידע של המשרד עשו ככל יכולתם לתת מענה לפונים (ניתן מענה טלפוני ובכתב לרבות שקופיות הדרכה). עם זאת ישנן 4 פניות מתושבים שטוענים כי נפגעו זכויותיהם ודורשים להאריך את המועד להגשת השגות בכ- 14 יום.
- לשאלת חברי המועצה ציין כי התקבלו מאות ואלפי השגות (משוכפלות) מן הציבור ונראה שהקשיים הטכניים לא פגעו באפשרות להשיג על התכנית.
- בראי כל האמור, בקשה זו מונחת להכרעת המועצה הארצית ואולם אני ממליץ לדחות אותה.

נציגת שר התשתיות הלאומיות:

בכל תכנית של תשתיות שהמועצה הארצית מעבירה להשגות הציבור אנו מקבלים בקשות להארכה. תמיד ישנה נוחות מסוימת להיענות לבקשות אך הדבר פוגע בהליכי התכנון של תשתיות ומחליש את תוקפן של החלטות המועצה. במקרה זה בייחוד כאשר נרשם בפרוטוקול שהמועצה לא תסכים לדחות את המועד להגשת השגות, אני סבורה שיש לדחות את הבקשות.

הוחלט:

1. בפני המועצה הארצית הוצגו הבקשות להארכת התקופה להגשת השגות לתמ"א 37/ ח נוכח קשיים טכניים בגישה למסמכי תמ"א 37/ ח שפורסמו באמצעות אתר האינטרנט של משרד הפנים.
  2. המועצה מכירה בחשיבות התכנית לציבור ומסיבה זו שינתה מהחלטתה המקורית וקבעה כי התכנית תפורסם ל- 60 יום.
  3. מסמכי התכנית הועברו למשרדי הוועדות המחוזיות ולוועדות המקומיות הרלוונטיות. כמו כן לטובת הנגשה נוספת של המידע העלה משרד הפנים את המסמכים לאתר משרד הפנים. מבדיקת גורמי המקצוע עולה שבמהלך החודש השני של ההפקדה קישור אחד (מתוך כמה) למסמכי התכנית לא היה זמין לתקופה של כ- 20 יום. אולם קישור אחר באותו דף אליו הפנתה ההודעה שפורסמה היה זמין לאורך כל התקופה למעט יומיים. הפונים בעניין קיבלנו מענה מגורמי המקצוע במשרד הפנים והתקלות טופלו מהר ככל הניתן.
  4. המועצה מציינת את חשיבותה הרבה של התכנית למדינה אשר קידומה בלוח הזמנים שנקבע מהווה אינטרס ציבורי ולאומי.
  5. בבחינת השיקולים הנוגעים לעניין לרבות חשיבות התכנית והצורך באישורה בהקדם, החלטת המועצה להאריך את תקופת הפרסום במקביל להודעתה שלא תקבל בקשות להארכות מועד, למול - אי זמינות חלקית של מסמכי התכנית באינטרנט אשר קיבלה מענה מגורמי המקצוע השונים למי שפנה בעניין מחליטה המועצה הארצית שלא להאריך את התקופה להגשת הערות והשגות לתכנית.
- ההחלטה התקבלה פה אחד.**

טל רשף
מזכיר המועצה הארצית
לתכנון ולבניה

ד"ר שוקי אמרני
יושב ראש המועצה הארצית
לתכנון ולבניה

החלטת המועצה הארצית בדין בהמלצות דו"ח החוקר והעברת התכנית לאישור הממשלה (ישיבה 570 מיום 10.06.2014)

5. תמ"א 37/ח – קבלה וטיפול בגז הטבעי מהתגליות ועד למערכת ההולכה הארצית
מטרת הדיון: דיון פנימי: דיון בדו"ח החוקר בהערות ובהשגות שהוגשו לתכנית.
דיון בהעברת התוכנית לאישור הממשלה.

חברי מועצה נוכחים:

ד"ר שוקי אמרני, יו"ר – נציג שר הפנים
גב' בינת שוורץ/ גב' רונית מזר, מנהלת מינהל התכנון
מר ערן ניצן/ מר אמיר רשף, נציג שר האוצר
גב' איריס האן, מ"מ נציג שר להגנת הסביבה
גב' עדנה פרדו/ גב' רנטה גומרוב בן מכאל, נציגת שר הביטחון
מר דוד ויינברג, נציג שרת הבריאות
מר גבי גולן / מר אבנר סעדון, נציג ראש הממשלה
גב' רות פרום אריכא / מר רענן אמויאל, נציגת שר החקלאות
מר ארז קמיניץ, מ"מ נציג שרת המשפטים
גב' אורנה להמן / גב' אורית נבון, נציגת שר התחבורה
מר אריק לייבוניץ/ גב' כרמית פינץ/ מר רפי אלמליח, נציג שר הכלכלה
גב' איילת קראוס, מ"מ נציג שר הבינוי והשיכון
מר הלל זוסמן/ מר ניר אנגרט, מ"מ נציג מנהל רשות הטבע והגנים
מר קובי כחלון, סגן ראש עיריית ירושלים
מר נתן אלנתן, סגן ראש עיריית תל אביב
מר מאיר יצחק הלוי, ראש עיריית אילת
מר וגה כיוף, ראש מועצת עוספיה
מר עמיר ריטוב, ראש מועצת לב השרון
מר שלמה אלימלך, ראש מועצה אזורית גן רווה
גב' ציפי רון, נציגת ארגוני הנשים
גב' ארזה צ'רצ'מן, מ"מ נציג טכניון
מר אברהם צבי דובדבני, נציג המוסדות המיישבים
מר אלי בן ארי, מ"מ נציג 'ארגון הגג'
רועי רבר מונקה, נציג הדור הצעיר

נוכחים נוספים:

בני פירסט, משרד להגנת הסביבה
אפרת דון יחיאל, לשכה משפטית, משרד הפנים
אפרת אורבך, דוברת משרד הפנים
גדעון ויתקון, חוקר התמ"א
לוינסקי יורם, דן סתיו, יועצים מינהל התכנון
דרורי שפירא, לשכה משפטית, משרד הפנים
נועה נאור, עינב רינגלר, נואמי ליברמן, עינב סירקיס, אלעד לב, מינהל התכנון
אורלי זיו, יועצת מטעם הרשות הממשלתית למים ולביוב
מו פרוביזור, יועץ מטעם הרשות הממשלתית למים ולביוב
טל רשף, מזכיר המועצה הארצית
ערן אבני, הילה לוי-גדיש, מזכירות המועצה הארצית

נציג מינהל התכנון הציג את הרקע לתכנית:

תמ"א 37/ח הינה תכנית מתאר ארצית מפורטת לקבלה וטיפול בגז הטבעי מהתגליות בים ועד למערכת ההולכה הארצית ביבשה. התכנית מסדירה את התשתית התכנונית להקמתן ולהפעלתן של מערכות אספקה של גז טבעי מתגליות בים. מערכת הטיפול בגז בתכנית זו מתוכננת להספק שעתית של 4 מיליון מ"ק בשני מכלולים, כשבכל אחד מהם יוכלו לפעול שני בעלי רישיון לאספקת הגז ולהעברתו למערכת ההולכה. המועצה הארצית החליטה על העברת התכנית להערות הוועדות המחוזיות ולהשגות הציבור בנובמבר 2013 (ישיבה 563 מיום 12.11.13), וכן מינתה את עו"ד גדעון ויתקון כחוקר שיעביר לה המלצותיו בהערות ובהשגות שהוגשו לתכנית.

לתכנית הוגשו 6711 השגות. במהלך פברואר - אפריל 2014 קיים החוקר 15 ימי שימוע בהם נשמעו כ- 100 משיגים מייצגים ונציגי הוועדות המחוזיות שהעבירו הערות לתכנית. החוקר גיבש את המלצותיו למועצה הארצית בדו"ח מפורט אשר הופץ לחברי המועצה לקראת הדיון.

התכנית כוללת שני מתחמים ימיים ושני מתחמים יבשתיים להקמת מתקני קבלה וטיפול בגז מהתגליות בים, שני מערכי כניסה אל החוף בהתאמה, ורצועות לצנרות האספקה עד לשני מתחמי הטיפול היבשתיים בגז.

המכלול הצפוני כולל:

- מתחם ימי - במרחב הימי שבין חופי דור בצפון לבין תחנת הכוח "אורות רבין" בדרום.
- רצועת אספקה יבשתית מחוף דור ועד למתחם חגית.
- תחנת קבלה וטיפול בגז טבעי בסמוך לתחנת הכוח "חגית" בתחומי המועצה האזורית חוף הכרמל.

המכלול הדרומי כולל:

- מתחם ימי - במרחב הימי שבין חופי בית ינאי בצפון לבין צפון נתניה, בדרום.
  - רצועת אספקה יבשתית מחוף מכמורת ועד למתחם מט"ש מרץ.
  - תחנת קבלה וטיפול בגז טבעי ליד מט"ש מרץ בתחומי המועצה האזורית עמק חפר.
  - רצועת הולכה - רצועה לגז מטופל - ממתחם מט"ש מרץ לשדרת הגז המזרחית (תחנת מגל).
- בכל אחת מרצועות האספקה תתאפשר העברת צנרת גז טבעי לאספקה ולתוצריו ע"י שני בעלי רישיון, וכן העברת צינור הולכת גז מטופל ממתקן הקבלה היבשתי ועד למערכת ההולכה.
- עוד מייעדת התכנית שטחים לארבע תחנות מגופים: שתי תחנות בכל אחד מהמכלולים - תחנה חופית ותחנת ביניים.

לתכנית נערך תסקיר ההשפעה על הסביבה שהתייחס להשפעות הסביבתיות הצפויות מהמתקנים. כמו כן, כוללת התכנית נספח הנחיות להכנת תכנית לניהול וניטור סביבתי (Environmental Management - EMMP and Monitoring Plan) – תנ"ס, אשר יוגש ביחד עם הבקשה להיתר בניה ויהיה מסמך מחייב שיגשר בין ממצאי התסקיר וההנחיות הנגזרות ממנו למזעור ההשפעות הסביבתיות בפועל, באמצעות ניהול וניטור כל ההשפעות הסביבתיות והבטיחותיות הנובעות מהקמת המערכות ומתפעולן, במשך כל חייו הפרויקט (הקמה, תפעול ופירוק).

מטרות הדיון הן:

- דיון בדו"ח החוקר בהערות ובהשגות שהוגשו לתמ"א.
- דיון בהעברת התכנית לאישור הממשלה.

מהלך הדיון:

בתחילת דבריו התייחס החוקר לתמ"א להערות הוועדות המחוזיות החוזרות ברובן על השגות הוועדות המקומיות וניתן להן מענה בדו"ח ביחס להשגות אחרות שהוגשו.

החוקר הציג באמצעות מצגת את עיקרי דו"ח החקירה. להלן עיקרי הנושאים שהוצגו:

- סוגיות מרכזיות שעלו בהערות הוועדות המחוזיות והשגות הציבור.
- השגות שהחוקר מציע לקבל: מקום הטיפול בגז הטבעי, המתחמים הימיים למתקני הקבלה, הערכת הסיכונים וצו הבטיחות, צמצום המתחם הימי, תיקונים/ שינויים לתוואי הצנרת, הוספת הוראות בנושאי הפקעות, פיצויים ושיפוי, תיקונים והשלמות במסמכי התכנית.

לאחר מכן התייחס החוקר פרטנית להשגות המרכזיות שהמליץ לקבל או לדחות:

- השגות שהחוקר מציע לדחות: סמכות 'בעל הרישיון' לקביעת תמהיל המתקנים (ים/ יבשה) לטיפול בגז, הקמת צוות בין מקצועי משרדי, הגדרת התמ"א כתכנית מפורטת, השגות בנושא התנ"ס, עומק הטמנת צנרת הגז, השגות לנושא בחירת האתרים בחגית ובמט"ש מרץ.

- השגות ביחס לשינויים בתוואים ובמיקום תחנות שמציע לקבל:

א. הסטת נקודת כניסת הצנרת לחוף, תוואי הצנרת ותחנת ההגפה באזור מכמורת.

ב. שינויים בתוואי הצנרת מצפון לאזור התעשייה של עמק חפר (בתחום שיפוט חדרה).

ג. הוצאת תוואי הצנרת מתחום המוביל הארצי בסמוך למושב אמצ.

ד. הסטת תוואי צנרת הגז דרומה מהשטח המתוכנן למחלף ע"פ תת"ל 22 בחיבור הדרכים 581/444.

לאחר הצגת עיקרי הדו"ח, התקיים דיון בקרב חברי המועצה. להלן עיקרי הדברים:

לעניין מיקום מתקני הגז בים:

נציג 'ארגון הגג' ביקש לקבל מידע בנושא קידום הקמת מתקן טיפול בים ע"י היזם. ציין כי בהתחשב במידע הקיים, יש לשקול שוב את הצורך בהקמת מתקנים יבשתיים בהיקף המוצע, והציע לאשר תכנית מצומצמת שתיתן מענה לצרכים המידיים, ולהשאיר את שאר המתקנים לתכנון עתידי. **ראש המועצה המקומית עוספייה** ביקש לקבוע שהטיפול בגז יהיה בים ורק אם הדבר לא יתאפשר, יתקיים דיון במועצה הארצית בנושא המתקנים היבשתיים. ציין כי הציבור לא שותף בהליך התכנון ולכן מתנגד להחלטה בדבר הקמת המתקנים היבשתיים שמהשפעותיהם הוא חושש. **נציג שרת הבריאות** ציין כי בשלבים הראשוניים של קידום התכנית נטען כי חלופת הטיפול בים לא אפשרית ולא ישימה וכיום זו החלופה העדיפה ע"י היזם. לאור זאת, מוצע בזאת לבחון ולהסיק מסקנות לגבי אופן הצגת הנתונים בפני חברי המועצה הארצית.

מנהלת מינהל התכנון הציעה שהחלטת המועצה תיתן עדיפות לטיפול מקסימלי בים, וכן עדיפות להרחבת תשתיות קיימות של גז טבעי לצורך הקמת המתקנים בשלבים הראשוניים. כמו כן, הציעה כי נושא תמהיל הטיפול בין הים ליבשה יוצג למועצה הארצית (ולא לצוות בין משרדי כפי שנקבע בתכנית) לפני החלטתו של הממונה על ענייני הנפט.

לעניין המלצת החוקר לשינוי תוואי הצנרת ותחנת הגז באזור מכמורת:

נציג רשות הטבע והגנים ביקש שלא לקבל את המלצת החוקר מטעמים אלו: המועצה הארצית והולחוף קבעו כי תוואי הצנרת יעבור בסמוך למכמורת ולא הוצגו טיעונים משמעותיים לשינוי החלטות אלו; בתכנית המתאר של חדרה (חד/2020) נקבע כי החלק הצפוני של מתחם התיירות יהפוך לגן לאומי; הסטת התוואי תפגע במצוק החופי, בפארק השרון ובעלי קרקע פרטיים; שינוי התוואי בשל השגת היישוב מכמורת תגרום לפניית של ישובים נוספים הסמוכים לתוואי המתוכנן. ציין כי באזור זה תוכנן שילוב תשתיות בין צנרת הגז הטבעי לתוואי צנרת המים למתקן ההתפלה, כך שתחום המגבלות הכולל יוקטן, ואין מקום לשנות תכנון זה. **נציגת השר להגנת הסביבה** הצטרפה לעמדה זו.

לגבי הסטת תחנת הגז באזור זה, ציין **נציג רשות הטבע והגנים** כי הצעת צוות התכנון להסטת התחנה אל שטח חקלאי מקובלת, אך הצעת החוקר להסטתה אל לב השטח הפתוח אינה סבירה. **נציגת שר התיירות** ביקשה לקבל את המלצת החוקר להסטת התוואי בשל הקירבה לאזור המיועד לפיתוח מלונאי. **ראש המועצה האזורית לב השרון** הצטרף לעמדה זו.

לעניין המלצת החוקר לשינוי תוואי צנרת הגז מצפון לאזור התעשייה של עמק חפר:

ראש המועצה האזורית לב השרון ביקש לאפשר את הסטת תוואי צנרת הגז בין מט"ש מרץ לתחנת מגל לתוואי חלופי הצמוד לדרך מס' 9 כחלופה לתוואי הקיים שתיבדק במסגרת תכנית נוספת. **נציגת השר להגנת הסביבה** ציינה כי הסטת התוואי צפונה בחלקו המערבי עלולה לגרום לפגיעה בבריכת חורף, וניתן לשקול קידוח אופקי באזור זה.

לעניין מתן הגנה סטטוטורית לשטח סביב מתקן הטיפול בגז בחגית:

נציג רשות הטבע והגנים הציע שלא לקבל את המלצת החוקר לייעוד השטח סביב מתקן הטיפול בגז בחגית לשמורת טבע, כיוון שתפקיד שמורות הטבע הוא שמירת ערכי טבע ולא מניעת פיתוח וראוי ששמורת טבע תקודם רק אם יש ערכים המצדיקים זאת. **נציגת השר להגנת הסביבה** תמכה ביצירת הגנה סטטוטורית סביב המתקן בחגית, כדי למנוע הקמת אזור תעשייה כבדה באזור זה.

לעניין אפשרות למיקום המתקנים בים מעבר למרחק של 10 ק"מ מהחוף:

ראש המועצה האזורית לב השרון ביקש לקבל את המלצת החוקר לנושא זה, ולאפשר את הקמת המתקנים גם מעבר למתחמים שנקבעו לכך בתכנית. **נציגת השר להגנת הסביבה** ביקשה לא לקבל את המלצת החוקר לגבי הרחבת המתחמים הימיים לתחנות הקבלה, ותחת זאת לקבוע בהוראות התכנית כי הקמת מתקנים ימיים ממערב לגבול המסומן לא תהווה שינוי לתמ"א.

לעניין עומק הטמנת צנרת הגז:

מספר חברי מועצה ביקשו לקבוע כי הצנרת תוטמן בעומק 2 מטרים, מטעמים של שמירת הבטיחות ופגיעה מינימלית באפשרות נטיעת עצים. **נציג המשרד להגנת הסביבה** ציין כי עומק זה מהווה החמרה משמעותית לעומת התקנים האירופיים, ואין לשנות את נוסח הסעיף לעניין זה.

לעניין הפקעת קרקע חקלאית:

נציגת שר החקלאות ציינה כי יש לתת פתרון לפגיעה בקרקע החקלאית בהתאם למיקום ולצורך. **נציג שרת המשפטים** ציין כי הנושא מקבל מענה בדיני ההפקעות. יש כלים למתן פיצוי לבעלי הקרקע גם ללא סימון הפקעה, ועדיף לא להפקיע כרגע את כל החלקות בהן עובר תוואי הגז. **היועצת המשפטית למועצה הארצית** ציינה כי התכנית אינה מתייחסת כלל לנושא ההפקעות, והן יבוצעו בהתאם לכל דין.

לעניין המלצת החוקר להסטת תוואי צנרת הגז החוצה את מחלף 581/444 העתידי:

נציגת שר התחבורה ציינה כי במחלף זה אושרה תת"ל 22, וצנרת הגז עלולה להפריע למימוש, ככל שהיא תוקם קודם. **מנהלת מינהל התכנון** ציינה כי ייערך תיאום הנדסי בין התשתיות לעת הגשת ההיתר ולעת הביצוע, ובכל מקרה יש אפשרות לשינוי תוואי הצנרת בסטייה של עד 45 מטרים.

לעניין הוספת סעיף עתיקות להוראות התכנית:

נציגת השר להגנת הסביבה ביקשה לדעת מדוע התכנית אינה כוללת סעיף בנושא עתיקות. **נציגת מינהל התכנון** ציינה כי רשות העתיקות פנתה במכתב וביקשה להוסיף סעיפים בנושא זה, אולם הבקשה כוללת חזרה על הוראות המופיעות בחוק העתיקות וע"פ חוות דעת משפטית, אין מקום להוסיף הוראות הנמצאות בחוקים אחרים לתוך תמ"אות מפורטות.

לעניין סמיכות צנרת הגז לקידוחי מים:

נציג שרת הבריאות ונציג רשות המים הביעו חשש מסגירת קידוחי מים עקב קרבתם לצנרות הגז והקונדנסיט המתוכננות. **מנהלת מינהל התכנון** ציינה כי נושא זה נבדק ונמצאו 2 קידוחי מקורות הסמוכים לצנרת הגז. אחד מהם (קידוח פורדיס) יישאר בתחום התכנית גם אם תתבצע הסטייה האפשרית בתכנית (45 מטרים), אך יצויין כי כבר עתה קיימים צנרות ומבנים ברדיוסי המגן של קידוח זה. הפתרונות לכך יכולים להיות תיקון עתידי של התכנית, מיגון הקידוח או סגירתו כמוצא אחרון.

לעניין דיווח למועצה הארצית בדבר יישום התמ"א:

מספר חברי מועצה ביקשו כי תיקבע חובת דיווח למועצה הארצית כל 3-4 שנים. **מנהלת מינהל התכנון** הציעה כי חובת הדיווח למועצה הארצית תהיה אחת לחמש שנים, או מוקדם יותר לפי בקשת המועצה.

לעניין שימוש בקרקע החקלאית בתחום התכנית:

נציגת שר החקלאות ציינה כי מגבלות קו הגז על נטיעת עצים גורמות לפגיעה בחקלאות וביקשה לאפשר את השבת הקרקע לתפקוד חקלאי, להתייחס לדרכים חקלאיות ולקרקע החקלאית באמצעות נספח ייעודי או שילוב בנספח הסביבתי של התכנית. כמו כן, ציינה כי השילוט בשטח צריך להביא בחשבון פעילות חקלאית וביקשה לקבוע שכל שימוש אחר בשטח התכנית יהווה סטייה ניכרת. **מנהלת מינהל התכנון** ציינה כי יובהר בהחלטה ששטח התכנית ישמש אך ורק לצרכי טיפול בתגליות הגז מהים וכי ניתן יהיה לטעת עצים בתוואי הצנרת עד ליום בקשת ההיתר.

לעניין חציית צנרת גז ע"י צנרת מים: צויין כי חציית צנרת הגז ע"י צנרת מים תחייב תיאום הנדסי מפורט עם הממונה על הגז.

מספר חברי מועצה ביקשו כלהלן:

- המועצה הארצית צריכה להביע את עמדתה בנוגע לתמהיל הטיפול בגז.
- ככל שיוחלט על ביצוע שינויים בגבולות התכנית, יש לאפשר זמן נוסף לבדיקתם.
- לאמץ את המלצת החוקר ולמחוק את סעיף 6.12 בהוראות כך שלא תינתן עדיפות לטיפול בגז ביבשה.

ראש המועצה האזורית לב השרון ביקש כלהלן:

- להבהיר בהחלטת המועצה כי לא ניתן יהיה להשתמש בשטח שיועד למתקני קבלת הגז למטרות אחרות ולא יאושרו תכניות נוספות לפיתוח בצמוד למתקנים אלו.
- לקבל את המלצות החוקר בנושאים הבאים: צו הבטיחות והתקן הבינלאומי, השלמות למסמכי התכנית, הוספת סעיפי הפקעות ושיפוי.
- להנחות, אם ניתן, חברות גדולות לאפשר לחברות קטנות להשתמש במתקניהן ולטפל בגז בים.

נציג שר החקלאות: התכנית חלה על שטח נרחב בים, לרבות אזור כלובי דגים ליד ביי"ס מבואות ים. מדובר בכלובים פעילים מזה 20 שנה הנמצאים בהליך הסדרה. מבקש להבהיר האם מותר לדוג באזור זה, ולקבוע כי התכנית לכלובי הדגים לא תהווה שינוי לתמ"א, על מנת לאפשר הקמת כלובי דגים נוספים באזור זה. כמו כן, מרחקי האזהרה והסכנה שנקבעו במתחמים הימיים גדולים מאוד, ויש לשקול את צמצומם.

נציגת הטכניון:

- מבקשת כי תינתן התייחסות של המועצה לממצאי סקר הסיכונים ולא רק דיווח (סעיף 6.2) ותישקל הכנסת סקר הסיכונים ההסתברותי הנדרש בשלב ההיתר, אל תוך התכנית.
- יש להתייחס בתכנית לנושא זיהום האור.
- ציינה כי חסרה לציבור הדמייה של המתקנים היבשתיים והימיים המוצעים וחלק ממסמכי התכנית היו קשים לקריאה.
- השילוט צריך להיות בשפות נוספות, לפחות ערבית.

נציג רשות הטבע והגנים:

- ביקש לקבל את המלצת החוקר ולסמן את רצועת התשתיות במתחם הימי.
- ביקש כי נציג רט"ג יוזמן לדיוני צוות התנ"ס.

נציגת השר להגנת הסביבה:

- התכנית היא בעלת תרומה סביבתית וברור לנו שיש לשריין שטח למתקנים ביבשה. עם זאת, חשוב ליצור מנגנון למעקב ובקרה אחר התכנית (פתרונות ביניים/ גמישויות וכו').
- ביקשה לקבל את הוראות התכנית המעודכנות טרם העברתה לממשלה.
- ביקשה להקים מינהלת לאתרי הטיפול בגז.
- ציינה כי יש הערות ועדות מחוזיות שלא קיבלו מענה בדו"ח החוקר.

נציג 'ארגון הגג' טען כי תכנית זו אינה עונה על הגדרות 'תכנית מפורטת' בנוגע להיקף ואופי המתקנים שיוקמו, מיקומם ושיטות הפעולה שיינקטו בהן.

מנהלת מינהל התכנון:

- יש צורך בקביעת מתקנים יבשתיים לקליטת הגז ואין מקום להסתפק בטיפול בים בלבד, על אף שבשנים הראשונות ככל הנראה הטיפול יתרכז בים. זאת, משלוש סיבות: מתן אפשרות למדינה לנהל מדיניות הכוללת שיקולים מגוונים שיבטיחו זמינות אספקה, אפשרות לטיפול בגז מאיכויות שונות, מתן מענה לרגולציה מתגברת במרחב הימי – בעיקר סביבתית.
- לא ניתן יהיה לשנות את ייעוד הקרקע בסמוך למתקני קבלת הגז, אלא בתמ"א אחרת מפורטת שתועבר להשגות הציבור או בתמ"א מתארית, שתכניות/ ההיתרים שייגזרו ממנה יפורסמו לציבור.
- לאחר הקמת המתקנים ניתן יהיה לצמצם את השטח בהחלטת מועצה ארצית, ושאר השטח יוחזר לייעודו הקודם.

נציג ראש הממשלה ציין כי ישנה סיבה נוספת לצורך בהקמת המתקנים היבשתיים והיא מתן מענה לתגליות לא ידועות שיתגלו בעתיד לצורך שמירה על מחירי הגז ומניעת התייקרויות.

לאחר מכן, הצביעו חברי המועצה הארצית בשתי הצעות החלטה כלהלן: הצעת היו"ר:

המועצה הארצית, לאחר שהוצגו בפניה הרקע להכנת התכנית ומטרותיה, עיקרי המלצות החוקר להערות ולהשגות שהוגשו והשינויים המוצעים בה, מחליטה:

א. המועצה הארצית רואה צורך בייעוד שטחים יבשתיים למתקני טיפול בגז הטבעי מהתגליות בים, כפי שקובעת התכנית, ובמיקומים שנבחרו.

מאחר וככל הנראה לא יהיה צורך בהקמת כל המתקנים היבשתיים בשנים הקרובות, מנחה המועצה הארצית את רשויות הרישוי של הגז הטבעי:

1. לתת עדיפות לטיפול מקסימלי בים.

2. לתת עדיפות להרחבת תשתיות קיימות של גז טבעי לצורך הקמת המתקנים שיידרשו בשלבי ההפקה הראשונים.

ב. בהמשך לכך, מחליטה המועצה לשנות את ניסוח סעיף 6.2 בהוראות התכנית, כך שייקבע בו, שבתכנית פיתוח, הכוללת מתקני טיפול ביבשה, הממונה על ענייני הנפט, טרם קבלת החלטה, יעביר את התמהיל (ים-יבשה) המוצע להתייעצות עם המועצה הארצית, ויכלול את המיקום העקרוני של מתקני הטיפול העיקריים ואת ההצדקה לפריסתם בתמהיל ים-יבשה, תוך התייחסות בין היתר לנושאים הבאים:

(1) זמינות אספקה

(2) אקולוגיה וסביבה

(3) היקף התגליות והרכב הגז

כמו כן יקבע בסעיף, ששינוי לתכנית פיתוח שאושרה, הכולל מתקני טיפול נוספים ביבשה, יועבר אף הוא כאמור להתייעצות עם המועצה הארצית.

ג. לאור החששות שהועלו מהציבור לעניין שינוי ייעוד ושימוש בשטחים היבשתיים לצורך מתקני תשתית אחרים, שאינם קשורים בתגליות הגז מהים, מבהירה המועצה כי על פי תכנית זו לא ניתן להשתמש בשטח לכל מטרה אחרת, זולת כל הנדרש לטיפול בגז מהתגליות בים.

המועצה מחליטה כי לא ניתן יהיה בעתיד לשנות את יעוד השטחים הללו או להוסיף להם שימוש שאיננו נדרש לתגליות הגז בים, אלא בתכנית מתאר ארצית אחרת ולא יינתן היתר לבניה טרם פרסום הבקשה להשגות הציבור.

ד. המועצה, לאחר שדנה בהמלצות החוקר, ובכלל זה בסוגיות העקרוניות שעלו בהערות ובהשגות שהוגשו לתכנית, מחליטה לאמץ את המלצות החוקר, בתיקונים ובהבהרות שלהלן:

1. סעיף 1 פרק 2 בדו"ח (עמ' 13) – לעניין המלצת החוקר שלא לקבל את הטענה שהתכנית איננה מפורטת -

המועצה מבהירה כי בהתאם לחו"ד משפטית של הייעוץ המשפטי למועצה הארצית, נמצא שהתכנית הינה מפורטת ועומדת בכל דרישות החוק והפסיקה לעניין האפשרות להוציא מכוחה היתרי בניה.

2. סעיף 2.א. בפרק 2 בדו"ח (עמ' 13) לעניין המלצת החוקר להשלים את סעיף 1.6 בהוראות התכנית "יחס לתכניות מאושרות קודמות" ופירוט התכניות החלות על מט"ש מרץ והמתקן לטיפול בבוצה חקלאית (מטב"ח) -

המועצה אינה מקבלת המלצה זו מכיוון שבתכניות מתאר ארציות מפורטות, אין הכרח לציין את כל התכניות התקפות בתחומה עליהן היא גוברת. בנוסף, הובהר כי המט"ש הוקם מכח תכנית משמ/11/עח שנותרת בתוקף, בעוד המט"ש עצמו עומד בפני העתקת פעילותו למתקן בנתניה. אשר למטב"ח הובהר כי התמ"א אינה מגבילה את המשך פעילותו.

3. סעיף 2.ב. בפרק 2 בדו"ח (עמ' 13) לעניין המלצת החוקר לשנות את מעמד נספחי התכנית מ"מנחים" ל"מחייבים" -

המועצה אינה מקבלת המלצה זו. ישנה חשיבות להותיר גמישות בפרטים המופיעים בנספחים ואינם מצוינים בתשריט או בהוראות (המחייבים), כגון: בינוי, תנועה, הנחת צנרת. זאת משום שההוראות מתייחסות לסטנדרטים לתכנון לביצוע והנספחים מדגימים אותם בדרך אחת אפשרית.

4. סעיף 5 פרק 2 בדו"ח (עמ' 13) לעניין המלצת החוקר להראות בתכנית את החלוקה של תאי שטח בין בעלי הרישיון -

המועצה אינה מקבלת המלצה זו. התכנית מותאמת לשני מפעילים בהיבטים של גודל השטח ומגבלות הבניה בגין הפעילות במתחמים. החלוקה בין שני מפעילים תיבחן ע"י הגורם

המוסמך במשרד התשתיות הלאומיות לפי חוק במסגרת תכנית פיתוח שתוגש לו, וע"י רשות הרישוי במסגרת תכנית הנדסית שתוגש לה.

5. סעיף 9 פרק 2 בדו"ח (עמ' 13) לעניין המלצת החוקר לצמצום השימוש בצמדי המילים "ככל הניתן" ו"ככל האפשר" -

המועצה אינה מקבלת את המלצת החוקר. ניסוחים מעין אלה הינם בעלי משמעות בהקשרים ספציפיים ותפקידם להותיר גמישות מסוימת, בעיקר ביחס לעבודות להנחת הצנרות והקמת המתקנים.

6. המלצת החוקר בפרק 4 סעיף 2 (עמ' 20) לעניין שינוי התכנית כך שלא תימנע האפשרות

למקם את מתקני אסדות הטיפול בטווח של 15 – 20 ק"מ מקו החוף -

המועצה אינה מקבלת את ההמלצה, לאור העובדה שלא נבחנו ההיבטים הסביבתיים והתפעוליים בשטחים אלו. תכנית אחרת, שתכלול את כלל הבדיקות, תוכל לקבוע מיקום בטווח האמור. תכנית כאמור לא תהווה שינוי לתכנית זו ובלבד שהתקבל אישור המועצה הארצית, לאחר תיאום עם הגורם המוסמך במשרד התשתיות הלאומיות לפי חוק.

7. סעיף 5 בפרק 5 בדו"ח (עמ' 26) בדבר צו הבטיחות עבור צנרת הקונדנסייט -

המועצה מבהירה כי הקונדנסייט הינו חלק בלתי נפרד ממערכת הקבלה והטיפול בגז מתגליות, עד וכולל תחנת הטיפול, ובהתאם לכך הליך הרישוי של צנרת הקונדנסייט יתבצע ברשות רישוי גז טבעי, בכפוף לכללי הבטיחות לפי חוק (כאמור במכתב שנשלח ממשרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים למינהל התכנון מיום 18.5.14).

8. סעיף 6 בפרק 5 בדו"ח (עמ' 26) באשר להבהרה ביחס לתקן הבטיחות -

נושא זה אינו חלק מהוראות התכנית וככל ותידרש בו הסדרה היא תיעשה במסגרת הליכי התקינה.

9. סעיף 1 בפרק 6 בדו"ח (עמ' 32) בנוגע להסטה של מיקום כניסת הצנרת, תוואי הצינור ותחנת המגופים בחוף מכמורת מצפון לאזור המיועד לפיתוח מלונאי עפ"י תכנית המתאר החדשה של חדרה - חד/ 2020 -

לעניין הצנרת - מחליטה המועצה שלא לקבל את המלצת החוקר מאחר ומבחינה סביבתית מיקומה מצוי במיקום המיטבי שנמצא בבחינת החלופות, תוך עמידה במרחקי הבטיחות הנדרשים. יחד עם זאת מחליטה המועצה לצמצם את תחום הסקירה מהצנרת כך שלא יחפוף לאזור המאושר לפיתוח.

באשר למיקום תחנת ההגפה – התכנית כוללת אפשרות לשינוי במיקום תחנת ההגפה באמצעות תכנית אחרת ומבלי שהדבר יהווה שינוי לתמ"א.

10. סעיף 5 בפרק 6 בדו"ח (עמ' 33) בנוגע להסטת תוואי הצנרת בתחום שיפוט חדרה צפונית לאזור התעשייה של עמק חפר ומכמורת -

לאחר הצגת התוואים החלופיים מחליטה המועצה שלא לקבל את המלצת החוקר ולא לשנות את התוואי, זאת כדי לשמור על עקרון הצמדת התשתיות וכדי למנוע פגיעה סביבתית שאינה מחויבת המציאות. יחד עם זאת, מחליטה המועצה כי תחום הסקירה לקטע התוואי

בשטח האמור יצומצם כך שלא יחפוף לאזור הפיתוח.

אשר לבית העלמין, מובהר כי התכנית מספקת חלופה מלאה לשטח המיועד לקבורה בשעת חירום. כמו כן, תחום הסקירה וקווי הבניין אינם מגבילים את האפשרות למימוש התכנית לבית העלמין.

11. סעיף 9 בפרק 6 בדו"ח (עמ' 33) באשר להרחקת רצועת הצנרת מקצה זכות הדרך של כביש 581 הכלול בתת"ל 22, כך שגם קו הבניין של הצנרת ישיק לקצה זכות הדרך ולא יחדור לזכות הדרך -

המועצה מחליטה שלא לקבל את המלצת החוקר. תיאום הנדסי בין גופי התשתית יערך לעת הגשת ההיתר ולעת הביצוע. עם זאת, יובהר בתכנית כי כאשר רשויות הרישוי יבחנו את קטע התוואי המשיק לדרך 581, יערך תיאום מלא עם תכנון דרך 581 המאושרת.

12. סעיף 6 בפרק 7 בדו"ח (עמ' 37) בנוגע להמלצה להגן על השטחים שסביב תחנת הקבלה "חגית" מפני הקמת אזור תעשייה -

יובהר כי אין בתכנית זו כל קביעה לגבי ייעוד הקרקע בסמוך לתחנת הקבלה, כך שייעודו הקיים כחקלאי הוא התקף. ניתן יהיה לבחון את יעוד השטחים הללו כחיץ במסגרת תכנית כוללת אחרת, כגון תכנית מתאר כוללת.

כמו כן, מחליטה המועצה על הוספת חובת התייעצות עם רשות הגז הטבעי ב"תחום מגבלות הבניה" (סעיף 4.2.3 ב') סביב תחנות הקבלה.

13. סעיף 8 בפרק 9 בדו"ח (עמ' 43) באשר להמלצת החוקר לדרוש הפקדת ערבות ע"י בעל הרישיון -

המועצה אינה מקבלת את המלצת החוקר. התכנית עם אישורה מהווה דבר חוק.

14. סעיף 9 בפרק 9 בדו"ח (עמ' 43) לעניין המלצת החוקר בנוגע לסטייה בתוואי הצינור עד 250 מ' בכפוף להסכמת בעלי הזכויות בקרקע -

המועצה מבהירה כי לסטייה האמורה נדרשת הכנת תכנית, ובפני בעלי הזכויות בקרקע תעמוד האפשרות להתנגד לה בהליך המקובל.

15. סעיף 10 בפרק 9 בדו"ח (עמ' 43) לעניין המלצת החוקר לביצוע קידוח אופקי במעבר כבישים -

המועצה אינה מקבלת את ההמלצה. טכניקת הקידוח האופקי אינה באופן אוטומטי המענה הטוב ביותר, והיא כרוכה בשטחי התארגנות נרחבים ובעלות כספית גבוהה. היא אינה מתאימה לכל תא שטח ולכל סוג של חציה ועלולה להיות מזיקה יותר מבחינה סביבתית משיטות אחרות. שיקול הדעת בנושא נתון בידי רשויות הרישוי.

16. סעיפים 12, 13 א. בפרק 9 בדו"ח (עמ' 44) באשר להמלצת החוקר לעריכת תיאום תשתיות -

המועצה אינה מקבלת את המלצות החוקר המחייבות הוספת סעיפים פרטניים בעניין תיאום התשתיות להוראות התכנית. סעיף 6.7 לתכנית עוסק בנושא תיאום תשתיות, המועצה סומכת ידיה על רשויות הרישוי שיוודאו כי נערכו התיאומים הנדרשים עם גופי התשתית השונים.

- יחד עם זאת, מחליטה המועצה כי להוראות התכנית יתווספו סעיפים כלליים - לעניין עירום עפר על קווי מקורות שיתאפשר רק בתיאום עימם, ולעניין ההגנה הקתודית.
17. סעיף 1 בפרק 10 בדו"ח (עמ' 48) בנוגע להמלצת החוקר להוספת הוראה בדבר הפקעות - המועצה סבורה כי אין לכלול בתכנית הוראה כאמור. ההפקעות יבוצעו בהתאם להוראות החוקים הרלוונטיים ואין צורך להוסיף מראש סעיף לעניין זה.
18. לעניין השיפוי (סעיף 7 בפרק 10 בדו"ח, עמ' 48) - על התכנית, על כל מרכיביה (ראו למשל סעיף 7 לעיל) חל חוק משק הגז הטבעי (התשס"ב - 2002) ולפיכך אין צורך ליצור סעיף שיפוי מיוחד בתכנית.
19. סעיף 2 בפרק 10 בדו"ח (עמ' 48) באשר להוספת הוראה או מתן פתרונות חלופיים למפעלים שלא יוכלו להמשיך להתקיים במיקומם - המועצה מבקשת להבהיר כי אין כל מניעה להמשיך פעילותם של המפעלים שצוינו ע"י החוקר.
20. סעיף 5 בפרק ד בדו"ח (עמ' 99) באשר להמלצה להסיט את תוואי הצנרת מדרום לקיבוץ המעפיל - המועצה מחליטה שלא לקבל את ההמלצה ולהוסיף להוראות כי בכל מקום בו בשלב הגשת ההיתר יימצא קידוח מים פעיל בתחום הבקשה, ניתן יהיה להסיט את רצועת התשתיות וקווי הבניין עד לגבול התכנית, וכתנאי למתן היתר תידרש הסכמת בעלי הזכויות בקרקע אליה הוסטו הצנרת והמגבלות.
21. סעיף 6 בפרק ד בדו"ח (עמ' 114) לעניין המלצת החוקר לסמן בתשריט התכנית את המיקום המדויק של רצועות התשתית בים - המועצה מחליטה שלא לקבל המלצה זו ולהשאיר גמישות בעת הגשת ההיתר. בתשריט סומן אזור נרחב כמתחם ימי לרצועת תשתיות, ובו תמוקם רצועת התשתיות הספציפית לכל קידוח, במיקום שיאושר ע"י רשויות הרישוי.
- ה. המועצה מבקשת להבהיר כי ביצוע המלצות החוקר ביחס להסטות תוואי הצנרת בתכנית יתאפשר בהסתמך על סעיפי הגמישות הקבועים בהוראות התכנית, ולכן אין צורך לשנות את התשריט כהמלצת החוקר.
- ו. המועצה מבקשת להבהיר כי עורכת תכנית זו היא המועצה הארצית ולא כפי שמשמע מדו"ח החוקר בעמ' 6.
- ז. לעניין שטח הסמוך למכמורת, המוכרז כגן לאומי שהיקפו כ- 80 דונם - מובהר כי התקבל היתר הרשות בהתאם לסעיף 30 לחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח - 1998. תנאי לאישור התכנית הינו אישור שינוי 2 לתמ"א/8.

- ח. לעניין עריכת התייעצות עם פקיד היערות – נערכה התייעצות עם פקיד היערות ובהתאם לה יקבע בהוראות התכנית כי לעת מועד התכנון לביצוע וכתנאי להגשת בקשה להיתר או אישור עבודה בכל שטחי התכנית, יערך תיאום עם פקיד היערות לעניין סימון עצים בוגרים לשימור, העתקה וכריתה.
- ט. משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים ידווח למועצה אחת לחמש שנים, או לפי בקשת המועצה הארצית, על קידום, מימוש וביצוע מרכיבי התכנית.
- י. המועצה מחליטה להוסיף בהוראות התכנית הוראה לכך שתכניות מפורטות עתידיות לתשתיות בים, לרבות למתקנים לחקלאות ימית (כלובי דגים), לא יהוו שינוי לתכנית זו, כפוף לאישור המועצה הארצית ולאחר תיאום עם רשות הגז הטבעי.
- יא. צמצום שטחים ביבשה - סעיף 6.9 בהוראות התכנית יתוקן כך:
- א. לאחר הקמת כלל מרכיבי מערכת הגז הטבעי בקטע של תכנית זו, רשאית המועצה הארצית בהחלטה מנומקת, לאחר קבלת אישור רשות הגז הטבעי, לצמצם שטחים המסומנים בתשריט. הודעה על תשריט מתוקן תפורסם ברשומות ובעיתונים והתשריט יועבר לכל מוסדות התכנון שמסמכי התכנית נשמרים בידיהם בהתאם להוראות החוק.
- יב. לעניין נטיעת עצים על רצועת תוואי הצנרת - יובהר בהוראות התכנית שניתן לטעת עצים ברצועת התשתיות עד להגשת בקשה להיתר לרשויות הרישוי לגז טבעי.
- יג. המועצה מחליטה על תיקון התכנית, בהתאם לאמור לעיל ולתיקונים טכניים של מינהל התכנון, ועל העברתה לאישור הממשלה.
- יד. המועצה מבקשת להודות לחוקר גדעון ויתקון על השלמת הליך החקירה באופן יסודי ומהיר. המועצה מודה לכל משרדי הממשלה ולצוות התכנון אשר לקחו חלק בתהליך ופעלו לקידום תכנית חשובה זו.

הצעת נציג 'ארגון הגג':

לא ניתן לאשר כיום את התכנית המוצעת, וזאת משתי סיבות עיקריות המשולבות ביניהן:

- 1) לאור המידע החדש – גם אם אינו מלא ומפורט – בדבר בקשת ויוזמת חברת נובל אנרג'י לבצע את הטיפול בגז בים, וזאת בהיקף משמעותי מהגז הנשאב אם לא כולו. אין חולק כי שני האתרים היבשתיים שנבחרו לצורך קליטת הגז הם בעייתיים ביותר בלשון המעטה מבחינה סביבתית, ולכן אין היגיון לאשר את שניהם בהיקף המאפשר את כל קלט הגז החזוי של המדינה, כאשר חלק משמעותי, אם לא מכריע, מהיקף הגז שיישאב יכול וצפוי להיקלט במתקנים בים. ישראל היא מדינה צפופה במיוחד, וזהו חוסר סבירות גמור לאשר יעוד יבשתי למתקני קליטה לגז, על כל השלכותיהם השליליות על הציבור והסביבה, בהיקף גדול בהרבה מכפי שנדרש בפועל. זאת במיוחד כאשר אין חולק שלטיפול בים יש עדיפות מבחינת ההשפעה על האוכלוסייה והסביבה כאמור. תכנון הקלט היבשתי באופן המצומצם יותר, שלוקח בחשבון את היקף הטיפול הימי החזוי, יוכל לאפשר לצמצם משמעותית את המתקנים היבשתיים, או אף לוותר על אחד מהם, שיקול שלא ניתן להתעלם ממנו בשלב זה.

2) כמו כן, לא ניתן לאשר את התכנית לאור העדר הפירוט בה בנוגע להיקף ואופי המתקנים שיוקמו, מיקומם ושיטות הפעולה שינקטו בהן. הותרת שיקול הדעת התכנוני בנוגע לפרטי התכנית, לרבות ביחס להטמעת ממצאי הבדיקות הסביבתיות הקונקרטיות המתייחסות לתכנון הפרטני שעדיין לא קיים – והשיקולים לממצאי תסקיר בתכניות רגילות – לרשות רישוי בלבד, סותר את כל הקבוע והמתחייב בנוגע לחובת התכנון המפורט, על זכויות הציבור הנגזרות ממנו ישירות.

כמתחייב משני היבטים אלו כפי שפורטו, ולאור העדיפות שאין חולק ביחס אליה לטיפול בגז בים, אין המועצה יכולה לאשר את התכנית כמות שהיא, והיא קוראת לממשלה להגיש לה בהקדם תכנון מפורט המתייחס לכל הנדרש להקמת המתקן הימי והולכת הגז ליבשה, כאשר את כל יתר פירוט תכנון התחום ניתן יהיה להביא בפני המועצה מאוחר יותר.

בעד הצעת היו"ר: 22

בעד הצעת נציג 'ארגון הגג': 1

התקבלה הצעת היו"ר.

נציגי שר הכלכלה/ שר התיירות הסתייגו מסעיף ד' 9 להצעת היו"ר לעניין תוואי הצנרת באזור חוף מכמורת.

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה – 1965

הוראות התכנית

תמ"א/37/ח

קבלה וטיפול בגז טבעי - מתגליות בים ועד מערכת ההולכה הארצית

מחוזות: צפון, חיפה, מרכז, תל אביב

מרחבי תכנון מקומיים: יזרעאלים, חוף הכרמל, שומרון, חדרה, שרונים, עמק חפר, מרחב מקומי-מחוזי חיפה, מרחב מקומי-מחוזי מרכז, מרחב מקומי-מחוזי תל אביב.

סוג תכנית: תכנית מתאר ארצית חלקית ברמה מפורטת

אישורים

[illegible]

דברי הסבר לתכנית

תמ"א/ 37 / ח הינה תכנית מתאר ארצית חלקית ברמה מפורטת לאספקת הגז הטבעי, מתגליות הגז הטבעי בים ועד למערכת ההולכה הארצית ביבשה.

מטרת התכנית ליצור תשתית תכנונית שתאפשר הובלת הגז הטבעי מתגליות הגז, טיפול בו והזרמתו למערכת ההולכה הארצית, באופן שיאפשר אספקה סדירה ורציפה של גז, תוך שמירה על יתירות מרבית למשק האנרגיה במדינת ישראל ולצרכנים נוספים.

התכנית כוללת מכלולי טיפול הכוללים מתחמים ימיים ויבשתיים למתקני קבלה וטיפול בגז מהקידוחים בים ומאפשרת מגוון תמהילי מתקנים של טיפול ימי ויבשתי.

יובהר כי התכנית חלה רק בתחום בו חל חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, כלומר עד גבול המים הטריטוריאליים של ישראל, ואינה מגבילה טיפול בים בתחום המים הכלכליים.

התכנית מתבססת על תחזיות רשות הגז הטבעי לביקושי הגז הצפויים. בהתאם לכך, מערכת הטיפול בגז בתכנית מתוכננת להספק שעתי של 4 מיליון מ"ק גז מטופל בשני מכלולים לאספקת גז טבעי ולהעברתו למערכת ההולכה: 2 מיליון מ"ק במכלול הצפוני ו-2 מיליון מ"ק במכלול הדרומי.

המכלולים בתכנית:

מכלול צפוני:

- מתחם ימי לרצועת תשתיות ומתחם ימי לתחנת קבלה - במרחב שבין חופי דור בצפון לבין אור עקיבא, בדרום.
- רצועת אספקה והולכה יבשתית מחוף דור ועד למתחם תחנת הקבלה וטיפול הסמוכה לתחנת הכוח חגית, כולל שתי תחנות הגפה לאורך התוואי.
- תחנת קבלה וטיפול בגז טבעי בסמוך לתחנת הכוח "חגית".

מכלול דרומי:

- מתחם ימי לרצועת תשתיות ומתחם ימי לתחנת קבלה - במרחב שבין חופי בית ינאי בצפון לבין צפון נתניה, בדרום.
- רצועת אספקה והולכה יבשתית-מחוף מכמורת ועד למתחם תחנת הקבלה וטיפול בשטח מט"ש מרץ, כולל שתי תחנות הגפה לאורך התוואי.
- תחנת קבלה וטיפול בגז טבעי על שטח מט"ש "מרץ" (שפעילותו עומדת להסתיים).
- רצועת הולכה לגז מטופל וקונדנסייט ממתחם מרץ ועד לחיבור לשדרת הולכת הגז המזרחית בתחנת מגל.

ברצועת התשתיות מאפשרת העברת צנרת אספקה ותוצרי לוואי של הגז הטבעי וכן צינור הולכה של גז מטופל ממתקן הקבלה היבשתי אל מערכת ההולכה.

המתחם הימי לרצועות תשתיות ישמש להעברת תשתיות ימיות עיליות, חפורות ותת קרקעיות, ורצועות התשתיות היבשתיות ישמשו להעברת צנרת תת קרקעית. עוד מייעדת התכנית שטחים לארבע תחנות מגופים: שתי תחנות בכל אחד מהמכלולים.

התכנית מגדירה מרחקים שונים הנדרשים לשמור משטחים המיועדים למתקנים לטיפול בגז, לרצועות הצנרת ולתחנות הגז, בהתאם לתקני הבטיחות, ומתודולוגיות שאומצו בארץ וקובעת הנחיות למזעור מפגעים סביבתיים ונופיים כתוצאה מהקמת המתקנים, הצנרת ומתפעולם.

ניהול וניטור סביבתי

תסקיר ההשפעה על הסביבה שנערך במסגרת הכנת התכנית התייחס להשפעות הסביבתיות הצפויות מטיפול מלא בים יחד עם ההשפעות של טיפול מרבי ביבשה.

תמ"א/ 37 / ח כוללת נספח הנחיות להכנת תכנית לניהול וניטור סביבתי - תנ"ס (Environmental Management and Monitoring Plan - EMMP). התנ"ס תיערך ע"י מבצעי התכנית ("בעל הרישיון") ותוגש עם הבקשה להיתר בניה להקמת מערכת לטיפול בגז טבעי על פי תמ"א / 37 / ח. מסמך ההנחיות להכנת תנ"ס כולל בין היתר את המלצות התסקיר ביחס לכל סוגי ההשפעות הצפויות.

התנ"ס תגשר בין ממצאי התסקיר הגנרי וההנחיות הנגזרות ממנו למזעור ההשפעות הסביבתיות הנובעות ממנו, לבין ההנחיות הנוספות שעל בעל הרישיון לעמוד בהן בשלב היתר הבניה, ותהווה כלי שיביא את בעל הרישיון לעמוד בדרישות סביבתיות מירביות.

התנ"ס תשמש את בעל הרישיון לניהול ולניטור ההשפעות הסביבתיות והבטיחותיות הנובעות מהקמת המערכות ומתפעולן, במשך כל חי הפרויקט (הקמה, תפעול תחזוקה ופירוק), וכן תשמש את הרשויות המוסמכות, לפיקוח ולבקרה על השפעות אלו.

נתונים כלליים:**רצועות צנרת:**

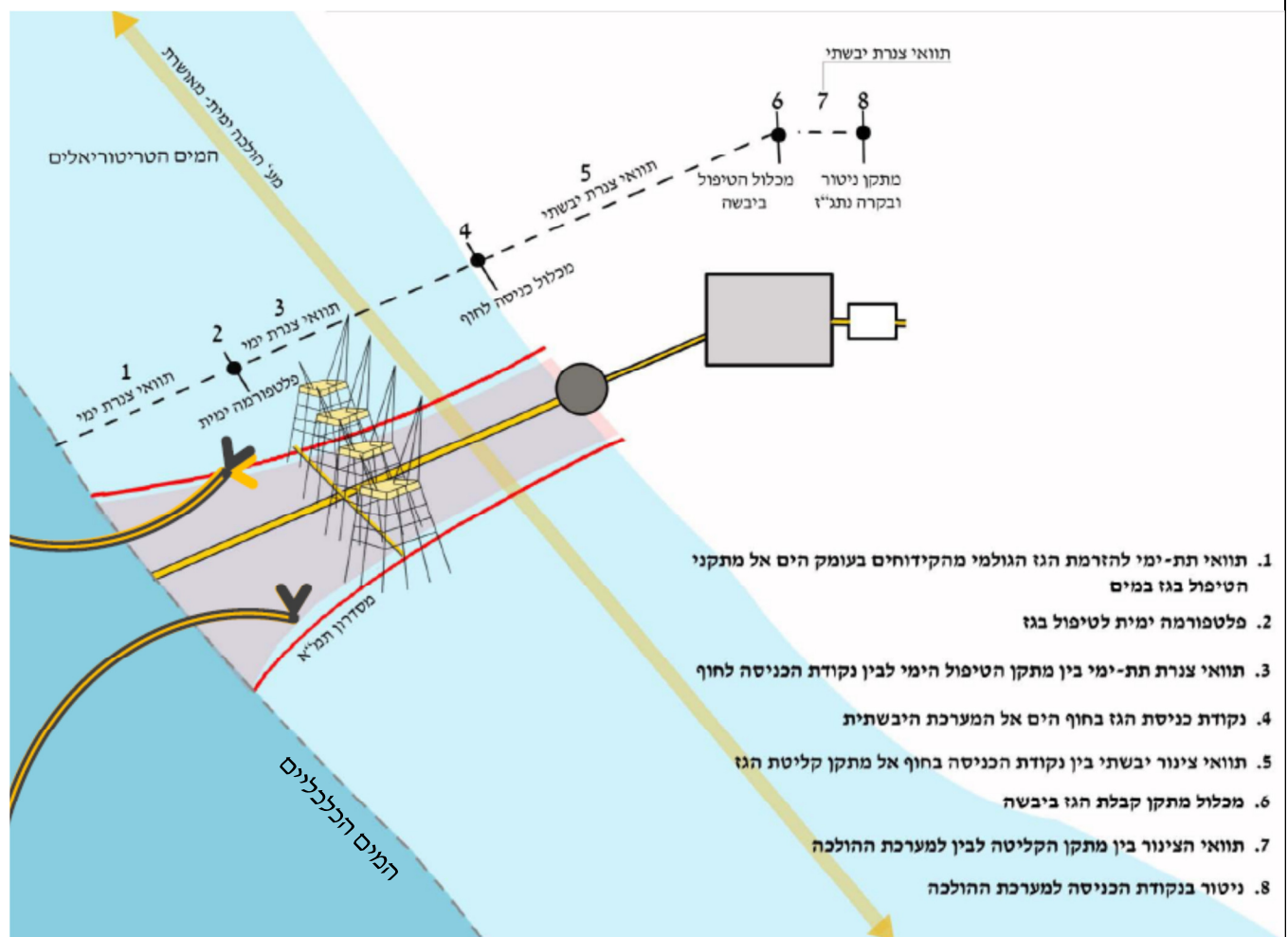
רצועת אספקה		רצועת הולכה		
דור-חגית	מכמורת-מט"ש מרץ	חגית- PRMS חגית	מט"ש מרץ-מגל	
16.5 ק"מ	13.5 ק"מ	1.6 ק"מ	6.5 ק"מ	אורך הקו
40-60 מ'	60 מ'	20 מ'	20 מ'	רוחב רצועה
4"-36"	4"-36"	42"	30"	קטרי צנרת
2 מ'	2 מ'	1.2 מ'	1.2 מ'	עומק מינימאלי להטמנת צנרת
45 מ'	45 מ'	55 מ'	35 מ'	קו בניין מקצה הרצועה
140 מ'	140 מ'	160 מ'	120 מ'	תחום סקירה מקצה הרצועה

פירוט השטחים בתחנות קבלה יבשתיות:

אתר	חגית	מט"ש מרץ
מתקן קבלה וטיפול בגז	97 דונם	97 דונם
תחנת גז (מטופל) של נתג"ז	15 דונם	15 דונם
הרחבת תחנת גז קיימת באתר חגית	1 דונם	אין
שטח למיכלי דלקים	22 דונם	14 דונם
שטח פריקה וטעינה למשאיות	4 דונם	4 דונם

סה"כ שטחים נדרשים למתקני טיפול בגז	139 דונם	130 דונם
לפיד ושטח מוגבל לשהיית אדם (רדיוס מסביב ללפיד)	39 דונם	39 דונם
תחום בריכות איגום לצרכי ניקוז	11 דונם	17 דונם
סה"כ שטחים נדרשים לשימושים נלווים בהתאם להנחיות סביבתיות למזעור השפעות המתקן	50 דונם	56 דונם
דרכי גישה	25 דונם	4 דונם
רצועת צנרת	8 דונם	10 דונם
שטחים נלווים בתחום התכנית הנובעים מתנאים ייחודיים באתר	20 דונם	32 דונם
סה"כ שטחים בתחום התכנית	242 דונם	232 דונם

תרשים סכמתי של המרכיבים הנכללים בתכנית

דף ההסבר מהווה רקע לתכנית ואינו חלק ממסמכיה הסטטוטוריים.

1. זיהוי וסיווג התכנית

1.1 שם התכנית ומספר התכנית	שם התכנית	קבלה וטיפול בגז טבעי מתגליות בים ועד מערכת ההולכה הארצית
	מספר התכנית	תמ"א/37 ח
1.2 שטח התכנית		831,737 דונם
1.3 מהדורות		אישור למתן תוקף
	מספר מהדורה בשלב	1
	תאריך עדכון המהדורה	3.7.14
1.4 סיווג התכנית	סוג התכנית	תכנית מתאר ארצית חלקית ברמה מפורטת
	האם מכילה הוראות של תכנית מפורטת	כן
	מוסד התכנון המוסמך להפקיד את התכנית	המועצה ארצית לתכנון ולבניה
	לפי סעיף בחוק	(לא רלוונטי)
	היתרים או הרשאות	תכנית שמכוחה ניתן להוציא היתרים או הרשאות בכל תחום התכנית.
	סוג איחוד וחלוקה	ללא איחוד וחלוקה.
	האם כוללת הוראות לעניין תכנון תלת מימדי	לא

1.5 מקום התכנית

יזרעאלים, חוף הכרמל, שומרון, חדרה, שרונים, עמק חפר, מקומי-מחוזי חיפה, מקומי-מחוזי מרכז, מקומי-מחוזי תל אביב.

מרחב תכנון מקומי**1.5.1 נתונים כלליים****קואורדינטה X****קואורדינטה Y**

מכלול צפוני: מתחם ימי המיועד להקמת מתקני קבלה וטיפול בגז טבעי במרחב הימי שבין חופי דור בצפון לבין אור עקיבא בדרום; רצועת צנרת אספקה בין חוף דור לשטח המיועד להקמת מתקני קבלה וטיפול בגז ליד תחנת הכח "חגית".

מכלול דרומי: מתחם ימי המיועד להקמת מתקני קבלה וטיפול בגז במרחב הימי שבין חופי בית ינאי בצפון לבין הקצה הצפוני של נתניה בדרום. רצועת צנרת אספקה מחוף מכמורת לאורך א.ת. עמק חפר ודרך מס' 9 עד לשטח המיועד להקמת מתקני קבלה וטיפול בגז באזור מתקן טיהור השפכים (מט"ש) מרץ; רצועת צנרת הולכה מהמט"ש עד לתחנת הגז "מגל" הסמוכה לדרך מס' 6.

1.5.2 תיאור מקום**רשות מקומית**

מ.א. מגידו
מ.א. חוף הכרמל
מ.מ. פורדיס
עריית חדרה
מ.מ. אליכין
מ.א. עמק חפר

1.5.3 רשויות מקומיות בתכנית**התייחסות לתחום הרשות**

חלק מתחום הרשות

1.5.4 כתובות שבהן חלה התכנית**יישוב**

"לא רלוונטי"

שכונה

"לא רלוונטי".

רחוב

"לא רלוונטי".

מספר בית

"לא רלוונטי".

1.5.5 גושים וחלקות בתכנית**קטע צפוני – דור – תחנת חגית**

מס גוש	מוסדר/לא מוסדר	גוש בשלמות/חלקי	חלקות בשלמותן	חלקי חלקות
10589	מוסדר	חלקי		1-2;5-6
10935	מוסדר	חלקי	95;129;142;153	16-17;76-82;113;119-123;125-126;128;141;143-147
10937	מוסדר	חלקי		87;96-100;102;159-160;167
10939	מוסדר	חלקי		35;39;44
10945	מוסדר	חלקי		16;35-36
10946	מוסדר	חלקי	16-17;25;28;46-47;53;67	2;14-15;33;40-42;50;55;59;62;64;66
10947	מוסדר	חלקי		130;137
10949	מוסדר	חלקי	90-92	93

מס גוש	מוסדר/לא מוסדר	גוש בשלמות/חלקי	חלקות בשלמותן	חלקי חלקות
10955	מוסדר	חלקי		1;40
10969	מוסדר	חלקי	6	3-5;7;9
11004	מוסדר	חלקי		3
11005	מוסדר	חלקי		2-3;6-8
11352	מוסדר	חלקי		2;6
11353	מוסדר	חלקי		1--2
11354	מוסדר	חלקי	1	2-5;11;13-14
11356	מוסדר	חלקי	2-4;9-10;12-14	1;5-8;11
11788	מוסדר	חלקי		101;103;117
11789	מוסדר	חלקי	19-20;22-24	9-10;12;15-16;18;21;25;27;31;40-43;49-51;58
11791	מוסדר	חלקי	17-18;20;23-25	1-3;14-16;19;21-22;26;29-30;40-41;43-44
11796	מוסדר	חלקי		50;55-57;67;76-79
11797	מוסדר	חלקי	9--12	1;4;6-8;13-14;20-21
11802	מוסדר	חלקי	3	1
12016	מוסדר	חלקי	15-18;20-21	8-14;19;22-28;30-32;34-36
12017	מוסדר	חלקי		11;21-23;28-34;36-37
12018	מוסדר	חלקי	1-2;10-11;24-25;28	3-6;9;12-13;17-21;23;26;30-31
12019	מוסדר	חלקי	42-43	29-33;40-41;44-51
12020	מוסדר	חלקי	8--9	1-7;10-14;18-19;22;24
12021	מוסדר	חלקי	22	8;17-18;21;23-24
12022	מוסדר	חלקי	4-7;21;34-35;46-50	1-3;8-15;19-20;22;25-33;36-45;51;53
12023	מוסדר	חלקי	1-15;18	16-17
12024	מוסדר	חלקי	1-6;9-10;12-19;21;31	7-8;11;20;22;24-25;30;32;49-52;54-56;59
12025	מוסדר	חלקי	21-22;24-25;31;40-54	1-20;23;26;29-30;32-33;35-36;39
12027	מוסדר	חלקי	38	1;33-34;37
12344	מוסדר	חלקי		2
הים התיכון	לא מוסדר			

קטע דרומי – מכמורת – מרץ - מגל

מס גוש	מוסדר/לא מוסדר	גוש בשלמות/חלקי	חלקות בשלמותן	חלקי חלקות
7728	מוסדר	חלקי	16;23-24;77	14;25-26;54;60;73;78
7729	מוסדר	חלקי	2;7	8-9;16-17;19
7888	מוסדר	חלקי	18;25	11-16;19-21;26-30;33;38
7889	מוסדר	חלקי	73-74;79;84	63;70-72;75;77-78;80;83;85-86; 88-89;96-97;100-101;103;106-107
7898	מוסדר	חלקי		12
7900	מוסדר	חלקי	48;86;99;103-105;116;122;139	100-101;106-107;112;117;123;133;135-136
7901	מוסדר	חלקי	13;24;27;29;33-34;36;39;51-52;54- 55;58-59;61;63;65-68;72-73	1;11;14-15;17-20;22;26;31;49;53; 56-57;60;62;64;69-70;74
7902	מוסדר	חלקי		133;187
7903	מוסדר	חלקי		131;135;148
7920	מוסדר	חלקי		12;14;16
7964	מוסדר	חלקי		10;14;16;24;34
7965	מוסדר	חלקי	2;4;6;8-30	3;31;34;35;38
7969	מוסדר	חלקי	10-14;21;24-35	7-8;20;22;36;37
7970	מוסדר	חלקי	5-7;12;16;33-35	32;69;71;73;76
7982	מוסדר	בשלמות	2-3;45-46;49;57;59;61;66-67;71-72	
7998	מוסדר	בשלמות	11-12;14;17-20;22;25-27	

מס גוש	מוסדר/לא מוסדר	גוש בשלמות/חלקי	חלקות בשלמותן	חלקי חלקות
8028	מוסדר	חלקי	7	2-3;5-6;8;11-12
8029	מוסדר	חלקי	3;6-7	2;4-5;8
8226	מוסדר	חלקי	4	2--3
8287	מוסדר	חלקי		5
8379	מוסדר	חלקי		89-90
8387	מוסדר	חלקי		7
8388	מוסדר	חלקי		5;9-10
8389	מוסדר	חלקי		3;68;73;182;186
8414	מוסדר	חלקי		102;263;283-284
8422	מוסדר	חלקי	9-10;12;15	6-8;11;13-14;17-18
8563	מוסדר	חלקי		2-3;53
8564	מוסדר	חלקי		2-3;20-21;76
8920	מוסדר	חלקי	27	10-11;21-26;28-29
10039	מוסדר	חלקי		29
10040	מוסדר	חלקי	24;39-40;43-44	16-21;25;27;29;38;41-42;45-48;109-110
10044	מוסדר	חלקי	13;16	6;11;14;20-21
10045	מוסדר	חלקי	3;13-15;32;35;37-39; 42-43;56;68;70;73;79	10-11;16-17;19-20;22;25-28; 33-34;36;40-41;47;50;58-59; 61-62;67;69;71;74;76;78;80-81
10404	מוסדר	חלקי		24;36
10405	מוסדר	חלקי	19;22-23	8-11;13-18;20-21
10406	מוסדר	חלקי	7--8	4;6;9-11
10409	מוסדר	חלקי		3-4;7
10576	מוסדר	חלקי	2-6;13-14	1;12;18
10578	מוסדר	חלקי	18-28	4;7-17;30
10582	מוסדר	חלקי		1-2;21;27-29
10584	מוסדר	חלקי	1;5-8;12;15	2-4;9-11;13-14
10585	מוסדר	חלקי	15	11-14;21
הים התיכון	לא מוסדר			

הכל על-פי הגבולות המסומנים בתשריט בקו הכחול.

1.5.6	גושים ישנים
מספר גוש	מספר גוש ישן
לא רלוונטי	לא רלוונטי

1.5.7	מגרשים/תאי שטח מתכניות קודמות שלא נרשמו כחלקות
מספר תכנית	מספר מגרש/תא שטח
לא רלוונטי	לא רלוונטי

1.5.8	מרחבי תכנון גובלים בתכנית
מנשה-אלונה	

1.6 יחס בין התכנית לבין תכניות מאושרות קודמות

מספר תכנית מאושרת	סוג יחס	הערה ליחס	מספר ילקוט פרסומים	תאריך
תמ"א 37 ג'	שינוי	הרחבת תחנת הגז דור	5318	1.8.2004
תמ"א 19/ 4 א	שינוי	הקצאת שטח חלופי לבית עלמין ארעי	6377	15.2.2012
תמ"א 5/ב/10 על שינוייה	שינוי	שינוי שטח שפ"פ לדרך מוצעת		

1.7 מסמכי התכנית

סוג המסמך	תחולה	קנ"מ	מס' עמודים	מס' גיליונות	תאריך עריכת המסמך	עורך המסמך	גורם מאשר
הוראות התכנית	מחייב	-	27	-	8.7.2014	לרמן אדריכלים ומתכנני ערים בע"מ	ממשלת ישראל
תשריטי התכנית	מחייב	1: 5,000	-	9	8.7.2014	לרמן אדריכלים ומתכנני ערים בע"מ	
		1: 75,000		1	8.7.2014	לרמן אדריכלים ומתכנני ערים בע"מ	
נספח בינוי	מנחה	1: 2,500		7	8.7.2014	לרמן אדריכלים ומתכנני ערים בע"מ	
נספח עקרוני להנחת צנרת	מנחה			1		לודן הנדסה בע"מ, ביפול אנרגי בע"מ	
נספח תיאום תשתיות	מנחה	1: 5,000		2		לרמן אדריכלים ומתכנני ערים בע"מ	
נספח תנועה	מנחה			2		חסון ירושלמי מהנדסים יועצים בע"מ	
סקר הערכת סיכונים לתחנות הגז	נלווה		30		7.10.2013	דורון שוורץ, אקו-סייפ בע"מ	
נספח הנחיות להכנת תכנית ניהול סביבתי (תנ"ס)	מנחה		23		8.7.2014	לרמן אדריכלים ומתכנני ערים בע"מ	המועצה הארצית לתכנון ולבניה
תסקיר השפעה על הסביבה	רקע		8 כרכים		נובמבר 2013 ¹	אתוס אדריכלות תכנון וסביבה בע"מ	המועצה הארצית לתכנון ולבניה
נספח מידע ²	נלווה	1: 7,500		2	8.7.2014	לרמן אדריכלים ומתכנני ערים בע"מ	

כל מסמכי התכנית, המחייבים והמנחים, מהווים חלק בלתי נפרד ממנה, משלימים זה את זה ויקראו כמקשה אחת. במקרה של סתירה בין המסמכים המחייבים לבין המנחים יגברו המחייבים. במקרה של סתירה בין המסמכים המחייבים לבין עצמם תגברנה ההוראות על התשריטים.

¹ תאריך הגשת השלמות לפרקים ג'-ה' לתסקיר
² תחום מגבלות בנייה על רקע מצב קיים

1.8 מגיש ועורך התכנית, יזם בפועל, מתכנני התכנית ובעלי מקצוע מטעמים

1.8.1 מגיש ועורך התכנית

המועצה הארצית לתכנון ולבניה

1.8.2 יזם בפועל

(לא רלבנטי)

1.8.3 בעלי עניין בקרקע

(לא רלבנטי)

1.8.4

מקצוע / תואר	שם פרטי ומשפחה	מספר רשיון	שם ומספר תאגיד / שם רשות מקומית	כתובת	טלפון	פקס	דוא"ל
מתכנן	גדעון לרמן		לרמן אדריכלים ומתכנני ערים בע"מ	יגאל אלון 120 תל אביב	03-6959893	03-6960299	office@lerman.co.il
אדריכל	רפאל לרמן	6786	לרמן אדריכלים ומתכנני ערים בע"מ	יגאל אלון 120 תל אביב	03-6959893	03-6960299	office@lerman.co.il
מהנדס גז טבעי ונפט	רמי לוי		לודן הנדסה בע"מ	רחוב התנופה 4, הייטק פארק יוקנעם	049599888	049599880	Ludan-gas@ludan.co.il
מתכנן	ברק כץ		אתוס אדריכלות תכנון וסביבה בע"מ	הבנאי 5 הוד השרון	09-7883555	09-7404499	barak@ethos-group.co.il
מהנדס כימיה	דורון שוורץ		אקו-סייפ בע"מ	ת.ד. 3745 חיפה	04-8257181		doron@eco-safe.co.il
מודד מוסמך	משה פלוס- הלפרין פלוס אורית שורץ	442 1039	הלפרין פלוס מדידות ופוטוגרמטריה בע"מ	הכשרת הישוב 10, ראשון לציון	03-9627082	03-9626874	mail@hf-mapping.co.il

1.9 הגדרות בתכנית

בתכנית זו יהא לכל מונח מהמונחים המפורטים להלן הפרוש המופיע בצד ההגדרה, אלא אם כן משתמע אחרת מהוראות התכנית או מהקשר הדברים.

מונח	הגדרת מונח
בעל רישיון	כמשמעותו בחוק משק הגז הטבעי, התשס"ב – 2002 (להלן : חוק משק הגז הטבעי).
גז טבעי/ גז	כמשמעותו בחוק משק הגז הטבעי.
הממונה על ענייני הנפט	כמשמעותו בחוק הנפט, התי"ב – 1952 (להלן : חוק הנפט)
מערכת אספקה	צינורות להובלת גז טבעי ממקורו לתחנת קבלה וכן מבנים אחרים המשרתים במישרין מערכת זו.
מערכת הולכה	צינורות ומתקנים להובלת גז בלחץ גבוה (כמשמעו בחוק משק הגז הטבעי) בתת הקרקע וכן תחנות גז המתחברות אליהם ומבנים אחרים המשרתים במישרין מערכת זו.
מערכת חלוקה	צינורות ומתקנים להובלת גז טבעי בלחץ נמוך (כמשמעו בחוק משק הגז הטבעי) בתת הקרקע וכן תחנות גז המתחברות אליהם ומבנים המשרתים במישרין מערכת זו.
מקור הצתה	פעילות העשויה לגרום להצתת עננת גז טבעי לרבות מתקני חשמל עיליים, מנועי שריפה ומשטחים שטמפרטורת פניהם עולה על 300 מעלות צלסיוס.
סקר סיכונים	סקר סיכונים לצורך בקשה להיתר בניה, בהתאם להנחיות רשות גז טבעי.
צו הבטיחות	צו בטיחות ורישוי (מתקנים להולכת גז טבעי), התשנ"ז - 1997, או ת"י 5664 חלקים 1+2 או תקן בינ"ל מוכר והכל בהתאם לעניין.
קווי תשתית	דרכים כהגדרתם בחוק התכנון והבניה, קווי תשתית ומתקנים קטנים נלווים הנדרשים לפעולתם ובכלל זה קווי חשמל, קווי גפ"מ, כימיקלים ודלק לסוגיהם, קווי מים, קווי ביוב וניקוז, וקווי תקשורת לרבות מתקני תקשורת קטנים.
רשות הגז הטבעי	כמשמעותו בחוק משק הגז הטבעי.
רשות רישוי גז טבעי	רשות רישוי גז טבעי לפי תקנות התכנון והבניה (רישוי מתקני גז טבעי), תשס"ג- 2003.
תחנת גז	מתקן שהוא כולו או חלקו על קרקעי המשמש לכל פעולה הדרושה לצורך העברת הגז במערכות האספקה, ההולכה והחלוקה.
תחנת קבלה	אתר המשמש לקליטת הגז הטבעי ממקור אספקה, הכשרתו והעברתו למערכת ההולכה.
תכנית הנדסית	כמשמעותה בסעיף 24 לחוק משק הגז הטבעי.
תכנית פיתוח	כמשמעותה בשטר החזקה אשר ניתן לבעל רישיון ע"י הממונה על ענייני הנפט מכח חוק הנפט

כל מונח אשר לא הוגדר בתכנית זו, תהיה נודעת לו המשמעות הנתונה לו בחוק התכנון והבניה התשכ"ה - 1965 (להלן "החוק") או בתקנות שהותקנו מכוחו, וזאת בהיעדר כוונה אחרת משתמעת.

2. מטרת התכנית ועיקרי הוראותיה

2.1 מטרת התכנית

הקמת מתקני קבלה וטיפול בגז טבעי מתגליות בים, מערכות אספקה והולכה וכל התשתיות הנדרשות להובלת הגז למערכת ההולכה הארצית.

2.2 נתונים כמותיים עיקריים בתכנית

סה"כ שטח התכנית – דונם			831,737 ד'			
סוג נתון כמותי	ערך [דונם]	מצב מאושר	שינוי (+/-) למצב המאושר	סה"כ שטח בנוי מוצע בתכנית (מ"ר)		הערות
				מפורט	מתארי	
תחנות קבלה יבשתיות	333	0	80,000	80,000		
שטח לאחסון קונדנסיט	36	0	17,000	17,000		
מתקן הנדסי	14	0	280	280		תחנות גז
רצועת תשתית עם הנחיות מיוחדות	105	0	500	500		

הנתונים בסעיף זה הינם לצורך מידע כללי בלבד.

3. טבלאות ייעודי קרקע, תאי שטח ושטחים בתכנית

3.1 טבלת תאי שטח ותאי שטח כפופים									
יעוד	תאי שטח	מגבלות בניה ופיתוח	שימור נופי	אתרי עתיקות	מרחב נטול מקורות הצתה	תחום מוגבל לשהיית אדם (א)	תחום מוגבל לשהיית אדם (ב)	הנחיות מיוחדות	רדיוס מגן ב'
מתקן הנדסי	-210 214		211	212	,211 ,210 214				
תחנת קבלה	-200 205				,203 ,200 204	,201 ,200 203 ,204	,202 ,200 203		
יעוד לפי תכנית מאושרת אחרת	-290 293	293 -290		,291 ,290 293	292		292 ,291		
רצועת תשתיות	-220 227 229- 234 236	,227,229 233-234 236	,221 ,220 225 ,224 231 ,227 233 ,232	,221 ,220 223-227 229-233 236	,222 ,221 227 ,226 230 ,229 233 ,232 236 ,			225	,226 232 236
תחום סקירה	-250 262	252-256 259,260, 261,262	,252 ,250 256 ,253 258	250- 254,256, 261	,250 254 -252 256 262		,255 259,262		,252 253 262
דרך מוצעת	-280 281								
מתחם ימי לתחנות קבלה	100- 101								
מתחם ימי לרצועות תשתית	111- 114		113	112-114					
אתר קבורה ארעית	270								

על אף האמור בסעיף 1.7 - במקרה של סתירה בין היעוד או הסימון של תאי השטח בתשריט לבין המפורט בטבלה זו - יגבר התשריט על ההוראות בטבלה זו.

3.2 טבלת שטחים לפי יעודים

מצב מוצע			מצב מאושר		
אחוזים	דונם	יעוד	אחוזים	דונם	יעוד
0.053%	442	תחנת קבלה	0.002%	0.427	אזור לבניני משק
0.002%	14	מתקן הנדסי	0.055%	9.433	אזור לשימור וטיפול
0.265%	2,203	רצועת תשתיות	0.009%	1.571	אחסנה לוגיסטיקה ותעשייה עתירת שטח
1.221%	10,156	תחום סקירה	0.163%	27.759	בית עלמין
0.394%	3,275	תחום מגבלות בניה*	0.485%	82.916	גן לאומי
12.611%	104,887	מתחם ימי לתחנות קבלה	7.647%	1,306.215	דרך מאושרת
85.449%	710,713	מתחם ימי לרצועות תשתיות	0.494%	84.345	דרך ממנהרת בגן לאומי
0.003%	29	דרך מוצעת	0.123%	20.932	דרכים חקלאיות ומעברים
0.002%	18	אתר קבורה ארעית	0.544%	92.956	חוף רחיצה
			2.123%	362.689	יער טבעי לטיפול
			1.490%	254.589	יער נטע אדם קיים
			1.176%	200.852	יער פארק מוצע
			18.501%	3,160.123	ללא תכנון מפורט
			0.009%	1.482	מבנה ציבורי
			0.022%	3.758	מגורים בנחלה
			0.076%	13.044	מסילת ברזל
			0.067%	11.519	מסילת רכבת
			0.224%	38.277	מתקן מים
			1.486%	253.790	מתקני מקורות ובארות מים
			1.047%	178.791	מתקנים הנדסיים
			0.399%	68.095	נחל
			0.022%	3.801	קרקע חקלאי בחלקה א'
			48.637%	8,307.881	קרקע חקלאית
			2.247%	383.824	קרקע חקלאית+מגבלות בניה
			3.725%	636.268	שטח מגבלות בניה
			0.034%	5.808	שטח מיועד לחציבה
			1.088%	185.894	שטח פרטי פתוח

			0.136%	23.273	שטח ציבורי פתוח
			0.038%	6.544	שטח ציבורי פתוח+מגבלות בניה
			5.444%	929.978	שמורת טבע
			0.068%	11.697	שמורת טבע, גן לאומי, יער+מגבלות בניה
			2.416%	412.701	תעשייה
100%	831,737		100.00%	17,081.232	סה"כ:

* שטח זה אינו כולל כ- 122 דונם בייעוד "רצועת תשתיות" וכ- 1,004 דונם שטחי "תחום סקירה" החופפים ל"תחום מגבלת בניה".

4. ייעודי קרקע ושימושים

4.1	מתקן הנדסי (תחנת גז)
4.1.1	שימושים
	<p>א. תחנת גז, ובכללה מתקן, מבנה או תשתית, הנדרשים לדחיסה, חלוקה, פיצול, הגפה, ויסות לחץ הגז, סינונו, מדידתו ובקרת איכותו, הוספת ריח לגז, וכל פעולה אחרת הדרושה לצורך העברת הגז במערכות האספקה, ההולכה והחלוקה, לרבות שימושים המותרים ברצועת תשתיות, למעט מתקני חיבור לצרכן המחוברים למערכת החלוקה בלחץ נמוך מאוד.</p> <p>ב. כל שימוש הנדרש באופן זמני לביצוע עבודות ההקמה של מערכות הגז הטבעי.</p>
4.1.2	הוראות
	<p>א. תחנות הגז יתוכננו ככל הניתן כך שמרבית המרכיבים ימוקמו מתחת לפני הקרקע ובאופן שיאפשר את שילובן בנוף ובסביבה.</p> <p>ב. מתקנים הנדרשים לצורך חיבורה של מערכת חלוקה למערכת ההולכה יותרו לאחר היועצות עם בעלי הרישיון בקטע זה.</p> <p>ג. שימוש שאינו תואם את סקר הערכת סיכונים הנלווה לתכנית זו, יחייב סקר סיכונים בהתאם לדרישות רשות הגז הטבעי.</p>
4.1.3	מרחב נטול מקורות הצתה
	<p>א. בשטח זה תיאסר כל פעילות או שימוש הכרוכים בקיומם של מקורות הצתה.</p> <p>ב. בשטח זה יחולו המגבלות האמורות בסעיף 4.2.3 ("תחום מגבלות בניה").</p> <p>ג. על אף האמור בסעיף קטן (א') רשאי מוסד תכנון לתת היתר לשימושים הכרוכים בקיומם של מקורות הצתה לאחר התייעצות עם רשות הגז הטבעי, ובכפוף לסקר סיכונים ככל ויידרש על ידה.</p> <p>ד. התיר מוסד תכנון שימוש כאמור, תשלח הודעה על כך לרשות הגז הטבעי ויכללו בהיתר לאותו שימוש תנאים המבטיחים הפסקת הפעלתו של מקור ההצתה או פינויו טרם שחרור יזום של גז.</p>

4.2	תחנת קבלה
4.2.1	שימושים
	<p>א. יותרו השימושים המותרים בסעיף 4.1.1 - ב"מתקן הנדסי".</p> <p>ב. שימושים ומתקנים הנדרשים לקליטת הגז הטבעי ממקור אספקה, טיפול בו לשם העברה למערכת ההולכה ולטיפול בתוצרי הלוואי, לרבות מתקני אחסנה של תוצרי הלוואי המיועדים לפינוי.</p> <p>ג. מתקנים נלווים כגון: מבני מלאכה וביטחון, מבנים המשרתים את פעילות המתקנים, מתקנים הנדסיים המשרתים במישרין את תחנת הקבלה, גדרות ודרכים.</p>
4.2.2	הוראות
	<p>א. מיקום לפיד החירום ותחום מוגבל לשהיית אדם יקבעו בהתאם לסקר סיכונים שילווה את היתר הבניה ובתנאי שלא יחרגו מתחום תחנת הקבלה או מסימונם בתשריט ובכפוף לעמידה בצו הבטיחות.</p> <p>ב. במרחב נטול מקורות הצתה יחולו הוראות סעיף 4.1.3.</p> <p>ג. אחסון תוצרים נלווים המיועדים לפינוי, כדוגמת קונדנסיט, יהיה רק בתאי שטח 202 ו-205 ולא יותרו בהם השימושים האחרים המותרים בתחנת הקבלה. מכלי האחסון ימוגנו או יוטמנו עפ"י הנחיות פיקוד העורף.</p> <p>ד. מסמך עקרוני</p> <p>1. היתרי בניה יינתנו רק לאחר שיוכן מסמך עקרוני לתחנת הקבלה ויאושר ע"י רשות הרישוי ומשרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים.</p> <p>2. המסמך העקרוני יתייחס למתקנים הדרושים לקליטה ואספקת גז ע"י 2 בעלי רישיון בהספק שעתי כולל של כ- שני מיליון מ"ק בכל תחנת קבלה, ולהולכת הגז למערכת ההולכה הארצית.</p> <p>3. המסמך העקרוני יתייחס למרכיבים הנפרדים לשני בעלי הרישיון ולמרכיבים המשותפים, ויקבע את הכללים לרבות מעבר דרכים, מעבר צנרת, אספקת חשמל ותנועת עובדים בכל תחומי תחנת הקבלה באופן שיבטיח פעילות בטוחה של כלל בעלי הרישיון, במרחקי ההפרדה, הבטיחות והביטחון הנדרשים על פי כל דין.</p> <p>4. המסמך העקרוני יתייחס, בין היתר, לשלבי הקמה והפעלה שיאפשרו לשני בעלי רישיון להקים את מתקניהם בנפרד ובמועדים שונים. כמו כן יגדיר את סדרי העבודה להגשת היתרי הבניה שיידרשו, לרבות תחולתם, סדר עריכתם ואחריות להכנתם.</p> <p>ה. לא ניתן לשנות יעוד שטח תחנת הקבלה או להוסיף שימושים, שאינם נדרשים לטיפול בגז טבעי מתגליות בים בשטח זה, אלא בתכנית מתאר ארצית, אשר תקבע כי היתר בניה מכוחה יינתן רק לאחר פרסום הבקשה להשגות הציבור.</p>

4.2.3	תחום מגבלות בניה
	<p>א. בתחום שטח זה יאסר כל שימוש או יעוד, קיימים או מתוכננים, המשמשים או מתוכננים לשהייה אינטנסיבית של אוכלוסייה, לרבות מגורים, משרדים משרתי קהל, מוסדות ציבור לפי הקבוע בחוק התכנון והבניה וכדומה.</p> <p>ב. על אף האמור לעיל, רשאי מוסד התכנון לאשר בתחום זה יעוד או שימוש כאמור בסעיף א', לאחר שהתייעץ עם המשרד להגנת הסביבה ושוכנע כי אין באישור שימושים אלו לסכל את הקמת המערכת, וכי אין סיכון בטיחותי באישורם כאמור.</p> <p>ג. היתר בניה בתחום שטח זה יינתן רק לאחר התייעצות עם רשות הגז הטבעי.</p> <p>ד. קבעה רשות הגז הטבעי כי יש צורך בהתאמות למערכת הגז או לאחר הקמתה, מיגון למבנה מבוקש, יבצע אותם בעל הרישיון, על חשבונו, בתוך פרק זמן שייקבע על ידי מוסד התכנון אליו הוגשה הבקשה.</p>
4.2.4	תחום מוגבל לשהיית אדם (א)
	<p>א. בשטח זה לא יותר כל שימוש, למעט בשטחים המסומנים בתשריט לתחנת קבלה ולרצועת תשתיות, בהם יותרו השימושים המותרים ביעודים אלו.</p> <p>ב. עד להפעלת תחנת הקבלה יותר בשטח זה שימוש חקלאי על פי דין, וכל שימוש זמני לצורך הקמת התחנה או לצורך הקמת תשתית אחרת ובלבד שאין בו בכדי למנוע את הקמת התחנה.</p>
4.2.5	תחום מוגבל לשהיית אדם (ב)
	<p>בשטח זה תיאסר שהות בני אדם בעת הבערת לפיד החירום, בהתאם לנוהל החירום שיאושר ע"י מנהל בטחון משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים ובתאום עם רשות הגז הטבעי.</p>
4.3	רצועת תשתיות
4.3.1	שימושים
	<p>א. צינורות תת קרקעיים למערכות האספקה, ההולכה והחלוקה של הגז הטבעי והמתקנים המשרתים אותן.</p> <p>ב. שימושים זמניים הנדרשים לצורכי הקמה ותפעול, של מערכות הגז הטבעי, לרבות עירוס עפר, אתרי התארגנות, דרכי גישה ומבנים לאחסנה.</p> <p>ג. מנהרת תשתיות.</p>
4.3.2	הוראות
	<p>א. בתחום רצועת התשתיות בשטחים המיועדים בתכנית לשימוש חקלאי, תותר פעילות חקלאית שאינה מחייבת בהיתר עפ"י חוק התכנון והבניה, למעט נטיעת עצים. על אף האמור, עד להגשת בבקשה להיתר תותר נטיעת עצים.</p> <p>ב. עבור צינור במערכת ההולכה יישמר מחלקה העליון של הצנרת עומק הטמנה שלא יפחת מ- 1.2 מ'. עבור צינור גז טבעי במערכת האספקה, עומק זה לא יפחת מ- 2 מ'. והכל בהתאם לצו הבטיחות הרלוונטי.</p> <p>ג. לחץ הגז בצנרת מקו החוף לא יעלה על 110 בר.</p> <p>ד. אישור תכנית מפורטת לקווי תשתית לא יהווה שינוי לרצועת התשתיות בתכנית זו, אולם לא תופקד תכנית כאמור, לא יינתן היתר ולא יוקם קו תשתית אלא בהתייעצות עם רשות הגז הטבעי ולאחר שניתנה לבעלי הרישיון הזדמנות להעיר את הערותיהם.</p> <p>ה. בשטח זה לא תותר כל פעולה שאינה עולה בקנה אחד עם הוראות צו הבטיחות.</p>
4.4	רצועת תשתיות עם הנחיות מיוחדות
	<p>בתא שטח 225 (הרחבת תחנת דור) ניתן יהיה להיתר הרחבה של תחנת גז מאושרת לצורך קיום מטרות תכנית זו, כפוף לממצאי סקר סיכונים ונספח סביבתי. על שטחי ההרחבה לתחנת הגז יחולו הוראות תמ"א 37/ג על נגזרותיה.</p>

4.5	קווי בניין
	<p>א. בתחום קווי הבניין תיאסר בניה למעט בניה על פי כל דין של מבנה חקלאי המשמש במישרין לגידול חקלאי, כגון רפת, לול, חממה או הקמת קווי תשתית ומתקנים נוספים, כגון ספסלים, שבילי אופניים ומסלולי הליכה וכן פעילות בניה נוספת באישור רשות רישוי הגז הטבעי ולאחר התייעצות עם רשות הגז הטבעי, ובלבד שלא תסוכל האפשרות להצמדת תשתיות בעתיד. לאחר שהוצאו היתרי בניה למערכות הגז יתבצע גם תיאום עם בעלי הרישיון.</p> <p>ב. בתחום קווי הבניין יותרו שימושים זמניים הנדרשים לצורכי הקמה ותפעול של מערכת הגז הטבעי, לרבות עירום עפר, אתרי התארגנות, דרכי גישה ואחסנה להקמת, והכל בכפוף לאמור בסעיף 6.5. העברת קווי תשתית תתאפשר בהתאם לתכנית מאושרת ובכפוף לעמידה בצו הבטיחות לגז הטבעי ולאחר התייעצות עם רשות הגז הטבעי. תכנית כאמור לא תהווה שינוי לתכנית זו.</p>

4.6	תחום סקירה
	<p>א. הוגשה בקשה להיתר בניה בתחום זה, לא יתיר מוסד תכנון שימוש אלא לאחר תאום עם רשות הגז הטבעי.</p> <p>ב. קבעה רשות הגז הטבעי כי יש צורך בהתאמות למערכת הגז או במיגון למבנה המבוקש, יבצע אותם בעל הרישיון, על חשבונו, בתוך פרק זמן שייקבע על ידי מוסד התכנון אליו הוגשה הבקשה.</p> <p>ג. על החלטת רשות הגז הטבעי לפי סעיף זה ניתן יהיה לערור בפני הועדה המחוזית אשר במרחב תכנונה מצוי נשוא ההחלטה.</p> <p>ד. הוגשה תכנית מפורטת בתחום זה, יתייעץ מוסד התכנון עם רשות הגז הטבעי, בטרם תופקד התכנית.</p> <p>ה. הוראות סעיף זה לא יחולו על תכנית מפורטת/ בקשה להיתר לקווי תשתית ולמבנים חקלאיים שניתן להקימם בתחום קווי הבניין, עפ"י סעיף 4.5 א' לעיל.</p>

4.7	דרך מוצעת
4.7.1	שימושים
	דרך, עבודות תיעול וניקוז חפירה ומילוי, שימושים זמניים וכל הדרוש לסלילת הדרך, לרבות מבנים זמניים וטיפול נופי.

4.8	אתר לקבורה ארעית.
	<p>א. על שטח זה יחולו הוראות תמ"א 4/19 א'.</p> <p>ב. על שטח זה יחולו הוראות סעיף 4.6 לעיל (תחום סקירה).</p>

4.9	מתחם ימי לתחנות קבלה
4.9.1	שימושים
	<p>א. שימושים המוגדרים בסעיף 4.2 "תחנת קבלה" ושימושים נלווים לפעילות בתחנת הקבלה הימית, ובכללם: מתקני קשירה ועגינה למיכליות, מנחת, מתקני אגירה ואחסון ומגורי עובדים.</p> <p>ב. מתקנים ימיים בין אם מקובעים לקרקעית או אסדות צפות לשימושים המפורטים בס"ק (א) לעיל.</p>
4.9.2	הוראות
	<p>א. מסמך עקרוני</p> <ol style="list-style-type: none"> היתרי בניה יינתנו רק לאחר שיוכן מסמך עקרוני לתחנת הקבלה ויאושר ע"י רשות הרישוי ומשרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים. המסמך העקרוני בכל אחד מהמתחמים הימיים יקצה שטחים עבור כלל המתקנים הדרושים לאספקת גז בהספק שעתי כולל של כ- שני מיליון מ"ק בכל מתחם, ולאופן הזרמת הגז למערכת ההולכה הארצית. מיקום המתקנים הימיים יהיה בסמוך ככל הניתן לגבול המערבי של תא השטח. גמישות נוספת במיקום המיתקנים- בהתאם לסעיף 6.10 (יג). המסמך העקרוני יתייחס אל המרכיבים המשותפים, ויקבע בין היתר את הכללים למעבר צנרת, את אופן אספקת החשמל למתחם ואת תנועת כלי השייט בכל תחומי המתחם הימי באופן שיבטיח פעילות בטוחה של כלל בעלי הרישיון. המרחק בין המתקנים לעניין בטיחות מעבר כלי השייט יקבע בהתייעצות עם רשות הספנות והנמלים (רספ"ן). הבקשה להיתר תוכן בהתאם למסמך העקרוני, אולם תתאפשר חריגה ממנו בהתאם לממצאי סקרים גיאוטכניים וסביבתיים שיערכו, כנדרש בנספח ההנחיות להכנת תכנית ניהול סביבתי, ומשיקולים בטחוניים. <p>ב. הקמת קווי תשתית, בהתאם להליכים הנדרשים על פי חוק התכנון והבניה, לא תהווה שינוי לתכנית זו ובלבד:</p> <ol style="list-style-type: none"> שאין בהם כדי לפגוע באפשרות להקמת מערכת האספקה וההולכה בתכנית זו ובכללן תחנת הקבלה ובפעולתן התקינה. תעמוד בתקינה ובצווי הבטיחות הרלבנטיים כפי שייקבעו מזמן לזמן. מוסד התכנון נועץ ברשות הגז הטבעי, בעל הרישיון ומשהב"ט.
4.10	מתחם ימי לרצועות תשתית
4.10.1	שימושים
	<p>א. צנרת הולכה, צנרת אספקה וצנרות נלוות לנוזלים וכן מתקנים נלווים מתחת לפני המים, המשרתים במישרין את מערכת האספקה וההולכה, לרבות אמצעי סימון מתחת ומעל לפני המים.</p> <p>ב. קווי תקשורת נלווים לצנרת האספקה וההולכה.</p> <p>ג. הזרמת מים המהווים מוצר לוואי של הפקת הגז הטבעי, אשר מופרדים ממנו בעת הכשרתו (להלן: מי מוצר).</p> <p>ד. בתא שטח 112- יותרו, בנוסף, השימושים המותרים בתכנית למערכת ההתפלה בשטח לתשתיות בים ככל ותאושר.</p>
4.10.2	הוראות
	<p>א. באזור בו תוואי הצנרת עובר בעומק מים הנמוך מ-60 מ', יוטמן הצינור בעומק של 1.2 מ'. הוראות סעיף זה לא יחולו במקום בו תוואי הצנרת חוצה קווי תשתית.</p> <p>ב. באזור בו תוואי הצנרת עובר בשטחים ביטחוניים או בשטחי נמל יוטמן הצינור בעומק שלא יפחת מ- 3 מ' או בעומק אחר באישור רספ"ן ומערכת הביטחון, ובהתאם לסקר סיכונים ככל שידרש.</p> <p>ג. לאחר מתן היתר בניה לצנרת הימית הראשונה בכל אחד ממערכי הכניסה לחוף (צפוני/דרומי), קווי הצנרת עבור בעלי הרישיון הבאים יתוכננו בסמיכות ככל הניתן לצנרת הקיימת באותו מכלול, כפוף לשיקולי בטיחות ושמירה על ערכי טבע.</p> <p>ד. נתיבי שייט- לא יורשו פעולות עגינה ודייג מכמורתנים לאורך תוואי הצנרת ובמרחק של עד 500 מ' מהצנרת הימית.</p> <p>ה. הקמה של קווי תשתית, כאמור בסעיף 4.9.2 (ב).</p>

5. טבלת זכויות והוראות בניה - מצב מוצע

קווי בנין (מטר)				מספר קומות		גובה מבנה (מטר)	תכסית (%) משטח תא (השטח)	שטחי בניה (מ"ר) ¹ סה"כ שטחי בניה	גודל מגרש (דונם)	מס' תא שטח	יעוד	
אחורי	ציד-י-שמאלי	ציד-י-ימני	קדמי (דרומי)	מתחת לכניסה הקובעת	מעל לכניסה הקובעת						תחנת קבלה ("חגית")	מתקני קבלה וטיפול בגז
45				-	1	12 ²	25%	40,000	157	200	תחנת קבלה ("חגית")	
45						15	40%	8,500	22	202	אחסון קונדנסייט ³	
45						64	0.6%	200	37	201	לפיד חרום ותחום מוגבל לשהיית אדם א'	
					1	12 ²	25%	40,000	176	203	תחנת קבלה ("מרץ")	
45						15	60%	8,500	14	205	אחסון קונדנסייט ³	
45						100	0.6%	200	37	204	לפיד חרום ותחום מוגבל לשהיית אדם א'	
						80 מ' ⁴			49,020	100	מתחם ימי לתחנות קבלה	
						80 מ' ⁴			55,867	101	מתחם דרומי	
כמצויין בתשריט					1	10	40%	20	4.8	210	תחנת הגפה חוף כרמל	
כמצויין בתשריט					1	10	40%	20	1.6	211	תחנת הגפה נחל טלימון	
כמצויין בתשריט					2	10	40%	200	1.2	212	הרחבת תחנת PRMS חגית	

¹ למעט צנרות.² מתקנים כגון מתקני אחזור ומחזור מונעי קפיאה ולהפרדת הגז מנוזלים למוצקים יוכלו להגיע לגובה של עד 25 מ'.³ עבור מיכלי אחסון ומתקנים המשרתים את פעולות האחסון בלבד.⁴ מעל פני הים, לא כולל לפיד חרום (Flare) שגובהו עד 135 מ'.

תחנת הגפה חוף מכמורת	213	3.6	20	40%	10	1	כמצויין בתשריט
תחנת הגפה חדרה	214	2.4	20	40%	10	1	כמצויין בתשריט
רצועת תשתית עם הנחיות מיוחדות	225	105	500	50%	12		45
תחנת גז ⁵							

הערה: בתחנת קבלה ניתן לנייד זכויות בניה בין תאי השטח שבתחומה ובתנאי שסך השטחים הבנויים לא יעלה על האמור בתכנית, למעט תאי השטח לאחסון קונדנסיט

⁵ כמשמעותה בתמ"א / 37 / ג

6. הוראות נוספות

6.1	צוות בין משרדי מקצועי
	<p>א. יוקם צוות בין משרדי מקצועי (להלן: הצוות המקצועי) שיכלול את נציגי: מנהל התכנון, המשרד לתשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים, המשרד להגנת הסביבה, משרד האוצר ומשרד הבריאות.</p> <p>ב. נציג מעלה"ט יוזמן לדיונים בנושאים בטחוניים וביחס למתקנים הגובלים בשטחים בטחוניים.</p>
6.2	תמהיל הפיתוח בים וביבשה
	<p>א. בתכנית פיתוח הכוללת מתקני טיפול ביבשה, הממונה על ענייני הנפט, טרם קבלת החלטה, יעביר את התמהיל המוצע (ים - יבשה) להתייעצות עם המועצה הארצית, ויכלול את המיקום העקרוני של מתקני הטיפול העיקריים ואת ההצדקה לפריסתם בים וביבשה, תוך התייחסות בין היתר לנושאים הבאים:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. זמינות אספקה 2. אקולוגיה וסביבה 3. היקף התגליות והרכב הגז <p>ב. שינוי לתכנית פיתוח שאושרה, הכולל מתקני טיפול נוספים ביבשה, יועבר אף הוא להתייעצות עם המועצה הארצית.</p>
6.3	תנאים להיתר בניה
	<p>א. המסמכים הבאים יצורפו לבקשה להיתר ויהוו חלק מתנאיו:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. תכנית הנדסית, כאמור בסעיף 6.4 להלן, שאושרה על ידי רשות הגז הטבעי. 2. על אף האמור בסעיף 1 לעיל רשאית רשות הרישוי לתת היתר, אף ללא תכנית הנדסית, לעבודות, כגון חישוף השטח, עבודות יישור וחפירה, לרבות הקמת מבנים זמניים לתקופת ההקמה ולצורכה, שאינם מהווים חלק מהמערכת ואשר יפורקו ויפנו מהשטח עם הפעלת המערכת. 3. תכנית עבודה, כמפורט בסעיף 6.5 להלן. 4. תכנית ניהול סביבתי (תנ"ס) ומסמכים נלווים, בהתאם לפירוט בסעיף 6.6 ולנספח הנחיות להכנת תנ"ס. <p>ב. תנאי להגשת בקשה להיתר או לאישור תכנית עבודה - תיאום עם פקיד היעירות לעניין סימון עצים בוגרים לשימור, העתקה או כריתה.</p> <p>ג. בהיתר לתחנת קבלה יידרש בנוסף סקר סיכונים שאושר על ידי רשות הגז הטבעי ואישור מערכת הבטחון ביחס לתחנת "חגית".</p> <p>ד. לתחנת הקבלה חגית ולמתקנים בים נדרש תיאום עם מערכת הבטחון.</p>
6.4	תכנית הנדסית
	<p>א. תכנון המתקנים יהיה באופן המנצל ביעילות את השטח, ומאפשר הקמת כלל מרכיבי המערכת והכל כפוף לשיקולי בטיחות ומזעור השפעות סביבתיות.</p> <p>ב. האמצעים למזעור השפעות סביבתיות שיכללו בתכנית ההנדסית יהיו האמצעים הזמינים הטובים ביותר ובהתאם לדרישות התנ"ס.</p> <p>ג. התכנון ההנדסי של כניסת הצנרת לחוף יכלול ככל הניתן מעבר תת קרקעי שימנע פגיעה במצוק החופי ובסלעי כורכר חשופים המצויים בעומק של עד 10 מ' מתחת לפני הים.</p> <p>ד. אמצעי הבטחון והמיגון, ובכלל זה מיגון מתקני חומ"ס, וכלל מתקני הגז יקבעו</p>

<p>בהתאם להנחיות הממונה על הבטחון במשרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים והנחיות פיקוד העורף.</p> <p>ה. 1) תנאי להפעלת המערכת יהיה עמידה בסף רעשי הזרימה ע"פ המצויין בתמ"א 2/א/37 על נספחיה והוראותיה המסווגות לעניין זה, או לחלופין קבלת התייחסות כתובה של משרד הבטחון המתיר חריגה מסף רעש זה.</p> <p>2) בעל הרישיון יבצע מדידות של רעשי זרימה בסביבות הצינור במועד שיקבע ע"י נציג שר הבטחון בוועדה המחוזית ובהתאם לדרישתו. נמצאו בבדיקה ערכי רעש הגבוהים מהקבוע בתמ"א 2/א/37 או לחלופין מסף רעש אחר שאושר ע"י משרד הבטחון, ינקוט מפעיל המתקן באמצעים הנדרשים בכדי להפחיתם עד כדי הערכים הקבועים בתמ"א 2/א/37 או לחלופין לסף הרעש שיאושר ע"י משרד הבטחון.</p> <p>ו. אישור גובה נשבים ולפידים וגובה פלומה יעשה באישור בכתב של נציג שר הבטחון בוועדה המחוזית לעניין בטיחות הטיסה.</p>	
---	--

תכנית עבודה	6.5
<p>א. תכנית העבודה תקבע דרכי גישה זמניות, שטחי התארגנות, שטחי אחסנה זמניים מבנים זמניים ורצועת עבודה (להלן : אתר העבודה), ואת אופן ההקמה.</p> <p>ב. ביצוע עבודות בשטחים חקלאיים יתואם עם המחזיקים בקרקע באשר להסדרת דרכי גישה חלופיות, צמצום ההפרעה לפעילות החקלאית והשבת המצב לקדמותו בסיום העבודות.</p> <p>ג. <u>אתר העבודה</u></p> <p>1. רצועת העבודה להקמת הצנרת תוגדר בבקשה להיתר בניה. רוחב רצועת העבודה יכלול את תחום רצועת התשתיות ובתוספת 12 מ' לכל צד לכל היותר. באזורי רגישות יש לצמצם את הרצועה לרוחב האפשרי הקטן ביותר ותיבחן הסטת התוואי בהתאם לגמישות המותרת על-פי הוראות התכנית.</p> <p>2. שטחי התארגנות ואחסנה ייקבעו בתאי השטח: 223 ו-251. שטחי התארגנות ואחסנה חליפיים או נוספים, ייקבעו ככל הניתן בתחום רצועת העבודה או בשטחים מופרים. בשטחי שימור נופי, כמסומן בתשריט, ימוקמו שטחי ההתארגנות ככל האפשר רק בתחום רצועת התשתיות. מיקומם של שטחים אלו יקבעו בהתייעצות עם רט"ג או קק"ל, לפי העניין.</p> <p>3. שטחי התארגנות לקידוחי HDD, ככל שידרשו, ייקבעו בתאי השטח: 221 ו-231.</p> <p>4. לא תותר עקירת עצים בוגרים ומוגנים לצורך הקמת שטחי התארגנות.</p> <p>5. דרכי הגישה לאתר העבודה יקבעו בתכנית העבודה באופן שיעשה שימוש, ככל שניתן, בדרכים קיימות. בהיעדר דרכים קיימות, יוסדרו דרכי גישה.</p> <p>ד. <u>פירוק המתקנים והשבת המצב לקדמותו בסיום פעילות תחנות הקבלה.</u></p> <p>1. תכנית העבודה של תחנת הקבלה והתשתיות הנלוות תכלול נספח פירוק המתקן.</p> <p>2. לקראת סיום פעילות תחנות הקבלה יעודכן נספח פירוק המתקן, בהתאם לצורך, ויאושר ע"י רשות הגז הטבעי והמשרד להגנת הסביבה.</p>	

תכנית ניהול סביבתי (תנ"ס)	6.6
<p>מסמכי התנ"ס יוכנו בהתאם לנספח ההנחיות להכנת תנ"ס, ויכללו את הסעיפים הרלוונטיים לאותו היתר ויועברו לחוות דעת הצוות המקצועי. מסמכי התנ"ס יועברו לאישור רשות רישוי בהתייחס לחוות הדעת של הצוות המקצועי ולאחר אישורם מהווים מסמכי התנ"ס מסמכים מחייבים ויפורסמו ע"י בעל הרישיון לידיעת הציבור.</p> <p>התנ"ס תכלול:</p> <p>א. מזעור השפעות בעת הקמת מערכת הגז והפעלתה, בהתייחס לנושאים הבאים:</p> <p>1. זיהום אויר ויעילות אנרגטית- אמצעים להפחתת פליטות מהקמת מערכת הגז ומפעולת מתקן הקבלה, ובכלל זה צמצום ומניעת פליטות מהנשב, מהלפיד, וממתקנים</p>	

<p>אחרים העובדים על שריפת דלק וצמצום פליטות לא מוקדיות מהציוד ומהחיבורים בין הצנרות.</p> <p>2. הזרמות לים - אמצעים לאיסוף, טיפול וסילוק שפכים סניטריים משטחי המתקנים הימיים וכן הזרמת מי מוצר ומי בדיקת לחץ לים.</p> <p>3. זיהום קרקע, מי תהום ומים עיליים - מניעת זיהום הקרקע ומי התהום בזמן עבודות ההקמה, בהתבסס על סקר הידרולוגי- סביבתי, טיפול בתשטיפים היוצאים ממתקן הקבלה ומניעת דליפות מהצנרת.</p> <p>4. בטיחות וחומרים מסוכנים - אמצעים לגילוי ולהשתלטות על דליפות גז, למניעת שפך ופיזור נוזלים ולמניעת שריפות והתפשטותן.</p> <p>5. סיכונים גיאולוגיים וסייסמיים - ביצוע סקר תגובת אתר, חקירת שתית והצגת האמצעים הנדרשים למניעת נזקים למתקנים ולצנרת כתוצאה מהתנזלות וגלישת קרקע, תכנון המתקנים הימיים לעמידות בעומסים הסייסמיים ובפני גלי צונאמי.</p> <p>6. פסולת - אמצעים והנחיות לאחסון פסולת ופינויה לאתרים מורשים.</p> <p>7. רעש ותאורה - אמצעים להפחתת השפעות רעש ותאורה ממתקני הקבלה ועבודות הקמת מערכת הגז, לנושא הרעש- בדגש על הנחת הצנרת בים, הכל בהתבסס על נספח אקוסטי שיאושר ע"י המשרד להגנת הסביבה. צמצום השפעות תאורה ואמצעים לצמצום פגיעה בעופות.</p> <p>8. ערכי טבע ונוף - הכנת מסמכי שיקום נופי לצמצום הפגיעה הנופית בשלב הקמת המתקנים והנחת הצנרת; עריכת סקר צומח ייחודי ושיקום בתי גידול באתר העבודה; צמצום פגיעה בסביבה הימית בהתבסס על סקר בתי גידול בקרקעית הים; שילוב המתקנים בסביבתם על בסיס מסמך נופי; שיקום נופי.</p> <p>ב. מעקב ובקרה אחר יישום תכנית הניהול הסביבתי, ובכלל זה קביעת פרמטרים לניטור והגדרת דרישות הדיווח.</p> <p>ג. עמידה בסף רעשי זרימה.</p>	
תיאום תשתיות	6.7
<p>א. קטע העובר לאורך או בחציית קווי תשתיות - הבקשה להיתר הבניה תכלול התייעצות עם בעל התשתית.</p> <p>ב. מעבר קו הגז בתחום תשתיות תחבורה- לא ימנע ככל הניתן ביצוע תשתית התחבורה במתכונתה הסופית.</p> <p>ג. לעת הגשת בקשה להיתר לקטע תוואי מערכת הגז הטבעי המשיק לדרך 581, יערך תיאום מלא עם הגוף המוסמך לתכנון וביצוע המחלף במפגש הדרכים 581/444.</p> <p>ד. קו הגז יונח עם המיגונים המתאימים שיאושרו על-ידי רשות הגז הטבעי ובתיאום עם בעל הרישיון, כך שיעמוד בעומסי התנועה הצפויים בכבישים ובמסילות ובעומסי סוללות עתידיות.</p> <p>ה. קטע העובר לאורך או בחציית קווי מים - יערך תיאום עם בעל התשתית לעניין הגנה קתודית ולעניין עירום עפר מעל צנרת קיימת.</p> <p>ו. במקום בו תהיה פגיעה בפעילות מערכת אספקת מים שהוקמה כדיון, עקב הקמת מערכת הגז הטבעי, תנאי להפעלת מערכת הגז הטבעי - השבת מערכת אספקת המים לפעילות.</p> <p>ז. תכנית העבודה והיתר הבניה לקטע העובר לאורך ובחציית קווי חשמל, יתואמו עם ספק שירות חיוני לחשמל, באשר להשפעה ההדדית בין קווי החשמל הקיימים והמתוכננים ובין מערכת הגז הטבעי</p> <p>ח. בתוואי רצועת תשתיות המקביל לקווי חשמל במתח של 400 ק"ו ו- 161 ק"ו על בעלי הרישיונות לוודא ביצוע בדיקות מקבילות קווי חשמל-גז טבעי מול רשות הגז הטבעי ובאחריותם לוודא מיגון המערכת בהתאם לממצאים ולבצע בקרה בהתאם לתקני הבטיחות הרלוונטיים, לעת ההקמה התפעול והתחזוקה ולאורך כל חיי הפרויקט.</p>	

6.8	שילוט
	<p>הוראות השילוט לאורך מערכות הגז היבשתיות ייקבעו ע"י רשות רישוי הגז הטבעי בהתאם לתנאי השטח ולכללים הבאים:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. יוצבו שלטים במרחק ראייה בין שלט אחד למשנהו. בכל מקרה המרחק בין שני שלטים סמוכים לא יעלה על 500 מ'. 2. בחציית נחלים, כבישים ומסילות ברזל, יוצב שילוט בולט משני צידי החצייה. 3. השילוט יהיה ברור, קריא ועמיד בתנאי מזג אוויר ויכלול את הפרטים הבאים: 4. "צנרת תת קרקעית- החפירה אסורה" 5. פרטי בעל/י הרישיון ו/או הנציג מטעמם. 6. מספר טלפון לבירורים ודיווחים. 7. בשער תחנת גז או תחנת קבלה יתווספו לשילוט, גם פרטי התחנה. 8. שילוט ימי- בהתאם לדרישות בתקנות בינלאומיות למניעת התנגשות בים והנחיות רספ"ן.
6.9	צמצום שטחים המסומנים בתכנית
	<ol style="list-style-type: none"> א. לאחר הקמת כלל מרכיבי מערכת הגז הטבעי בקטע של תכנית זו, רשאית המועצה הארצית, בהחלטה מנומקת, לאחר קבלת אישור רשות הגז הטבעי, לצמצם שטחים המסומנים בתשריט. ב. צמצום אזור מגבלות בניה יתבסס גם על ממצאי סקר סיכונים ויאושר ע"י המשרד להגנת הסביבה. ג. מוסד תכנון רשאי לצמצם קווי בניין ברצועות תשתיות במסגרת תוכנית או היתר בניה, שאינם למערכת הגז, לאחר שהתייעץ עם רשות הגז הטבעי ושוכנע כי אין בצמצום כאמור כדי לסכל את הקמת מערכת הגז ואין סיכון בטיחותי. ד. אישר מוסד תכנון צמצום כאמור, לא יחשב הדבר לשינוי לתכנית זו. ה. נקבע צמצום כאמור יקבע בעל הרישיון בהתאם לצו הבטיחות ובאישור רשות הגז הטבעי, את המאפיינים ההנדסיים על-פיהם תוקם מערכת הגז באותו קטע. ו. נקבע צמצום כאמור, תפורסם על כך הודעה בדרך בה מתפרסמת תכנית. תשריט מתוקן יישלח למוסדות התכנון הנוגעים לעניין.
6.10	גמישות
	<ol style="list-style-type: none"> א. רשות רישוי רשאית להתיר בגבולות קווי הבניין ובתחום מרחב נטול מקורות הצתה הקבועים בתכנית זו, סטייה מגבול רצועת תשתיות או במיקום מתקן הנדסי, ובלבד שקווי הבניין ותחום הסקירה הותאמו בהתאם לנדרש בתכנית זו והכל בכפוף לאישור רשות הגז הטבעי. ב. רשות רישוי רשאית, על פי בקשת מגיש הבקשה להיתר להיתר סטייה במיקום מרחב נטול מקורות הצתה, בגבולות קווי הבניין, כפוף לעדכון סקר הסיכונים ולאישור מערכת הביטחון ורשות הגז הטבעי. ג. רשות רישוי רשאית להתיר, בכל מקום בו יימצא קידוח מים פעיל בתחום הבקשה להיתר, הסטה של רצועת התשתיות וקווי הבניין עד לגבול התכנית. ד. לא תאושר סטייה כאמור, אלא בהסכמת בעלי המקרקעין, כמשמעותם בחוק התכנון והבניה, אליהם מיועדת לעבור מערכת ההולכה/האספקה ו/או קווי הבניין ו/או תחום הסקירה. ה. בשטחים בטחוניים לא תאושר הסטייה אלא בכפוף להוראות סעיף 6.11 להלן. ו. לא תאושר סטייה אשר מקטינה את המרחק בין קו הגז לקו החשמל, אלא לאחר היוועצות עם ספק חיוני לחשמל לעניין מרחקי הבטיחות הנדרשים בין קו החשמל לקו הגז ואישור רשות הגז הטבעי.

ז.	היה מקטע לגביו מבוקשת סטייה כאמור, מצוי בתחום גנים לאומיים ושמורות טבע, לא תינתן סטייה כאמור בס"ק (א) לעיל, אלא לאחר קבלת אישור רשות הטבע והגנים הלאומיים לבקשה.
ח.	לא תאושר סטייה כאמור, אלא לאחר שרשות רישוי גז טבעי פרסמה הודעה על כך בדרך הקבועה בסעיף 149 לחוק וניתנה למי שעשוי להיפגע מכך הזדמנות להשמיע את טענותיו.
ט.	אושרה סטייה כאמור, תפורסם על כך הודעה בדרך בה מתפרסמת תכנית. תשריט מתוקן יישלח למוסדות התכנון הנוגעים לעניין, לרשות הגז הטבעי ולרשות רישוי גז טבעי.
י.	אושרה סטייה כאמור, הוראות תכנית זו, יחולו רק על השטח המסומן בתשריט המתוקן, זאת בתנאי שהושלמו כל מרכיבי המערכת בקטע זה של התכנית.
יא.	ניתן בתכנית להתיר סטייה במיקום רצועת התשתיות ומתקן הנדסי מעבר לאמור לעיל ועד ל-250 מ' לכל צד ובלבד שהתכנית כאמור תקבל את אישורה של המועצה הארצית, סטייה זו לא תהווה שינוי לתכנית.
	ביחס לסטייה לשטח הגובל במחוז צפון ובמרחב התכנון 'יזרעאלים' תינתן לוועדות תכנון אלה הזדמנות להשמיע את עמדתם בטרם קבלת החלטה על הפקדת תכנית כאמור.
יב.	בתכנית מפורטת לקווי תשתית בסמכות הוועדה המחוזית, ניתן להסיט קטע מהתוואי המסומן בתכנית על מנת להצמידו לקווי תשתית ובלבד שהתקיימו התנאים הבאים:
	1. הוסדרו, בתאום עם משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים, שימושי הקרקע הנדרשים לרצועת התשתית בקטע זה, לרבות קווי בניין ותחום סקירה.
	2. טרם הוגשה בקשה להתיר למקטע מערכת ההולכה או האספקה אותו מבקשים להסיט, או שניתנה לכך הסכמת מגיש ההיתר.
	3. ניתנה לבעל הרישיון לאותו קטע הזדמנות להשמיע את עמדתו לפני קבלת ההחלטה על הפקדת תכנית. השמיע בעל הרישיון התנגדות להסדת התוואי, נתקבל אישור הוולנט"ע להסדת התוואי כאמור.
יג.	ניתן לייעד בתכנית "מתחם ימי לתחנות קבלה" בשטח המיועד ל"מתחם ימי לרצועות תשתיות" מערבית ל"מתחם ימי לתחנות קבלה" בתכנית זו. תכנית כאמור לא תהווה שינוי לתכנית זו, ובלבד שהתקבל אישור המועצה הארצית ובתיאום עם הגורם משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים
יד.	תכנית מפורטת לתשתיות בים, לרבות למתקנים לחקלאות ימית (כלובי דגים), לא תהווה שינוי לתכנית זו, ובלבד שהתקבל אישור המועצה הארצית ובתיאום עם רשות הגז הטבעי.

6.11	שטחים בטחוניים ותאום עם מערכת הביטחון
א.	בסעיף זה "שטח בטחוני" - מתקן בטחוני, כהגדרתו בסעיף 159 לחוק ומגבלות הנובעות ממנו כאמור בסעיף 160 לחוק וכן שטח סגור כהגדרתו בתקנות ההגנה (שעת חרום), 1945, כפי שיהיו מעת לעת.
ב.	בשטחים הביטחוניים יותרו כל שימוש או פעולה מטעם ולצורכי מערכת הביטחון או שלוחותיה ופעילות בטחונית אף באישורה, וזאת בלא היתר או אישור לפי תכנית זו.
ג.	בשטחים בטחוניים לא יינתן היתר ולא תבוצע עבודה או שימוש על פי תכנית זו, אלא באישור בכתב של נציג שר הביטחון בוועדה המחוזית הנוגעת בדבר ובכפוף לתנאים ולמגבלות שנקבעו על ידו.
ד.	סרב נציג שר הביטחון בוועדה המחוזית ליתן אישור כאמור, ניתן יהיה למגיש הבקשה לערור על סירוב זה בפני וועדת הערר למתקנים ביטחוניים וזו תהיה מוסמכת ליתן אישור כאמור במקום נציג שר הביטחון.
ה.	לא הודיע שר הביטחון על עמדתו או החלטתו, כאמור לעיל בסעיף קטן ב. לפי העניין, בתוך 60 יום מהמועד בו נמסרו לעיונו התכניות או הבקשות להיתר, יראו זאת כהעדר התנגדות מטעמו ורשות הרישוי תהיה מוסמכת להחליט על מתן ההיתר המבוקש.
ו.	תכנית הפעלת המערכת תעשה בתאום עם מערכת הביטחון.

6.12 הוראות בדבר קיום היוועצות	
בכל מקום בו נדרשת היוועצות או חוות דעת, תימסר חוות הדעת תוך 30 ימים מיום שהועברה החלטת מוסד התכנון והחומר הנדרש, אלא אם קבע מוסד התכנון פרק זמן ארוך יותר. מוסד תכנון רשאי לקיים דיון בתכנית גם ללא חוות הדעת אם חלף המועד להגשתה.	

7. ביצוע התכנית

7.1 שלבי ביצוע

מספר שלב	תאור שלב	התנייה
	לא רלוונטי	

7.2 מימוש התכנית

- א. זמן משוער לביצוע תכנית זו - 15 שנים מיום אישורה.
- ב. משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים ידווח למועצה הארצית אחת לחמש שנים, או לפי בקשת המועצה הארצית, על קידום, מימוש וביצוע מרכיבי התכנית.

8. חתימות

מגיש ועורך התכנית	המועצה הארצית לתכנון ולבניה
--------------------------	------------------------------------

מתכננים ראשיים	שם:	חתימה:	תאריך:
	לרמן אדריכלים ומתכנני ערים בע"מ		מספר תאגיד:

תמ"א / 37 / ח

**קבלה וטיפול בגז טבעי - מתגליות בים ועד מערכת
ההולכה הארצית**

**נספח הנחיות להכנת תכנית ניהול וניטור
סביבתי**

יולי 2014

עורך : גדעון לרמן - לרמן אדריכלים ומתכנני ערים בע"מ

4	1.	הקדמה
5	2.	מסגרת הניהול הסביבתי
6		תכנית הניהול והניטור הסביבתי (EMMP)
7	3.	הערכת סיכונים וקביעת אמצעים למניעה או לצמצום השפעות
7	3.1	הערכת סיכונים והשפעות
8	3.2	אמצעים למניעה ולצמצום של מפגעים ומטרדים
8	3.3	תנאי מסגרת בסיס – יישום BAT
9	4.	פירוט נושאים ונהלים סביבתיים
9	4.1	כללי
9	4.2	פליטות מזהמים לאוויר
11	4.3	הזרמות לים
12	4.4	הזרמות ומניעת דליפות לקרקע, למי תהום, למים עיליים
15	4.5	בטיחות וחומרים מסוכנים
18	4.6	אמצעים להפחתת סיכונים גיאולוגיים וסייסמיים
19	4.7	פסולת
20	4.8	רעש ותאורה
22	4.9	שילוב ושיקום נופי
23	4.10	ערכי טבע
25	5.	ניטור ומעקב
25	5.1	תכולה ותפיסה
25	5.2	פרמטרים לניטור
26	5.3	דרישות דיווח

1. הקדמה

נספח זה מהווה הנחיות להכנת תכנית לניהול ולניטור סביבתי (להלן תנ"ס) לתכנון להקמה ולתפעול המתקנים על פי הוראות תמ"א/37 ח קבלה וטיפול בגז טבעי - מתגליות בים ועד מערכת ההולכה הארצית. ההנחיות מבוססות על התסקירים להשפעה על הסביבה שבוצעו במסגרת תכנון תמ"א/37 ח.

התכנית תורכב ממסמכים שכל אחד מהם מתייחס לתחום סביבתי מוגדר, בהתאם להנחיות שבנספח זה. כל אחד ממסמכי התנ"ס יכלול הסבר ותיאור מפורט של הפרויקט וכיצד משתלב הפיתוח המתוכנן, שבעל הרישיון מקדם בתחום התכנית, בפרויקט בכללותו.

התנ"ס תכלול הוראות והנחיות בדבר הצעדים שיש לנקוט, החל משלב התכנון, על מנת לצמצם את המפגעים של הטיפול בגז, לרבות האמצעים, השיטות והמנגנונים ליישום צעדים אלו¹. העיקרון המנחה הוא שיש להימנע, ככל הניתן, מהשפעות שליליות על בני האדם, הטבע והסביבה, כתוצאה מתפעול שוטף ו/או מתאונה, ולמזער אותן. זאת - באמצעות תכנון תקין, בחירת הכימיקלים והחומרים, אסטרטגיות תפעול ותחזוקה, וכן ניטור.

עקרונות הפעולה וההתניות, הנוגעות להיבט הסביבתי של פרויקט הטיפול בגז, מתבססות על המדיניות הסביבתית והתקנים הקיימים והמקובלים, כולל דרישות של:

- חקיקה, תקנים, הוראות ותנאים שנקבעו על ידי הרשויות המתאימות בישראל
- התניות של גופי המימון (אם אלו קיימים)²
- התניות, תקנים ומדיניות של בעל הרישיון
- התחייבויות שנעשו בתקופת ההתייעצות
- תקנים והוראות בינלאומיים שיעודכנו מעת לעת

יש להסתמך על התקנים המעודכנים, אלא אם כן הוחלט אחרת, ולציין מהם התקנים על בסיסם קודם התכנון והפיתוח. פעילות על פי תקנים מקובלים אחרים תתבצע רק לאחר קבלת אישור המשרד להגנת הסביבה.

שימוש בטכנולוגיה המיטבית הזמינה (BAT) יהיה העיקרון המנחה, תוך שאיפה להגדיל את תועלות הפרויקט ולאמץ אמות מידה של נהלים מקובלים במדינות המערב לכל מרכיבי הפרויקט.

פרקטיקה של תנ"ס מקובלת מיושמת ומוכרת בעולם, בין היתר בעבודות מסוג זה של מתקני גז, וההנחיות המובאות להלן מבוססות על ידע וניסיון בינלאומי בפרויקטים דומים.

על ההוראות הסביבתיות בתנ"ס לכלול לכל הפחות את הדרישות המפורטות להלן וכן דרישות נוספות, אם תידרשנה, ע"י רשות רישוי לגז טבעי והמשרד להגנת הסביבה.

---

¹ דרישה זו תואמת את הדרישה בהנחיות לתסקיר ההשפעה על הסביבה לכך שתוכנית הניהול והניטור הסביבתי תכלול בין היתר תכנית פעולה למניעת דליפות וטיפול בהן (בדגש על שיתוף פעולה בין הגורמים השונים וביניהם המערכות האזרחיות והצבאיות), וכן הוראות לגבי מערכות הניטור השונות (אוייר, חומ"ס, מי ים וכו') שיש להקים ולהפעיל, כולל פירוט נהלי חירום למקרה של שריפה, שפיכה או דליפה של מזהמים לסביבה. על תכנית הניהול והניטור הסביבתי לעמוד בדרישה זו במלואה.

² כאשר גופי מימון בינלאומיים נוטלים חלק במימון פרויקט הטיפול בגז, הם עשויים לדרוש עמידה בסטנדרטיים הספציפיים שלהם כתנאי לקבלת מימון

2. מסגרת הניהול הסביבתי

ניהול סביבתי של הפרויקט כולו, בראייה משולבת של מתקני הטיפול בים וביבשה, נחשב לחלק בלתי נפרד ממערכת ניהול הפרויקט. לפיכך, יש להקים ולתחזק מערכת ניהול סביבתי יעילה כדי לוודא שהגנה על הסביבה מהווה עדיפות עליונה במשך כל חי הפרויקט.

כרקע להגשת מסמכי התני"ס, על היזם לפרט כיצד תוקם מסגרת לניהול סביבתי שתתייחס לכל אחד ממסמכי התני"ס ולהשתלבותם במערכת הניהול והניטור הסביבתי. מערכת הניהול הסביבתי תציג כיצד הדרישות הסביבתיות נקבעות, מתוכננות, מיושמות, מתועדות, ובמידת הצורך מעודכנות, כדוגמת מעגל 'תכנון ביצוע – בדיקה - פעולה' (PDCA) של ISO 14001.

את מערכת הניהול הסביבתי יש לפתח בהתאם ל-ISO 14001 או תקן זהה אחר, ועליה לכלול את המרכיבים הבאים:

- דרישות ואמות מידה לתפקוד סביבתי
- תכנון מערכת ניהול סביבתי
- בדיקת הביצועים
- וידוא ביצועים
- שיפור מתמיד של התהליך
- איסוף נתונים וצבירת ניסיון

על תכנית הניהול והניטור הסביבתי, וכל שאר תכניות הניהול הסביבתי הנלוות, להוות חלק בלתי נפרד ממערכת הניהול הסביבתי ועליהן להיות מוטמעות במערכת ניהול הפרויקט.

התני"ס תשמש כלי לניהול ההשפעות, כולל התמודדות עם תוצאות או אירועים בלתי צפויים. יש לשים דגש על מניעה או בקרה של השפעות בזמן התרחשותן. לתהליך זה שישה שלבים עיקריים:

- יישום אמצעים לצמצום מפגעים בעיתוי, באופן ובמקום הנכונים.
- ניטור ההשפעות הצפויות להיות משמעותיות.
- הערכת היעילות של האמצעים לצמצום מפגעים, בדגש על פעולות שלא נוסו בעבר או טכנולוגיות חדשות.
- נקיטת צעדים מידיים כאשר ההשפעות מאיימות לחרוג מן התקנים הסביבתיים, לפגוע בשטחים מוגנים או ייעודיים, וכו'.
- עדכון הוראות ליישום אמצעים לצמצום מפגעים בהתאם למסקנות מהשלבים הקודמים.
- עדכון תכנית הניטור מעת לעת על בסיס ממצאי הניטור.

האחריות על יישום התני"ס היא על בעל הרישיון.

יש להיערך לקראת אירועים בלתי צפויים, הן ע"י הכנת תכניות מגירה מתאימות והן ע"י תרגול תקופתי שלהן. תכניות מגירה יכללו דיווח בזמן אמת לגופים המפקחים הנוגעים, ופעילות עם רשויות וגופים חיצוניים להתמודדות עם האירוע. תכניות אלו יעודכנו במידת הצורך.

בעל הרישיון יגדיר תפקידים, תחומי אחריות וסמכויות לצורך יישום התני"ס.

תכנית הניהול והניטור הסביבתי (EMMP)

מסמכי התנ"ס מתווים את העקרונות המנחים עבור הניהול והניטור הסביבתי של כל מרכיבי מתקני הטיפול בגז טבעי בשלבי ההקמה, התפעול והפירוק. על מסמכי התנ"ס לכלול מענה לסוגיות ולדרישות המתייחסות לפרויקט בכללותו. בנוסף, על כל אחד ממסמכי התנ"ס לכלול במידת הצורך את הקשר למסמכי ניהול סביבתי ספציפיים ואז מסמכים אחרים, אשר יחדיו מהווים את מסגרת הניהול הסביבתי של פרויקט הטיפול בגז.

הניטור מהווה חלק בלתי נפרד מתוכנית הניהול הסביבתי ומבטיח את יעילותה. מטרת הניטור היא לוודא את המימוש ולהמחיש את היעילות של התכנית ובכך לאפשר להוציא לפועל את מרכיבי התכנית בעיתוי הנכון. לניטור מספר יעדים:

- הקפדה על הוראות הניהול כפי שהיא מוגדרות בתנ"ס.
- מעקב אחר ביצוע הפעולות המוגדרות בתוכנית הניטור.
- הערכת היעילות של הפעולות שבוצעו - האם הצעדים השיגו את התוצאה הרצויה מבחינת מניעת או הפחתת ההשפעות הסביבתיות.

אם מתגלות חריגות או ליקויים אחרים במהלך הניטור, על הגוף האחראי לגבש ולתכנן צעדים נוספים.

3. הערכת סיכונים וקביעת אמצעים למניעה או לצמצום השפעות

3.1 הערכת סיכונים והשפעות

תכנית הניהול הסביבתי (תנ"ס) תפרט את האמצעים לצמצום המפגעים עבור אותן פעולות היוצרות השפעות סביבתיות הנחשבות בלתי-רצויות או לא מקובלות. השפעות לא מקובלות יש למנוע תמיד או לצמצם לרמות קבילות. לצורך סיווג החומרה יכין ויגיש בעל הרישיון, לאישור הרשויות המתאימות, מטריצת סיכונים של ההשפעות הסביבתיות והסיכונים הבטיחותיים, בהתאם לדוגמה בתרשים 1.

הסתברות (בסדר עולה)				השלכות				
D	C	B	A	תדמית ציבורית	סביבה	רכוש	בריאות	דרגת החומרה
סבירות גבוהה (סביר)	תקופתי (אפשרי)	סבירות נמוכה (סיכוי נמוך)	לא סביר (סיכוי קלוש)					
התרחש מספר פעמים בשנה באתר עצמו	התרחש מספר פעמים בשנה בחברה המתפעלת	התרחש בחברה המתפעלת	התרחש בתעשיית החיפושים וההפקה					
מטריצת סיכונים								
		ניהול לצורך שיפור מתמשך		אין השפעה	אין השפעה	אין נזק	אין נפגעים	0
				השפעה קלה	השפעה קלה	נזק קל	פגיעה קלה	1
				השפעה מוגבלת	השפעה בינונית	נזק בינוני	פגיעה בינונית	2
				השפעה ניכרת	השפעה מקומית	נזק מקומי	פגיעה קשה	3
	אינו עומד בתנאי הסף		נקיטת אמצעים להפחתת הסיכונים	השפעה לאומית חמורה	השפעה כבדה	נזק כבד	הרוג אחד	4
				השפעה בינלאומית חמורה	השפעה חמורה	נזק חמור	מספר הרוגים	5

תרשים 1: דוגמה למטריצת סיכונים לצורך סיווג חומרת ההשפעות הסביבתיות

במסגרת התנ"ס, יש לפרט עבור כל פעולה או פעילות במתקן או במסגרת תהליך הקמתו, העלולים להשפיע על הסביבה את המידע הבא:

- תיאור הפעולה או הפעילות וההשפעה הנלוות
- תיאור האמצעים (הפעולות) לצמצום המפגע שינקטו על ידי בעל הרישיון או הקבלנים
- הגדרת הסמכויות שתבטיח את יישום הפעולות הנחוצות במלואן
- לוח לביצוע הפעולות
- פרמטרים שיש לנטר על מנת לוודא את האפקטיביות של הפעולות
- סטנדרטים שיש לעמוד בהם
- מעקב על מנת לוודא שהפעולות לצמצום המפגע התבצעו במלואן או שמא יש צורך בפעולות נוספות
- תיעוד הפעולות ודיווח לאחר השלמתן

3.2 אמצעים למניעה ולצמצום של מפגעים ומטרדים

התנ"ס תיערך כך שניתן יהיה לסכמה באמצעות טבלאות כדוגמת טבלה מס' 1 שלהלן.

טבלה 1: אמצעים לצמצום מפגעים סביבתיים

פעולה והשפעה	אמצעי לצמצום המפגע	סמכות	לוח זמנים	ניטור, תיעוד ודיווח כולל פירוט פרמטרים	פעולות המשך

3.3 תנאי מסגרת בסיס – יישום BAT

יישום הטכנולוגיה המיטבית הזמינה (BAT³) מהווה עיקרון מנחה עבור מזעור ההשפעות הסביבתיות. להלן פירוט הנושאים עבורם יש ליישם את הטכניקה המיטבית הישימה ולכלול אותה בניתוח החלופות:

- מניעת תאונות וצמצום ההשלכות על הסביבה ככל האפשר
- צריכת חומרי גלם (כולל מים), מאפייניהם והיעילות האנרגטית שלהם
- מניעה או מזעור למינימום של ההשפעה הכוללת של הפליטות על הסביבה ואת הסיכונים שבהן
- המאפיינים, ההשפעות וההיקפים של הפליטות הרלבנטיות

³ BAT מפורט בסעיף 2 ונספח ד' של Directive 96/61/EC of the European Council (IPPC Directive)

- הצורך למנוע פגיעה בערכי טבע ובמגוון הביולוגי בסביבה היבשתית והימית
- שימוש בטכנולוגיה מופחתת פסולת
- שימוש בחומרים מסוכנים פחות
- הגברת ההשבה והמחזור של חומרים ופסולת, במידת האפשר
- שימוש בתהליכי ו/או בשיטות תפעול שנוסו בהצלחה בקנה מידה תעשייתי
- שימוש בטכנולוגיות חדשות ובשיפורים טכנולוגיים
- פרק הזמן הנדרש ליישום BAT

4. פירוט נושאים ונהלים סביבתיים

4.1 כללי

צמצום ההשפעות השליליות הצפויות במהלך הקמת הפרויקט ותפעולו יבוצע באמצעות נקיטת פעולות שניתן לסווג באופן הבאים:

- מניעה או מזעור של השפעות בטרם התרחשו באמצעות הגבלת ההיקף או העיתוי של הפעולה ויישומה.
- מניעה או הפחתה של ההשפעות לאורך זמן באמצעות תחזוקה נכונה ו/או הכנת תכניות למצבי החירום שיכולים להתרחש במהלך הפרויקט.
- טיפול בהשפעות באמצעות שיקום או שחזור הסביבה המושפעת.
- פיצוי על השפעות באמצעות תחליף שווה ערך, תואם או זהה לנזק הסביבתי.
- הגדלת השפעות מועילות באמצעות פעולות מיוחדות נוספות.

להלן פירוט הנושאים העיקריים. בכל נושא מפורטות הוראות שיש לערוך, להגדיר ולכלול בתנ"ס, והוראות שיש להוסיף, בהתאם לממצאי ולהמלצות תסקיר ההשפעה על הסביבה.

4.2 פליטות מזהמים לאוויר

4.2.1 כללי

פליטות מזהמים לאוויר כוללות בעיקר פחמן דו-חמצני (CO_2), תחמוצות חנקן (NO_x), מתאן, תרכובות אורגניות נדיפות ללא מתאן (NMVOC) וחלקיקים. פליטות ממנועי בעירה יעמדו בדרישות חוק אוויר נקי לעניין ערכי פליטה ותהליך ההסדרה הקבוע בחוק. מנועים קטנים יותר יעמדו בערכי הפליטה המפורטים ב Ta Luft 2002, על פי מדיניות המשרד וייעשה שימוש בטכנולוגיה הזמינה הטובה ביותר (BAT) או כל תקן עדכני אחר שיאומץ על ידי המשרד להגנת הסביבה. בתנ"ס יועדף יישום של תפיסות תכנוניות וטכנולוגיות אשר יצמצמו את פליטות המזהמים לאוויר, לשלב ההקמה ולשלב התפעול. תוך

הדגשת הפחתת פליטות מזהמים כחלק מתהליך התכנון, ובאמצעות התייעלות אנרגטית, בהתאם לאמור סעיף 4.1 לעיל.

4.2.2 עבודות ההקמה

בעת ההקמה ישנם תהליכים ייחודיים הגורמים לפליטת מזהמים לאוויר. התנ"ס תתייחס לאמצעים מוכרים להפחתת מפגעי זיהום האוויר ויש לנקוט באמצעים אלו במהלך עבודות ההקמה במטרה לצמצם את פליטת המזהמים לאוויר. באזורים בהם עלולים להיגרם מטרדים, תכלול התנ"ס אמצעים למזעור המטרדים באמצעות נקיטת אחד או יותר מהאמצעים הקיימים שיאושרו על ידי הממונה במשרד להגנ"ס, כגון: הכוונת תנועת רכב למסלולי נסיעה מתוכננים בלבד, הגבלת נסיעתם בתחום האתר, פיקוח בשפיכת חומר, בשטיפת צמיגים וכיסוי מערומי העפר ביריעות.

4.2.3 ניהול אנרגיה

התנ"ס תקבע הליכי מעקב וניתוח של דרישות החשמל וחימום המערכות השונות במשך כל חי המתקן וכן מקורות האנרגיה, כאמצעי התייעלות בייצור החשמל וניצולו וזאת במטרה, לצמצם את פליטת המזהמים לאוויר.

התנ"ס תכלול סיכום האמצעים המתוכננים להגברת היעילות האנרגטית ותרכז את הפירוט באופן המוצג בטבלה כדוגמת טבלה 1.

4.2.4 פליטות מוקדיות

4.2.4.1 צמצום פליטת מזהמים

התנ"ס תקבע הוראות כך שבעת שימוש בציוד בעירה, כגון טורבינות גז, מנועים ודודים, יש לנקוט ביישום אמצעים המפחיתים, ככל האפשר, של פליטות מזהמים בכלל ו- NO_x בפרט.

4.2.4.2 הבערה ושחרור מבוקר

התנ"ס תקבע את תכנון המערכת כך שתפחית את הצורך בהבערה או שחרור מבוקר (flaring or venting). יש להבעיר את גזי הפליטה ולא לשחרר אותם, על מנת לצמצם את פליטת גזי חממה (GHG) לאוויר, וזאת בתנאי שפעולה זו אינה חורגת מדרישות הבטיחות. המתקן יכלול מערכת למחזור גזי פליטה (Flare Gas Recovery Unit) FGRU - המונעת פליטת גזים במצב שגרתי.

4.2.4.3 אחסון ושינוע נוזלים

התנ"ס תקבע את תכנון מתקני האחסון הימיים והיבשתיים ואת מערכות ההעמסה/הטענה למינימום פליטות של תרכובות אורגניות נדיפות (VOC)

4.2.5 פליטות בלתי מוקדיות

פליטות בלתי מוקדיות (fugitive emissions) ו-cold vents הן כלל פליטות הפחמימנים (CH_4 ו-NMVOC). המקורות העיקריים לפליטות אלו הם:

- דליפות משסתומים ואוגנים (flanges).

- פליטות ממערכות השחרור בלחץ אטמוספרי (אם הן קיימות).
- פליטות מן המערכות המבוזרות השונות, כמו למשל מן הפליד הכבוי.

התנ"ס תקבע את תכנון המערכת כך שתמזער את הפליטות לאוויר של גזים פחמימניים מחלקיה השונים. הגזים יאוחסנו או יוזרמו בחזרה למערכת, אם רמת הלחץ ושיקולי הבטיחות מאפשרים זאת. התנ"ס תקבע את דרך תיעוד החריגות מן ההיבט הטכני, הכלכלי והסביבתי. התנ"ס תקבע בחירה של השסתומים, האוגנים והאטמים בהתבסס על השיקולים הראויים על מנת להפחית דליפות גז ופליטות בלתי מוקדיות ואמצעים לטיפול בדליפות אדים ממכלים וכלי קיבול.

4.2.6 סיכום האמצעים המתוכננים לצמצום פליטות

התנ"ס תכלול פירוט האמצעים המתוכננים לצמצום פליטות ותסכם אותם בטבלאות כדוגמת טבלה 1 לעיל.

התנ"ס תתבסס על מודל פיזור מזהמים לאוויר שיותאם לעבודות הפיתוח המוצעות, ולפיתוח המוצע כמפורט, בהתאם להנחיות שיינתנו ע"י המשרד להג"ס. האמצעים המתוכננים בתנ"ס, לצמצום פליטות הנדרשות במתקן, יכללו בין היתר יישום של ההוראות הבאות:

4.2.6.1 שילוב טכנולוגיות להפחתת פליטות מהלפידים

- שימוש בטכנולוגיה למחזור גזי הפליטה לצמצום ומניעת פליטות מהלפיד - FGRU.

- שימוש בטכנולוגיות להפחתת פליטות ממתקנים בהם ישנה שרפת דלקים (נוזלי או גז).

- הגבלת קצבי הפליטה מכל המתקנים הפולטים גזי שריפה בהתאם לקצבי הפליטה ע"פ תקנים המקובלים על ידי המשרד להגנת הסביבה וכן נקיטה באמצעי הפחתת הפליטות הזמינים והטובים ביותר שקיימים.

4.2.6.2 שימוש בטכנולוגיות להפחתת פליטות לא מוקדיות

- יש לפרט בתנ"ס את אופן צמצום פליטות לא מוקדיות מהציוד ומהחיבורים בין הצנרות.

4.3 הזרמות לים

הזרמות לים יכולות לכלול מי מוצר (Produced water) כמשמעותו בתמ"א, מי ניקוזים, מי קירור, שפכים סניטריים/מים אפורים, ותשטיפים מתהליכי בדיקה, ניקוי והכנסה לפעולה של הצנרת.

היעדים הם:

- מניעת הזרמה של החומרים המסוכנים ביותר, על בסיס תכונות היסוד של החומרים.
- מניעה או צמצום הזרמות של חומרים פחות מסוכנים.

במידה שמוזרמים חומרים, בהתאם לפיתוח המוצע, יש להעריך את ההשפעה על הסביבה, ע"י שימוש במודלים, המאפשרים על ידי המשרד להגנת הסביבה, לבחינת דליפות שמן ואירועי שפיכה לים של

שמנים, דלקים וחומרים רעילים או מסוכנים לסביבה. בהתאם לממצאי מודלים אלו, והמסקנות העולות מניתוחם, יש לערוך תכנית חירום מפעלית לאירועי דליפות דלק ושמן ולכלול אותה בתנ"ס.

מטרת התנ"ס היא לצמצם את הסיכון הסביבתי מזרמים אלה. אם יעשה שימוש בתוספים לאורך כל חיי הפרויקט, אשר עלולים להיות מזרמים לים, יש להשתמש בתחליפים הידודתיים ביותר לסביבה. ביחס לכל ההזרמות לים, התנ"ס תכלול את אישורה של הוועדה למתן היתרים כאמור בחוק מניעת זיהום הים (הטלת פסולת), תשמ"ג-1983.

4.3.1 טיפול בכימיקלים / דליפות

התנ"ס תכלול תכנית פעולה לתרחישים שונים (ובכללם תאונות ימיות), ואמצעים שינקטו במקרה של דליפות שמנים וחומרים אחרים כולל נהלים לטיפול בדליפות כולל לוחות זמנים לפעולה.

התכנית לטיפול בתרחישים שונים של שפיכות נוזלים לים תתייחס, בין היתר, לתוצאות של מודלים לחיזוי הגורל של חומרים אלה (במצבים מטאו-אוקיאנוגרפיים שונים). התכנית תיערך בהתאם להנחיות המשרד להג"ס.

4.3.2 מי בדיקת לחץ

בתנ"ס יפורטו הרכב המים הצפוי בזמן תפעול ראשוני של המערכת ואופן סילוק מי בדיקת הלחץ. יש לקבל היתר להזרמתם לים, בהתאם לחוקים הרלוונטיים.

4.3.3 סיכום האמצעים המתוכננים לצמצום ההזרמות לים

התנ"ס תכלול פירוט של האמצעים המתוכננים לצמצום הזרמות לים ויתסכם אותם בטבלאות כדוגמת טבלה 1 לעיל, תוך הפנייה למידע הרלוונטי בתנ"ס ובמסמכים טכניים הנדרשים. התנ"ס תכלול את פירוט הפעולות שיעשה בהתאם לממצאי מודלי פיזור המזהמים המשלימים הנדרשים והמסקנות הנגזרות מהם.

4.4 הזרמות ומניעת דליפות לקרקע, למי תהום, למים עיליים

יש לוודא שאך ורק נגר עילי לא מזוהם יוזרם אל מחוץ לתחנת הקבלה.

התנ"ס תכלול פירוט של האמצעים המתוכננים למניעת הזרמות לקרקע, בין היתר בהתאם להוראות הבאות:

4.4.1 מניעת זיהום קרקע בשלב ההקמה

4.4.1.1 הכנת מסמך הידרולוגי סביבתי לאתר העבודה

4.4.1.2 פירוט אמצעים להגנה על הקרקע ומי התהום הן באתרים והן באזורי מעבר צנרת, כגון איטום המשטחים התפעוליים מפני חדירת מים, התקנת אמצעי אצירה מתחת לציד המכיל חומרים מסוכנים וכד'.

4.4.1.3 פירוט האמצעים להגנה על הצינור מפני דליפות קרקע במעבר באזור רדיוס מגן.

4.4.2 מניעת זיהומי קרקע בשלב התפעול השוטף

4.4.2.1 טיפול בכימיקלים

על התנ"ס לפרט –

- תכנון מתקני אחסון לכימיקלים אשר יצמצמו את הסיכון לדליפות
  - נוהל לטיפול בדליפות.
  - אמצעים לאיסוף ולסילוק פסולת מסוכנת שלא ניתן למחזר או להחזיר למיכל ייעודי.
- על האמצעים המוצעים בתנ"ס לעמוד, בדרישות, התקפות באותה עת, בנוגע לטיפול בכימיקלים.

4.4.2.2 טיפול בתשטיפים

על התנ"ס להציג את אופן הטיפול בתשטיפים ובמים אפורים.

4.4.2.3 מערכות ניטור למניעת דליפות

על התנ"ס לפרט:

- מהן המערכות לבקרת לחץ על הצנרת והמרכיבים במתקן.
- תכנית לגילוי דליפות באמצעות מדידה רצופה של הפרמטרים ההנדסיים בצנרת (ספיקות, לחצים וכו').
- תכנית בדיקות תקופתיות של הצנרת הימית והיבשתית.

4.4.3 מניעת זיהומי קרקע באזורים נקודתיים

התנ"ס תתייחס לזיהומי קרקע נקודתיים כדלקמן:

4.4.3.1 בתאי שטח 203, 205 (אתר מט"ש מרץ) יערך סקר היסטורי לזיהום הקרקע ומי התהום בשטח המט"ש. בהתאם לתוצאות הסקר יוחלט על הצורך בסקר קרקע/מים ופעולות לנקיטה בהמשך התהליך, באישור המשרד להגנת הסביבה.

4.4.3.2 בתאי שטח 200, 202 [אתר חגית] יערך סקר הידרוגיאולוגי מפורט ברדיוס של 500 מ' מהמתקן. הסקר יכלול ביצוע קידוחים לאיתור מפלסי מי התהום הרדודים והתקנת צינורות תצפית למעקב אחר המפלסים, להערכת הסיכון למאזן מי התהום בעקבות פגיעה במובילי מים בתת הקרקע. המעקב יתבצע כל זמן שמתבצעות עבודות מתחת לפני השטח הטבעיים ויימשך שנה או עד סוף השנה ההידרולוגית העוקבת לאחר סיום ביצוע עבודות אלו, המאוחר מביניהם. במידה שתיגרם פגיעה באקוויפר המילוי של המעיינות ובבתי הגידול הלחים, כתוצאה מביצוע התכנית, יוסדר ממשק פיצוי אקולוגי-הידרולוגי שיחדש את משטר הזרימה בכמויות ובאיכויות המתאימות. כל זאת בתיאום ובאישור רט"ג ורשות הניקוז.

4.4.3.3 רצועת הצנרת במקטע שמצפון לאזור התעשייה עמק חפר: יערך סקר הידרוגיאולוגי מפורט, שיבחן את השפעת העבודות הצפויות על בריכת יער, ויצג פתרונות למזער הנזק האפשרי.

4.4.3.4 במסגרת תיאום התשתיות יקבעו אמצעי מיגון מיוחדים לקווי הפחמימנים המעובים והגליקול באזור החפיפה עם רדיוס מגן ג' של קידוח חוף הכרמל 2 (ולחילופין העתקת הקידוח), וזאת בתיאום ואישור משרד הבריאות, חברת מקורות ורשות המים.

4.4.3.5 למתקני הקבלה ביבשה תתייחס התנ"ס בין היתר גם לנושאים הבאים:

א. כל המיכלים יותקנו במאצרות אטומות לחלחול החומרים המוחזקים בהן. המאצרות יצופו בחומר כגון בטון מצופה בחומר עמיד לדליפות, המותאם לחומרים המוחזקים במאצרה, או יריעת HDPE בעובי 2.5 מ"מ.

ב. למיכלי condensate יש להתקין בנוסף מיכול כפול (רצפה כפולה).

ג. יש לספק MSDS וכמויות שיוחזקו במתקן בכל עת של כל החומרים המסוכנים וכימיקלים.

ד. ישנם נוזלים נוספים במתקן הטיפול, מלבד המוגדר כ-"נוזלי עבודה של כלים הנדסיים", שהינם בעלי פוטנציאל זיהום קרקע כגון: condensate, חומרים מונעי קפיאה, חומ"ס. יש לנקז שפך שלהם, לאסוף מי שטיפת משטחים ולטפל בהם.

ה. יש להכין נהלי תגובה לאירועי חירום מסוגים שונים לטיפול מהיר בזיהום ומערכת הטמעה, הכשרה ותירגול ולהציגם לממונה מניעת זיהום מדלקים באגף שפכי תעשייה במשרד להגנת הסביבה.

ו. אם ייעשה שימוש בתותחי מים בעת דליפה באופן שעלול לזהם את הקרקע, יש לבצע סקרי קרקע בהתאם להנחיות אגף שפכי תעשייה, דלקים וקרקעות מזוהמות במשרד להגנת הסביבה.

ז. יש לתכנן מערכות ניקוז בעלות שיפועים מתאימים ומערכת איסוף לתשטיפים ונגר עילי מזוהם.

ח. יש לקרות את המתקנים המכילים חומרים בעלי פוטנציאל לזיהום קרקע, ככל הניתן, ולהפריד נגר עילי נקי ממזוהם. נגר עילי מזוהם ותשטיפים הינם בגדר "שפכים תעשייתיים".

ט. יש להתקין מערכות מפקדות לסגירת מגופים, ככל שרלוונטי לצנרות למקרה אירוע דליפה.

י. יש להתקין מערכות ניטור לגילוי דליפות (מערכת בקרת לחץ על הצנרת והמרכיבים האחרים עם התראה על ירידת לחץ לא מתוכננת) וניטור רציף של ספיקות ולחצים בצנרת ברגישות גבוהה ביותר הקיימת BAT.

יא. יש לבצע בדיקות אטימות ותקינות לכל המכלים והצנרות בתדירות של אחת לשלוש שנים.

יב. ניטור:

1. בתווך הלא רווי יש להתקין אמצעי ניטור למזהמים וכן יש להתקין בארות ניטור למי תהום במתקן.

2. ליד בתי מגורים ושימושים רגישים במרחק הקטן מ-100 מ' מצנרת האספקה יש להתקין אמצעים לניטור גז קרקע בשיטה אקטיבית.

4.4.4 סיכום האמצעים המתוכננים לצמצום דליפות לקרקע, זיהום מי התהום, וטיפול במי נגר עיליים

התנ"ס תכלול פירוט של האמצעים המתוכננים למניעת דליפות לקרקע, זיהום מי תהום וטיפול במי נגר, ותסכם אותם בטבלאות כדוגמת טבלה 1 לעיל.

4.5 בטיחות וחומרים מסוכנים

4.5.1 בטיחות

יש לנקוט בכל צעדי הזהירות על מנת למנוע אירועים הגורמים להשפעות על הסביבה ולצמצום השפעתם. התנ"ס תכלול ניתוח סיכונים בשיטות כגון HAZOP – Hazard & Operability study, סקרי סיכונים הסתברותיים – QRA, וכיו"ב - טכניקות מקובלות בתחום ניהול סיכונים בכלל ובתחום מתקני הפקה ועיבוד מוצרי דלק במיוחד. בנוסף, על בעל הרישיון להחזיק בתוכנית חירום.

לנושא צנרת יבשתית, יש לעמוד בתקן ובקריטריון לסיכון אישי וקבוצתי כנדרש בתנ"י 5664 חלק 2. במידת הצורך, בהתאם לקריטריונים שבתקן, יבוצע סקר סיכונים הסתברותי לעמידה בקריטריון סיכון אישי של $1e-6/\text{year}$ ועמידה בקריטריון סיכון קבוצתי לפי המקובל על רשות הגז בעת ביצוע הסקר.

4.5.2 חומרים מסוכנים

יש להפחית את השימוש בחומרים מסוכנים ככל האפשר, ובמידת האפשר יש לתת עדיפות לחומרים פחות מסוכנים. כאשר נעשה שימוש בחומרים מסוכנים, יש לנקוט בטכניקה המיטבית הזמינה על מנת לצמצם את הסיכונים לסביבה ולבני האדם. יש לעמוד בדרישות הסטטוטוריות בנוגע לטיפול בחומרים מסוכנים.

בין השאר, על המיתקן לעמוד בתנאים המפורטים בחוק חומרים מסוכנים, התשנ"ג (1993) כולל התנאים למניעת אירוע אובדן הכלה (אחזקת החומרים במאצרות מאושרות ע"י המשרד להגנת הסביבה לדוגמא) והתנאים המפורטים בתקנות רישוי עסקים מפעלים מסוכנים, התשנ"ג (1993) כולל תיק מפעל ונוהל חרום, אחזקת כוח אדם מיומן ומאומן לטיפול באירועי חרום וציוד חרום מתאים לטיפול באירועים אלו.

בנוסף על המיתקן לעמוד בכל עת במרחקי ההפרדה מרצפטורים ציבוריים בהתאם להנחיות מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה במסמך "חוזר מנכ"ל - מדיניות מרחקי הפרדה במקורות סיכון נייחים" מיוני 2011, או כפי שיתעדכן לעת הגשת הבקשה להיתר הבניה. בנוסף, ולאחר שעמד המתקן במרחקי ההפרדה, התנ"ס תכלול תוכניות לניהול הסיכונים המפורטות ב"מדריך

לניהול סיכונים ממקורות נייחים" של המשרד להגנת הסביבה משנת 2005, או כל מסמך המעדכן או מחליף לו.

יש לוודא גם עמידה בתקנים בינלאומיים רלוונטיים כגון SEVESO II Directive – כאשר הדרישות של המשרד להג"ס זהות ברובן לדרישות תקן זה. תקנות רישוי עסקים (מפעלים מסוכנים), תשנ"ג-1993, דורשות דיווח שנתי הכולל:

- תיאור של סוגי החומרים, הכמויות שלהם ואופן השימוש בהם.
  - פרטים על שינויים במערכת הייצור.
  - אחסון חומרים: תנאי אחסון, סוגי האריזות, אמצעי ההפרדה בין החומרים, תחזוקה של מתקני האחסון, ודרכי גישה.
  - אמצעי בטיחות בתחום האתר, לרבות אמצעי התראה, אמצעי נטרול, ציוד ומיגון אישי, ומערך גילוי וכיבוי אש.
  - פליטות שנתיות לסביבה, לרבות שפכים והרכבם.
- תקריות ותקלות שאירעו. התנ"ס תקבע אמצעים למזעור סיכונים ובהם:
- התקנת אמצעים לגילוי דליפות גז כגון: מערכת בקרת לחץ, גלאים אולטראסוניים, גלאי גז במיתקן עם שתי רמות התראה – התראה על דליפה ברמת LEL 10% – Action Level ורמת הפעלה המפעילה אמצעים הנדסיים להשתלטות על הדליפה.
  - נקיטה באמצעים להשתלטות על דליפת גז כגון: Emergency Shut Down – ESD, Valve, שחרור גז ללפיד ו/או לווט, תותחי מים, אמצעי איסוף גז VOC וטיפול בהם וכיו"ב.
  - נקיטת אמצעים למניעת שפך ופיזור נוזלים כגון: מאצרות למכלי נוזלים על פי דרישות התקנות והרשויות הרלוונטיות, מד מפלס עם התראות גובה יתר במכלים ובמאצרות, שסתומים למניעת זרימת יתר – Excess Flow Valves (EFV), שימוש בצינורות ייעודיים דוגמת Smart Hose למניעת שפך בעת פריקת כימיקלים ממכליות או הטענת מכליות.
  - נקיטת אמצעים למניעת שריפות או למניעת התפשטות שריפות כגון: מערכת כיבוי בקצף המחוברת לגלאי I.R. במאצרות ה-Condensate, מערכות כיבוי אוטומטיות למכלי ה-Condensate, תותחי קצף מסביב למכלי הנוזלים הדליקים, מערכות קירור בהתזת מים על מכלי ה-Condensate, שימוש באמצעים למניעת היווצרות חשמל סטטי ו/או למניעת פריקה אלקטרוסטטית בהתאם לת"י 60079 חלק 32 ו-NFPA 77 או בתקן שיוגדר ע"י רשות הגז הטבעי, סיווג האתר לאזורי פציצות לפי תקנים רלוונטיים – ATEX, NEC, ושימוש בציוד מוגן התפוצצות רלוונטי בהתאם לת"י 60079 או בתקן שיוגדר ע"י רשות הגז הטבעי.

- נקיטת אמצעים למניעת הצתה ממקורות מזדמנים מכבישים, כגון: רמזור + מחסום על הכבישים הסמוכים לאתר במרחק של לפחות 1 ק"מ משני צידי האתר אשר יהיו ניתנים להפעלה הן ידנית והן ע"י התראת גלאי גז ברמת התראה שנייה.
- במקרה בו מכיל הגז H_2S (מימן גופריתי) חל איסור על העברתו ליבשה, אלא באישור המשרד להגנת הסביבה.
- יש לוודא קבלת היתר רעלים לחומרים מסוכנים במתקן ועמידה בתנאים להיתר רעלים של הרשויות הרלוונטיות כולל המשרד להגנת הסביבה, פיקוד העורף, שירותי כיבוי, בתקנות רישוי עסקים מפעלים מסוכנים וכיו"ב. תנאים אלו כוללים בין השאר מאצרות בהתאם לדרישות המשרד להגנת הסביבה ובמידה ונדרש גם בהתאם למפרטים הטכניים של פיקוד העורף, נוהל חרום ותיק מפעל לטיפול באירועי חרום מסוג חומרים מסוכנים ואש, סקר סיכונים בהתאם לדרישות שירותי כיבוי ולאחר מכן עמידה בהנחיות שירותי כיבוי למניעת אירועי אש ולטיפול באירועי אש – דוגמת גלאים ותותחי מים וקצף, הקמת צוותי חרום ותרגולם.

4.5.3 סיכום האמצעים המתוכננים לצמצום מפגעי בטיחות וחומרים מסוכנים

התנ"ס תכלול סיכום של האמצעים המתוכננים לניהול והפחתת סיכונים, הן ביבשה והן בים, ותרכז אותם בטבלאות כדוגמת טבלה 1 שלעיל.

4.6 אמצעים להפחתת סיכונים גיאולוגיים וסייסמיים

התנ"ס תקבע את תכנון המתקנים השונים כך שיתבצע על בסיס תוצאות סקרים גיאוטכניים וסקרי תגובת אתר, וכן שתכן המתקן יתחשב בפרמטרים סייסיים וגיאולוגיים-גיאוטכניים המותאמים לתנאי המקום.

הוראות לשלב היתר הבנייה- כללי

בתנ"ס ייכללו ויפורטו:

- שילוב מנגנוני תפעול אוטומטיים וידיניים (לדוגמא כיבוי שסתומים במערכות עם חומרים מסוכנים) בתכנון המתקנים, שיגיבו להתראה מוקדמת מפני רעידות אדמה וצונאמי. יותקנו יחידות התראה מקומיות, יילקח בחשבון חיבור עתידי למערכת ההתראה הארצית מפני רעידות אדמה וצונאמי.
- תכנון למקרה של רעידת האדמה המקסימלית צריך להיות לרעידה בזמן חזרה של 2500 שנה לפחות, על מנת לעמוד בהנחיות של המשרד להגנת הסביבה לתכנון סייסי של מתקני חומרים מסוכנים.

4.6.1 תנאים נוספים עבור תחנות קבלה ורצועת תשתיות

- התנ"ס תכלול סקר תגובת אתר לפי הנחיות ת"י 413 התקף, ככל שחל על חלקי המתקן השונים, או הנחיות התקן הבינלאומי הרלוונטי. התכן הסיסי של המתקן או חלקי הרלוונטים יתבסס על ממצאי הסקר ויוצג במסגרת התנ"ס.
- התנ"ס תכלול חקירת שתית לצורך הגדרת איזורי התכנית בהם קיים פוטנציאל להתנזלות. באיזורים אלה תקבע התנ"ס אמצעים למניעת נזקים מהתנזלות כגון שימוש בחיבורים גמישים, ובשיטות לשיפור תכונות הקרקע והקטנה/ביטול של פוטנציאל ההתנזלות.
- אם במהלך חקירת השתית עולה כי מתקיימים תנאים המאפשרים גלישת קרקע (בין היתר בעקבות שינויים מלאכותיים מתוכננים/שבוצעו בפני השטח), התנ"ס תקבע את האמצעים המתאימים לפי התנאים המקומיים.

4.6.2 תנאים נוספים במתחמים ובצנרת ימיים:

לצורך הכנת התכנון ההנדסי של המתקנים ועריכת התנ"ס יבוצעו הסקרים וייכללו ההוראות, בהתאם לתקנים המקובלים, וכן יענו הדרישות הבאות:

א. סקר אתר ספציפי לפיתוח פרמטרים סייסיים. הסקר יבוצע על פי ההנחיות ASCE-7-05, פרק 21 (נספח ה' לתיקון 5 של תקן 413) תוך עמידה בדרישות הבאות:

- ניתוח סיסמוטקטוני על מנת לקבוע את רמת העומס הסייסמי על סלע התשתית כתוצאה מרעידת התכן. רעידות התכן (זמני חזרה או מרווחי הישנות) ניתנות בקודים הרלוונטיים לבניית פלטפורמות ימיות.
- מקדמי ההגברה, ספקטרום תגובה ודרגת הרגישות להתנזלות יחושבו על בסיס תכונות גיאוטכניות שימדדו במהלך חקירת הקרקע.
- ב. התכנון הסייסמי צריך לעקוב אחר ההוראות בקודי ה-ISO / API עבור פלטפורמות ו / או אחרי ההנחיות המפורטות ב-DNV-OS-C101, תכנון מבני מתכת ימיים, כללי (בשיטת LRFD).
- ג. ביצוע מודלים תלת מימדיים דינמיים של העמסה סיסמית של הפלטפורמה, תוך התחשבות בשינוי דינמי של היציבות הגיאוטכנית של הקרקע במהלך הטעינה (למשל התנזלות).
- ד. חקירת קרקע וסקרים (למשל סקר גיאופיזי, קידוחי ניסיון) לאפיון ומיפוי של שכבת גז המתאן הידועה ממקומות שונים בתת הקרקע הרדוד לאורך מדף היבשת הישראלי, ותופעות נלוות של כשל קרקע. יסודות הפלטפורמה הימית חייבים להיות מתוכננים כך שיעמדו בעומסים הנובעים מתופעות אילו, אם קיימות במתחם הפיתוח.
- ה. קווים חיים ומערכות חירום חייבים להיות מתוכננים על פי פרמטרים שמרניים לתכנון סיסמי. הרכיבים שלהם צריכים לעמוד ללא כשל ברמת העמסה סיסמית בעלת זמן חזרה של 2500 שנה.
- ו. תכנון הפלטפורמה צריך להתחשב בהעמסה כתוצאה מצונאמי.
- ז. חקירת הקרקע לאורך מסדרונות הצנרת תתוכנן כך שניתן יהיה לזהות אי רציפיות. אם נמצא פוטנציאל לאי רציפות, יש ולהתקין מנגנונים מתאימים בצינור על מנת שיעמוד במעוות הסטטי / דינמי הצפוי.
- ח. אלמנטים ומבנים הנדסיים לא מבניים (Non-Structural Components) אשר אינם כפופים לת"י 413 חלק 2 יתוכננו ע"פ התקנים הבינלאומיים המוזכרים בתקן הישראלי, וכברירת מחדל ע"פ התקן האמריקאי ASCE/SEI 7-10.

4.6.3 סיכום האמצעים המתוכננים להפחתת סיכונים גיאולוגיים וסיסמיים

התנ"ס תכלול סיכום האמצעים המתוכננים לניהול והפחתת סיכונים גיאולוגיים וסיסמיים, הן ביבשה והן בים ותרכו אותם בטבלאות כדוגמת טבלה 1 שלעיל.

4.7 פסולת

המונח "פסולת" כולל: פסולת מתהליך ההפקה, אשפת צרכנים, גרוטאות מתכת, כימיקלים משומשים וכו'. בהתאם להרכב ולמקור, הפסולת מוגדרת כמסוכנת או כלא מסוכנת. יש להכין תכנית ניהול פסולת לצורך טיפול בפסולת וסילוקה, שתכלול הגדרה של סוגי הפסולת, הפרדה לפסולת מסוכנת ופסולת לא מסוכנת, איסוף נפרד, טיפול, אגירה, אחסון, שינוע וסילוק.

התנ"ס תציג אמצעים לצמצם את ייצור הפסולת ולמקסם את היקף המחזור, העיבוד מחדש והשימוש החוזר. עבור טיפול בפסולת יש לנקוט בסדר הפעולות הבא: שימוש חוזר – יישום שימושי – שריפה והשבת חום – הטמנה באתר מבוקר.

כאשר תזרים הפסולת מוגדר כפסולת מסוכנת, יש לעמוד גם בדרישות של סעיף 5.7.2 לעיל.

בתנ"ס יוגדרו קריטריונים לסיווג פסולת בהתאם לקריטריונים של המשרד להגנת הסביבה (לדוגמא "תקנות רישוי עסקים (סילוק פסולת חומרים מסוכנים), התשנ"א (1990) וקריטריונים בינלאומיים רלוונטיים (לדוגמא, הספר הכתום של האו"ם). התנ"ס תקבע נהלים וכללים לטיפול בטוח בכל סוגי הפסולת המסוכנת והלא מסוכנת ותזרימי הפסולת, תוך התייחסות לשיקולים סביבתיים, בריאותיים ובטיחותיים ובכפוף לדרישות הסטטוטוריות.

סיכום האמצעים המתוכננים לצמצום פסולת מסוכנת ולא מסוכנת

התנ"ס תכלול סיכום של האמצעים המתוכננים לצמצום פסולת מסוכנת ולא מסוכנת ותסכמם בטבלאות בהתאם לטבלה 1 לעיל. טבלאות מסכמות מסוג זה יוכנו לריכוז הדרישות, ההנחיות והפעולות למימושן - לשלב ההקמה, לשלב התפעול ולמקרי חירום (ובכללם תאונות).

4.8 רעש ותאורה

במהלך תכנון המתקן, ישולבו פעולות להפחתת מפגעי רעש, רעש תת-ימי ותאורה מיותרים, יפורטו צעדים שינקטו על מנת לבודד אותם. אין לצמצם בתאורה אם דבר זה מנוגד לשיקולי בטיחות או ביטחון.

4.8.1 הוראות להפחתת רעש בשלב ההקמה ובשלב הפעילות השוטפת

התנ"ס תכלול מסמך אקוסטי, שיועבר לאישור המשרד להגנת הסביבה. המסמך יכלול:

■ הוראות בדבר צמצום השפעות הרעש בסביבה היבשתית

- המסמך האקוסטי יכלול את רשימת מקורות הרעש הדומיננטיים בתחנה.
- קריטריון הרעש, במסמך האקוסטי יהיה מפלס רעש כולל של $L_{Aeq}=40$ dB בתוך מבנה המגורים. מפלס זה כולל את כל מקורות הרעש הסביבתיים המכניים עליהם חלות התקנות.
- בכל מצב בו מפלסי הרעש המחושבים גבוהים ממפלסי הקריטריון הנ"ל יוצגו האמצעים להפחתת הרעש לעמידה בקריטריון.
- המסמך האקוסטי יכלול לוח זמנים לביצוע העבודות כולל פרוט כלי עבודה שיפעלו בכל אחד מהשלב, המקום בו הם יופעלו ומשך עבודת הכלים בשטח ביממה.
- המסמך האקוסטי יכלול את המאפיינים האקוסטיים של הכלים שיופעלו באתר וחישובי הרעש הצפויים מהם בכל שלב העבודה. לעת תחילת העבודות ימציא הקבלן

המבצע מסמכים המעידים כי כל כלי העבודה בהם הוא עתיד לעשות שימוש עומדים בדרישות התקנות למניעת מפגעים (רעש בלתי סביר מצידוד בניה), התשל"ט - 1979.

- מפלס הקריטריון לרעש עבודות ההקמה הינו ערך הגבוה ב-20 dB ממפלס הרעש המרבי המוגדר בהוראות בתקנות למניעת מפגעים (רעש בלתי סביר), התש"ן - 1990 מחוץ למבנה. בעל הרישיון יידרש לעמוד במפלס רעש זה תוך נקיטה באמצעים סבירים (לדוגמא: שימוש בכלי עבודה שקטים יותר מאותו הסוג, שימוש במחסומי רעש ניידים וכו').

- המסמך האקוסטי יכלול חישובי רעש לכל שלבי העבודה בהתבסס על נתוני הכלים, מיקומם בשטח, משך זמן עבודתם, מחסומי רעש בדרך והתפשטותו של הרעש.

- מפלס הרעש לא יעלה על $L_{Aeq}=85$ dB במרחק של 1 מטר מיחידות הציוד. (ככל שיש הערכות לחריגה ממפלס זה, ניתן לשקול דרישה כי טורבינות הגז יהיו עם חופה אקוסטית.

- "פעולות חריגות", כגון שחרור גז דרך לפיד, יבוצעו ככל הניתן בשעות היום בלבד.

■ הוראות בדבר הפחתת רעש בהקמת המתקנים והצנרת הימיים

המסמך האקוסטי יכלול את רשימת מקורות הרעש הדומיננטיים בתחנה. התנ"ס תפרט אמצעים למניעת פגיעה ביונקים ימיים ובצבי ים, הן במהלך עבודות ההקמה והן בזמן הפעלת המתקן.

4.8.2 תאורה

התנ"ס תכלול תכנית תאורה שתתבסס על מיפוי פוטומטרי, המציג את פיזור האור סביב המתקן ומראה שאין חריגה של תאורה מעבר לתחום ההכרחי. התכנית תיבחן את פיזור האור מחוץ לשטחי המתקנים ויוצגו אמצעים לצמצום ומזעור השפעותיו, על פי עקרונות תכנון מתואמים עם רט"ג, ובהם: צמצום שימוש בתאורה, הן מבחינת זמן ההארה והן מבחינת העוצמה, ככל הניתן. מיקוד האורות כלפי המתקן ולא החוצה ולוודא שהתאורה אינה מסנוורת ע"י שימוש במנורות ממוקדות כלפי מטה (Full Cutoff).

שימוש בתאורה בעלת אורך גל קצר וספקטרום צר ולהימנע, כל הניתן, משימוש באור לבן. תאורת סימון – שימוש באור מהבהב עם הבזקי אור קצרים יחסית למרווח שבין ההבזקים, ככל הניתן.

הצבת תאורה בתחנות הגז החופיות- אם תידרש, תבחן האפשרות להצבת אמצעים חליפיים שיצמצמו את השפעות התאורה כגון מצלמות לילה /גלאים.

4.8.3 סיכום האמצעים המתוכננים לצמצום מפגעי רעש ותאורה

התנ"ס תכלול סיכום של האמצעים המתוכננים לצמצום מפגעי רעש ותאורה, בטבלאות בהתאם לטבלה 1 המובאת לעיל, שיציגו את ההנחיות שפורטו לעיל ואת האמצעים למימושו.

4.9 שילוב ושיקום נופי

4.9.1 טיפול חזותי- שלב ההקמה

התנ"ס תכלול מסמך נופי, שיערך ע"י אדריכל נוף מוסמך ובליוי אקולוג, ויפרט את כל האמצעים שינקטו, בגבולות התכנית ומחוצה לה, במטרה לצמצם את ההשפעות הנופיות של המתקנים (כולל תחנות המגופים ומיקום האסדות בים). המסמך יכלול חתכים והדמיות, הנחיות מפורטות ביחס לחומרי הגמר, לשימוש בצמחייה ועוד. המסמך הנופי יכלול התייחסות לנושאים הבאים:

■ שילוב נופי וצמצום הנראות של המתקנים

התנ"ס תכלול אמצעים לשילוב נופי וצמצום הנראות של המתקנים היבשתיים, בין היתר באמצעות שימוש בטופוגרפיה טבעית, סוללות, חומרי גמר המשתלבים בסביבה, הטמנה בקרקע, הסתרה נופית באמצעות צמחיה וכד'.

■ צמצום הפגיעה הנופית כתוצאה מעבודות הכשרת השטח

בתנ"ס ייבחנו ויפורטו האמצעים למזעור הפגיעה הנופית. התכנון ההנדסי המפורט באתר חגית יביא בחשבון את הפגיעה הנופית שתיגרם ממחשופי הקרטון שיווצרו בשל עבודות הכשרת השטח ויבחן את האמצעים המיטביים לטשטושם כגון: שימוש בחומרי גמר שיאפשרו התפתחות פטינה טבעית בקצב מואץ והשתלבות של המחשוף בסביבתו, שימוש בטכנולוגיות לשיקום קירות חציבה באמצעות התזת זרעים של צמחי בר מקומיים, ועיצוב קיר החציבה בשיפועים מתאימים לשם כך.

■ הנחיות כלליות למזעור הפגיעה בשלבי הנחת הצנרת

מיקום שטחי ההתארגנות ודרכי גישה זמניות בהתייחס לשיקולים נופיים ואקולוגיים.

הנחיות למזעור הפגיעה בצמחיה ברצועת הצנרת, ובכללן עקירת/העתקת עצים רק בתחום רצועת הצנרת ורצועת העבודה.

הנחיות למניעת פגיעה כתוצאה מתמרון כלי רכב.

הנחיות לשימור והשבת שכבת הקרקע העליונה ברצועת העבודה ובדרכים הזמניות.

הנחיות לשיקום רצועת העבודה, שטחי ההתארגנות ודרכי גישה זמניות.

הפיקוח על הביצוע והשיקום הנופי בתחום גנים לאומיים ושמורות טבע יעשה ע"י רט"ג.

הפיקוח על השיקום הנופי בשטחים אחרים יעשה ע"י הועדה המקומית הנוגעת לעניין.

רשות הרישוי יכול ותקבע גוף מקצועי לפיקוח על עבודות השיקום הנופי.

סיכום האמצעים המתוכננים לצמצום השפעות על הנוף, החזות, והשטחים פתוחים

התנ"ס תכלול סיכום של האמצעים המתוכננים לצמצום השפעות על הנוף, החזות, והשטחים פתוחים, בהתאם לטבלה 1 המובאת לעיל, כולל ההנחיות שפורטו לעיל והפעולות למימושן.

4.10 ערכי טבע

4.10.1 שלב ההקמה

4.10.1.1 סביבה יבשתית

התנ"ס תכלול התייחסות לנושאים הבאים:

- מניעת פגיעה בערכי טבע ובמערכות האקולוגיות
- אופן שיקום בתי גידול טבעיים בהתאם למאפיינים האקולוגיים של יחידות השטח השונות.
- טיפול וניטור אחר התבססות צמחים פולשים בתוואי הצנרת הכולל פעולות מקדימות טרם התחלת העבודות וניטור ארוך טווח במשך 5 שנים על פי תכנית שתואם עם רשות הטבע והגנים לאומיים.
- בחינה הידרולוגית של ההשפעה הצפויה בנחל תות והמעיינות באזור ראו הרחבה בסעיף 5.5.3.
- לצורך מניעת פגיעה בעופות ימנע ככל האפשר שימוש במתקן בכבלים חיזוק בקרבת מאגרי מים.
- בתוואי מכמורת תבחן אפשרות חציית המקטע שבין כביש 2 למסילת הברזל באופן תת קרקעי.

4.10.1.2 באזורי שימור נופי, כמסומן בתשריטי התכנית

- תצומצם רצועת העבודה עד למינימום האפשרי ותיבחן הסטת התוואי, בגמישות המותרת על-פי הוראות התכנית.
- התנ"ס תכלול סקר צומח ייחודי בעונה המתאימה לאורך תוואי העבודות וכן תכלול הוראות לאיסוף פקעות וזרעים של מינים ייחודיים לצורך שיקום עתידי. כמו כן יבוצע סקר עצים בוגרים.
- אתרי ההתארגנות ימוקמו ככל הניתן בתחומי רצועת התשתיות בלבד. התנ"ס תתייחס לתאי שטח 230-232 ו-255-256 261 [בשמורת חוף גדור, אזורי החולות-בשמורת פארק השרון ושמורת נחל אלכסנדר] ותקבע הוראות לעניין גידור/סימון זמני של תוואי העבודות לצורך מניעת פגיעה בשטחים רגישים.

- בתאי שטח 232, 256 ו-258 במקטע בין כביש 2 ומסילת הברזל התנ"ס תקבע הוראות כך שלא תוכשרנה דרכים חדשות לצורך פיקוח וניטור קו הצנרת ברכב אלא יתבצע הסיור לאורך המקטע באופן רגלי.

4.10.1.3 סביבה ימית

- לשם קביעת תוואי סופי למסדרון צנרת בסביבה הימית, התנ"ס תכלול סקר בתי גידול בקרקעית הים שיתבצע ע"י ביולוג ימי מומחה, בדגש על מצע סלעי חשוף. יש להימנע ככל הניתן מהעברת הצנרת באזורים של מצע סלעי חשוף ו/או בסמיכות להם.

- על מנת להקטין את הסיכוי לפגיעה אפשרית בבית הגידול הסלעי באזור הכניסה לחוף במכמורת יש לבחון אפשרות להרחקת נקודת היציאה הימית של הצינור מערבה מהאזור הסלעי ככל שהטכנולוגיה מאפשרת.

- בשלב הנחת הצנרת בים, תימנע, ככל הניתן, הטלת עוגנים באזורים סלעיים חשופים המהווים בית גידול ערכי.

- התנ"ס תקבע כי כל חומר שייערם במסגרת חפירת הצנרת הימית יושב לכיסוי מוקדם ככל הניתן.

- לפי העניין, תקבע התנ"ס הוראות לעניין עבודות ההקמה כך שיעמדו, ככל הניתן, בדרישות המפורטות ב"מסמך הנחיות סביבתיות לביצוע עבודות ימיות" המפורסם על ידי המשרד להגנת הסביבה, על עדכוניו.

4.10.2 **מניעת פגיעה בעופות**

■ בקרבת מאגרי מים בהם קיים חשש לפגיעה בעופות תקבע התנ"ס הוראות למניעה, ככל הניתן, מפריסת כבלים עיליים. אם ייפרסו, יסומנו עפ"י הנחיות רט"ג.

■ במתקנים הימיים תקבע התנ"ס צמצום ככל הניתן של השימוש בזכוכית במתאר החיצוני של המבנה. אם יש הכרח להשתמש בזכוכית, יש למסך אותה מבחוץ באמצעים שימנעו השתקפות.

4.10.3 **סיכום האמצעים לצמצום הפגיעה בערכי טבע**

התנ"ס תכלול סקירה וסיכום של האמצעים המתוכננים לצמצום הפגיעה בטבע, בהתאם לטבלה 1 לעיל. התנ"ס תכלול הוראות וההנחיות הנוגעות לנושא זה ואת הפעולות למימושו.

5. ניטור ומעקב

5.1 תכולה ותפיסה

כחלק מהתנ"ס על בעל הרישיון להכין תכנית ניטור, מעקב ודיווח שתאושר על ידי רשות רישוי גז טבעי והמשרד להגנת הסביבה בתיאום עם משרד התשתיות הלאומיות האנרגיה והמים.

תכנית הניטור שתוכן במסגרת התנ"ס תבחן את יעילות ההוראות הכלולות בתנ"ס ואת קיום כל החובות והדרישות החוזיות ו/או המשפטיות הנלוות. תכנית הניטור תכלול נתוני רקע, ניטור בשלב ההקמה, ניטור בשלב התפעול השוטף וכן ניטור לאחר שלב הפירוק. תקופות ואורך זמן הניטור יקבעו על ידי משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים והמשרד להגנת הסביבה. התכנית תקבע דרישה לתיעוד תוצאות הניטור ודיווח עליהן לגורמים הרלוונטיים. במקרים של חריגות, תכנית הניטור תעקוב אחר יעילותם של צעדי המניעה והאמצעים הנדרשים בתכנית הניהול.

תכנית הניטור ותוצאות הניטור יפורסמו.

דו"ח מעקב אחר רמת הביצוע ואחר יעילות של תכנית הניטור, על בסיס איסוף וניתוח נתונים שיטתי, יועבר לרשויות המוסמכות (רשות הרישוי לגז טבעי, משרד התשתיות הלאומיות, אנרגיה והמים, משרד להגנת הסביבה, וכן רשויות הנוגעות לכל נושא). על סמך התוצאות של דו"חות מעקב אלו, באישור הרשויות המוסמכות, ינקוט בעל הרישיון בצעדים הנחוצים, בכדי לוודא שיעדי המדיניות הסביבתית, התוכניות, ההליכים, והנהלים מיושמים כהלכה והוכחו כיעילים.

5.2 פרמטרים לניטור

על התוכנית לתאר את התחומים והפרמטרים שינוטרו, לרבות השיטות והתדירויות. יש לנטר פליטות, מפגעים, והשפעות. ניטור ההשפעות צריך להיות מבוסס טכנית, תקף מדעית, ניתן לשחזור, ועליו להסתמך על מדידות תקופתיות חוזרות של שינויים סביבתיים המאפשרות להשוות את המצב לפני תחילת הפרויקט ואחריו. את דרישות הניטור יש לגבש באופן זהיר ובהתאם לדגם SMART, תוך הימנעות מ-"ניטור-יתר", שכן תהליך הניטור עשוי להיות יקר, במיוחד עבור השפעות אקולוגיות.

חלק מן הסוגיות החשובות שיש לשקול כוללות:

- קביעת סדר עדיפויות לניטור השפעות.
- עריכת תכנית ניטור מתאימה עבור כל השפעה שאותרה.
- הלוי"ז הצפוי של כל אחת מ תחומי הניטור.
- קביעת הגורם שיטפל באיסוף, השוואת, ניתוח, ופיענוח הנתונים, ובמידת הצורך ימליץ על נקיטת צעדים למניעת או הפחתת השפעות לא רצויות.
- תכנית תגובה למקרה שתוצאות הניטור חורגות מן הרמות המותרות.
- עלויות ההוצאה לפועל של תכנית ניטור מומלצת.

5.2.1.1 ניטור צנרת

התנ"ס תכלול תכנית בדיקות לאורך קווי הצנרת היבשתית באזורים רגישים הידרולוגית כגון: רדיוסי מגן ומעיינות.

התנ"ס תכלול הוראות בדבר תיעוד של הבתימטריה לאורך הצינורות הימיים אחת לכל פרק זמן, בדבר דיווח על תופעות מורפולוגיות מיוחדות (חשיפת צינורות, התפתחות בתרונות וכדומה) שהתפתחו לאורך הצינור או בקירבתו. וכן בדבר דיווח על כל פעילות כיסוי או הגנה שמבוצעת.

5.2.1.2 ניטור תשטיפים מהמתקן

התנ"ס תכלול תכנית דיגום לתשטיפים. הפרמטרים שימדדו, יאושרו על ידי המשרד להגנת הסביבה על בסיס התכניות המפורטות ובעמידה בכל הדרישות והתקנים התקפים לאותה העת. לדוגמא: בתקנות בריאות העם (תקני איכות מי קולחין וכללים לטיהור שפכים) התשי"ע – 2010, ובהתאם לאמור בהצעת תקנות המים (מניעת זיהום מים) (חוות ומיכלי דלק) התשס"ד-2004, פרק 21.א.

5.2.1.3 ניטור ציפורים במתקנים הימיים

התנ"ס תכלול תכנית לניטור נדידת הציפורים בתקופת נדידת הסתיו. תכנית הניטור תכלול הערכה של מספר העופות הנפגעים כתוצאה מהמתקן, וביצוע התאמות כנדרש אם ימצאו זמנים קריטיים של אירועי תמותת עופות. תכנית הניטור תכתב על סמך הניסיון שהצטבר במתקנים ימיים דומים בעולם.

5.2.1.4 ניטור סביבתי

התנ"ס תכלול תכנית ניטור מתמשך למדדים כימיים וביולוגיים שיתואמו עם המשרד להגנת הסביבה ורטי"ג, על מנת למדוד את ההשפעות הסביבתיות. בנוסף, התנ"ס תידרש לענות על הנחיות הניטור המפורטות במסמך "הנחיות לניטור ימי לבחינת ההשפעה על הסביבה הימית של פעולות חיפוש והפקת גז ונפט" המפורסם על ידי משרד התשתיות הלאומיות האנרגיה והמים והמשרד להגנת הסביבה, על עדכוניו.

5.3 דרישות דיווח

התנ"ס תקבע מתכונת דיווח אודות תוצאות הניטור בהתאם לדרישות המעוגנות בחוק, ברישיונותיו של בעל הרישיון, במערכת הניהול הסביבתי, ובכל תחומי התנ"ס. דבר זה תקף גם לגבי ההתקדמות של הפעולות והאמצעים המוסכמים ביחס ליעילות הסביבתית שלהם (כלומר, שהפחתת המפגעים בפועל תואמת את ההפחתה החזויה). במידת הצורך, ניתן לנטר היבטים סביבתיים נוספים אם ישנם סימנים המורים על סיכונים או קיים חשש ביחס אליהם.

טל. 04-8257181, פקס. 04-8260519 אתר: www.eco-safe.co.il

ת.ד. 3745 חיפה 31037

הערכת סיכונים במסגרת תמ"א 37 ח' – תחנות גז (מגופים)

אוקטובר 2013

הוכן ע"י: מהנדס דורון שורץ – אקו-סייף (1994) בע"מ.
פרק 2.1 – לרמן אדריכלים ומתכנני ערים בע"מ.

תאריך עידכון אחרון: 7.10.2013

תקציר

הגז הטבעי המופק מהבאר יוזרם בלחץ גבוה של כ- 450 בר לפלטפורמה ימית, שתוקם במרחק של כ- 7.5 ק"מ מקו החוף, לשם הפחתת לחץ, כך שלחץ הגז המקסימלי בכניסתו ליבשה לא יעלה על 110 בר.

מהפלטפורמה הימית בה תתבצע הפחתת לחץ (יתכן והפלטפורמה תכלול מתקנים נוספים לטיפול בגז הטבעי, מלבד הפחתת לחץ) הגז הלא מטופל יוזרם ליבשה בצינורות פלדה בקוטר של עד 36" המתוכננים לעמוד בלחץ ובאיכות הגז הנדרש.

לשם הבטחת הבטיחות, תוקמנה תחנות מגופים חופיות.

התחנה תכלול, בין היתר, מגופים תת קרקעיים, חדרי בקרה וחשמל עיליים ובתחנות החופיות יתווסף גם מתקן לשליחת מולוך (pig). התחנה תהיה מוקפת בגדר ותכלול תאורה, מצלמות וכדומה, כל זאת בהתאם להנחיות משרד לבטחון הפנים (משטרת ישראל) (בדומה לעשרות תחנות גז שהוקמו עד היום בישראל).

במידה והגז לחוף יגיע לאחר טיפול מלא, ללא נזלים, יתווסף בתחנת המגופים מתקן לשחרור הגז הטבעי (vent), בעת חירום. נציין כי, שחרור הגז הינו פעולה יזומה ומתבצעת בהתאם לנוהל "שחרור גז טבעי".

מטרת הערכת סיכונים זו הינה לקבוע מרחקי בטיחות (מרחב נטול מקורות הצתה) ומרחקי הפרדה (על פי הנחיות מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה במסמך מרחקי הפרדה) עבור תחנות המגופים.

עיקרי הממצאים:

1. קווי בניין- מרחק קווי בניין מתחנות ההגפה לא יפחת מ- 45 מ'.
2. מרחב נטול מקורות הצתה (מרחק בטיחות)- מרחב נטול מקורות הצתה הוא הרדיוס סביב ה- vent, והוא לא יפחת מ- 110 מ'. בנוסף, המרחק אנכי לא יפחת מ- 420 מ'.
3. מרחק הפרדה- בביצוע הערכת הסיכונים לקריטריון של מרחקי הפרדה לא נמצא טווח סיכון בגובה פני הקרקע ולכן מוצע שמרחק ההפרדה יהיה תואם למרחק הבטיחות, שהוא 110 מ'.
4. במסגרת תכנית הנדסית לתחנת המגופים, מומלץ לבצע סקר סיכונים הסתברותי לתחנה.

תוכן עניינים

נושא	עמ'
1. רקע	4
1.1 הנחות יסוד להערכת הסיכונים	4
1.2 מטרות	5
1.2.1 מטרת העבודה	5
1.2.2 תכולת העבודה	5
2. מימצאים ומסקנות	5
2.1 מימצאים	5
2.1.1 מרחקי בטיחות והפרדה	5
2.1.2 מרחק רצפטורים ציבוריים קיימים מתחנות ההגפה	6
2.2 מסקנות	9
3. מתודולוגיה	10
4. הגדרות	10
5. תקנים רלוונטים לתחנות המגופים	11
6. מרחק לצידוד מוגן פצירות על פי תקן IGEM/SR/25	11
7. מרחקי בטיחות על פי ת"י 5664 חלקים 1 ו-2	12
8. חישוב מרחק נדרש מרצפטורים ציבוריים	14
9. סיכום	19
10. מסמכי הנחיות מיקצועיים ומקורות ספרות ששימשו בהערכת הסיכונים	20
נספח א' – נוהל שחרור גז טבעי	25
נספח ב' – תרשימים מת"י 5664	27
נספח ג' – פלט תוכנת WHAZAN המחשב את ספיקת הגז מה- vent	29
נספח ד' – מרחק לקווי בניין על פי ת"י 5664 חלק 2	30

1. רקע**1.1. הנחות יסוד להערכת הסיכונים****כללי**

הגז הטבעי המופק מהבאר, כולל גם נוזלים אחרים, כגון: מים, וקונדנסט (חומר אורגני דמוי דלק). בנוסף, על מנת למנוע קיפאון בראש הבאר, מוזרם לבאר חומר כימי כגון: גליקול, מתנול. הגז הטבעי ביחד עם הנוזלים מוזרם לפלטפורמה הימית שתוקם במרחק של כ- 7.5 ק"מ מקו החוף בלחץ גבוה של כ- 450 בר.

הפלטפורמה הימית תכלול, בין היתר, מתקן להפחתת לחץ, כך שלחץ הגז בכניסה ליבשה לא יעלה על 110 בר.

במידה וכמות הקונדנסט תהיה בדומה לגז שהופק ממאגר מרי B (בו נמצאה כמות מזערית של קונדנסט), קיימת אפשרות שפינוי לחוף מהפלטפורמה (בה יאוחסן במיכלים) יהיה באמצעות אוניות שירות.

במידה וכמות הקונדנסט תהיה בדומה לגז שהופק ממאגר תמר (בו נמצאה כמות גדולה של קונדנסט), קיימת אפשרות שפינוי לחוף מהפלטפורמה יהיה באמצעות צינור ייעודי, להמשך טיפול במתקן הקבלה היבשתי.

הפרדת הגליקול (MEG) או מתנול, תתבצע על הפלטפורמה ו/או במתקן הקבלה היבשתי. לאחר הטיפול ימוחזר הגליקול (MEG) או מתנול, ויוחזר לראש הבאר.

הפרדת המים תתבצע על הפלטפורמה ו/או במתקן הקבלה היבשתי, לאחר הטיפול יוחזרו המים לפלטפורמה וליים.

תחנות מגופים

לאחר הפחתת הלחץ בפלטפורמה הימית הגז הטבעי יוזרם ליבשה בצינורות פלדה קוטר של עד 36" המתוכננים לעמוד בלחץ ובאיכות הגז הנדרש.

לשם הבטחת הבטיחות, תוקמנה תחנות מגופים חופיות.

התחנה תכלול, בין היתר, מגופים תת קרקעיים, חדרי בקרה וחשמל עיליים ובתחנות החופיות יתווסף גם מתקן לשליחת מולוד (pig). התחנה תהיה מוקפת בגדר ותכלול תאורה, מצלמות וכדומה, כל זאת בהתאם להנחיות משרד לבטחון הפנים (משטרת ישראל) (בדומה לעשרות תחנות גז שהוקמו עד היום בישראל).

במידה והגז לחוף יגיע לאחר טיפול מלא, ללא נוזלים, יתווסף בתחנת המגופים מתקן לשחרור הגז הטבעי (vent), בעת חירום. קוטר ה- vent יהיה בהתאם לחישובים ולא יעלה על 10". נציין כי, שחרור הגז הינו פעולה יזומה ומתבצעת בהתאם לנוהל "שחרור גז טבעי" (נספח א').

1.2. מטרות**1.2.1. מטרת העבודה**

- א. חישוב מרחב נטול מקורות הצתה (מרחקי בטיחות) מארובת נישוב הגז (vent) של תחנות המגופים בו יש להימנע מקיום מקורות הצתה.
- ב. חישוב מרחקי הפרדה של רצפטורים ציבוריים מתחנות המגופים.
- ג. קביעת קווי בניין – מרחק למבנים מאוכלסים מתחנות המגופים.
- ד. בדיקה האם תחנות המגופים במיקומם המתוכנן עומדות במרחקי הבטיחות וההפרדה.

1.2.2. תכולת העבודה

- א. קביעת מרחקי בטיחות (מרחב נטול מקורות הצתה) על פי תקן רלוונטי למיתקני גז טבעי – IGEM/SR/25.
- ב. קביעת מרחק לקווי בניין על פי תקן רלוונטי – ת"י 5664.
- ג. חישוב מרחקי הפרדה מה- vent לתרחיש פיצוץ ענן על פי הנחיות המשרד להגנת הסביבה.
- ד. השוואת מרחקי הבטיחות וההפרדה למיקום תחנות המגופים.

הערה: מאחר ומדובר בוונט ולא בלפיד לא חושב מרחק לקרינת חום.

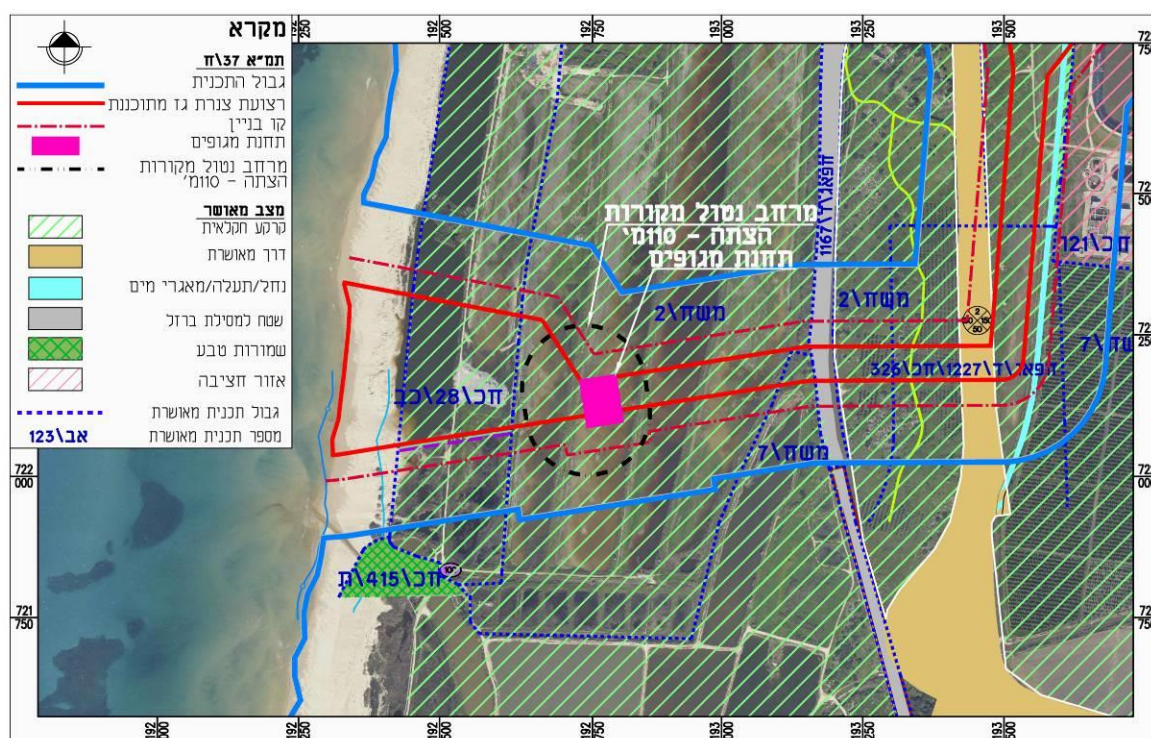
2. מימצאים ומסקנות**2.1. מימצאים****2.1.1. מרחקי בטיחות והפרדה**

- א. קווי בניין- מרחק קווי בניין מתחנות ההגפה לא יפחת מ- 45 מ'.
- ב. מרחב נטול מקורות הצתה (מרחק בטיחות)- מרחב נטול מקורות הצתה הוא הרדיוס סביב ה- vent, והוא לא יפחת מ- 110 מ'. בנוסף, מרחק אנכי לא יפחת מ- 420 מ'.
- ג. מרחק הפרדה- לא נמצא טווח סיכון בחישוב ולכן מרחק ההפרדה תואם למרחק הבטיחות, שהוא 110 מ'.
- ד. הערה: במסגרת תכנית הנדסית לתחנת המגופים, מומלץ לבצע סקר סיכונים הסתברותי לתחנה.

תחנת גז (מגופים) חופית- חוף כרמל

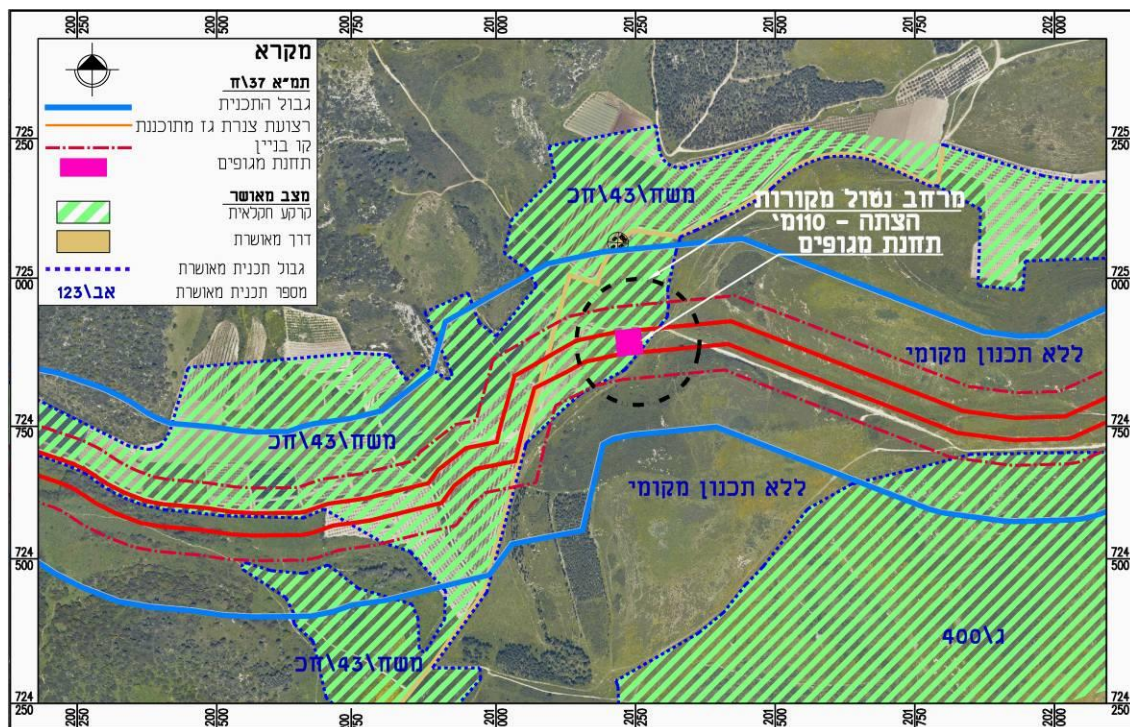
שימושי וייעודי קרקע בסביבת התחנה :

- היישוב דור- מצפון לתחנה ובמרחק של כ- 1,200 מ' ממנה.
- מסילת החוף- ממזרח לתחנה ובמרחק של כ- 350 מ' ממנה.
- כביש מס' 2- ממזרח לתחנה ובמרחק של כ- 600 מ' ממנה.

תחנת גז (מגופים בניים) - נחל טלימון

- תחנת מגופים בניים חגית תמוקם בשטחים החקלאיים מצפון לכביש מס' 9.
- התחנה תמוקם במרחק של כ- 11.5 ק"מ מתחנת המגופים החופית, ותשתרע על שטח של כ- 2 דונם, והיא נכללת בתחום מסדרון הצנרת.
- שימושי וייעודי קרקע בסביבת התחנה:
- היישוב בת שלמה- מדרום לתחנה ובמרחק של כ- 1.5 ק"מ ממנה.

תחנת גז (מגופים) חופית- מכמורת

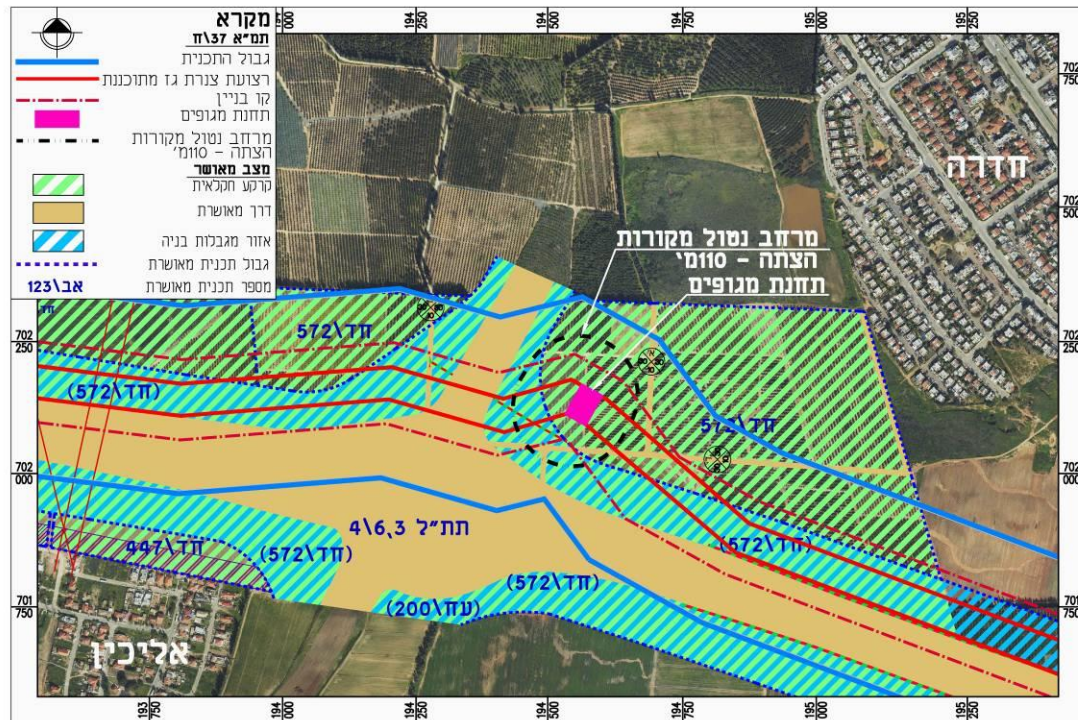
- תחנת מגופים חופית מכמורת תמוקם מצפון למכמורת ומזרחית למצוק החופי, בשטח חולי מעובד חקלאית, הנחצה על-ידי שדרות שיחי אשל בוגרים.
- תחנה זו ממוקמת במרחק הגדול מ- 700 מ' ממזרח לקו החוף ושטחה הוא כ- 5 דונם.
- שימושי וייעודי קרקע בסביבת התחנה:
- היישוב מכמורת- מדרום לתחנה ובמרחק של כ- 200 מ' ממנה.
  - כביש מס' 2- ממזרח לתחנה ובמרחק של כ- 350 מ' ממנה.
  - אזור נופש מתוכנן (לפי חד/2020)- מדרום לתחנה ובמרחק של כ- 70 מ' ממנה.

שימושי וייעודי קרקע בסביבת התחנה :

- היישוב חדרה- מצפון לתחנה ובמרחק של כ- 500 מ' ממנה.
- היישוב אליכין- מדרום לתחנה ובמרחק של כ- 700 מ' ממנה.
- כביש מס' 9- מצפון לתחנה ובמרחק של כ- 135 מ' ממנה.
- כבישים מקומיים

2.2. מסקנות

- 2.2.1. בתחום מרחקי ההפרדה מתחנת המגופים לא קיימים רצפטורים ציבוריים.
- 2.2.2. בתחום מרחקי הבטיחות (מרחב נטול מקורות הצתה) מתחנות המגופים לא קיימים ולא מתוכננים מיתקני תשתית העשויים להוות מקור הצתה קבוע.
- 2.2.3. בתחום מרחקי הבטיחות של תחנת מגופים ביניים כביש 9 קיימים מקורות הצתה מזדמנים. שחרור מה- vent בנקודה זו יחייב פעולה מקדימה של חסימת הכביש. יש להערך לכך מראש ע"י הצבת רמזור מתאים.
- 2.2.4. בעת שחרור גז יזום יסגרו הכבישים המקומיים.

3. מתודולוגיה

- 3.1. בדיקה בתקנים רלוונטים למיתקני גז טבעי ולמערכת הולכת גז טבעי לזיהוי מרחקי בטיחות.
- 3.2. חישוב מרחקי הפרדה מרצפטורים ציבוריים על פי המתודולוגיה העדכנית למועד הערכת הסיכונים של המשרד להגנת הסביבה.
- 3.3. קביעת מרחקי הבטיחות וההפרדה.
- 3.4. השוואת מימצאים בשטח המתוכנן למרחקי הבטיחות וההפרדה.
- 3.5. אישור המיקום או המלצה על שינוי המיקום בהתאם למימצאים.

4. הגדרות

"מרחק הפרדה" – המרחק הנדרש בין גבולות מגרש של מקור סיכון קיים, מאושר או מתוכנן לבין גבולות מגרש של רצפטור ציבורי קיים, מאושר או מתוכנן. המרחק נמדד בקו אווירי מגבולות המגרשים.

"רצפטור ציבורי" - שימוש או ייעוד, קיימים או מתוכננים המשמשים או מתוכננים לשהיית אוכלוסייה, לרבות מגורים, מסחר קמעונאי, משרדים משרתי קהל, מוסדות ציבוריים לפי הקבוע בחוק התכנון והבניה, תיירות, מקומות בילוי, אולמות שמחה/ גני אירועים, אזורים בהם קיימת שהייה אינטנסיבית של אוכלוסייה בשטחים ציבוריים פתוחים ופארקים, שימושים מעורבים הכוללים אחד מכל אלה וכן מגרשי החניה שלהם וכל שימוש נוסף שיקבע הממונה. מתקני תעשייה אינם נכללים בהגדרת רצפטור ציבורי.

"תרחיש ייחוס" – ניתוח תקרית בה מעורב חומר מסוכן בהנחות ופרמטרים מוגדרים במטרה לקבוע מרחקי הפרדה.

"חשמל מוגן פיצוץ" – ציוד חשמלי לעבודה באיזורים בהם קיימת או יכולה להתקיים אווירה נפיצה. כעקרון מדובר בציוד אטום אשר האווירה הנפיצה לא חודרת אליו וניצוץ חשמלי אינו יוצא ממנו החוצה.

"אווירה נפיצה" – בהיבט של המסמך הנוכחי הכוונה לאווירה בה קיים גז בריכוזי הדליקות/פציצות. בגז טבעי מדובר על ריכוז של 5-15%.

מרחב נטול מקורות הצתה/מרחק בטיחות – מרחק בו אסור שיהיו מקורות הצתה כגון חשמל שאינו מוגן פיצוץ.

5. תקנים רלוונטים לעבודה זו

במסגרת הסקר בוצעה התייחסות לתקנים הבאים :
 תקן IGEN/SR/25 האנגלי לקביעת מרחב נטול מקורות הצתה.
 תקן 5664 חלק 1 ו-2 (NEN 3650-1,2) לקביעת קווי בניין (ראה תרשימים 1 ו-2 בנספח ב').

6. מרחק לציווד מוגן פציצות על פי תקן IGEN/SR/25 (מרחב נטול מקורות הצתה)

- א. המרחק המחושב הינו מרחק מהvent, מאחר והvent הינו המקור לשחרור הגז במקרה תקלה.
- ב. ספיקת הגז היוצא מvent בקוטר 10" חושבה בשימוש בתוכנת WHAZAN (נספח ג') והינה 487.5 ק"ג/שניה.

*- על פי תקן IGEN SR 25 המיועד למיתקני גז טבעי, מהדורת 2010 :

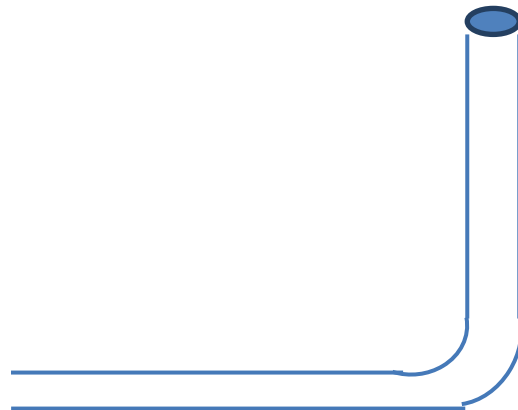
**IGEM/SR/25 Edition 2
Communication 1748**

Hazardous area classification of Natural Gas installations

נספח 9 בתקן הנ"ל הינו :

Appendix 9: Determination of Hazardous Areas for Vent Pipe Terminations.

עבור vent אידיאלי מהצורה הבאה (Figure 13) בתקן :

טווחי הבטיחות ניתנים ע"י טבלא 14 והינם עבור ספיקה שבין 300-500 ק"ג לשניה מפתח בקוטר 20 ס"מ (8 צול) ו- 25 ס"מ (10 צול) – מרחק אופקי של 110 מ', ומרחק אנכי של 420 מ'.

הערה: הטבלאות הנ"ל מדברות על לחץ של 100 בר ואצלינו הלחץ הינו 110 בר אולם להערכתי מאחר והספיקה שחושבה לזרימה מה vent הינה 487.5 ק"ג לשניה, כלומר בתחום הספיקות המדובר אזי ניתן להשתמש בנתוני הטבלא שהינם בלחץ קרוב ל- 110 בר. הערה: זו הנחה שמרנית מאחר וב- 110 בר העילוי מה vent יהיה גבוה יותר, כחומר טווחי הסיכון בגובה הקרקע קטנים יותר.

7. מרחקי בטיחות על פי ת"י 5664 חלקים 1 ו-2

א. על פי תרשימים 1 ו-2 (נספח ב') ת"י 5664 חלקים 1 ו-2 תקפים לגבי תחנות ההגפה.

ת"י 5664 חלק 1 מתייחס במפורש לצנרת ולתחנות :

6.3 Safety Evaluation - External Safety

6.3.1 Scope and Purpose

It is mandatory to do a quantitative risk assessment (QRA) for stations in natural gas pipeline systems.

(QRA) is also required for "pipe only" sections of the pipeline, if:

- The safety requirements set forth in this standard or in SI 5664-2 are not achievable, or;
- changes in the environment immediately contiguous to the pipeline causes non-compliance with the safety requirements.

על פי ת"י 5664 חלק 1 לתחנות יש לבצע סקר סיכונים הסתברותי שיעמוד בקריטריונים לסיכון אישי ולסיכון קבוצתי.

סקר כזה יבוצע ע"י היזם במסגרת הבקשה להיתר בנייה ובהתאם לתנאים המפורטים בת"י 5664 חלק 1 (ראה סעיף 6.3.2 מהתקן להלן).

במידה והיזם מוצא כי אינו עומד בתנאי הסיכון האישי והקבוצתי עליו יהיה לנקוט באמצעים ו/או לשנות מיקום תחנת המגופים כך שיעמוד בסיכון האישי והקבוצתי:

6.3.2 Content of a quantitative risk assessment

The safety evaluation for external safety consists of the following components (see also Figure 3):

- a) Determination the local iso-risk contours and the group risk curve, based upon:
  - (an analysis of) possible causes of failure and the probability of failure;
  - (an analysis of) the effect of the loss of containment on the environment where the station or pipeline is being installed or has been installed;
- b) confronting the calculated risk contours with the environment where the station or pipeline is being installed or has been installed and assessing this against PR and GR criteria;
- c) if necessary, revising the location of the station or its design, or the route of the pipeline, adopting risk-reduction measures and running another risk assessment.

- ב. מרחק קווי בניין לצנרת לפי ת"י 5664 חלק 2 – מינימום 45 מ' (טבלא נספח ד').
- ג. בהנחיית רשות הגז הטבעי, לשם הגדלת הבטיחות, מומלץ לחשב את המרחק לא מציר הצינור, אלא מגדר תחנת המגופים.
- ד. במידה וקיימים בתים במרחק הקטן מ- 100 מ' ואם צפיפות האוכלוסייה בבתיים אלו, במרחק קטן מ- 175 מ' מהצנרת גבוהה מ 60 אנשים להקטאר (6 אנשים לקמ"ר) אזי יש לבצע סקר סיכונים הסתברותי ולפיו על הסיכון האישי להיות קטן מ- $1e-6$ ועל הסיכון הקבוצתי לעמוד בקריטריון הקבילות.

8. חישוב מרחק נדרש מרצפטורים ציבוריים

תרחיש הייחוס לפגיעה ברצפטורים ציבוריים על פי הנחיות מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה למרחקי הפרדה מיוני 2011 הינו תרחיש פיצוץ – VCE. המדד לסיכון לרצפטורים ציבוריים הינו לעל לחץ כתוצאה מהפיצוץ של 0.1 אטמוספירות (כלומר לחץ אבסולוטי של 1.1 בר). תוכנת ה- ALOHA על פיה מחושב על הלחץ לא מאפשרת חישוב VCE במקור שאינו בגובה פני הקרקע.

ביציאה מה-vent בלחץ 110 בר קיים עילוי רב ולכן גובה המקור הינו הרבה מעל הקרקע. לפיכך החישוב בוצע בשימוש בשיטה בה עושה שימוש פיקוד העורף (מקור 4).

8.1 חישוב ספיקה היוצאת מה-vent (מקורות 5, 6, 7, 8)

כאשר גז בלחץ גבוה יוצא לאטמוספירה דרך פתח צר, הזרימה דרך החור עשויה להיות זרימה מושנקת (Choked velocity), כלומר במהירות המקסימלית האפשרית או זרימה לא מושנקת.

זרימה מושנקת המוגדרת גם כזרימה קולית (Sonic velocity) מתרחשת כאשר היחס בין לחץ הגז האבסולוטי בצנרת/כלי לבין לחץ הסביבה שווה או גדול מהיחס:

$$\left[\frac{k+1}{2} \right]^{k/(k-1)}$$

כאשר:

$$k = c_p / c_v \text{ הינו יחס החום הספציפי של הגז הנפלט } K$$

k=1.307 עבור מתאן:

110 bar/1 bar = 110. היחס בין לחץ הגז בצנרת ללחץ הסביבה הינו:

היחס במשוואה הנ"ל עבור מתאן הינו:

$$\left[\frac{(1.307 + 1)}{2} \right]^{1.307 / (1.307 - 1)} = 1.154^{4.26} = 1.84$$

כלומר, הזרימה היא בוודאי זרימה מושנקת (1.84 >> 110).

8.2 עבור זרימה מושנקת ספיקת הגז היוצאת ניתנת לחישוב על פי המשוואה הבאה

$$Q = C A \sqrt{k \rho P \left(\frac{2}{k+1} \right)^{(k+1)/(k-1)}}$$

או המשוואה :

or this equivalent form:

$$Q = C A P \sqrt{\left(\frac{2 M}{Z R T}\right) \left(\frac{k}{k-1}\right) \left[\left(\frac{P_A}{P}\right)^{2/k} - \left(\frac{P_A}{P}\right)^{(k+1)/k} \right]}$$

כאשר:

- Q** = mass flow rate, kg / s
C = discharge coefficient (dimensionless, usually about 0.72)
A = discharge hole area, m²
k = c_p / c_v of the gas = the isentropic expansion coefficient
       = (specific heat at constant pressure) / (specific heat at constant volume)
ρ = real gas density, kg / m³ at P and T
P = absolute source or upstream pressure, Pa
P_A = absolute ambient or downstream pressure, Pa
M = gas molecular weight
R = the Universal Gas Law Constant = 8314.5 (Pa · m³) / (kgmol · °K)
T = gas temperature, °K
Z = the gas compressibility factor at P and T (dimensionless)

הנתונים הרלוונטים למקרה שלנו הינם :

תרחיש הייחוס : פליטה מ-vent בקוטר 10"

הנחות שנלקחו :

- טמפרטורה 293 K
- מקדם חיכוך 0.8
- לחץ ביציאה 110 באר
- קוטר ארובה 10"

תוצאות: בחישוב שבוצע בתוכנת Whazan בהתאם למודל הנ"ל נמצא כי ספיקת הגז הפורץ מהארובה הינה 487.5 ק"ג/שנייה:

```

.....
»
                                W H A Z A N   I I
                                05:45      1 Jan 1990
                                GAS DISCHARGE - PIPE
.....
1
.....
Material                        :Methane

                                INPUT DATA

Storage Temperature (K)         : 293.0
Storage Pressure (bara)         : 110.0
Internal Pipe Diameter (mm)     : 254.0
Velocity Head Losses            : 5.000

                                RESULTS

Discharge Rate (kg/s)           : 487.5
Exit Velocity (m/s)             : 389.1

```

העילוי חושב בשימוש במודל ממוחשב של AJ Design software:

Atmospheric Dispersion Equation Formulas Calculator

Air Pollution Control - Stacks

Solving for plume rise for superadiabatic conditions.

$$\Delta h = 3.47 \frac{V_s d}{u} + 5.15 \frac{\sqrt{Q_k}}{u}$$

Inputs:

stack gas exit speed
(V_s)

stack diameter (d)	<input type="text" value="10"/>	<input type="text" value="inch"/>
average wind speed (u)	<input type="text" value="1.5"/>	<input type="text" value="meter/second"/>
stack heat emission rate (Q_h)	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="new ton-meter/second"/>
<input type="button" value="Calculate"/>		

Conversions:

stack gas exit speed (V_s) = 389 meter/second = 389 meter/second
 stack diameter (d) = 10 inch = 0.254 meter
 average wind speed (u) = 1.5 meter/second = 1.5 meter/second
 stack heat emission rate (Q_h) = 0 watt = 0 kilojoule/second

Solution:

$$\text{plume rise } (\Delta h) = 228.57121333333 \text{ meter}$$

העילוי הוא לכן כ- 230 מ'.

גובה ארובה/vent אפקטיבי הינו כ- 240 מ'.

מאחר ולא ניתן לחשב בתוכנת ה- ALOHA את טווח הסיכון לפיצוץ לגז היוצא מהvent נשתמש במודל של פיקוד העורף המתבסס על המשוואות של Frank Lees. לצורך כך צריך לחשב את גודל הענן שעל פני הקרקע (שם נמצאים הרצפטורים הציבוריים). כדי לחשב את גודל הענן נבדוק באיזה מרחק מה-vent הריכוז על הקרקע מגיע לגבול הדליקות התחתון ובאיזה מרחק הריכוז על הקרקע מגיע לגבול הדליקות העליון:

SITE DATA:

Location: LERMAN, ISRAEL

Building Air Exchanges Per Hour: 0.24 (sheltered double storied(

Time: June 13, 2010 0200 hours ST (user specified(

CHEMICAL DATA:

Chemical Name: METHANE   Molecular Weight: 16.04 g/mol

PAC-1: 3000 ppm   PAC-2: 5000 ppm   PAC-3: 200000 ppm

LEL: 44000 ppm   UEL: 165000 ppm

Ambient Boiling Point: -161.5° C

Vapor Pressure at Ambient Temperature: greater than 1 atm

Ambient Saturation Concentration: 1,000,000 ppm or 100.0%

ATMOSPHERIC DATA: (MANUAL INPUT OF DATA (

Wind: 1.5 meters/second from w at 10 meters

Ground Roughness: open country   Cloud Cover: 0 tenths

Air Temperature: 10° C   Stability Class: F

Inversion Height: 300 meters   Relative Humidity: 50%

SOURCE STRENGTH:

Direct Source: 487.5 kilograms/sec   Source Height: 240 meters

Release Duration: 60 minutes

Release Rate: 29,300 kilograms/min

Total Amount Released: 1,755,000 kilograms

Note: This chemical may flash boil and/or result in two phase flow.

Use both dispersion modules to investigate its potential behavior.

THREAT ZONE :

Threat Modeled: Flammable Area of Vapor Cloud

Model Run: Gaussian

Red : LOC is not exceeded --- (44000 ppm = LEL)

Note: Threat zone was not drawn because

the ground level concentrations never exceed the LOC.

Orange: LOC is not exceeded --- (15 % by vol)

Note: Threat zone was not drawn because

the ground level concentrations never exceed the LOC.

עקב תופעת jet dispersion פלומת הגז עולה עד 240 מטר ורק לאחר מכן יש פיזור של הענן. המשמעות היא שבתרחיש היציאה מהvent אין ריכוזים דליקים בגובה הקרקע, כלומר לא יהיה כלל פיצוץ.

הערה: לאחר התייעצות עם מהנדסי רשות הגז הטבעי, ובהתבסס על ניסיונם, בהרצת המודל נעשה שימוש במודל גז קל.

9. סיכום

טווח בטיחות מומלץ לvent מאספקט מקורות הצתה ומאספקט מרחקי הפרדה – 110 מ'.

- א. קווי בניין- מרחק קווי בניין מתחנות ההגפה לא יפחת מ- 45 מ'.
- ב. מרחב נטול מקורות הצתה (מרחק בטיחות)- מרחב נטול מקורות הצתה הוא הרדיוס סביב ה- vent, והוא לא יפחת מ- 110 מ'. בנוסף, המרחק אנכי לא יפחת מ- 420 מ'.
- ג. מרחק הפרדה- לא נמצא טווח סיכון ולכן מרחק ההפרדה תואם למרחק הבטיחות, שהוא 110 מ'.

בנוסף, במסגרת תכנית הנדסית לתחנת המגופים, מומלץ לבצע סקר סיכונים הסתברותי לתחנה.

10. מסמכי הנחיות מיקצועיות ומקורות ספרות ששימשו בהערכת**הסיכונים**

- (1) IGEM/SR/25 ,Hazardous area classification of Natural Gas Installations, Edition 2, IGEM, U.K, 2010.
- (2) ת"י 5664 חלק 1 ו-2 (NEN 3650-1,2).
- (3) מסמך חוזר מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה, מדיניות מרחקי הפרדה במקורות סיכון נייחים – יוני 2011.
- (4) סרגל הערכת טווחי הרס מנקודת הפיצוץ, מרכז מידע ארצי לחומרים מסוכנים, 16 ליולי 1999.
- (5) "Perry's Chemical Engineers' Handbook, Sixth Edition, McGraw-Hill Co., 1984
- (6) "Handbook of Chemical Hazard Analysis Procedures", Federal Emergency Management Agency, U.S. Dept. of Transportation, and U.S. Environmental Protection Agency, 1989 (available at <http://nepis.epa.gov/Adobe/PDF/10003MK5.PDF>) provides references to (2a), (2b) and (2c) below
- (7) "Risk Management Program Guidance For Offsite Consequence Analysis", U.S. EPA publication EPA-550-B-99-009, April 1999. [Equation (D-1), Section D.2.3, and Equation (D-7), Section D.6, Appendix D. Available at <http://www.epa.gov/emergencies/docs/chem/oca-all.pdf>]
- (8) "Methods For The Calculation Of Physical Effects Due To Releases Of Hazardous Substances (Liquids and Gases)", CPR 14E, Third Edition Second Revised Print, The Netherlands Organization Of Applied Scientific Research, The Hague, 2005. [Equations (2.22) and (2.25) on page 2.68.]

נספח א' – נוהל שחרור גז טבעי

מדינת ישראל
משרד התשתיות הלאומיות
רשות הגז הטבעי

א' בטבת התשס"ט
 28 בדצמבר 2008

גז 2008-5249

לכבוד
 מר אייל ברזילי – סמנכ"ל תפעול – נתג"ז
 מר ירון דייסי – נובל אנרגי
 מר מרכוס רוזנבאום – קצא"א
 מר יוסי זינגר – בז"א
 מר אמנון ביבי – מנהל ת"כ אשכול
 מר מיכאל ביקסון – מנהל ת"כ רידינג וגזר
 מר משה מחנאי – מנהל ת"כ חגית
 מר מרת וולדמן – מנא"י

הנדון: נוהל לסגירת מרחב אווירי בעת שחרור גז טבעי

אבקשכם:

1. לכלול את הנוהל כחלק מנוהל חרום.
2. לפעול בעת שחרור גז בהתאם לנוהל הרצ"ב.
3. על חב' PB לפקח על יישום כל הוראות הנוהל.

בכרזה
 יאשה יוחננסקי
 ממונה בטיחות

העתק: מר שוקי שטרן – מנהל רשות הגז הטבעי
 מר אריה רמות פישמן – מנכ"ל – חברת נתיבי הגז הטבעי לישראל בע"מ
 מר שמואל תורג'מן – סמנכ"ל הנדסה – חברת נתג"ז
 מר יאשה חאין – סמנכ"ל חטיבת פרויקטים הנדסיים-חברת החשמל לישראל בע"מ
 מר אבי מערבי – משרד הביטחון
 מר ראם חממי – רס"ן, רמ"ד תשתיות, חיל האוויר
 מר מרדכי וירצברגר – רשות הגז הטבעי
 מר יוסי שפיצר – רשות שדות התעופה האזרחי
 מר נעם הרטוק – רשות שדות התעופה
 מר קובי בן שטרית – PB

STATE OF ISRAEL
MINISTRY OF TRANSPORT
CIVIL AVIATION AUTHORITY
INFRASTRUCTURE DEPARTMENT

רשות התעופה האזרחית
Civil Aviation Authority

מדינת ישראל
משרד התחבורה
רשות התעופה האזרחית
אגף תשתיות

P.O.BOX 8, BEN-GURION AIRPORT 70100

תיבת דואר 8, נמל תעופה בן גוריון 70100

טל: 972 3 9774562/ 85 / 86 / 88 PHONE: פקס: 972 3 9774546 FAX:

נוהל לסגירת מרחב אווירי בעת שחרור גז טבעי

1. ניהול שחרור יזום של גז טבעי בשגרה - במתקנים ולאורך צנרת הגז

- 1.1 הגורם המבצע את שחרור הגז יודיע על כוונתו בכתב - בפקס ובדוא"ל - לפחות 8 ימי עבודה לפני מועד ביצוע השחרור, בימים א' עד ה', לגורמים הבאים:
  - 1.1.1 רשות שדות התעופה/מבצעים/ראש אגף מודיעין טיס - פקס 9731650-03 ; טל' 03-9750195
דוא"ל noamh@iaa.gov.il
  - 1.1.2 חה"א/ישמ"ק 333/גף טרום - טל' 03-6062272 ; פקס 03-6067413 ; לוודא בטל' 03-6062397.
  - 1.1.3 חה"א/תוא"ר/תשתיות/רמ"ד תשתיות אזרחיות - לידיעה בפקס 03-6067566 ; טל' 03-6062030.
  - 1.1.4 רשות התעופה האזרחית/תשתיות - לידיעה בפקס 03-9774546 ; טל' 03-9774584/6.

ההודעה תכלול את הפרטים הבאים:

1. תאריך ומועדי תחילה וסיום.
  2. גובה + רדיוס מבוקשים לסגירה.
  3. מיקום בתיאור גיאוגרפי - שם המקום/שם התחנה.
  4. נצ - ברשת גיאוגרפית (דאטום אירופאי) + רשת ישראל החדשה.
  5. אנשי קשר ודרכי התקשרות.
- 1.2 גף טרום יצור סגירה של אזור לטיסה ברדיוס 1000 מ' וגובה 2000 רגל.
    - 1.2.1 בשבוע שטרם הביצוע, נדרשת החברה לקבל מגף טרום מכתב לסגירה אווירית ובו מספרי הטלפון של היב"א לתיאום פעילות הסגירה ביום השחרור.
    - 1.2.2 24 שעות לפני שחרור הגז, נדרשות החברות לוודא מול טרום כי הסגירה תקפה ומתואמת. בנקודה זו עוברת השליטה בסגירה לרשותה של היב"א הרלוונטית.
    - 1.2.3 ביום הביצוע נדרשת החברה לידע את היב"א הרלוונטית על הפעלת הסגירה חצי שעה לפני המועד הרצוי לתחילת פעילות, וכן לעדכן על סיום הפעילות ושחרור המרחב לטיסות.

רשות התעופה האזרחית
Civil Aviation Authority

STATE OF ISRAEL
MINISTRY OF TRANSPORT

CIVIL AVIATION AUTHORITY

INFRASTRUCTURE DEPARTMENT

P.O.BOX 8, BEN-GURION AIRPORT 70100

תיבת דואר 8, נמל תעופה בן גוריון 70100

טל: 972 3 9774562 / 85 / 86 / 88 PHONE: פקס: 972 3 9774546 FAX:

מדינת ישראל
משרד התחבורה

רשות התעופה האזרחית

אגף תשתיות

2. נוהל תיאום לצרכי תחזוקה שוטפת

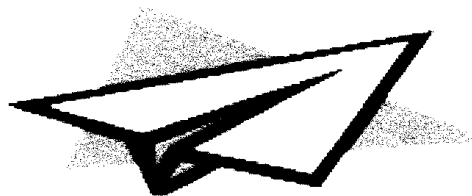
- 2.1 תעופה אזרחית - יש לנהוג על פי נוהל שחרור יזום של גז טבעי בשגרה.
- 2.2 תעופה צבאית - יש לנהוג על פי נוהל הצבא המצ"ב מיום 28.05.2008.

3. נוהל תיאום בשעת חירום

- 3.1 באירוע חירום יש להודיע מיידי לבקר הגנה בתא רמשל"ט (טל' 03-6062209/327):
מיקום האירוע (מקטע בין תחנות או נ.צ. ברשת גיאוגרפית, או שם התחנה), מהות האירוע ודרכי התקשרות.
- 3.2 תא רמשל"ט יודיע מיידי על האירוע ליב"א הרלוונטית על מנת שתבצע סגירה אווירית של המרחב המדובר (נתיבים, אזורי טיסה, CTR) ברדיוס 1000 מ' מנקודת האירוע (או סביב מקטע שלם במידה ונ.צ. מרכזי לא ידוע) ובגובה של 2000 רגל.
- 3.3 תא רמשל"ט ירכז את הטיפול באירוע מול היב"א ויעדכן את רש"ת ורת"א על האירוע.
פרטי הגופים לעדכון:
- 3.3.1 רש"ת - יחידת מודיעין-טיס, מרכז התיאום נתב"ג, פקס 03-9756219, דוא"ל ilanb@iaa.gov.il לצורך פרסום מיידי של ידיעות לאויראים (NOTAM).
- 3.3.2 רש"ת - ראש אגף מודיעין-טיס, עפ"י פרטי ההתקשרות בסעיף 1.1.1 לידיעה ולצורך בקרה נוספת על כך שהאירוע פורסם לגורמי התעופה האזרחית;
- 3.3.3 רת"א – מנהל תחום בכיר ש"ת ומנחתים, פקס 03-9774614, דוא"ל shpizery@mot.gov.il, לידיעה.
- 3.3.4 רת"א - ר' ענף הגבלות בנייה ואיכות הסיבה, פקס 03-9774546, דוא"ל levip@mot.gov.il, לידיעה.

סיכום:

- תוקף הנוהל מקבלתו.
- על כל אחד מהגופים המעורבים לתרגל אחת לחצי שנה את תחום אחריותו, בתיאום עם רת"א.
- רשות הגז אחראית לעדכן את חברות הגז בנהלים החדשים.
- תא רמשל"ט יעודכן בהתאם ויבוצע סנכרון מול הבסיסים הרלוונטיים.
- לאחר החלפת בעלי תפקידים/דרכי התקשרות וכו' – יש לעדכן את רת"א לצורך רענון הנוהל.
- כל שינוי בנוהל מחייב תיאום מראש עם רת"א.

רשות התעופה האזרחית
Civil Aviation Authority

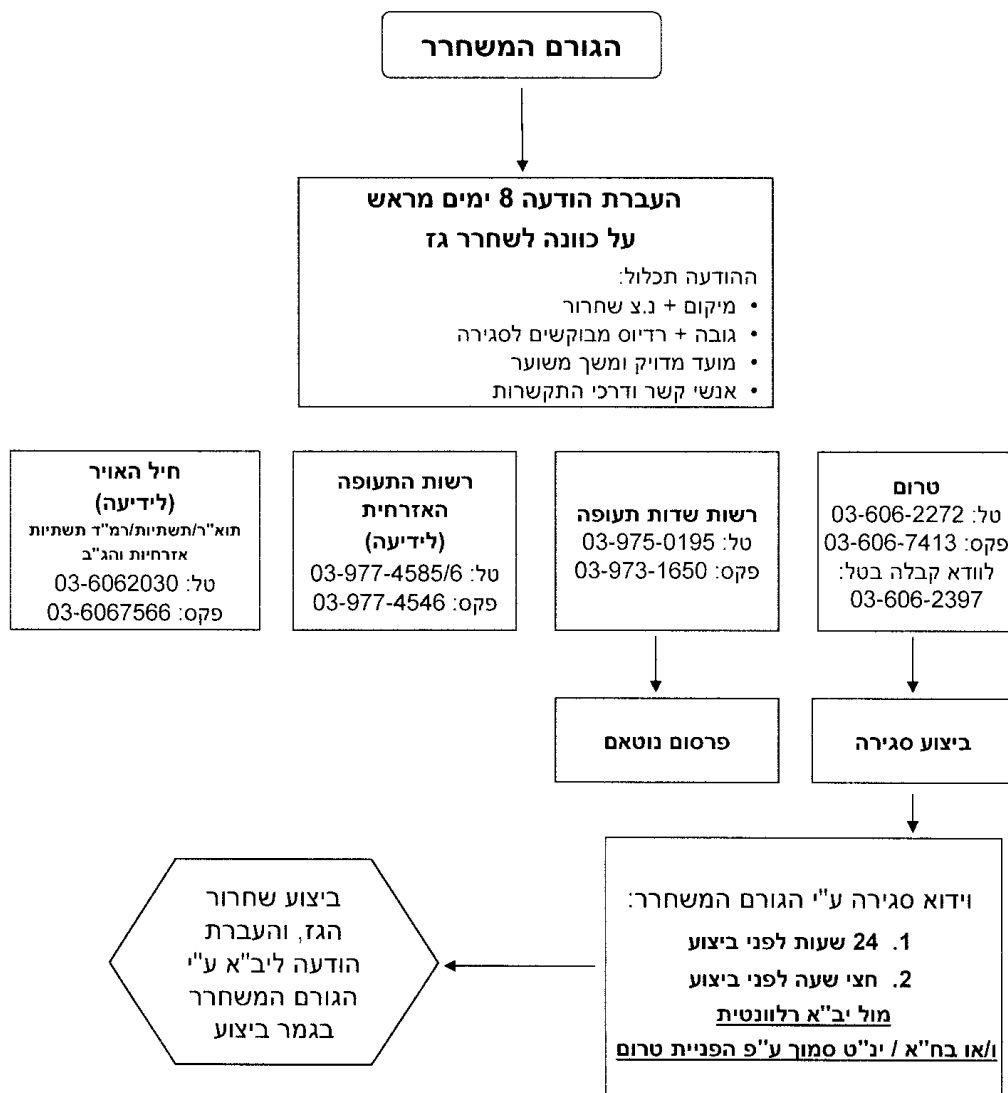
נוהל לסגירת מרחב אווירי בעת שחרור גז טבעי

רשות התעופה האזרחית מגישה בזאת נוהל לשחרור גז
הנוהל תואם וגובש בשיתוף חברות הגז, חיל אוויר, ורשות שדות התעופה.

רשות התעופה האזרחית ספטמבר 2008

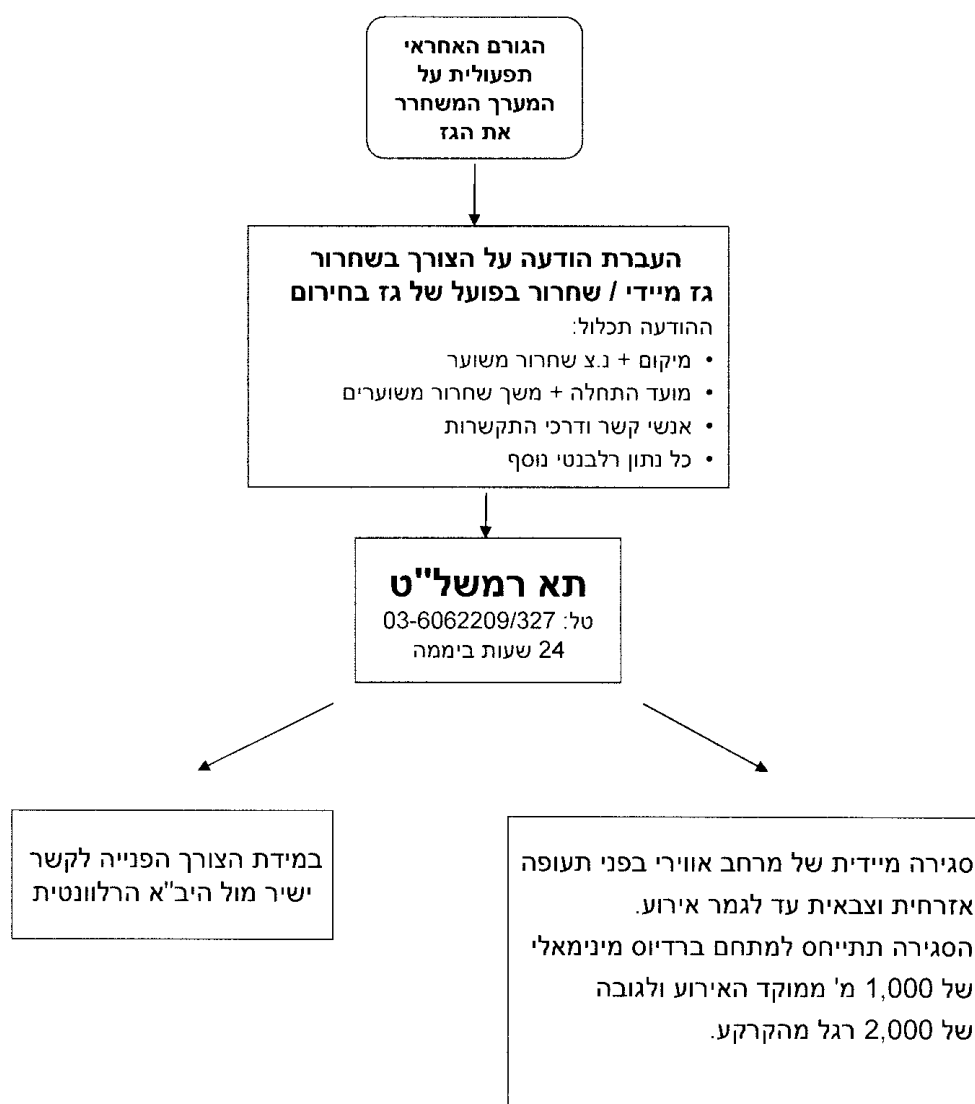
נוהל לסגירת מרחב אווירי בעת שחרור יזום

גז טבעי - שגרה

נוהל לסגירת מרחב אווירי בעת שחרור גז טבעי חירום

נספח ב' – תרשימים מת"י 5664

תרשים 1 – תחום יישום ת"י 5664 חלק 1

SI 5664 part 1 (combined edition) (2006)

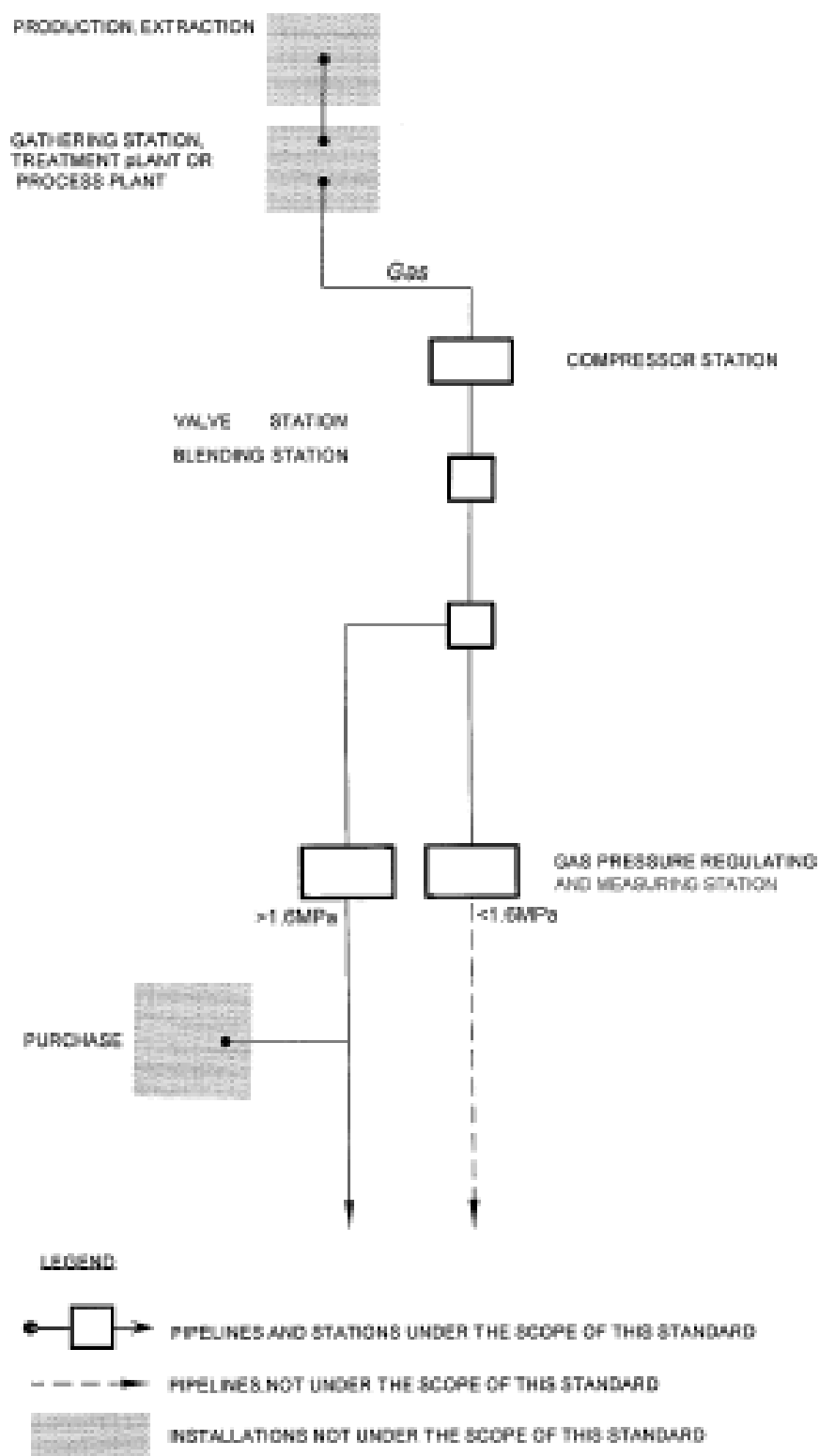
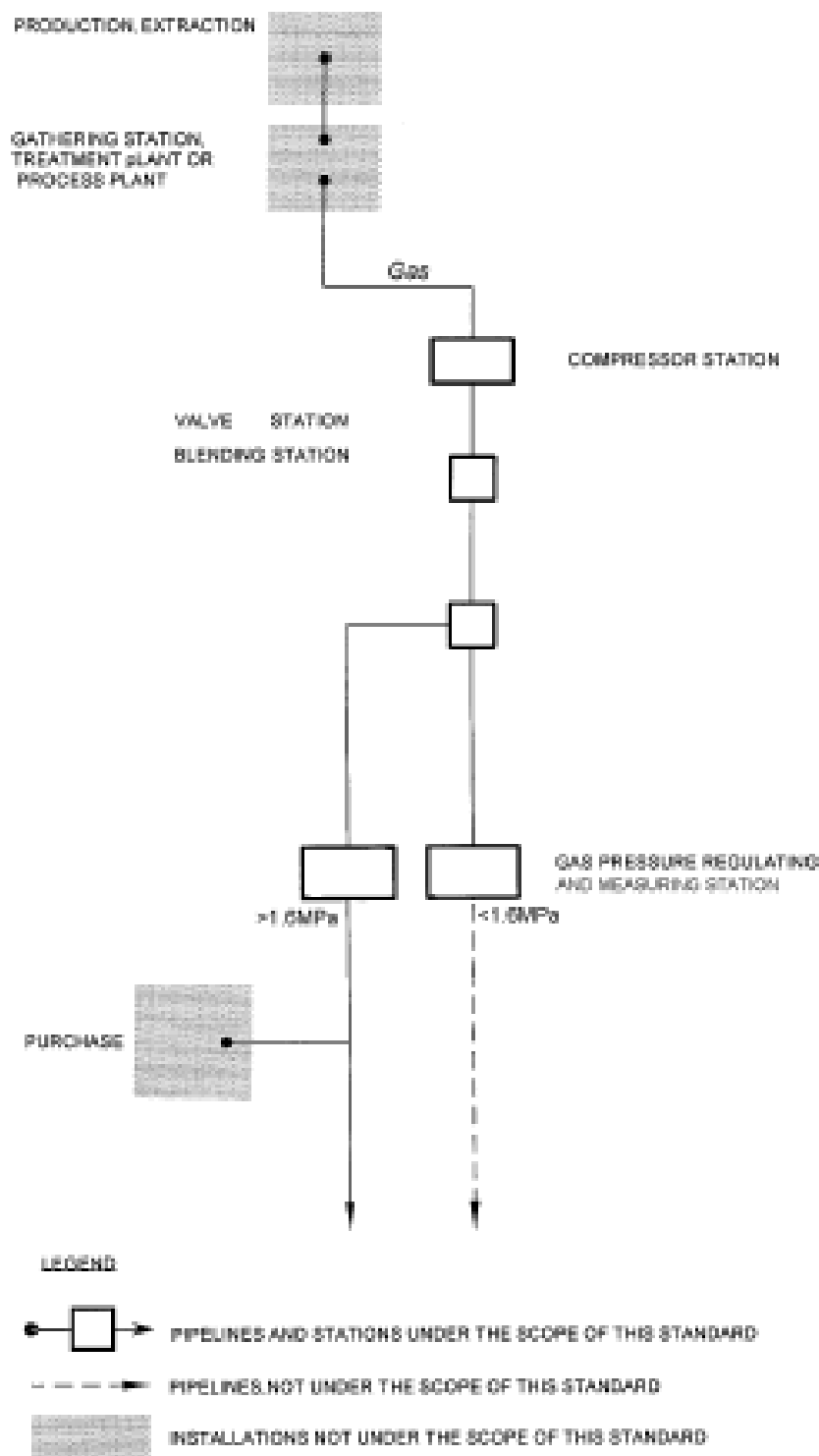

Figure 1 – Scope of Application of this Standard

תרשים 2 – תחום יישום ת"י 5664 חלק 2

SI 5664 part 2 (Combined edition)

Figure 1 — Area of application of the standard

נספח ג' – פלט תוכנת WHAZAN המחשב את ספיקת הגז מהvent

```

.....
.....»
              W H A Z A N   I   I
              05:45      1 Jan 1990
              GAS DISCHARGE - PIPE
.....
1
.....Material                                     :Methane
              INPUT DATA
Storage Temperature (K)                               : 293.0
Storage Pressure (bara)                               : 110.0
Internal Pipe Diameter (mm)                           : 254.0
Velocity Head Losses                                  : 5.000
              RESULTS
Discharge Rate (kg/s)                                  : 487.5
Exit Velocity (m/s)                                    : 389.1
.....
1
.....

```

נספח ד' - מרחק לקווי בניין על פי ת"י 5664 חלק 2

F.3.2.5 Building proximity distances

Table F.6 sets forth the building proximity distances for transmission pipelines.

Table F.6 – Summary of building proximity distances (in m)

Nominal diameter		Natural gas transport pipelines with operating pressure in MPa		
inch	mm	2-5	5-8	8-11
2	50	4	5	5
4	100	4	5	7
6	150	4	5	7
8	200	7	8	10
10	250	9	10	14
12	300	14	17	20
14	350	17	20	25
16	400	20	20	25
18	450	c	20	25
24	600	c	25	25
30	750	c	30	35
36	900	c	35	45
42	1050	c	45	55
48	1200	c	50	60
c	Distance to be determined in consultations between the parties involved in a project.			